

Översiktsplan för Sävsjö kommun

Utskrivbar version

Utskriftsdatum: 2024-01-16

Sävsjö
kommun

Innehåll

Inledning	1
Vad är en översiktsplan?	2
Läsanvisning för översiktsplanen	3
Dialog- och samrådstillfällen	6
Sävsjö kommun.....	8
Mark- och vattenförutsättningar	12
Mål, planer och program	14
Mellankommunala och regionala frågor.....	21
Utvecklingsinriktning.....	25
Fokusområden	26
Strukturbild.....	27
Mark- och vattenanvändning.....	30
Projektkatalogen.....	30
Sävsjö.....	31
Vrigstad.....	49
Stockaryd	64
Rörvik.....	75
Övriga kommunen	86
Markanvändningstyper och tillhörande ställningstaganden.....	89
Hänsyn och tillhörande ställningstaganden	98
Befintlig bebyggelse och framtida behov.....	98
Bostäder.....	99
Näringsverksamhet	100
Föreningsliv, idrott och rekreation.....	104
Trafik och transporter	105
Teknisk försörjning.....	120
Offentlig service och samhällsfunktioner	133
Riksintressen.....	137
Riksintresseanspråk för naturvård.....	138
Riksintresseanspråk för kulturmiljövård	142
Riksintresseanspråk för kommunikationer	146
Riksintresseanspråk för totalförsvaret	148
Riksintressen för skyddade vattendrag.....	150
Riksintressen för Natura2000	151

Kommunintressen.....	154
Kommunintressen för naturmiljöer.....	155
Kommunintressen för kulturmiljöer.....	159
Kommunintressen för friluftslivet.....	167
Landsbygdsutveckling i strandnära lägen.....	172
Säkerhet, miljö, klimat och hälsa.....	184
Miljökvalitetsnormer.....	185
Strålning och radon.....	190
Buller.....	192
Skydd mot olyckor.....	194
Miljöfarliga verksamheter.....	195
Farligt gods.....	196
Ras, skred, erosion och översvämning.....	197
Förorenade områden.....	201
Klimatförändringar och klimatanpassning.....	203
Skyddade naturområden.....	206
Totalförsvarsplanering.....	210
Areella näringars markanvändning.....	212
Sociala förhållanden.....	217
Genomförande.....	219
Miljökonsekvensbeskrivning.....	221
Länsstyrelsens granskningsyttrande.....	226

Översiktsplan Sävsjö kommun

Välkommen till Sävsjö kommuns översiktsplan!

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste strategiska dokument som beskriver hur vi ska använda, utveckla och bevara kommunens mark- och vattenområden. Den här nya översiktsplanen är digital för att bli lättare att ta till sig. I översiktsplanen finns interaktiva kartor där det går att zooma in och ut direkt i planen för att titta närmare eller få en helhetsbild över den utveckling som föreslås. Om du vill veta mer om hur man läser planen, gå in på avsnittet med [läsanvisningen](#).

Inledning

I inledningen beskrivs bakgrunden till arbetet med en ny översiktsplan. Här finns en förklaring om vad en översiktsplan är för någonting och en beskrivning av processen för att ta fram en översiktsplan. Dessutom finns beskrivningar av grundförutsättningar för kommunen samt vilka mellankommunala och regionala frågor och vilka mål, planer och program som är relevanta för översiktsplanen.

Vad är en översiktsplan?

Enligt Plan- och bygglagen (PBL 3 kap.) ska alla Sveriges kommuner ha en aktuell översiktsplan (ÖP). Översiktsplanen ska, enligt lagen, ange den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen genom att peka ut användningen av mark- och vattenområden och genom att redogöra för hur den bebyggda miljön i kommunen ska användas, utvecklas eller bevaras. En översiktsplan är inte juridiskt bindande, men de ställningstaganden som finns i översiktsplanen är vägledande för framtida beslut.

I översiktsplanen ska allmänna intressen av väsentlig betydelse redovisas. Dessa omfattar bland annat riksintressen, men också intressen som är av betydelse lokalt eller regionalt. I översiktsplanen ska det också framgå hur kommunen avser att ta hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program. Dessutom ska det framgå hur kommunen avser att tillgodose behovet av bostäder, hur kommunen avser att hantera risker för skador på den fysiska miljön med hänsyn till framtida klimatförändringar samt vilka mellankommunala och regionala frågor som är viktiga att ta hänsyn till och hur dessa beaktas.

Processen

Att utarbeta en översiktsplan följer en process enligt Plan- och bygglagen. Under processen finns flera tillfällen då det är möjligt för myndigheter, föreningar, företag och invånare att ge sina synpunkter. Läs mer om dessa i avsnittet [Dialog- och samrådstillfällen](#).

Tidigare översiktsplan

Sävsjö kommuns tidigare översiktsplan bestod av Översiktsplan 2012, en fördjupad översiktsplan för Stockaryd från 2009 och ett tematiskt tillägg som handlade om landsbygdsutveckling i strandnära läge från 2011. De ersattes av den här nya översiktsplanen som omfattar hela kommunen.

Läsanvisning för översiktsplanen

Det här är en digital översiktsplan, vilket innebär att planen är interaktiv och att text kopplas samman med en interaktiv plankarta i vissa avsnitt. Det är också möjligt att ladda ner planen och skriva ut den. I det här avsnittet beskrivs hur man läser översiktsplanen och vilka delar den består av.

Översiktsplanen består av följande dokument:

- **Planbeskrivning** (den här webbplatsen som också finns i en version som kan skrivas ut)
- **Plankarta**
- **Miljökonsekvensbeskrivning**
- **Samrådsredogörelse**
- **Granskningsutlåtande**
- **Länsstyrelsens granskningsyttrande**

Att läsa översiktsplanen

Den digitala översiktsplanen fungerar likadant som en vanlig hemsida. För att navigera mellan olika avsnitt är det enklast att använda sig av meny-knappen eller sök-knappen uppe i högra hörnet. Där kan man snabbt hitta det man söker efter.

På vissa sidor finns interaktiva kartor. I dessa är det möjligt att själv släcka och tända lager genom att klicka på meny-knappen uppe i hörnet med tre streck och sedan klicka på respektive lager. För att visa mer information om ett objekt är det möjligt att klicka på objekten och sedan på den länk som dyker upp.

Det går också att skriva ut hela dokumentet genom att klicka på länken nedanför.

- **Översiktsplanen i utskrivbart format**

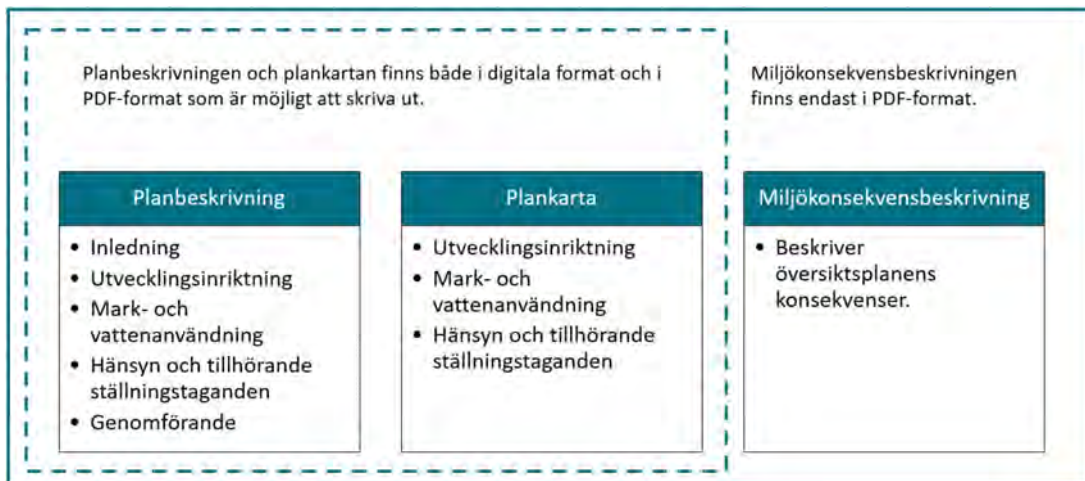
Instruktionsfilm

I instruktionsfilmen kan du se hur man använder översiktsplanen. Klicka på "T" för att sätta på eller stänga av undertexterna.

Planbeskrivningen

Översiktsplanens planbeskrivning är uppdelad i fem avsnitt där [Inledning](#) beskriver vad en översiktsplan är och processen med att ta fram en översiktsplan samt några grundläggande förutsättningar för kommunen och vilka mål, planer och program som är relevant för översiktsplanen. I avsnittet om [Utvecklingsinriktning](#) framgår ett antal fokusområden som tagits fram och som fungerar som övergripande ställningstaganden för hela planen. Där finns också en strukturbild som visar funktioner och funktionella samband inom kommunen på en övergripande nivå.

Det tredje avsnittet heter [Mark- och vattenanvändning](#) och redovisar kommunens ställningstaganden och intentioner för bebyggelsens och mark- och vattenanvändningens utveckling. I avsnittet [Hänsyn och tillhörande ställningstaganden](#) framgår de förutsättningar som kommunen har tagit hänsyn till vid framtagandet av planen och tillhörande ställningstaganden. I slutet av översiktsplanen framgår i avsnittet [Genomförande](#) hur kommunen avser att säkerställa att planen kan genomföras.

Plankartan

Översiktsplanens plankarta består av en interaktiv webbkarta som redovisar översiktsplanens olika kartlager. Plankartan finns invävd i texten i den digitala kartan men går också att nå via [den här länken](#). Strukturen i webbkartan följer rubrikerna i planbeskrivningen: Utvecklingsinriktning, Mark- och vattenanvändning samt Hänsyn och tillhörande ställningstaganden.

Kommunala ställningstaganden

I översiktsplanen finns ett antal kommunala ställningstaganden. Dessa redovisas i gråa rutor för att framgå tydligt. Ställningstagandena härrör först och främst från fokusområdena och strukturbilden, men också från bland annat nationella, regionala och lokala mål, planer och program. De fungerar som underlag för kommande beslut om mark- och vattenanvändning och annan utveckling i kommunen. Översiktsplanens ställningstaganden är vägledande men inte juridiskt bindande.

Kommunalt ställningstagande

- Kommunala ställningstaganden redovisas i gråa rutor med blå text.

Dialog- och samrådstillfällena

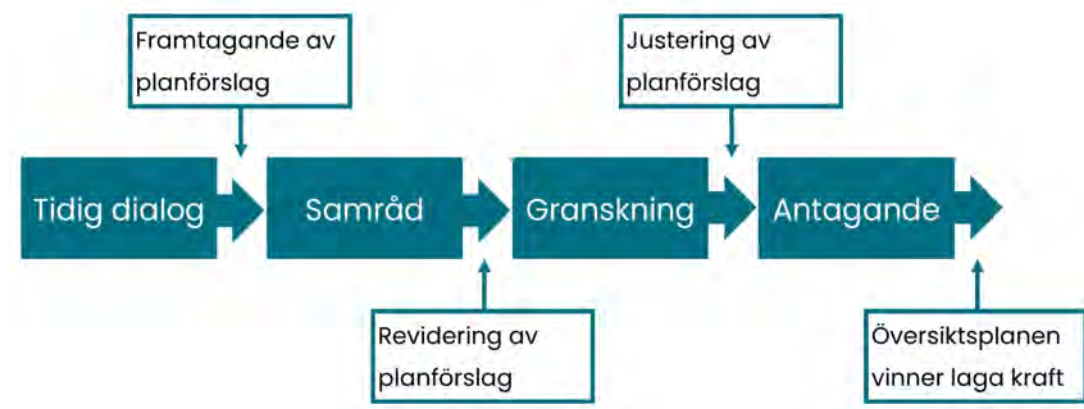
Dialog- och samrådstillfällena som har hållits i samband med framtagandet av översiktsplanen har bland annat utgått från bestämmelserna om samråd och granskning i plan- och bygglagen. Innan arbetet med en ny översiktsplan påbörjades höll dessutom kommunen en tidig dialog med allmänheten och särskilda intressenter för att fånga upp förslag redan tidigt. I Plan- och bygglagen 3 kap. 12-18 § framgår hur dialog- och samrådstillfällena ska gå till vid framtagandet av översiktsplaner.

Tidig dialog

Inför arbetet med översiktsplanen har Sävsjö kommun haft tidiga dialoger med representanter från olika delar av kommunen. Det har också funnits möjlighet för allmänheten att lämna förslag till översiktsplanen genom en e-tjänst som fanns tillgänglig under våren och sommaren 2021. Syftet med dialoginsatserna har varit att ge allmänheten och berörda organisationer möjlighet att komma med förslag tidigt i processen.

Dialoger har hållits med elever i fyra skolklasser i de fyra tätorterna samt med samhällsföreningarna i Vrigstad, Stockaryd och Rörvik och med 20+-nätverket som representeras av de företag i kommunen som har fler än 20 anställda.

Alla förslag som har kommit in i samband med den tidiga dialogen har hanterats, men det innebär inte att alla förslagen kommer att tillgodoses. Under arbetet med att ta fram ett planförslag har kommunen gjort avvägningar för att bedöma vilken markanvändning och vilka ställningstaganden som är bäst lämpade. Resultatet från den tidiga dialogen har sammanställts i en redogörelse som det finns en länk till på savsjo.se/oversiktsplan .

Samråd

Samrådet är en viktig del av översiktsplanprocessen och syftar till att få fram ett bra beslutsunderlag och att ge möjlighet att påverka. Under samrådet ska både myndigheter och kommunens medlemmar ges möjlighet att komma in med synpunkter.

Samrådet för översiktsplanen pågick mellan den 20 juni och den 20 september 2022. Under samrådet gick det att ta del av översiktsplanen digitalt via kommunens hemsida, men det var också

möjligt att läsa kortversioner av översiktsplanen och få mer information på kommunens bibliotek och på kommunalhuset. Information om samrådet skickades ut via kommunens informationskanaler och lokal nyhetsmedia.

Under samrådet hölls också ett antal samrådsmöten då det fanns möjlighet för allmänheten att komma och ställa frågor.

Synpunkterna som kom in i samrådet har sammanställts i en [samrådsredogörelse](#) där även kommunens svar på synpunkterna och en lista över de övergripande ändringarna efter samrådet finns med.

Granskning

Innan kommunens politiker beslutar att anta översiktsplanen ska planförslaget granskas under minst två månader. Då ska myndigheter och kommunens medlemmar ges möjlighet att komma in med synpunkter en sista gång. Efter att planförslaget varit ute på granskning får mindre ändringar göras innan beslut. Om planförslaget ändras väsentligt ska kommunen låta förslaget granskas på nytt.

Granskningen för översiktsplanen pågick från den 20 september till den 20 november 2023. Under granskningen fanns översiktsplanen tillgänglig på kommunens hemsida, i kommunalhusets entré och på biblioteken i Sävsjö kommun.

Kommunen informerade om granskningen genom annonser i Smålands Dagblad, Vetlandaposten och Sävsjöappen. Dessutom informerade kommunen om granskningen på kommunens hemsida, via affischer, samt via kommunens konton på Facebook och Instagram. Information om granskningen fanns också på kommunens digitala anslagstavla.

Synpunkterna som kom in under granskningen har sammanställts i ett **granskningsutlåtande** där även kommunens svar på synpunkterna och en lista över de övergripande ändringarna efter granskningen finns med.

Sävsjö kommun

Sävsjö kommun är en småländsk landsbygdskommun med en yta på ungefär 700 km² och med nästan 12 000 invånare. Det strategiska läget mellan storstäderna Jönköping och Växjö, mellan tillväxtorterna Vetlanda och Värnamo samt placeringen mitt emellan sjukhusen i Eksjö och Värnamo gör Sävsjö kommuns placering central i Småland. Kommunen har en lång historia och ett intressant kulturarv som på flera sätt präglats av Sveriges utveckling och som ännu syns i landskapet.

Befolkning

Sävsjö kommuns befolkning har ökat i antal i stort sett varje år sedan 2013 efter att sedan början av 1990-talet minskat de flesta åren. Folkmängden har stigit från strax under 11 000 personer år 2013 till mer än 11 700 år 2020. Folkökningen de senaste åren har framförallt berott på ett positivt flyttnetto med fler inflyttade personer än utflyttade, varav de flesta har flyttat in från utlandet.

Två olika befolkningsprognoser, en från SCB och en framtagen av statistikenheten på Jönköpings kommun, ligger till grund för planeringen av kommunens framtida bostadsbehov. En fördjupning av analysen finns att läsa i Sävsjö kommuns bostadsförsörjningsplan. Prognoserna pekar mot en fortsatt ökning av folkmängden i kommunen, men skiljer sig ändå. Enligt befolkningsframskrivningen från SCB beräknas folkmängden att öka kraftigt fram till 2030 till 13 300 personer och enligt prognosen från Jönköpings kommun beräknas folkmängden öka till 11 925 år 2030. Gemensamt för de båda prognoserna är att den absolut största ökningen förväntas bland den del av befolkningen som är 80 år eller äldre. Därför behövs framförallt fler bostäder som passar personer som är 80 år eller äldre. Idag bor många av de som 2030 kommer att vara 80 år eller äldre i småhus och genom att bygga fler bostäder för äldre blir också fler småhus i kommunen tillgängliga för yngre.

Diagram som visar befolkningsutvecklingen i kommunen från 1968 till 2020. Under 1990-talet sjönk befolkningen kraftigt för att sedan under åren från 2010 öka igen.

Av kommunens befolkning bor ungefär hälften i centralorten Sävsjö, en fjärdedel bor i de andra tre tätorterna Vrigstad, Stockaryd och Rörvik och en fjärdedel bor på landsbygden. Under många år har befolkningen på landsbygden minskat, men sedan 2015 går det att se att befolkningen ökar i hela kommunen – även landsbygden. För Vrigstad, Stockaryd och Rörvik har folkmängden varit relativt stabil sedan mitten av 1990-talet och för Sävsjö har befolkningen ökat stadigt sedan år 2000.

Då tre fjärdedelar av kommunens invånare finns inom de fyra tätorterna är det viktigt att arbeta för att säkra servicen i första hand i dessa orter. En säkerställd service i tätorterna innebär också att servicebehovet i den omgivande landsbygden kan försörjas, och att stora delar av kommunen täcks in.

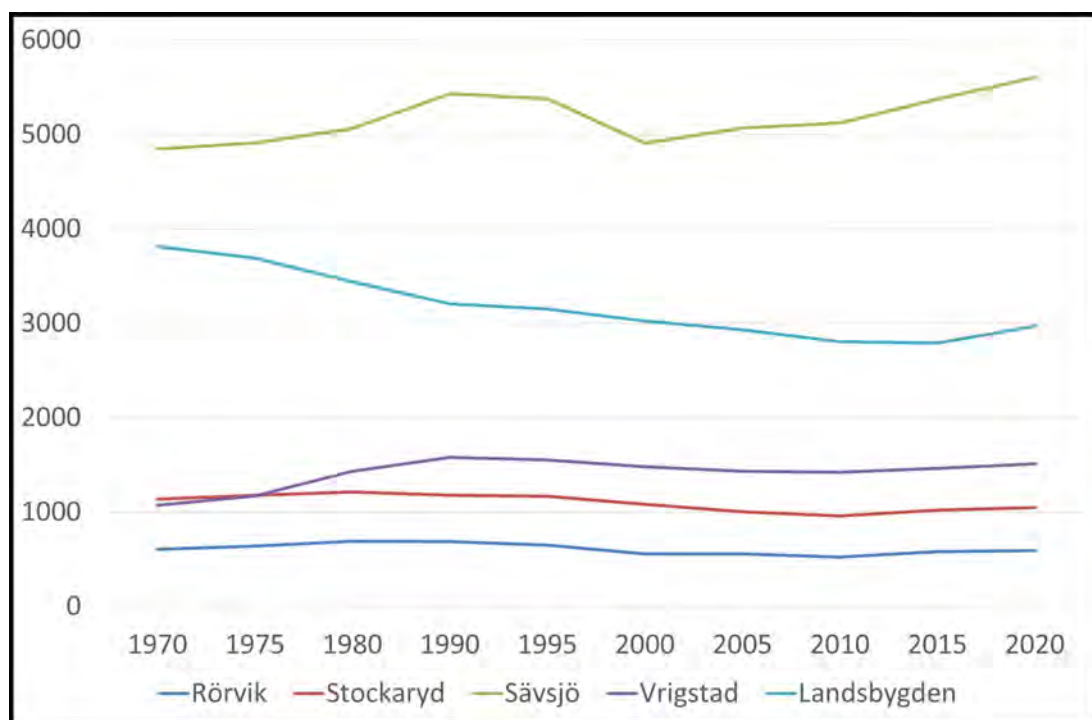

Diagram som visar befolkningsutvecklingen i kommunens olika delar vart femte år mellan 1970 och 2020. Efter att ha sjunkit under flera decennier har befolkningen på landsbygden de senaste åren börjat öka igen. Befolkningen i tätorterna har överlag varit mer stabil.

Sävsjö kommun har delats in i sju olika statistiska geografiska enheter av SCB som underlag för statistik om demografiska förhållanden i kommunen. Områdena är indelade på ett sätt så att folkmängden är någorlunda lika i alla. Områdena är: Sävsjö västra, Sävsjö östra, Sävsjö södra (Hägneområdet), Vrigstad, Stockaryd, Sävsjö kommuns norra landsbygd och Sävsjö kommuns södra landsbygd inklusive Rörvik.

Generellt är det många likheter i de demografiska förhållandena i de olika områdena.

Ålderssammansättningen är någorlunda jämn över hela kommunen.

När det gäller andelen utlandsfödda däremot skiljer det sig ganska mycket mellan olika områden. I Sävsjö tätort och Stockaryd är andelen utlandsfödda som störst (över 20 %), medan landsbygdsområdena och Vrigstad har en lägre andel utlandsfödda. Allra störst andel utlandsfödda finns i södra Sävsjö.

Andelen personer som bor i flerbostadshus och i hyresrätter är mycket större i tätorterna än i landsbygdsområdena. Men generellt bor många i småhus i hela kommunen. Inkomstnivåerna (medianvärdet) är också större på landsbygden än i tätorterna.

Sävsjö kommun i regionen

Sävsjö kommun är beläget mitt i Småland i södra delen av Jönköpings län med gräns mot Kronobergs län. Sävsjö kommun gränsar till kommunerna Värnamo, Vaggeryd, Nässjö, Vetlanda, Växjö och Alvesta. Södra stambanan skär genom kommunen och är en viktig transportled som binder samman Sävsjö med regionala noder, men också med större storstadsområden som

Stockholm och Öresundsregionen. Riksväg 30 som bland annat passerar Vrigstad är en viktig länk mellan de regionala centralorterna Jönköping och Växjö. Andra orter av regional betydelse för kommunen är Vetlanda, Nässjö, Värnamo och Eksjö med viktiga funktioner som skapar goda förutsättningar för pendling inom regionen. Läs mer i avsnittet [Mellankommunala och regionala frågor](#).

Mark- och vattenförutsättningar

I det här avsnittet redovisar översiktsplanen förutsättningarna i Sävsjö kommun gällande mark- och vattenförhållanden. Förutom att övergripande redovisa vilka mark- och vattenförhållanden som finns idag så redovisas också förutsättningarna för jord- och skogsbruksmarken, materialhushållning och strandskyddade områden.

Mark

Sävsjö kommun är i huvudsak del av ett småskaligt och kuperat kulturlandskap som domineras av skog. Kommunen är belägen på småländska höglandet med höjder som når över 300 meter över havsnivån. Eftersom hela kommunen ligger över höga kusten-linjen återfinns ofta bördiga jordar i höjdlägen. Den högt liggande odlingsbebyggelsen kännetecknas av ett småbrutet landskap med en ålderdomlig karaktär som består av landskapselement såsom rösen, stenmurar och naturbetesmarker.

Vattenvägarna och deras dalgångar har sedan stenåldern varit viktiga bosättningsbygder. Utmed Vrigstadsån och Ljungaån dominerar odlingslandskapet, liksom i anslutning till de gamla sockencentrumen. Söder om Vrigstad och norr om Stockaryd finns större myrområden och södra delen av kommunen domineras av ett mer sjörikt landskap. I nordvästra delen av kommunen finns kommunens mest höglänta områden med stora skogrika områden.

Mer än 70 % av Sävsjö kommun täcks av skog och ungefär 7 % täcks av sjöar. Jordbruksmark täcker ungefär 12 % av marken och 4 % av marken består av bebyggelseområden. Läs mer i avsnittet om [Areella näringars markanvändning](#).

Tabell som redovisar mark- och vattenanvändningen i kommunen presenterat i hektar och andel från 2015. Källa: [Markanvändningen i Sverige, SCB](#) .

Markanvändning	Yta mätt i hektar 2015	Andel av ytan i procent 2015
Åkermark	5 705	8,40 %
Betesmark	2 621	3,86 %
Skogsmark	48 759	71,78 %
Bebyggd mark och tillhörande mark	2 750	4,05 %
Täkter och gruvområden	672	0,99 %
Golfbanor och skidpistar	3	0,00 %
Vatten	5 026	7,40 %
Övrig mark	7 420	10,92 %
Total landareal (exklusive vatten)	67 930	100,00 %

Vatten

I Sävsjö kommun finns en vattendelare mellan tre avrinningsområden för tre åar. Det handlar om Lagan vars avrinningsområde omfattar större delen av kommunen, Emåns omfattar östra delen och Mörrumsåns södra delen. Dessa är i sin tur indelade i mindre delavrinningsområden beroende på vilken vattenförekomst (större sjö eller å) vattnet rinner ut i. Eftersom vattnet från delavrinningsområdena i kommunen alltid rinner ut i antingen Lagan, Emån eller Mörrumsån så påverkar kvaliteten på vattnet i våra sjöar och vattendrag också vattenkvaliteten i de delarna av åarnas vattensystem som ligger nedströms och i havet.

Hur kommunen arbetar med den tekniska försörjningen för vatten redovisas i avsnitten om [vatten- och avloppsförsörjning och dagvatten](#). I [avsnittet om miljö kvalitetsnormer](#) redovisas hur kommunen arbetar med vattenförvaltningen enligt lagstiftningen om miljö kvalitetsnormer.

Följande vattenförekomster i kommunen har pekats ut som värdefulla av Länsstyrelsen i rapporten Värdefulla vatten i Jönköpings län (2009:23) inom ramen för miljömålet om Levande sjöar och vattendrag:

- Vallsjön (regionalt särskilt värdefullt vatten för fiske och nationellt särskilt värdefullt vatten för sina naturvärden)
- Övingen (nationellt särskilt värdefulla vatten för sina naturvärden)
- Allgunnen (regionalt värdefullt vatten för fiske och nationellt värdefullt för sina naturvärden)
- Vämmesån (regionalt särskilt värdefullt vatten för sina naturvärden)
- Sävsjön och Toftaån (värdefullt för sina kulturmiljövärden)
- Eksjöhovgårdssjön (värdefullt för sina kulturmiljövärden)

Strandskydd

Strandskyddet är ett generellt skydd som gäller i hela landet utmed sjöar och vattendrag. Det generella skyddet är på 100 meter från strandkanten, både på land och i vattenområdet. Strandskyddets syfte är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet regleras i 7 kap. i miljöbalken.

Om det finns särskilda skäl kan strandskyddet upphävas eller dispens ges för byggande eller andra åtgärder inom strandskyddat område. Det är antingen länsstyrelsen eller kommunen som beslutar om det.

Strandskyddsreglerna i miljöbalken ger kommuner möjlighet att peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) för att gynna utvecklingen på landsbygden. I dessa kan landsbygdsutveckling användas som särskilt skäl för upphävande av eller dispens från strandskyddet. Läs mer i avsnittet om [LIS-områden](#).

Mål, planer och program

Av en översiktsplan ska det enligt 3 kap. 5 § i Plan- och bygglagen framgå hur kommunen avser att ta hänsyn till nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling i kommunen. Följande mål, planer och program bedöms ha betydelse för kommunens fysiska utveckling. Även internationella och lokala mål, planer och program av betydelse för kommunens fysiska planering redovisas i det här avsnittet.

Internationella mål, planer och program

Agenda 2030 och de globala målen

FNs generalförsamling antog 2015 resolutionen Agenda 2030. Agendan förbinder samtliga medlemsländer att arbeta för att uppnå en social, ekologisk och ekonomisk hållbar värld till år 2030. Då utmaningarna i arbetet är globala så är lösningarna oftast lokala. Det övergripande syftet är att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. För att förtydliga denna ambitiösa målsättning och underlätta arbetet att nå dit har agendan utformat 17 mål och 169 delmål, de så kallade globala målen. Av särskilt intresse för översiktsplanen är mål 11 som handlar om att skapa hållbara städer och samhällen.

I kommunens utvecklingsstrategi har det fastställts att de globala målen ska fungera som en vägledning för Sävsjö kommun i arbetet med den långsiktiga utvecklingen av samtliga kommunala verksamheter. De globala miljömålen inkluderar både miljö kvalitetsmål som folkhälsomål och ger därför en heltäckande målbild för arbetet med en långsiktig och hållbar utveckling av kommunen.

Nationella mål, planer och program

De nationella miljö kvalitetsmålen

Sverige har utformat 16 nationella miljö mål och 29 etappmål. Etappmålen är menade att vägleda miljö arbetet för att stegvis uppnå de nationella miljö målen. Det så kallade generationsmålet innebär att förutsättningarna för att lösa miljö problemen ska nås inom en generation. Eftersom generationsmålet infördes 1999 så ska generationsmålet vara uppfyllt till 2020-2025.

Regionala åtgärdsprogram till de nationella miljö kvalitetsmålen

På regional nivå har det tagits fram fem regionala åtgärdsprogram som syftar till att tillsammans skapa förutsättningar för att nå miljö kvalitetsmålen. I alla åtgärdsprogram finns åtgärder som är relaterade till översiktsplanering.

De regionala åtgärdsprogrammen är:

- Hälsans miljö mål 2023-2027 (under framtagande)
- Vattnets miljö mål 2023-2027 (under framtagande)

- Grön handlingsplan 2018-2022
- Minskad klimatpåverkan 2021-2025
- Anpassning till ett förändrat klimat 2021-2025

Strategi för Levande städer

Regeringen antog 2018 en strategi för levande städer som presenterar regeringens strategi för en hållbar stadsutveckling. Strategin innehåller övergripande mål och etappmål för att nå miljökvalitetsmålet om God bebyggd miljö. Målen handlar framförallt om att i den fysiska planeringen arbeta för att öka andelen persontransporter med kollektivtrafik, cykel och gång samt att ta hand om och utveckla stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer.

Sveriges energi- och klimatmål

Sveriges energi- och klimatmål utgår från den lagstiftning som har tagits fram av EU. I den regionala klimat- och energistrategin för Jönköpings län preciseras målen utifrån regionala förhållanden. Följande nationella mål är uppsatta till år 2030 och framåt:

- Senast 2045 ska Sverige ha nettonollutsläpp, varav minst 85 procent av reduktionen av utsläpp ska ske i Sverige
- Utsläppen av växthusgaser ska vara 63 procent lägre 2030 jämfört med 1990 (gäller verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter)
- Utsläppen för inrikes transporter exklusive inrikes flyg ska vara 70 procent lägre år 2030 jämfört med 2010
- Energianvändningen ska vara 50 procent effektivare 2030 jämfört med 2005 (genom minskad energiintensitet)
- Elproduktionen ska år 2040 vara 100 procent förnybar (men det är inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft)

De folkhälsopolitiska målen

Riksdagen har satt upp åtta folkhälsopolitiska mål för en långsiktig och förebyggande struktur i det nationella folkhälsoarbetet. Ett av de berörda målområdena är Boende och närmiljö som handlar om att alla ska ha tillgång till en god boendemiljö, vilket även omfattar bostadens omgivning. Region Jönköpings län har tagit fram en strategi för folkhälsa, läs mer om den längre ner.

De friluftspolitiska målen

Riksdagen har satt upp tio friluftspolitiska mål som syftar till att säkerställa människors rätt att vara ute i naturen och utöva friluftsliv. De två målen som är av störst relevans för den fysiska planeringen handlar om att säkerställa tillgänglig natur för alla och att skapa eller bibehålla attraktiv tätortsnära natur. I den gröna handlingsplanen för Jönköpings län 2018-2022 finns insatser och åtgärder samt en vägledning för grön infrastruktur i samhällsplaneringen som bland annat syftar till att uppfylla målen.

Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033

Regeringen fastställde 2022 en nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022-2033. Planen beskriver vilka infrastrukturinvesteringar som ska genomföras under tidsperioden nationellt och ska bidra till att det finns goda förutsättningar att bo, leva och arbeta i hela landet, att människor kan resa och mötas samt att varor och gods transporteras på ett hållbart och klimatsmart sätt. Inga omnämnda infrastrukturinvesteringar i planen omfattar Sävsjö kommun.

Regionala mål, planer och program

Regional utvecklingsstrategi för Jönköpings län 2020-2035

Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en samlad strategi för Jönköpings läns regionala utvecklings- och tillväxtarbete. RUSens vision säger att Jönköpings län ska vara Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga region år 2035, vilket innebär goda möjligheter till boende i attraktiva miljöer, arbete, företagande, utbildning och utveckling, bra kommunikationer och ett rikt fritids- och kulturliv som ger förutsättningar för god hälsa och ett bra liv för alla.

I RUSen framställs också sex strategiområden med tillhörande mål och delstrategier, dessa är:

- En hållbar region
- En attraktiv region
- En tillgänglig region
- En smart region
- En kompetent region
- En global region

Översiktsplanen berörs framförallt av strategiområdena om en hållbar och en attraktiv region, och bland annat av delstrategier om miljömässig hållbarhet, klimatanpassning, tillgänglighet och goda livsmiljöer.

Regionalt trafikförsörjningsprogram 2021-2035 för Jönköpings län

Region Jönköpings län har tagit fram ett regionalt trafikförsörjningsprogram för Jönköpings län som redovisar mål och inriktning för den regionala kollektivtrafiken. Flera av målen berör framförallt kollektivtrafikverksamheten – såsom mål om resandemål, kundnöjdhet, tillgänglighet och miljö. Målen som är mest intressant för översiktsplanen berör marknadsandelsmålet – att resandet med kollektivtrafiken ska öka – och mål om närbarhet. Närbarhetsmålet innebär att 85 % av länets befolkning ska ha närmare än 1000 meter till närmaste hållplats eller station (med minst 8-12 turer varje vardag). I målet framgår det att kommunernas arbete med förtätning av bostäder utmed befintliga kollektivtrafikstråk och i närheten av befintliga hållplatslägen är viktigt för att målet ska kunna uppnås.

I regionens planering för framtida utbud av kollektivtrafik framgår att det ska finnas en god kollektivtrafikförsörjning mellan angränsande kommunhuvudorter där det är möjligt att ordna under 60 minuter. Det innebär att det i framtiden kan öppnas upp för nya kollektivtrafiklinjer från Sävsjö till både Värnamo och till Vaggeryd. Programmet fastställer också att orter med mindre än 1000 invånare inte ska prioriteras när det gäller regionala kollektivtrafikstråk – vilket kan komma att innebära att Rörvik inte prioriteras på regional nivå.

Regional transportplan för Jönköpings län 2022-2033

Region Jönköpings län har tagit fram en regional transportplan som redovisar vilka regionala infrastruktursatsningar som ska genomföras fram till 2033.

Inga av de större infrastruktursatsningarna omfattar Sävsjö kommun. Däremot omfattas kommunen av små investeringar i form av underhåll av befintlig transportinfrastruktur. Dessutom finns i planen ett uppdrag om att utreda riksväg 30 mellan Stigamo (söder om Jönköping) och Växjö. Syftet med utredningen är att studera åtgärder för att höja tillgängligheten utan att kräva omfattande ombyggnationer.

I den regionala transportplanen finns också medel för investeringar i det regionala cykelvägnätet. Läs mer om den regionala cykelplanen i avsnittet [Gång- och cykelväg](#).

Klimat- och energistrategi för Jönköpings län

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en regional klimat- och energistrategi. Strategin redovisar vilka insatser som behövs från olika aktörer i länet för att länets klimatpåverkan ska minska tillräckligt snabbt. I strategin framkommer länets vision om att vara ett plusenergilän senast 2045. Tre övergripande mål har satts för att synliggöra vad olika aktörer i länet behöver fokusera på:

- Senast 2045 är de totala utsläppen av växthusgaser från Jönköpings län lägre än 1 ton per invånare och år.
- Senast 2045 producerar Jönköpings län mer energi än vi använder. Energin vi producerar är förnybar och mängden är minst 10 000 GWh/år.
- Klimatförändringarna möts aktivt i Jönköpings län genom att skapa ett samhälle som minskar sårbarheter och tillvaratar möjligheter, för ett varmare, torrare och blötare län.

De tre målen är av relevans för den fysiska planeringen och utifrån dem är det viktigt att arbeta för minskad klimatpåverkan, förbättra förutsättningarna för ökad energiproduktion och att arbeta med klimatanpassning.

Ett jämställt Jönköpings län – Jämställdhetsstrategi för Jönköpings län 2018-2020

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en jämställdhetsstrategi som ska verka för att de jämställdhetspolitiska målen för genomslag i länet. Utifrån jämställdhetsstrategin är det framförallt viktigt att integrera jämställdhetsperspektivet i arbetet med fysisk planering. En viktig aspekt av

jämställdheten som framhålls i strategin är att aktivt arbeta för att inkludera både män och kvinnor i möjligheter till påverkan på den fysiska planeringen och samhällets utveckling.

Strategi för integrationsarbetet i Jönköpings län 2015-2020

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en integrationsstrategi som definierar ett antal fokusområden som länet behöver arbeta med utifrån ett etniskt och kulturellt perspektiv. De fokusområden som berör den fysiska planeringen handlar framförallt om ett fördomsfritt och inkluderande samhälle och tillgång till bostäder för utrikes födda.

Regional livsmedelsstrategi

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en livsmedelsstrategi för Jönköpings län för att skapa bättre förutsättningar för livsmedelsproduktionen i länet. Tillgången till odlingsbar jordbruksmark lyfts i strategin fram som viktigt för att kunna bibehålla och öka produktionen av livsmedel i länet.

Regionalt serviceprogram

Region Jönköpings län har ansvar för det regionala serviceprogrammet. Programmet ska skapa förutsättningar för möjligheten att bo, arbeta och driva näringar i hela länet. I programmet har särskilda riktlinjer fastställts för vilka näringar som kan få stöd i glesbygd och områden med vikande befolkningsunderlag. För Sävsjö kommun innebär det bättre förutsättningar för livsmedelsbutikerna och annan service i Vrigstad, Stockaryd och Rörvik.

Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län, regional strategi och handlingsplan

Region Jönköpings län har tagit fram en strategi som syftar till att förbättra folkhälsan i länet. I strategin finns ett strategiskt mål om jämlik hälsa och bra livsvillkor genom hela livet. Under det målet lyfts den byggda miljön och människors närmiljö fram som viktig för folkhälsan. Tillgång till grönområden och en meningsfull fritid är viktigt för människors hälsa och välbefinnande.

Regional vattenförsörjningsplan

I den regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län pekas ett antal viktiga vattenresurser ut som är belägna inom Sävsjö kommun. Dessa har lyfts fram utifrån att de långsiktigt kan komma att behövas för att säkerställa det framtida behovet av vatten. De vattenförekomster som pekas ut och som ligger i kommunen listas i tabellen i avsnittet om [Vatten och avlopp](#).

I den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län pekas ytvattentäkterna Stora Värmen och Allgunnen ut som viktiga för dricksvattenförsörjningen i Växjö kommun. Båda vattentäkterna ligger till stor del i Sävsjö kommun. Läs mer om hur kommunen tar hänsyn till den regionala vattenförsörjningsplanen i avsnittet om [Vatten och avlopp](#).

Lokala mål, planer och program

Utvecklingsstrategi 2020-2026 för Sävsjö kommun med sikte på 2030

Sävsjö kommun har utformat en utvecklingsstrategi som grundar sig i visionen om att Sävsjö kommun ska vara Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun samt Agenda 2030. Till utvecklingsstrategin finns en värdegrund och mål för den kommunala verksamheten men också ett antal utvecklingsområden för kommunen. Översiktsplanens övergripande fokusområden har grundat sig framförallt på utvecklingsstrategins vision och utvecklingsområden samt Agenda 2030.

De nio utvecklingsområdena beskrivs i en bilaga till strategin och flera av dem berör den fysiska planeringen i hög grad. Här kan nämnas Ungdomars initiativ och engagemang, Säkra och snabba kommunikationer, Kreativa och offentliga miljöer i hela kommunen, Klimatsmarta livs- och boendemiljöer, Entreprenörskap för framtiden, Öppenhet och gemenskap och Alla får plats hela livet.

Bostadsförsörjningsplan

Kommunens bostadsförsörjningsplan är ett strategiskt dokument som visar hur kommunen ska skapa förutsättningar för att alla i kommunen ska kunna leva i goda bostäder. Syftet med planen är bland annat att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. I planen framgår också kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet och vilka insatsområden som planeras för att nå de uppsatta målen.

I bostadsförsörjningsplanen finns en analys för framtida bostadsbehov för olika grupper utifrån bland annat befolkningsprognoser och marknadsförutsättningar. I kommunen förväntas framförallt en ökning av andelen personer över 80 år, vilket skapar ett ökat behov för den gruppen. I övrigt är det viktigt att hela tiden ha en planberedskap för olika behov för att kunna säkerställa att alla får tillgång till bostäder. I planens andra insatsområde framgår det att det ska finnas planberedskap för boenden i olika upplåtelseformer i kommunens fyra tätorter.

Livslust hela livet – Äldreplan 2018-2023 för Sävsjö kommun med sikte på 2030

Sävsjö kommun har tagit fram en Äldreplan med syfte att skapa förutsättningar för ett gott äldrelev. I planen finns ett antal prioriterade utvecklingsområden, där Klimatsmarta boendemiljöer, Säkra och snabba kommunikationer och Kreativa offentliga miljöer är av störst relevans för den fysiska planeringen. I korthet handlar det om att väga in äldres behov vid uppförande av bostäder, utformning av offentliga platser och kollektivtrafikplanering.

Integrationspolitiskt program 2016-2022

Sävsjö kommun har tagit fram ett integrationspolitiskt program som ska ge förutsättningar för människor att ingå i samhällsgemenskapen utan att behöva göra avsteg från sin egen kulturella och etniska identitet. Programmet utgår från nationella och regionala mål och redovisar ett antal mål och insatser för att hantera frågor kring integration utifrån ett lokalt behov. Insatsområdet om bostäder som tar hänsyn till mångfald berör den fysiska planeringen i hög grad. Målen om ett tolerant samhälle och demokratiskt inflytande är viktiga för att säkerställa inflytande i samhällsutvecklingen oberoende av etnisk och kulturell bakgrund.

Handlingsprogram för skydd och säkerhet

Sävsjö kommun har tagit fram ett handlingsprogram för skydd och säkerhet som ska skapa förutsättningar för ett tryggt och säkert samhälle. I den fysiska planeringen handlar det framförallt om att arbeta förebyggande för att minska antalet nödlägen i kommunen. Programmet bygger på en risk- och sårbarhetsanalys som kartlägger och beskriver de risker samt sårbarheter som kommunen står inför. Det förebyggande arbetet samordnas av hållbarhetsrådets tre arbetsgrupper som också tar fram de insatser som kommunen behöver arbeta med. I den fysiska planeringen berörs framförallt klimatanpassning, suicid och olyckor.

Gång- och cykelplan

Sävsjö kommun har tagit fram en gång- och cykelplan som ska bidra till sammanhållna satsningar för att gynna fotgängare och cyklister i hela kommunen. Vid framtagande av planen har inventeringar av behov genomförts och i planens tillhörande åtgärdsprogram redovisas konkreta åtgärder för att förbättra trafiksituationen för fotgängare och cyklister.

Riktlinjer om offentlig konst i Sävsjö kommun

Sävsjö kommun har tagit fram riktlinjer om offentlig konst i Sävsjö kommun. Syftet med riktlinjerna är att ge förutsättningar för stabilitet och långsiktighet för konst i planeringen och byggandet av offentliga miljöer i Sävsjö kommun samt en ansvarsfull hantering av kommunens övriga konstnärliga värden. I riktlinjerna framgår bland annat hur offentlig konst ska införskaffas och hur den ska förvaltas. Det framgår också att en procent av budgeten för ny-, om-, eller tillbyggnadsprojekt som uppgår till 20 prisbasbelopp eller mer bör avsättas för offentlig konst.

Avfallsplan

Kretslopp sydost har tillsammans med sina medlemskommuner - däribland Sävsjö kommun - tagit fram en avfallsplan. Enligt miljöbalken ska varje kommun ha en aktuell avfallsplan. Avfallsplanen beskriver hur Kretslopp sydost ska driva och utveckla avfallshanteringen fram till 2030. I avfallsplanen beskrivs målområden med mål för avfallshanteringen under de kommande åtta åren. Övergripande ska avfallsplanen sträva mot ett hållbart samhälle, där avfall hanteras på bästa sätt ur ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Ett av målen handlar om kommunernas fysiska planering och vikten av att ha ett insamlingsystem för avfall och återvinning som är enkelt för de som bor och verkar i kommunen.

Vattentjänstplan

Njudung Energi har i samverkan med Sävsjö kommun tagit fram en Vattentjänstplan under 2023. Syftet med vattentjänstplanen är att få en heltäckande och långsiktig planering för den allmänna VA-försörjningen i kommunen. Vattentjänstplanen lyfter dagens behov samt belyser framtida utmaningar för den allmänna VA-försörjningen inom kommunen.

Mellankommunala och regionala frågor

Enligt Plan och bygglagen 3 kap. 5 § ska översiktsplanen redovisa områden och verksamheter som berör flera kommuner eller som är av regional betydelse. Dessa redovisas här.

Sävsjö kommun gränsar till sex kommuner: Värnamo, Vaggeryd, Nässjö, Vetlanda, Växjö och Alvesta. Växjö och Alvesta ligger inom Region Kronoberg, medan de andra kommunerna ligger i Region Jönköpings län som även Sävsjö kommun tillhör. Tillsammans med Vetlanda, Nässjö, Eksjö och Aneby är Sävsjö med i Höglandsförbundet som är ett kommunalförbund för ett antal olika mellankommunala samarbeten.

Genom att samarbeta med grannkommuner om regionala frågor och gemensamma intressen skapas goda förutsättningar för att tillsammans driva en hållbar utveckling.

Näringsliv och bostadsmarknad

Sävsjö kommun har goda förutsättningar för landsbygdsnära boende och är också en attraktiv kommun att bosätta sig i, med landsbygdens kvaliteteter. Detta ger dock en del utmaningar avseende pendling och arbetsmarknad.

Kommunens näringsliv är i hög grad inriktat på tillverkning, där kompetens behöver pendla in till kommunen för att möta industrins efterfrågan på utbildad arbetskraft. Detta utbyte är Sävsjö kommun beroende av främst från sina närliggande kommuner; Nässjö, Vetlanda, Vaggeryds och Växjö kommun. Dock behöver vi även skapa goda förutsättningar för pendlingsmöjligheter från kommunen, för att kunna möta upp de boendes möjligheter till arbeten inom exempelvis ekonomiska tjänster, kvalificerade vårdyrken, ledningsarbete eller arbeten inom kunskapsintensiva branscher, yrken där Sävsjö inte fyller hela arbetsmarknadsbehovet. Därför är Sävsjö kommun, som bostadskommun, beroende av bra utbyggda transporter mot arbetsmarknader i Växjö, Jönköping, Värnamo och Eksjö. Läs mer om kommunens näringsliv i avsnittet [Näringsverksamhet](#).

Den stora kompetensutmaningen och kompetensförsörjningen kommer under lång tid att vara en av de enskilt viktigaste frågorna för att kunna ge näringslivet bra förutsättningar samt att kunna försörja kommunal och regional verksamhet framöver. Detta är viktigt att beakta utifrån ett regionalt perspektiv.

Sävsjö strävar efter att ha en bostadsmarknad i balans, med både tätortsnära och landsbygdsnära boende. I viss mån har kommunen tidigare kunnat fylla den efterfrågan som kommit från platser där bostadsbristen varit större. Dock behöver bostäder byggas kontinuerligt i kommunen för att kunna matcha efterfrågan. Läs mer om kommunens bostadsmarknad i avsnittet [Bostäder](#).

Mellankommunal transportinfrastruktur

Sävsjö kommun är beroende av en fungerande infrastruktur och en fungerande kollektivtrafik för att ha en bra kontakt med sina grannkommuner. Såväl studenter som arbetspendlare kan smidigt åka till

och från Jönköping via Nässjö och likaså till och från Växjö via Alvesta. I området omkring Sävsjö kommun finns också många tätorter med etablerade arbetsgivare i form av till exempel husföretag eller mindre industrier. Det är viktigt att även det finmaskiga kollektivtrafiknätet möjliggör pendling mellan mindre tätorter. En väl utbyggd kollektivtrafik är viktig både för pendling och för fritids- och besöksresor. Läs mer om framtida utvecklingspotentialer för pendling i avsnittet om [Pendling](#).

Väginfrastruktur

Väg 30 är en av de viktigaste transportlänkarna till och från Sävsjö kommun. Vägen är en transportnod med många tunga fordon som försörjer företag och intilliggande regioner med råvaror. En av vägens absolut viktigaste funktioner är att förse kommunen med pendlingsmöjligheter för att säkra kompetensförsörjningen. Väg 30 har en viktig funktion för att skapa möjligheter till pendling till och från storstadsområdena Jönköping och Växjö – men är också viktig för grannkommunerna Vaggeryd och Alvesta.

Väg 30 är också en transportlänk som är viktig för godstransporter av råvaror och färdiga produkter för företag både lokalt, regionalt och nationellt. Stockarydsterminalen är en av Sveriges största öppna råvaruterminaler för träråvara och ligger i nära anslutning till väg 30 som alltså fungerar som en väldigt viktig länk för transporter av träråvara – både lokalt och regionalt. För Stockarydsterminalen och för andra företag i närområdet finns ett behov av att frakta gods nationellt – där väg 30 fungerar som en viktig länk ut mot europaväg E4 och vidare norrut samt mot Växjö och vidare mot bland annat hamnen i Karlskrona. Läs mer om avsnittet om [Väg](#).

Godstransporter

Södra stambanan betyder mycket för kommunen och är av riksintresse för hela Sverige. Stockarydsterminalen möjliggör idag en överflyttning från väg till järnväg för många virkestransporter. Terminalen är lokaliserad med hänsyn till stambanans förutsättningar och skogsnäringens behov och utvecklingen av terminalen bör ske utifrån regionala behov.

Sävsjö kommun ser att det finns en stor utvecklingspotential för Stockarydsterminalen. I anslutning till terminalen skulle det till exempel vara möjligt att erbjuda etableringsmöjligheter för logistikverksamheter med behov av egna stickspår samt frilagersytor för andra råvarutyper än träråvara. Att det dessutom finns stora markytor i anslutning till terminalen utgör också en konkurrensfördel.

I och med öppnandet av Fehmarn Bält-förbindelsen i slutet av 2020-talet blir tillgängligheten på järnväg till Europa förbättrad jämfört med idag. Som en följd av den nya förbindelsen har Trafikverket föreslagit satsningar för en ökad tillgänglighet på järnvägen genom Skåne, vilket skulle innebära att det finns en stor tillgänglighet från Stockaryd och söderut utmed stambanan och ut i Europa. Stockarydsterminalen skulle alltså kunna få en viktig regional roll även för annat gods än träråvara i framtiden.

Grön och blå infrastruktur och friluftsområden

Utmed kommunens gränser finns flera viktiga områden för grön och blå infrastruktur samt friluftslivet. Områdena har identifierats i samråd med grannkommunerna och utgör områden med flera olika värden. Områdena lyfts också fram i översiktsplanens [strukturbild](#).

Höglandets barrskogsområde

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en regional handlingsplan för arbetet med grön infrastruktur. I den framgår bland annat att det finns en stor värdeakt för barrskog i kommunens nordvästra del som kallas Höglandets barrskogsområde och som ansluter till Vaggeryds och Nässjö kommuner. Området omfattas av flera naturreservat – bland annat Hattens, Brunnstorpsmossens, Västermarkens och Rönnbergens naturreservat i Sävsjö kommun – som alla gränsar mot Vaggeryd respektive Nässjö kommuner. Brunnstorpsmossen är också ett riksintresse för naturvård. Även om området också omfattas av olika riksintresseanspråk från Försvarmakten så får det också anses vara ett relativt opåverkat område med goda förutsättningar för utveckling av friluftsliv och naturturism – där bland annat Tomtabacken redan idag är ett vanligt besöksmål.

Ruskenområdet och Vrigstadsån

I Värnamo kommun, nära gränsen mot Sävsjö, ligger Rusken. Området kring Rusken har stora naturvärden – och området pekas ut i Värnamo kommuns översiktsplan som ett friluftsområde och stort opåverkat område. Vrigstadsån rinner ut i Rusken vid Långö och är ett viktigt vattendrag för fiske och friluftsliv. Området utmed stora delar av Vrigstadsån samt området öster om Rusken i Sävsjö kommun utgör också ett opåverkat område. Här finns dessutom naturvärden i form av tre riksintresseområden för naturvård – Söndra, Spjutamossen och Trälbomossen. Området har goda förutsättningar för utveckling av friluftsliv och naturturism.

Höjdvärend

I norra delen av Kronobergs län finns ett område som kallas Höjdvärend. Området pekas ut i Växjö kommuns översiktsplan som ett område lämpligt för naturturism. Området ansluter till hela den sydöstra delen av Sävsjö kommun som i översiktsplanen från år 2000 pekades ut som ett stort opåverkat område. På Sävsjö kommuns sida om gränsen finns flera värdefulla natur- och friluftsområden. Bland annat kan nämnas sjöarna Allgunnen, Övingen (dessutom Natura2000-område), Frissjön och Linneshöjden, flera riksintresseområden för naturvård och det länsöverskridande naturreservatet Kråketorpsskogen som sträcker sig över Sävsjö, Växjö och Vetlanda kommuner. Höjdvärendområdet har goda förutsättningar för utveckling av friluftsliv och naturturism.

Vallsjön

Vallsjön ligger inom Sävsjö och Nässjö kommuner och utgör dricksvattentäkt för Sävsjö kommun samt reservvattentäkt för Vetlanda kommun. En god vattenkvalitet i sjön är viktig för dricksvattenförsörjningen inom ett stort område. Sjön är också viktig för fisket och utgör Natura2000-område.

Stora Värmen och Allgunnen

Sjöarna Stora Värmen och Allgunnen med omnejd utgör dricksvattentäkter både för Lammhult i Växjö kommun och för Rörvik. En god vattenkvalitet i sjöarna är viktig för dricksvattenförsörjningen för Lammhult och Rörvik.

Lagans, Emåns och Mörrumsåns avrinningsområden

Sävsjö kommun ligger inom Lagans, Emåns och till en liten del i Mörrumsåns avrinningsområden. För att samverka inom vattenfrågor med berörda kommuner ingår Sävsjö kommun i Lagans och Emåns vattenråd.

Utvecklingsinriktning

Utvecklingsinriktningen är vägledande för den långsiktiga samhällsutvecklingen i Sävsjö kommun. Den visar i grova drag kommunens långsiktiga intentioner för den fysiska utvecklingen i kommunen.

Utvecklingsinriktningen består av två delar - fokusområden och en strukturbild.

De tre fokusområdena redovisar kommunens generella inriktning för den fysiska planeringen och är vägledande för de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. Fokusområdena är också vägledande i avvägningar mellan olika intressen. Fokusområdena bygger på kommunens vision som säger att vi i Sävsjö kommun tillsammans skapar Sveriges mest barnvänliga, gröna och inkluderande kommun.

Förutom de tre fokusområdena sätts också en målbild om att planeringen ska skapa förutsättningar för 13 000 personer år 2030 och 14 000 personer år 2040. Det är en ambitiös målbild, men den går hand i hand med de senaste årens befolkningstillväxt och några av de befolkningsprognoser som finns tillgängliga för kommunen. Totalt innebär det en befolkningsökning på 2300 personer fram till år 2040.

Strukturbilden redovisar övergripande på en karta kommunens prioriteringar för framtida utveckling. På kartan redovisas viktiga stråk eller områden som kommer att prioriteras i den framtida planeringen. Även strukturbilden är vägledande för de ställningstaganden och avvägningar som finns i resten av översiktsplanen.

Fokusområden

Utifrån Sävsjö kommuns utvecklingsstrategi har tre fokusområden tagits fram för den fysiska planeringen. Dessa fokusområden är vägledande för de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. Fokusområdena är också vägledande i avvägningar mellan olika intressen.

Sävsjö kommun ska vara Sveriges mest barnvänliga kommun. Det ska vara lätt för barn och ungdomar att tryggt och säkert förflytta sig i sitt närområde och mellan olika målpunkter. Viktiga målpunkter för barn och ungdomar – såsom platser för kultur- och fritidsaktiviteter, naturområden, lekplatser och skolan – ska vara trygga, inkluderande, jämställda och stimulerande. Barn och ungdomar är de som kommer att utgöra framtidens samhälle och ska därför särskilt ges möjlighet till att vara delaktiga vid utformning och planering av fysiska miljöer.

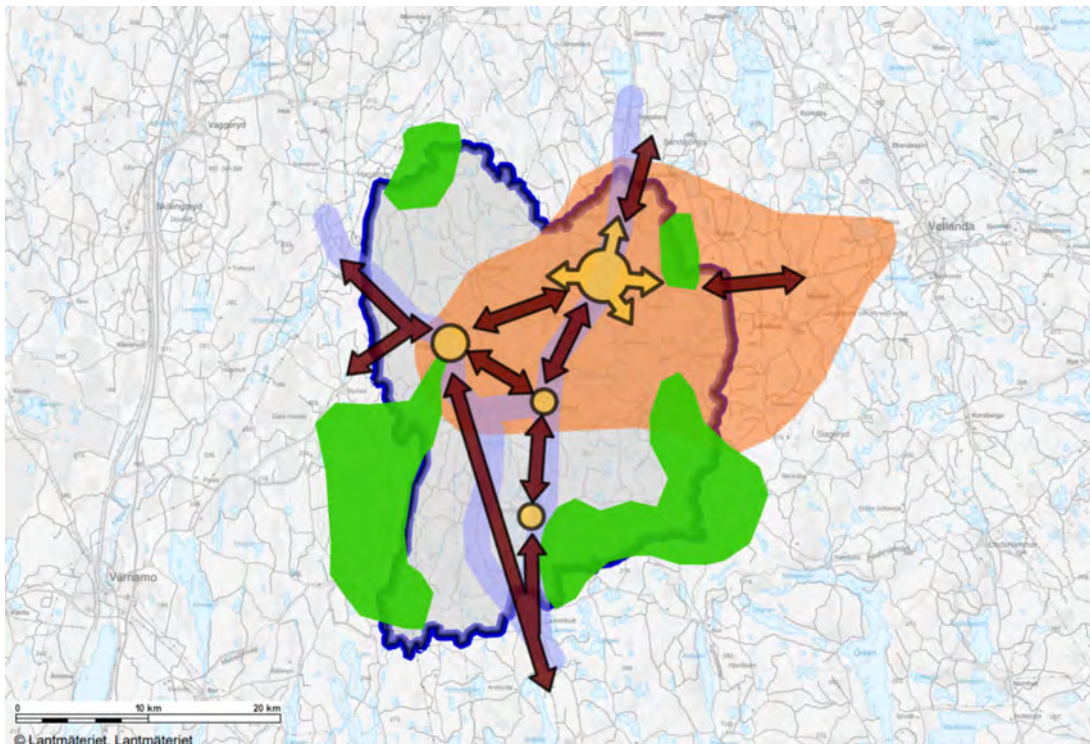
Sävsjö kommun ska vara Sveriges grönaste kommun. Det ska vara självklart för människor, föreningar och företag att göra hållbara val. Hållbart resande ska bli ett förstahandsval för resor inom kommunen och till andra kommuner. Genom ökad förnybar energiproduktion och ökad produktion av biobränsle bidrar vi till att Jönköpings län blir självförsörjande på förnybar energi.

Sävsjö trädgård ska tillsammans med kommunens småskaliga charm bidra till det goda livet. Grön- och blåstrukturen ska vara tillgänglig och sammankopplad och ska präglas av hänsyn till den biologiska mångfalden och användandet av ekosystemtjänster. Vid nybyggnation ska omvandling och förtätning ge förutsättning för närhet, samtidigt som viktiga grönstrukturer ska bevaras och utvecklas. På landsbygden ska bebyggelse uppmuntras framförallt utmed befintliga stråk och i befintliga bystrukturer.

Sävsjö kommun ska vara Sveriges mest inkluderande kommun. Offentliga mötesplatser ska vara trygga och tillgängliga för alla och utformas så att många olika människor bjuds in att besöka dessa. Det ska finnas varierande boendemiljöer i olika upplåtelseformer och miljöer för näringsverksamheter i hela kommunen för att alla ska kunna bo och verka där de trivs bäst. Fiberanslutning och övrig infrastruktur av hög kvalitet i hela kommunen är en nyckel för en levande landsbygd och för en stark regional arbetsmarknad. Tillsammans-andan ska prägla processerna kring utformning och planering av nya fysiska miljöer och människor ska ges möjlighet att bli delaktiga i dessa.

Strukturbild

Strukturbilden redovisar övergripande på en karta kommunens prioriteringar för framtida utveckling. På kartan redovisas viktiga stråk eller områden med hög prioritet i den fortsatta planeringen. Strukturbilden är vägledande för de ställningstaganden och avvägningar som finns i resten av översiktsplanen, men också för kommunala ställningstaganden i nationella och regionala transportplaneringen.

[Länk till strukturbilden](#)

Bebyggelsekärnor

Tätorterna Sävsjö, Vrigstad, Stockaryd och Rörvik pekas i strukturbilden ut som bebyggelseområden. Kommunens inriktning är att det är i tätorterna den främsta bebyggelseutvecklingen för verksamheter och bostäder ska ske. I kommunens mindre orter och byar kan också ny bebyggelse tillkomma men på privata initiativ. I tätorterna ska den mesta servicen finnas och det är också där som den största delen av bostadsbebyggelsen och bebyggelse för verksamheterna ska utvecklas. Till och från dessa ska det finnas goda möjligheter att ta sig med kollektivtrafik.

Från Sävsjö tätort har också flera pilar ritats ut där det är lämpligt med en utveckling av den tätortsnära landsbygden med mer bostadsbebyggelse. Utmed vägarna mot Komstad, Torset/Vallsjön, Femtinge/Bringetofta och Skepperstad finns höga värden, men också möjlighet att utveckla landsbygden.

Natur och friluftsliv

Natur- och friluftsområden har stor betydelse för kommunens attraktivitet. De genererar en rad värden och ekosystemtjänster, bland annat i form av rekreation, besöksnäring, biologisk mångfald och klimatanpassning. Ett antal större områden med särskilda kvaliteter för natur och friluftsliv lyfts fram i strukturbilden. Dessa har stor betydelse för friluftslivet, kultur- och naturupplevelser, biologisk mångfald eller för övriga ekosystemtjänster. Dessa områden ska värnas, bevaras och utvecklas för att främja besöksnäring, landsbygdsutveckling, naturvärden och friluftslivet.

Höglandets barrskogsområde består i Sävsjö kommun av Hattens, Brunnstorpsmossens, Västermarkens och Rönnerbergets naturreservat inom Sävsjö kommun samt riksintresseområdet för Brunnstorpsmossen. På andra sidan kommungränsen – i Vaggeryds och Nässjö kommuner finns bland annat Stensjökvarnsskogens naturreservat, Fallamossen och sydsvenska höglandets högsta punkt: Tomtabacken. Området är viktigt för totalförsvaret – vilket innebär begränsningar för andra verksamheter och att områdets karaktär i stort kan bevaras.

Vallsjön är en så kallad källsjö och har lyfts fram som ett särskilt värdefullt vatten för natur och fiske av Länsstyrelsen. Dessutom utgör området både Natura2000-område och en viktig vattentäkt för kommunen. Allt detta medför att sjön har höga värden för både friluftsliv och naturen.

Vrigstadsån och Rusken-området ligger i kommunens sydvästra del. Vrigstadsån rinner från Köpstad strax nordost om Vrigstad och ner mot Rusken och har höga naturvärden både uppströms och nedströms Vrigstad. Uppströms Vrigstad finns riksintresseområdet Biskopsbo med höga naturvärden i form av välbevarade odlingslandskap med naturbetesmarker. Nedströms Vrigstad finns Lundholmen som är ett kommunintresse för naturvård med slättsjöar och våtmarker och där flera hotade fågelarter häckar. Öster om Rusken finns flera viktiga mossar som går in i Sävsjö kommun och i Söndra samt utmed Möcklehultsvägen finns välbevarade odlingslandskap.

Höjdvärend kallas ett område i norra delen av Växjö kommun som ansluter till kommunens södra och östra del där det finns flera sjöar och naturområden med höga natur- och friluftsvärden. Allgunnen, Övingen, Frissjön och Linnesjön är sjöar med höga värden och i området finns Kråketorpsskogen och Linneåns mader med höga naturvärden.

Kulturmiljö

I Sävsjö kommun finns ett stort sammanhängande område med höga kulturmiljövärden. Sammanhängande kulturmiljöer har höga värden och potential för utveckling av besöksnäring, men skapar också en attraktivitet för de som bor i miljön.

Njudungs folkland är benämningen för den centralbygd som bland annat kännetecknas av flera romanska 1100-talskyrkor som uppfördes under 1100-talet och höggravfält från yngre järnåldern. Kyrkorna tros ha byggts av hantverkare som var delaktiga i byggandet av Lunds domkyrka och har flera likheter. Kyrkorna visar på historiska processer och starka ekonomiska strukturer som fanns i det tidigmedeltida Njudung (källa: [Jönköpings läns museum](#)). För Sävsjö kommuns del omfattar

området bland annat kyrkorna Hylletofta, Gamla Hjärmseryd, Norra Ljunga, Hjärtlanda, Skepperstad och Gamla Vallsjö.

Kommunikationer

Kommunikationsstråken som lyfts fram i strukturbilden är viktiga för att koppla samman tätorter inom kommunen och att binda ihop dem med tätorter utanför kommunen. Stråken är viktiga för att kunna uppnå ett effektivt och hållbart transportsystem där kollektiva transportmedel och hållbara godstransporter främjas.

I strukturbilden lyfts viktiga nationella stråk fram som passerar igenom kommunen, men också viktiga lokala och regionala kopplingar mellan tätorterna i kommunen och orter i andra kommuner. Stråken är viktiga för flera olika trafikslag, det kan handla om kollektivtrafik, resande med persontransport eller cykel.

Det blå stråket som går mellan Stockarydsterminalen – i anslutning till Södra stambanan – och väg 30 utgår ifrån behovet av godstransporter och är viktig för att kunna flytta över godstransporter från väg till järnväg och alltså för att kunna uppnå en hållbar utveckling i kommunen och regionen.

Landsbygd

Landsbygden fyller en väldigt viktig funktion för kommunen. Från landsbygden kommer råvara till mycket av den produktion som sker i tätorterna – både mat och naturresurser samt mycket av energiproduktionen finns där. Landsbygden innehåller viktiga naturmiljöer för djur och växter och innehåller attraktiva livs- och boendemiljöer. Landsbygdens breda potential gör att det är svårt att planera för framtiden. På landsbygden eftersträvas byggande i lägen som förstärker den nuvarande bebyggelsestrukturen och som bidrar till att stötta lokal utveckling och service. Särskilt prioriteras bebyggelse i närheten av kollektivtrafikstråken så att bil inte är nödvändigt för vardagsresandet till skola, arbete, handel, service och fritidsaktiviteter.

Mark- och vattenanvändning

Under avsnitten om mark- och vattenanvändning finns kommunens ställningstaganden för den pågående och framtida mark- och vattenanvändningen. Här finns dels en projektkatalog som redovisar framtida utvecklingsområden samt ett avsnitt som redovisar övergripande ställningstaganden.

Projektkatalogen

I projektkatalogen redovisas kommunens kommande planer gällande nya eller ändrade markanspråk. Planerna har sorterats in efter tätort och innehåller beskrivningar av kommunens ställningstaganden och identifierade konsekvenser, samt vilken hänsyn som är viktig att ta vid kommande utveckling.

Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare.

Sammanhängande bostadsbebyggelse i Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare. Utgångspunkten har varit att utvecklingen av bostäder ska ske inom två kilometer från tågstationen.

[Länk till översiktsplanekartan för Sävsjö](#)

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Tällevad IV

Ställningstagande och konsekvenser

Området utgör en naturlig fortsättning på Tällevad-området. Den sydligaste delen av området är redan idag detaljplanelagd och ett projekt är igång för att exploatera området. I området är det lämpligt med småskalig bebyggelse i form av till exempel småhus eller radhus.

Hänsyn

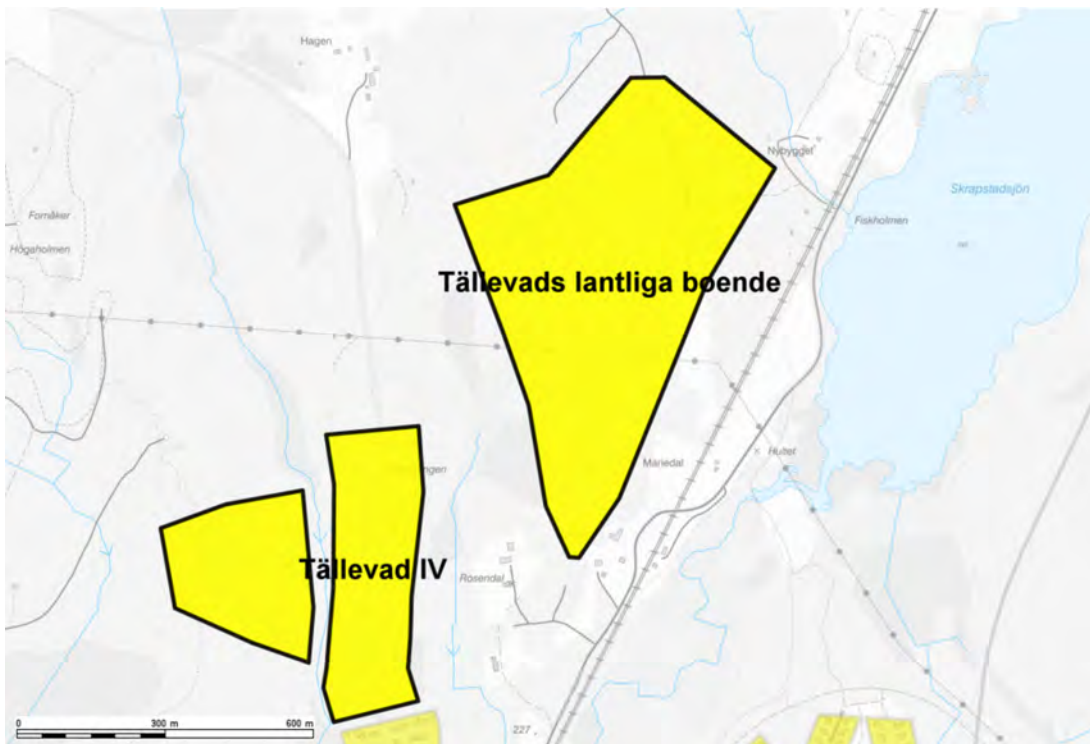
Inom området finns en fornlämning i form av en hägnad. Hur denna ska tas hänsyn till får avgöras i kommande detaljplanearbete.

Området används till viss del som ett friluftsområde för boende – och i närheten planerar IFK Sävsjö för anläggande av konstsnöspår.

Igenom området går en mindre bäck som har markerats som naturområde i kartan. Tanken är att bäcken fortsatt ska få rinna i sin naturliga sträckning och att bostadsbebyggelsen tar hänsyn till bäcken.

I samband med att området bebyggs är det viktigt att vägen breddas och övertas av kommunalt väghållarskap från den vägförening som äger vägen idag.

Området ligger i direkt anslutning till befintligt verksamhetsområde för allmänt VA och i en liten del har VA-nätet redan byggts ut.

Tällevads lantliga boende

Ställningstagande och konsekvenser

Området utgör en naturlig fortsättning på hästgårdarna som byggts norr om Tällevad. Det är lämpligt för utveckling av ett område med bostäder av lantlig karaktär. Tomterna ska vara stora, men mindre än Tällevads hästgårdar. Lämplig tomtstorlek får utredas i kommande planarbete, men kan utgöra 2000-5000 kvadratmeter.

Hänsyn

I samband med planarbetet av området är det lämpligt att utreda en lämplig utfartsväg med anledning av att Hultrumbron rivits och ersatts av en gång- och cykelbro. Läs mer om vägreservatet under avsnittet om trafik- och infrastruktur i avsnittet om [Transportinfrastruktur i Sävsjö](#).

Området ligger i närheten av Södra stambanan – vilket innebär att hänsyn behöver tas till både buller och transportled för farligt gods.

Vid lovgivning eller detaljplanering av området bör en dialog föras med Njudung Energi om vilket som passar bäst av allmänna eller enskilda vatten- och avloppsanläggningar för fastigheterna.

Västra Högarde

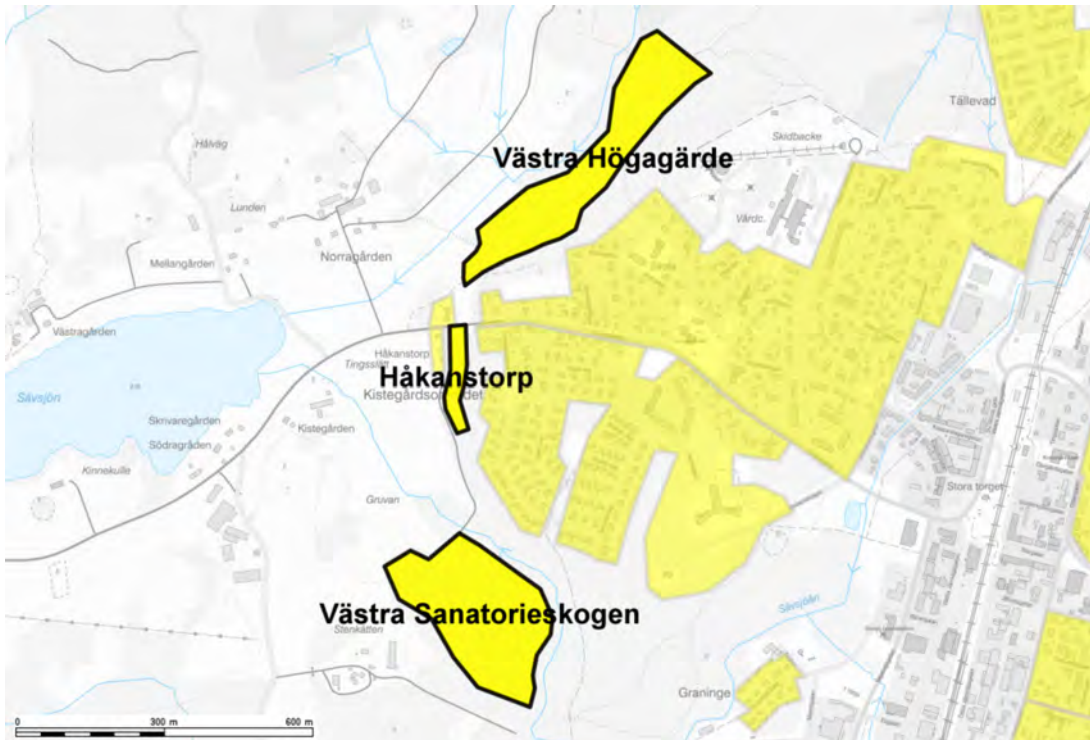
Ställningstagande och konsekvenser

Område i slutningarna nordväst om Högardebacken. Lämpligt för småskalig bebyggelse i form av till exempel småhus eller radhus.

Infarten till området bör ske från Ljungagatan med en gång- och cykelvägsförbindelse som ansluter till Grängsgatan. Exakta placeringar för dessa utreds i detaljplaneskedet och pekats inte ut i översiktsplanen.

Hänsyn

Området är relativt blött idag – en snabb tillrinning av vatten från sluttningen brukar samlas i vattendraget nordväst om området och ute på åkrarna. Viktigt att utreda vattenförhållanden i detaljplaneskedet. De blöta vattenförhållandena gör också området besvärligt för utbyggnad av vatten- och spillvattenanläggningar.

Håkanstorp

Ställningstagande och konsekvenser

Område söder om Ljungagatan som ligger utmed infarten till gamla skjutbanan. Området är lämpligt för småskalig bebyggelse i form av till exempel småhus eller radhus.

Området är relativt litet och det är bara lämpligt för upp till tio bostäder.

Vid bebyggelse ska en grön korridor lämnas som binder ihop Högagärdebacken med Sanatorieskogen.

Hänsyn

Området är relativt blött idag – en snabb tillrinning av vatten från sluttningen brukar samlas på åkrarna väst om området. Viktigt att utreda vattenförhållanden i detaljplaneskedet. De blöta vattenförhållandena gör också området besvärligt för utbyggnad av vatten- och spillvattenanläggningar.

Den befintliga infartsvägen är väldigt liten och förutsättningarna för en ny väg och en genomtänkt utfart till Ljungagatan behöver utredas i detaljplaneskedet.

Vid den gamla skyttebanan kan det finnas föroreningar. Detta behöver utredas i detaljplaneskedet.

Västra Sanatorieskogen

Ställningstagande och konsekvenser

Område väster om Sanatorieskogen, på västra sidan om Sävsjöån. Området är lämpligt för småskalig bebyggelse i form av till exempel småhus och radhus på lång sikt.

Hänsyn

Området ligger i anslutning till Sävsjöån som vid högt vattenflöde kan översvämmas. Det är viktigt att bebyggelse placeras med ett lämpligt skyddsavstånd till ån.

Inom området ligger den gamla skjutbanan där det kan finnas föroreningar. Detta behöver utredas i detaljplaneskedet och innan grävarbete kan ske.

Området ligger i närhet till en befintlig jordbruksverksamhet. Områdets påverkan på verksamheten bör utredas och området är inte lämpligt för bebyggelse om det försvårar jordbrukets möjligheter att bedriva verksamhet på platsen.

En lämplig infartsväg är troligen vägen som ansluter till den gamla skjutbanan, men det behöver utredas vidare i detaljplaneskedet.

Området ligger i anslutning till Sanatorieskogen som har höga kulturmiljövärden och detta bör beaktas i detaljplanarbetet.

På grund av översvämningsrisken från Sävsjöån behöver en grundlig dagvattenutredning genomföras innan beslut kan tas huruvida allmänt VA kan dras fram i området.

Eksjöhovgårdsängen II

Ställningstagande och konsekvenser

Området utgör en fortsättning på Eksjöhovgårdsängen och är lämpligt för småskalig bebyggelse såsom småhus eller radhus.

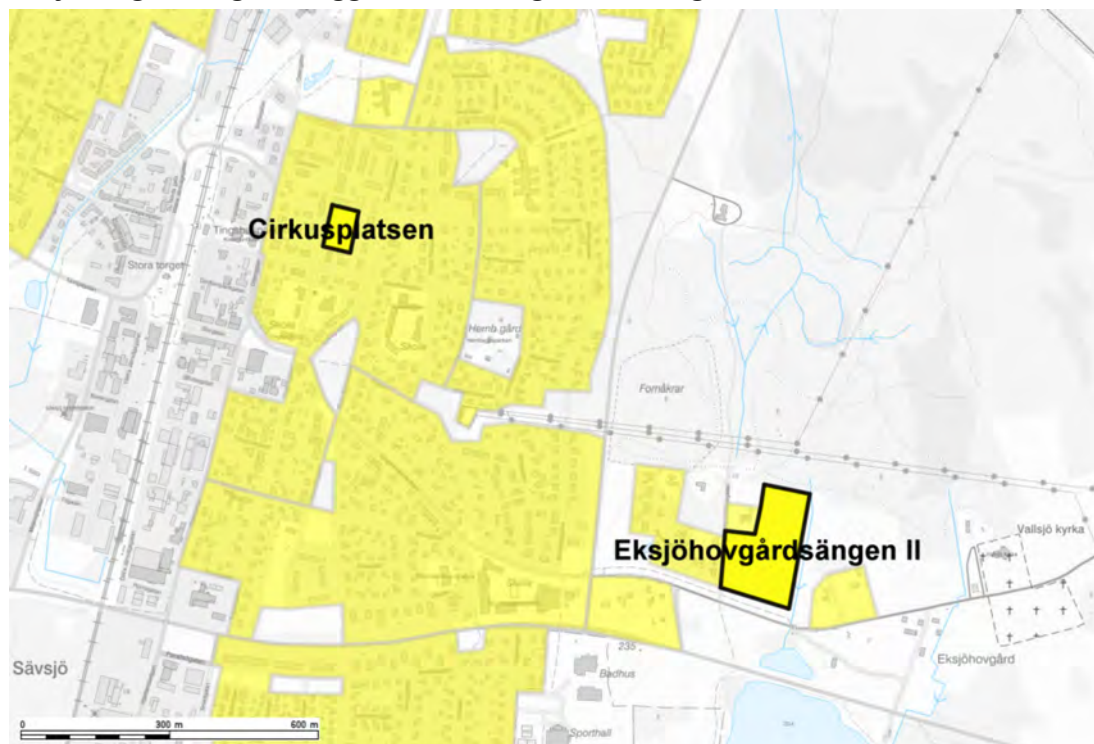
Hänsyn

Området är beläget på jordbruksmark. Trots det är det viktigt med utbyggnad av bostäder på platsen för att skapa förutsättningar för förskolan att fortsätta finnas.

Stensträngargatan som leder fram mot elljusspåret, Djurgårdsstugan och förskolan är väldigt smal – en lämplig infart sker lämpligen mittemot Fornåkersgatan och bör försörja förskolan också.

Vid detaljplanearbete i området behöver hänsyn tas till närheten till riksintresset för kulturmiljö för Eksjöhovgårdsområdet.

Eksjöhovgårdsängen II ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde för allmänt VA.

Cirkusplatsen

Ställningstaganden och konsekvenser

Redan detaljplanelagt område som pekats ut sedan tidigare i översiktsplanen. Området är lämpligt för flerbostadshus, men kan också vara aktuellt för verksamhetslokaler till socialförvaltningen eller trygghetsboende.

Hänsyn

Området är idag gräsyta och därför behöver en hållbar dagvattenhantering säkras i samband med exploatering. Det är även viktigt att säkerställa att dag- och dräneringsvatten från aktuella fastigheter är rätt kopplat.

Mångfunktionell bebyggelse i Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare. I Sävsjö finns en stor potential för omvandling av centrala områden. Utmed järnvägen finns idag en del storskaliga verksamheter som skulle kunna flyttas ut till renodlade verksamhets- och industriområden. Detta skulle öppna upp för mer mångfunktionell bebyggelse nära centrum.

[Länk till översiktsplanekartan för Sävsjö](#)

Mångfunktionell bebyggelse

Omvandling Sävsjö centrum

Ställningstagande och konsekvenser

Inom Sävsjös centrum-område finns redan idag ett flertal bostäder och centrumverksamheter. Inom området ska en omvandling ske där storskalig industri ska ges möjlighet att flytta till områden längre från centrum, vilket kan möjliggöra att verksamheter som är mer lämpliga i centrummiljöer får chansen att etablera sig – såsom handel och kontor. Samtidigt ska områdena också omvandlas för att skapa en trevligare centrummiljö där gående och cyklande trafikanter ska få bättre företräde utan att begränsa möjligheterna för nödvändig transportlogistik att ta sig in i området.

Inga verksamheter ska behöva flytta ifall inte kommunen kan erbjuda mark på annan plats i Sävsjö.

Omvandlingen av Sävsjö centrum är uppdelade i fyra etapper – varav den första kommer att ske i en överskådlig framtid. Etapp ett består dels av projektet ”Från väg till gata” som har påbörjats med en etapp väster om järnvägen – Sävsjö centrum västra – med omvandling av torget och korsningarna Västra Järnvägsgatan/Ljungagatan/Mejensjögatan. Syftet med omvandlingen är att skapa bättre framkomlighet för cyklister och gående samt att skapa en trafiksäkrare miljö för oskyddade trafikanter.

I etapp två ska en liknande omvandling ske utmed Storgatan öster om järnvägen och vid korsningen Odengatan/Eksjöhovgårdsvägen. För etapp ett och två bör det planeras för centrumbebyggelse där det skapas plats för handel i markplan men kan finnas utrymme för kontor och bostäder i våningarna ovanför.

Etapp tre utgörs av fortsatt omvandling av området utmed Västra järnvägsgatan söderut mot mer renodlade handelsområden. Redan idag består områdena av mycket handel, men tanken är att området ska bli mer präglad av handel.

I fjärde etappen ska motsvarande del på östra sidan om järnvägen omvandlas. I den etappen är det tänkt att möjliggöra för blandad bebyggelse som harmoniserar mer bättre med de bostäderna som

finns i områdets närhet.

Hänsyn

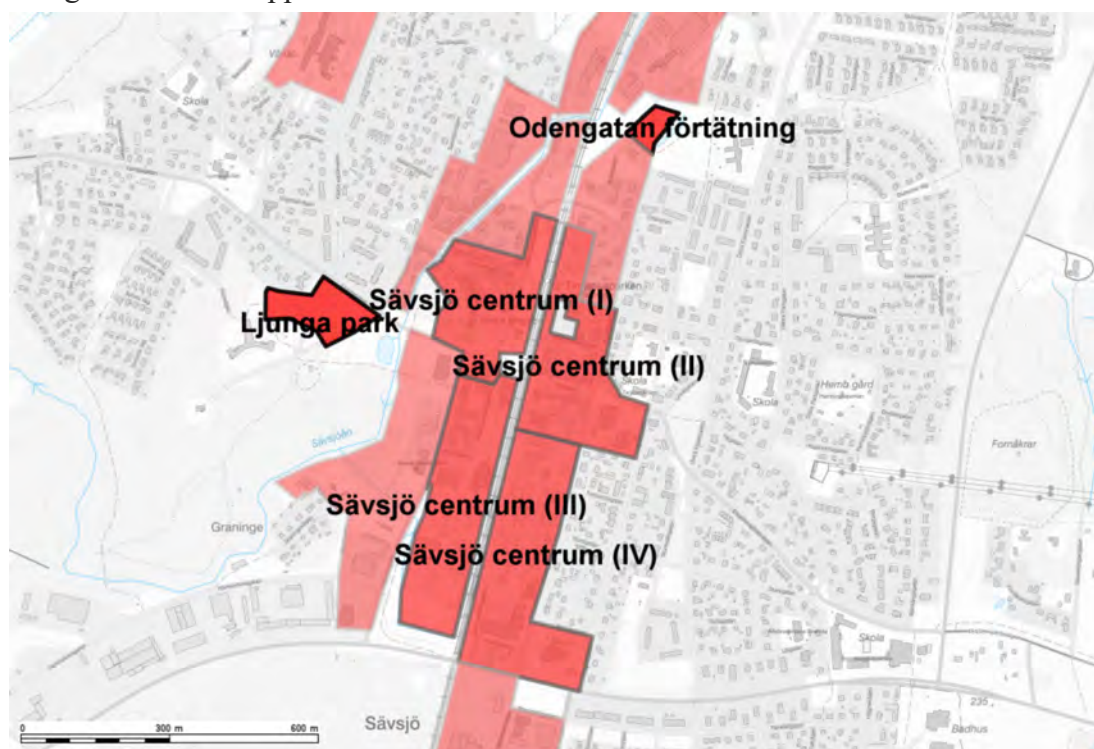
Området är stort och det finns mycket att ta hänsyn till. Hela området är idag detaljplanelagt, men det kan finnas behov av uppdatering av detaljplanerna inom området vid större omvandlingsprojekt.

Området ligger i anslutning till Södra stambanan vilket innebär att hänsyn behöver tas till buller och till transportled för farligt gods.

Inom området finns ett flertal fastigheter med misstänkta föroreningar. Vid omvandling behöver föroreningssituationen ofta utredas.

Hela Sävsjö centrum har höga kulturmiljövärden som är viktiga att beakta i utvecklingen av området. Gatustrukturen från de tidigare stadsplanerna och den äldre bebyggelsen är exempel på värdebärande karaktärsdrag i områdena.

Vid omvandlingen av områdena behöver det säkerställas att dag- och dräneringsvatten från aktuella fastigheter är rätt kopplat.

Odengatan förtätning

Ställningstagande och konsekvenser

Utmed Odengatan finns mark som delvis har varit bebyggt tidigare. Området är lämpligt för utveckling av mångfunktionell bebyggelse.

Hänsyn

Området utgörs idag delvis av en nästintill oanvänd parkeringsyta och ett grönområde med dagvattendammar. Igenom området passerar också en naturlig grön korridor som bör bevaras.

Dagvattendammarna fungerar som fördröjningsmagasin och behöver finnas kvar. Det bör även säkerställas att dag- och dräneringsvatten från aktuella fastigheter är rätt kopplat.

Ljunga park

Ställningstagande och konsekvenser

Redan detaljplanelagt område som pekats ut sedan tidigare i översiktsplanen. Området är detaljplanelagt för bostäder, men bör avsättas som markreservat för eventuella framtida behov av en ny skola. Skolorna i Sävsjö idag börjar bli fulla och en ny skola behöver ligga centralt.

Hänsyn

Ligger inom ett särskilt värdefullt kulturmiljöområde och behöver därför anpassas till det. Detta regleras i den befintliga detaljplanen. Den byggnaden som i den befintliga detaljplanen markerats med Q för dess höga kulturvärden har tyvärr brunnit upp och därför är motsvarande skydd inte längre aktuellt inom området.

Om Ljunga Park ska bebyggas behöver det först säkerställas hur detta påverkar hanteringen av dagvatten i intilliggande bostadsområden och tillräckliga åtgärder vidtas.

Verksamheter och industri i Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare. Utvecklingen av verksamheter och industri bör ske i anslutning till befintliga transportleder som är lämpliga för godstrafik. Närheten till väg 127 gör Mäjensjö-området lämpligt för verksamheter och industri - och den nya vägen genom Mäjensjö möjliggör en fortsatt utveckling av verksamhetsområdena söder om Sävsjö.

[Länk till översiktsplanekartan för Sävsjö](#)

Verksamheter och industri

Mäjensjö

Ställningstagande och konsekvenser

I sydvästra Sävsjö, väster om järnvägen och söder om väg 127 finns ett skogsområde som lämpar sig för utveckling av ytkrävande och bullrande verksamheter. Närmast väg 127 ska handelsverksamheter som kräver bra skyltlägen lokaliseras. Längre söderut finns områden som är mer lämpliga för industrier.

Genom området går ett vägreservat för omledning av väg 761 mot Stockaryd. En förbifart kan byggas så att den tunga trafiken mot Stockaryd och södra industriområdet inte går förbi Aleholmsgymnasiet och bostadsområdet Nyhem.

Hela området behöver hanteras i ett sammanhang.

Hänsyn

Öster om området går Södra stambanan med risk för buller eller olyckor från transporter för farligt gods.

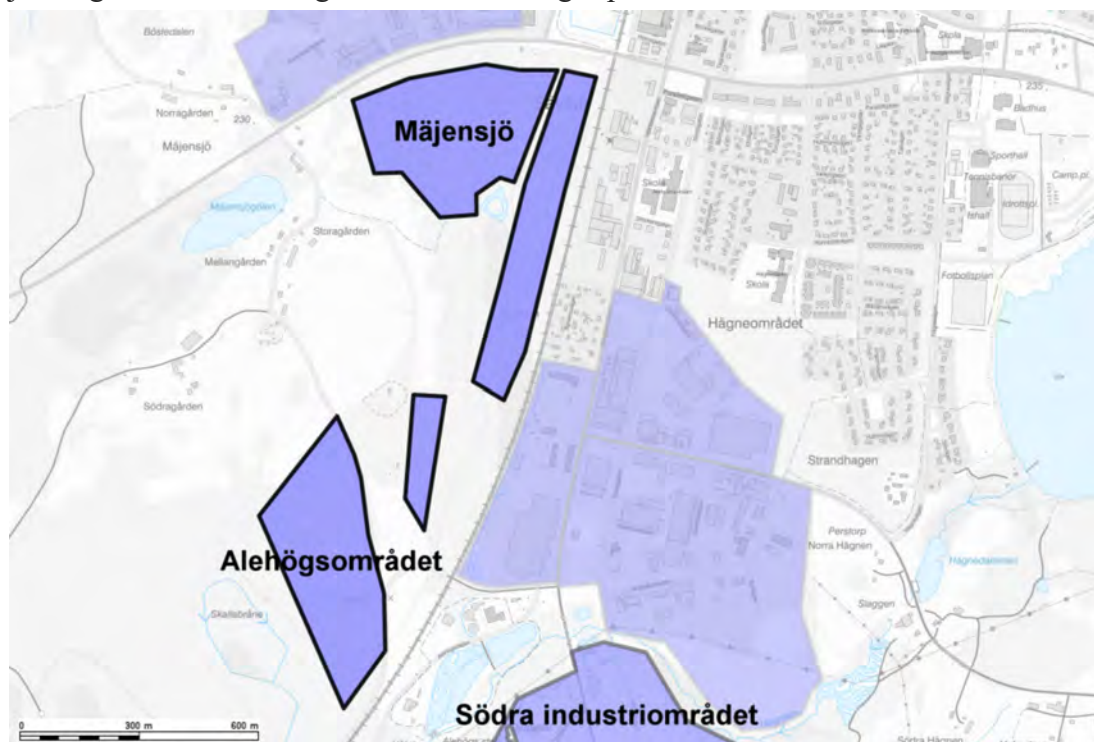
I anslutning till området finns Mäjensjögolén och ett sumpskogsområde. Hela området är relativt blött och därför är det viktigt att hantera vattenfrågor och markförhållanden på ett varsamt sätt och tidigt i processen.

I anslutning till området finns Södra Mäjensjö som är en gård med jordbruksmark. Eventuell påverkan på jordbruksmarken behöver utredas i kommande detaljplan.

Inom och i anslutning till området finns flera fornlämningar. Eventuell påverkan på fornlämningar behöver utredas i kommande detaljplan.

Dragningen för omledning av väg 761 genom området behöver utredas tillsammans med anslutning till väg 127 och bro över Södra stambanan mot Stockaryd. Till området finns idag heller ingen anslutning för gående och cyklande trafikanter.

Finns idag ingen anslutning till vatten-, spillvatten- eller dagvattensystemet på den här sidan om järnvägen – förutsättningar bör utredas tidigt i processen.

Alehögsområdet

Ställningstaganden och konsekvenser

Söder om Mäjensjöområdet finns en möjlighet att långsiktigt fortsätta utbyggnaden av verksamheter. Det här området är lämpligt för utbyggnad först efter att väg 761 letts om genom Mäjensjöområdet väster om järnvägen. Inom området är det lämpligt med ytkrävande och bullrande verksamheter.

Hänsyn

Inom och i anslutning till området finns flera fornlämningar. Eventuell påverkan på fornlämningar behöver utredas i kommande detaljplan.

Liksom för Mäjensjöområdet så behöver många frågor utredas tidigt i processen, bland annat vattenförhållandena, förutsättningar för vatten-, spillvatten- och dagvattenläggningar och påverkan från reningsverket samt järnvägen.

Södra industriområdet

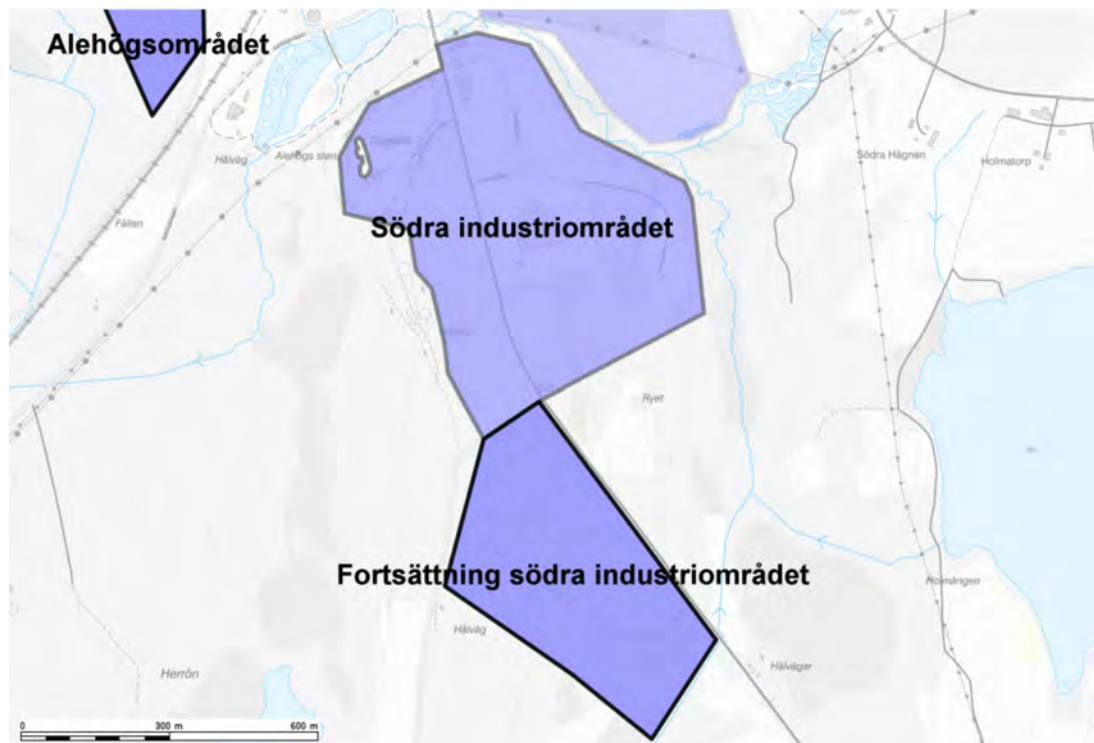
Ställningstaganden och konsekvenser

I stort sett hela det södra industriområdet är idag detaljplanlagt och området har pekats ut som lämpligt för industriverksamheter i den befintliga översiktsplanen – något som är fortsatt aktuellt.

Hänsyn

Vid exploatering behöver hänsyn tas till vattenförhållandena och fornlämningar.

Hela området är detaljplanelagt men det behöver säkerställas att ett beslut om införande av verksamhetsområdet för allmänt VA har tagits i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster innan byggnation påbörjas.

Fortsättning södra industriområdet

Ställningstaganden och konsekvenser

Söder och sydväst om det befintliga Södra industriområdet i Sävsjö finns mark som fortsatt kan utvecklas för kommande industrietableringar. Området är lämpligt för utveckling på längre sikt efter att Mäjensjö etablerats. Inom området är det lämpligt för ytkrävande och bullrande verksamheter.

Hänsyn

Igenom området slingrar sig Hagneån – det är viktigt att ta hänsyn till åns utbredning vid exploatering av området och säkerställa ett lämpligt avstånd till ån.

I anslutning till området finns flera fornlämningar. Eventuell påverkan på fornlämningar behöver utredas i kommande detaljplan.

Vid exploatering behöver vattenförhållandena utredas i ett tidigt skede då området är relativt blött.

En grundlig dagvattenutredning behöver tas fram innan beslut om huruvida allmänt VA kan dras fram.

Grönområden och park i Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare. I Sävsjö finns ett antal grönområden och parker av hög kvalitet. Istället för att skapa många nya grönområden är inriktningen att skötseln av grönstrukturen ska utvecklas utifrån från konceptet Sävsjö trädgård. Däremot har det efterfrågats lämpliga ytor för hundrastgård och odlingslotter.

[Länk till översiktsplanekartan för Sävsjö](#)

Grönområde och park

Lämpligt område för hundrastgård

Ställningstaganden och konsekvenser

Området ligger på östra sidan om järnvägen strax norr om centrum. Om det i framtiden skulle bli aktuellt med en hundrastgård i Sävsjö tätort lyfts fram det här som ett lämpligt förslag.

Hänsyn

Närheten till järnvägen kan komma att utgöra ett hinder för etablering av hundrastgård här. Det är dock viktigt att eventuellt framtida hundrastgård inte hamnar mitt i anslutning till bostadsbebyggelse.

Lämpligt område för odlingslotter

Ställningstagande och konsekvenser

Äppellunden norr om väg 127 anses vara en lämplig plats för anläggande av framtida odlingslotter eller annan typ av stadsnära odling. Eftersom det fortfarande finns äppelträd inom området kan odlingslotterna dra nytta av dessa och området ligger dessutom i ett attraktivt läge nära Eksjöhovgårdssjön.

Hänsyn

Området ligger i anslutning till väg 127 och det kan eventuellt bli aktuellt med någon typ av bulleråtgärd från vägen.

Transportinfrastruktur i Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare. Med anledning av den föreslagna utvecklingen i Sävsjö har behovet av två nya större vägar uppkommit för att undvika tyngre trafik genom tätorten. Dessutom har behovet av säkrare korsningar för gåendes och cyklandes förbi väg 127 och 128 i östra delen av Sävsjö.

[Länk till översiktsplanekartan för Sävsjö](#)

Transportinfrastruktur

Ny väg 761 genom Mäjensjö

Ställningstagande och konsekvenser

Vägdragningen innebär dels en ny gata för trafiken till verksamhetsområdet i Mäjensjö, dels en omdragning av väg 761. Vägen är en förutsättning för att kunna etablera verksamhetsområdet, men möjliggör också att den tunga trafiken som ska till södra industriområdet eller Stockaryd inte behöver passera bostäder och skolor utmed Hjärtlandavägen.

Eftersom väg 761 är en statlig väg som ligger under Trafikverkets ansvar är det också Trafikverket som beslutar om vägens framtid. Idag finns inga planer från Trafikverket om att leda om vägen, men kommunen kan i olika sammanhang spela in behovet av ändringar i det statliga vägnätet till Trafikverket.

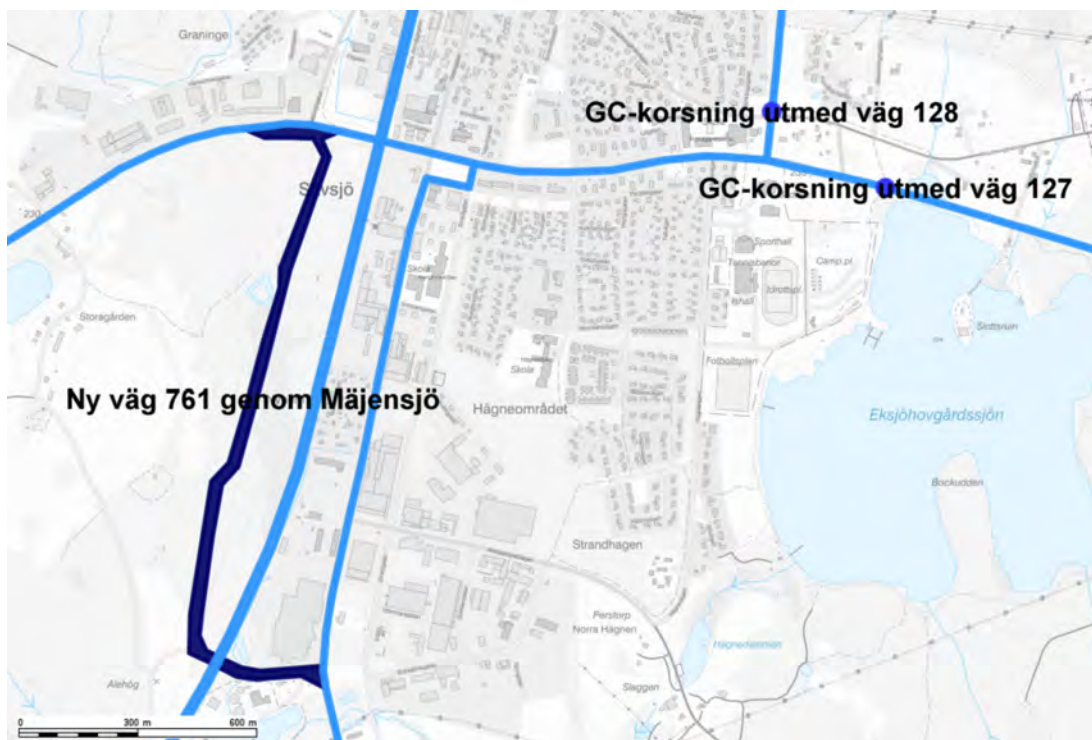
Hänsyn

Sävsjö kommun tog 2012 fram en förstudie för vägen: *Ny anslutning av väg 761 till väg 127 och nytt handels- och industriområde.*

Dragningen för omledning av väg 761 genom området behöver utredas tillsammans med anslutning till väg 128 och bro över Södra stambanan mot Stockaryd. Till området finns idag heller ingen anslutning för gående och cyklande trafikanter. Lämpliga tillfartsvägar för dessa trafikslag behöver utredas i detaljplaneskedet.

I anslutning till området finns Mäjensjögolén och ett sumpskogsområde. Hela området är relativt blött och därför är det viktigt att hantera vattenfrågor och markförhållanden på ett varsamt sätt.

Inom och i anslutning till området finns flera fornlämningar. Eventuell påverkan på fornlämningar behöver utredas i kommande detaljplan.

GC-korsning utmed väg 128

Ställningstaganden och konsekvenser

Väg 128 korsas av en gång- och cykelpassage som av flera medborgare uppfattas som osäker. Trafikverket genomförde för ett par år sen åtgärder för att skapa en säkrare passage, men behovet kvarstår. Kommunen ska i samråd med Trafikverket fortsätta undersöka vilken typ av passage som är mest lämpligast på platsen.

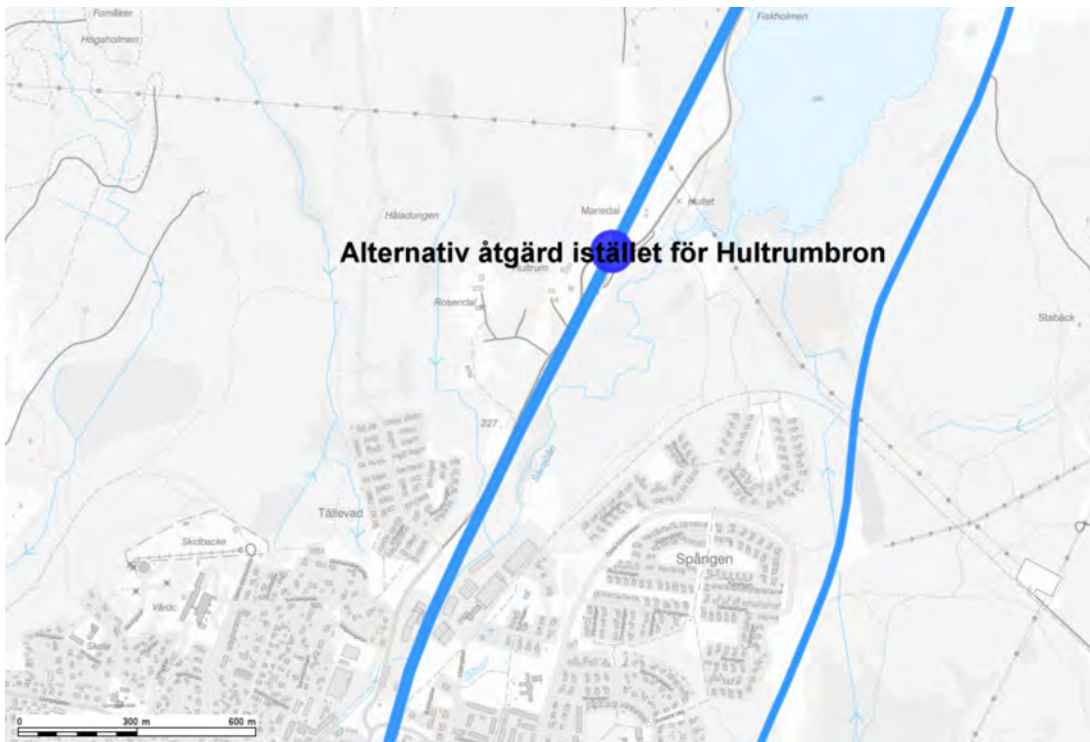
Eftersom väg 128 är en statlig väg som ligger under Trafikverkets ansvar är det också Trafikverket som beslutar om vägens framtid. Det gäller även åtgärder som passerar vägen. Idag finns inga planer från Trafikverket om att bygga en ny passage över vägen, men kommunen kan i olika sammanhang spela in behovet av ändringar i det statliga vägnätet till Trafikverket.

GC-korsning utmed väg 127

Ställningstaganden och konsekvenser

Behovet av en ordentlig passage under vägen intill Eksjöhovgårdssjön behövs för att göra det lättare att gå och cykla från fruktlundens vid Eksjöhovgårds värdshus till Eksjöhovgårdssjön och tillbaka. Idag används en trång trumma för att komma under vägen – men en ny passage behöver säkerställas för att öka känslan av trygghet och skapa en bättre tillgänglighet inom området. En ordentlig passage möjliggör också en utveckling av fritidsområdet norrut.

Eftersom väg 127 är en statlig väg som ligger under Trafikverkets ansvar är det också Trafikverket som beslutar om vägens framtid. Det gäller även åtgärder som passerar vägen. Idag finns inga planer från Trafikverket om att bygga en ny passage över vägen, men kommunen kan i olika sammanhang spela in behovet av ändringar i det statliga vägnätet till Trafikverket.

Alternativ åtgärd istället för Hultrumbron

Ställningstagande och konsekvenser

Efter att Hultrumbron stängts har behovet av en ny infartsväg från väg 128 mot norra delen av Sävsjö aktualiserats. En ny gång- och cykelbro har byggts på platsen av Trafikverket, men behovet för fordonstrafik kvarstår. En lämplig åtgärd utifrån behovet behöver utredas av kommunen. Exempel på frågor som behöver hanteras i utredningen är den fortsatta utvecklingen av bostäder i Tällevad och deras inverkan på trafikflödena, behoven för de verksamheter som ligger i norra delen av tätorten och natur- och kulturmiljövärdena i området söder och väster om Skrapstadsjön. Även frågan om eventuell lämplighet för en ny utfart vid Spångenområdet bör finnas med i utredningen.

Hänsyn

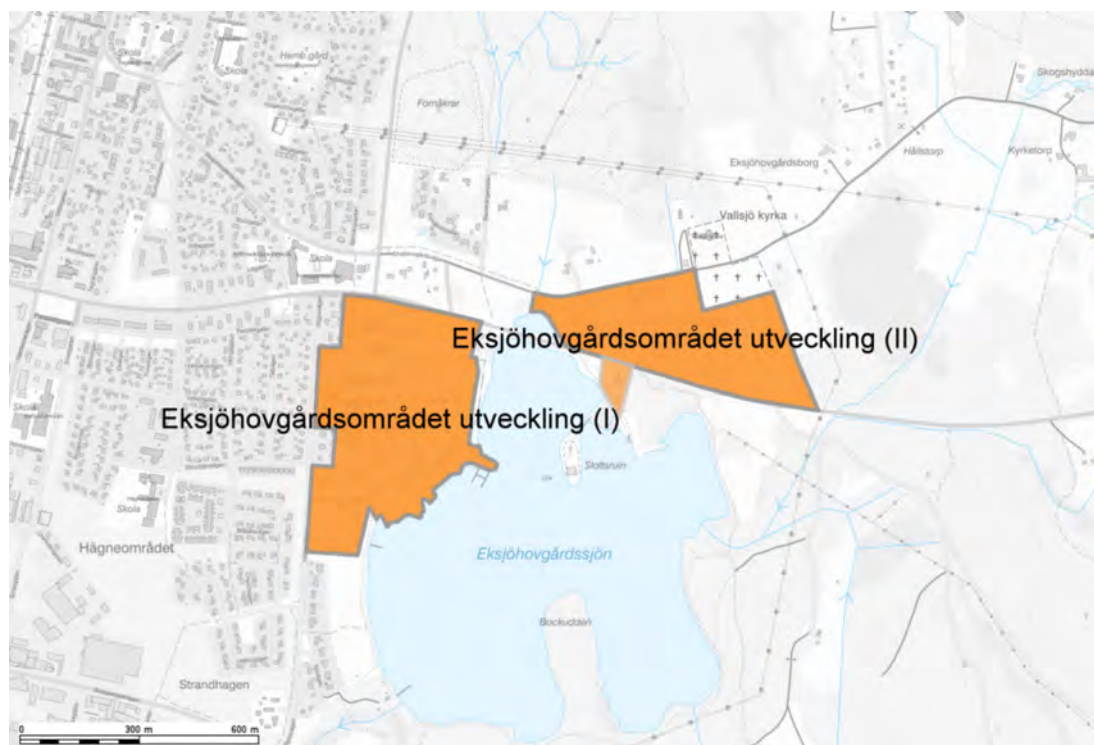
Inom området finns flera natur- och kulturvärden. Den eventuella åtgärdens konsekvenser bör hanteras i utredningen.

Fritids- och idrottsanläggningar i Sävsjö

Sävsjö är kommunens centralort med många funktioner och nästan hälften av kommunens invånare. I Sävsjö finns Sävsjö fritidscenter i omgivningarna kring Eksjöhovgårdssjön. Efterfrågan efter mark för fritids- och idrottsaktiviteter innebär att området kan komma att behöva utökas.

[Länk till översiktsplanekartan för Sävsjö](#)

Fritids- och idrottsanläggningar

Eksjöhovgårdssområdet

Ställningstagande och konsekvenser

I området söder och väster om Vallsjö kyrka finns bland annat Eksjöhovgårds värdshus och Eksjöhovgårdsruinen. Området utgör riksintresse för kulturmiljövård och en detaljplan eller områdesbestämmelse bör upprättas i området för att säkerställa riksintressets värden.

Inom området är det lämpligt med fritids- och besöksnäringens verksamheter som passar in i riksintresset. Området är också lämpligt för tillfälliga arrangemang. Kopplingen för gående och cyklande trafikanter till Sävsjö fritidscenter söder om väg 127 är väldigt viktig för att säkerställa områdets tillgänglighet.

På södra sidan om väg 127 är en fortsatt utbyggnad av det befintliga fritidscentret möjligt. Fritidscentret har viktiga värden för hela kommunen och en fortsatt utveckling i området utgör ett väsentligt samhällsintresse.

Kommunen ska verka för bevarande av gamla sockensmagasinet, lusthuset och andra byggnader inom området som ägs av kommunen.

Hänsyn

Området ligger till stor del inom riksintresseområde för kulturmiljö.

I områdets södra del går väg 127 som är en barriär som passerar igenom riksintresset och som dessutom är en transportled för farligt gods.

Delar av området ligger på jordbruksmark som har en viktig funktion både för jordbruket och i form av kulturmiljövärden.

Om området blir ett område för tillfälliga arrangemang behöver behovet av parkeringsplatser hanteras.

Delar av området ligger inom strandskyddsområde från Eksjöhovgårdssjön. Strandskyddet har en viktig roll för friluftslivet vid Eksjöhovgårdssjön. Åtgärder som begränsar allmänhetens tillgång till stränderna utmed Eksjöhovgårdssjön bör förläggas utanför strandskyddsområdet.

Vrigstad

Vrigstad är den näst största tätorten i kommunen med ungefär 1500 invånare. Orten har stor potential att vara både en attraktiv boendeort och ett logistiknav med tanke på dess läge vid korsningen mellan väg 30 och väg 127. Vrigstad är den äldsta tätorten i kommunen, vilket troligen beror på det strategiska läget vid Vrigstadån och närheten till Nydala kloster.

Sammanhängande bostadsbebyggelse i Vrigstad

Vrigstad är den näst största och den äldsta tätorten i Sävsjö kommun, vilket troligen beror på det strategiska läget vid Vrigstadån och närheten till Nydala kloster. Vrigstad är också en populär ort att bo i med en lika stor efterfrågan på bostäder som i Sävsjö. Utvecklingen av bostäder i Vrigstad föreslås att komplettera den befintliga bebyggelsen med närhet framförallt till skolan och busshållplatserna. Utvecklingen runt Slättsjön föreslås att fortsätta, men utan att hindra utsikterna över sjön. I Lundby begränsas fortsatt bostadsbebyggelse utmed Mellangårdsvägen av ett järnåldersgravfält som ligger väster om vägen.

[Länk till översiktsplanekartan för Vrigstad](#)

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Slättsjön IV

Ställningstaganden och konsekvenser

Område nordväst om Vrigstad och söder om den senaste utbyggnaden av Slättsjön. Området ligger på höjden och är lämpligt för småskalig bebyggelse i form av till exempel småhus eller radhus.

Hänsyn

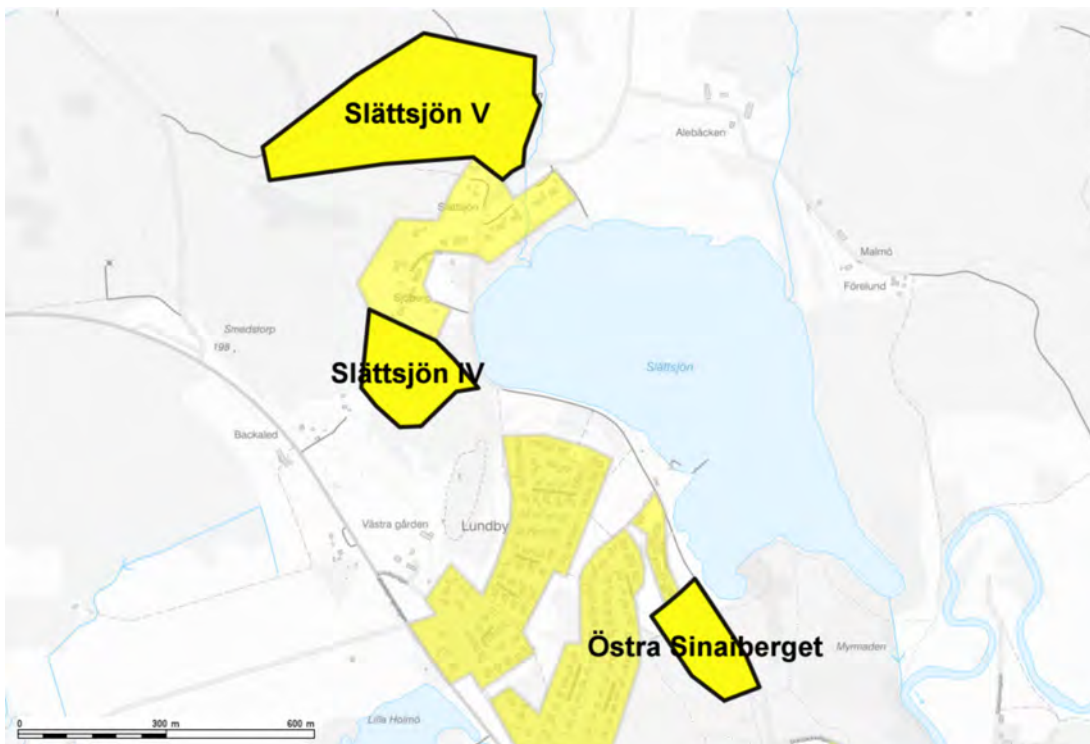
Området ligger i relativt svår terräng uppe på en höjd – vid detaljplanearbete är det viktigt att ta hänsyn till terrängens förutsättningar.

För att kunna exploatera området behövs trafiklösningar. Då området ligger högt behövs en lämplig sträckning för tillfartsväg från Slättsjövägen utredas i detaljplanearbetet.

I sydost finns ett värdefullt fornlämningsområde i form av ett gravfält som behöver tas hänsyn till vid exploatering av området.

Området ligger i anslutning till ett relativt nybyggt område. Då det har byggts en del i västra delen av Vrigstad så kan kapaciteten i leveransen av dricksvatten samt omhändertagande av spillvatten från dessa båda områden behöva ses över.

Östra delen av området ligger inom strandskyddsområde från Slättsjön. Eftersom Slättsjövägen avskiljer området från området vid strandlinjen kan det finnas underlag för att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Detta behöver beaktas i kommande detaljplanearbete.

Slättsjön V

Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger norr om den senaste utbyggnaden av Slättsjön. Området är lämpligt för utveckling på lång sikt och för småskalig bostadsbebyggelse i form av till exempel småhus eller radhus.

Hänsyn

Eftersom området ligger relativt långt från närmaste busshållplats och från Vrigstads centrala delar så är det viktigt att utreda möjligheten för en gång- och cykelväg att ansluta till området från Vrigstad.

Inom området finns en möjlig fornlämning i form av Tappan som är en gammal bostadsbebyggelse.

Precis öster om området finns en bäck som är viktig att beakta i detaljplaneskedet.

Området ligger i anslutning till ett relativt nybyggt område. Då det har byggts en del i västra delen av Vrigstad så kan kapaciteten i leveransen av dricksvatten samt omhändertagande av spillvatten från dessa båda områden behöva ses över.

Vid kommande planering av bostadsområdet ska en möjlig trafikkoppling mot både Virestorpsvägen och Slättsjövägen utredas för att minska trafiken på Slättsjövägen förbi skolan.

Östra Sinaiberget

Ställningstaganden och konsekvenser

Område utmed Slättsjövägen och kanten på Sinaiberget. Området är lämpligt för tätare bebyggelse och utveckling av flerbostadshus.

Området längst norrut bör bestå av lägre bebyggelse för att inte hindra utsikten från befintliga bostäder.

Hänsyn

Området ligger i utkanten av Sinaiberget som fungerar som ett populärt friluftsområde för både skolan och närboende. Det är viktigt att tillgängligheten till Sinaiberget säkerställs vid utveckling av området.

Området är bergigt, vilket innebär att det kan komma att bli dyra entreprenadkostnader i området.

Utmed Slättsjövägen går en del trafik till den närliggande förskolan och skolan. Vid framtagandet av en detaljplan kan det bli lämpligt att också säkerställa en okej trafiksituation till förskolan och skolan.

Lämplig infartsväg till området får utredas i detaljplanearbetet.

Längst norrut ligger en liten bit mark som skulle kunna anses vara jordbruksmark. Eftersom den är så liten och fragmentiserad av tätortsbebyggelse är bedömningen att den inte utgör brukningsvärd jordbruksmark.

Östra delen av området ligger inom strandskyddsområde från Slättsjön. Eftersom Slättsjövägen avskiljer området från området vid strandlinjen kan det finnas underlag för att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Detta behöver beaktas i kommande detaljplanearbete.

Östra Sinaiberget ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde för allmänt VA. Området är bergigt, vilket innebär att det kan komma att bli dyrt att bygga ut det allmänna VA-nätet i området.

Ingemarsvägen

Ställningstaganden och konsekvenser

Område väster om riksväg 30 i södra Vrigstad. Området kan vara lämpligt på längre sikt för blandad bebyggelse i form av antingen småskalig eller något tätare bostadsbebyggelse.

Med anledning av att Vrigstadsån riskerar att översvämma stora delar av Vrigstad och att Vrigstad är omgiven av mycket jordbruksmark är det svårt att hitta lämplig mark för bostadsbebyggelse i Vrigstad. Området kan komma att bedömas som lämplig för utveckling trots att det är beläget på jordbruksmark med anledning av att bostadsbyggande i samhället är ett väsentligt samhällsintresse. Detta innebär att det föreslagna bostadsområdet inte är lämpligt att bebygga förrän efter att de andra föreslagna bostadsområdena i Vrigstad antingen bebyggs eller bedömts olämpliga att bebygga.

I anslutning till området finns en cirkulationsplats utmed riksväg 30 som är lämplig som infartsväg till området.

Hänsyn

Området är beläget på jordbruksmark. Områdets lämplighet behöver utredas vidare i detaljplanearbetet.

I områdets närhet finns reningsverk som kan komma att avge obehagliga lukter. Det rekommenderade skyddsavståndet till mindre avloppsreningsverk – som det i Vrigstad – är 500 meter. Då en stor del av området hamnar inom skyddsavståndet behöver frågan utredas vidare. Det kan vara så att höjdskillnaden från skogen vid gamla Gubbakulan möjliggör ett kortare skyddsavstånd. Det är också viktigt att beakta avloppsreningsverkets möjligheter till förnyade miljötillstånd i framtiden.

Området ligger inom ett område som utreds för en utvidgning av vattenskyddsområdet i Vrigstad. För att upprätthålla skyddet för vattentäkten behöver en tidig dialog hållas med Njudung Energi för att utreda vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas samt vilka begränsningar som behöver finnas för att risken för förorening av vattentäkten minimeras.

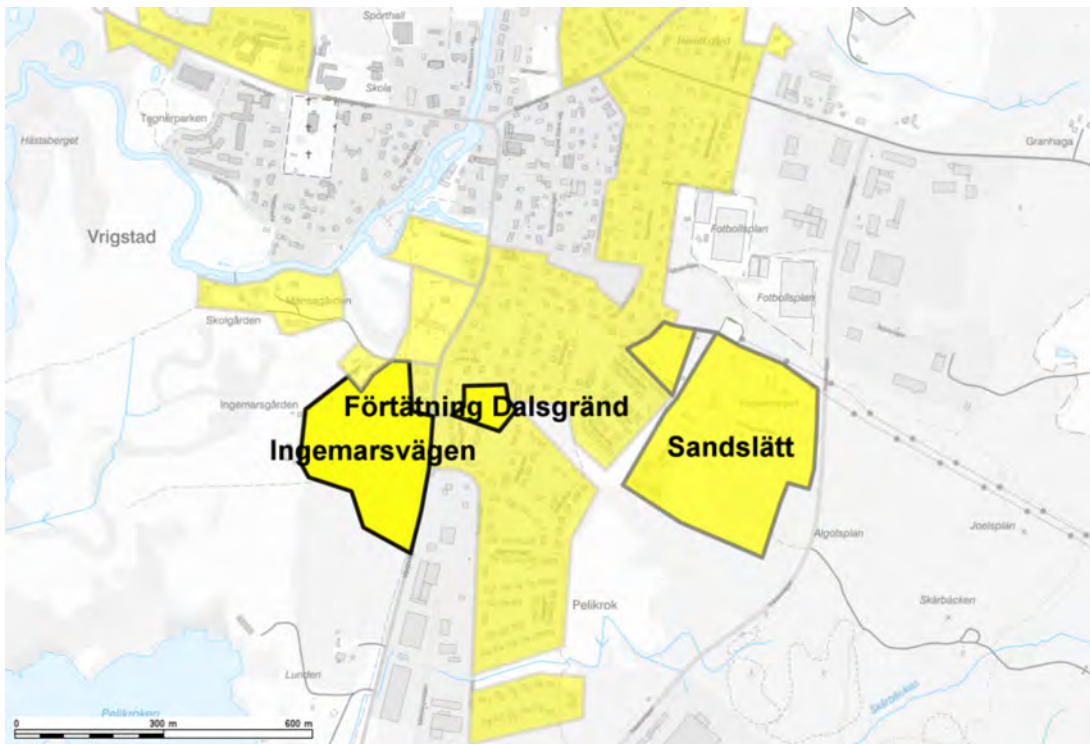
Vid detaljplanearbete är det viktigt att också anlägga en dagvattendamm i området för att hantera dagvattnet.

Närheten till riksväg 30 innebär bland annat frågor om buller, luftföroreningar och farligt gods. Det är frågor som behöver utredas vidare i kommande detaljplanearbete.

I området kan det finnas risk för föroreningar från en gammal glashytta. Även det behöver utredas vidare.

Delar av området har i kommunens kulturmiljöunderlag lyfts fram som ett särskilt värdefullt område.

Områdets värden består av Vrigstads gamla bykärna samt det öppna landskapet. En exploatering av området skulle förvanska värdena – något som behöver vägas mot samhällsintresset i att bygga ny bostadsbebyggelse.

Sandslätt

Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger i östra delen av Vrigstad. Området är till viss del redan detaljplanelagt för bostäder och utvecklingen borde fortsätta med småhus. För att göra området mer attraktivt är det möjligt att göra om detaljplanen för att kunna erbjuda större tomter på ett större område.

Det är viktigt att bevara en grön korridor mellan den västra och den östra delen av området.

Hänsyn

På andra sidan Trävaruvägen finns industrier och utmed vägen går en del tunga transporter. Genom att plantera alléer utmed norra delen av Trävaruvägen enligt gällande detaljplan skapas en trevligare vägmiljö.

Området är till viss del redan detaljplanelagt för bostäder. Innan vidare utveckling sker behöver det säkerställas att ett separat beslut om verksamhetsområde för allmänt VA finns taget i enlighet med lagen om allmänna tjänster.

Förtätning Dalsgränd

Ställningstaganden och konsekvenser

Området ligger på höjden ovanför Dalsgränd strax öster om väg 30 i södra delen av Vrigstad. Området är lämplig för förtätning av enstaka småskalig bebyggelse såsom småhus eller radhus.

Hänsyn

Området utgör idag ett grönområde som avskärmar befintliga bostäder från varandra.

I områdets närhet ligger väg 30 som bidrar med buller, luftföroreningar och som är en transportled för farligt gods.

För att kunna lösa vatten- och avloppsanslutning för fastigheterna behöver tomterna anläggas så att det går att få till självfall till huvudledningarna på Dalsgränd 4.

I området finns redan allmänt VA. Om grönområden bebyggs behöver en dagvattenutredning utföras då det blir större mängder dagvatten att omhänderta för VA-huvudmannen. Vid ledningsdragningsbehöver det säkerställas att befintliga dag- och dräneringsledningar är rätt kopplade.

Mångfunktionell bebyggelse i Vrigstad

Vrigstad är den näst största och den äldsta tätorten i Sävsjö kommun, vilket troligen beror på det strategiska läget vid Vrigstadån och närheten till Nydala kloster. I Vrigstad finns redan idag ett stort område med mångfunktionell bebyggelse bestående av bostäder och verksamheter blandat. En upprustning av området öster om ån och söder om marknadsplatsen föreslås för att skapa ett större attraktivt centrumområde.

[Länk till översiktsplanekartan för Vrigstad](#)

Mångfunktionell bebyggelse

Söder om marknadsplatsen

Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger söder om marknadsplatsen, centralt i Vrigstad. Här finns idag både tomma ytor och en del ytkrävande verksamheter. Här är en successiv omvandling till tätare bebyggelse lämplig. I ett första steg bör grusplanen i södra delen av området detaljplaneläggas för flerbostadshus.

Hänsyn

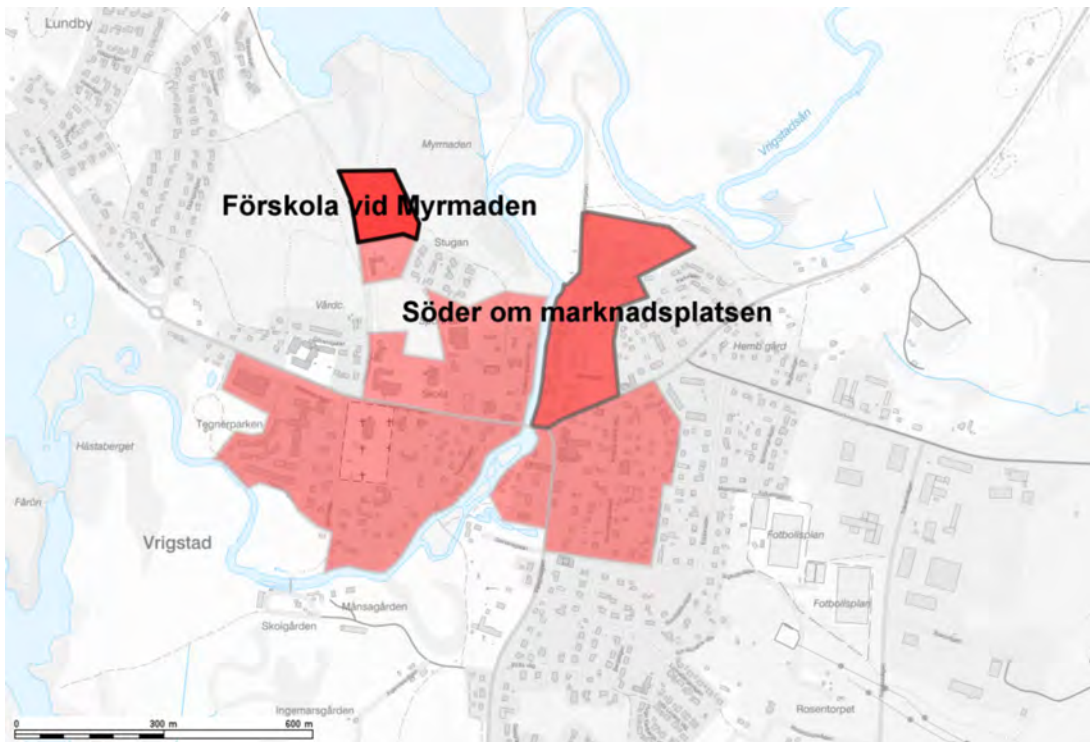
Delar av området ligger inom riskområde för översvämning från Vrigstadsån. Detta hanteras i detaljplanearbetet.

Inom delar av området finns risk för förorenad mark från tidigare verksamheter. Detta hanteras i detaljplanearbetet. Innan eventuella grävarbeten kan ske behöver även aktuellt område med förorenad mark utredas.

Området ligger i närhet till väg 127, vilket kan innebära risker för buller och luftföroreningar. Vägen är också transportled för farligt gods.

Delar av området ligger inom strandskyddsområde från Vrigstadån. Strandområdet är redan ianspråktaget av befintlig bebyggelse och därför kan det finnas underlag för att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Detta behöver beaktas i kommande detaljplanearbete.

En grundlig dagvattenutredning behöver utföras för att kunna säkerställa att dag- och dräneringsvatten kommer att kunna tas om hand.

Förskola vid Myrmaden

Ställningstaganden och konsekvenser

Område norr om den befintliga förskolan Prästhagen som är lämpligt för etablering av en ny förskola för att säkerställa det långsiktiga behovet i Vrigstad.

Hänsyn

Området är relativt blött och ligger lågt. Vid kommande planering behöver området utredas när det gäller vattenförhållandena. Till exempel översvämmas en del av området vid väldigt höga flöden i Vrigstadån.

Området utgör till viss del av ett naturområde som används av den befintliga förskolan. I detaljplaneringen är det viktigt att bevaka att de omliggande naturområdena är tillräckliga för de närliggande skolornas verksamhet.

Idag finns ingen gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen. En åtgärd utmed vägen finns med i kommunens Gång- och cykelplan och det tillhörande åtgärdsprogrammet. Vid etableringen av en förskola på platsen blir det extra angeläget att anlägga en gång- och cykelväg utmed Slättsjövägen.

Området ligger inte inom verksamhetsområde för allmänt VA. Förutsättningarna behöver utredas i detaljplanearbete.

Verksamheter och industri i Vrigstad

Vrigstad är den näst största och den äldsta tätorten i Sävsjö kommun, vilket troligen beror på det strategiska läget vid Vrigstadån och närheten till Nydala kloster. Dagens verksamheter i Vrigstad ligger framförallt i sydöstra delen av tätorten utmed Trävaruvägen där en fortsatt utveckling föreslås. Som komplettering till det området föreslås en utveckling väster om Vrigstad, vid korsningen där väg 127 mot Värnamo och väg 30 mot Jönköping möts. Detta är en strategisk plats för utvecklingen av logistikverksamheter.

[Länk till översiktsplanekartan för Vrigstad](#)

Verksamheter och industri

Gamla macken

Ställningstaganden och konsekvenser

Område väster om Vrigstad norr om väg 30. Lämplig plats för bland annat ytkrävande logistikverksamheter.

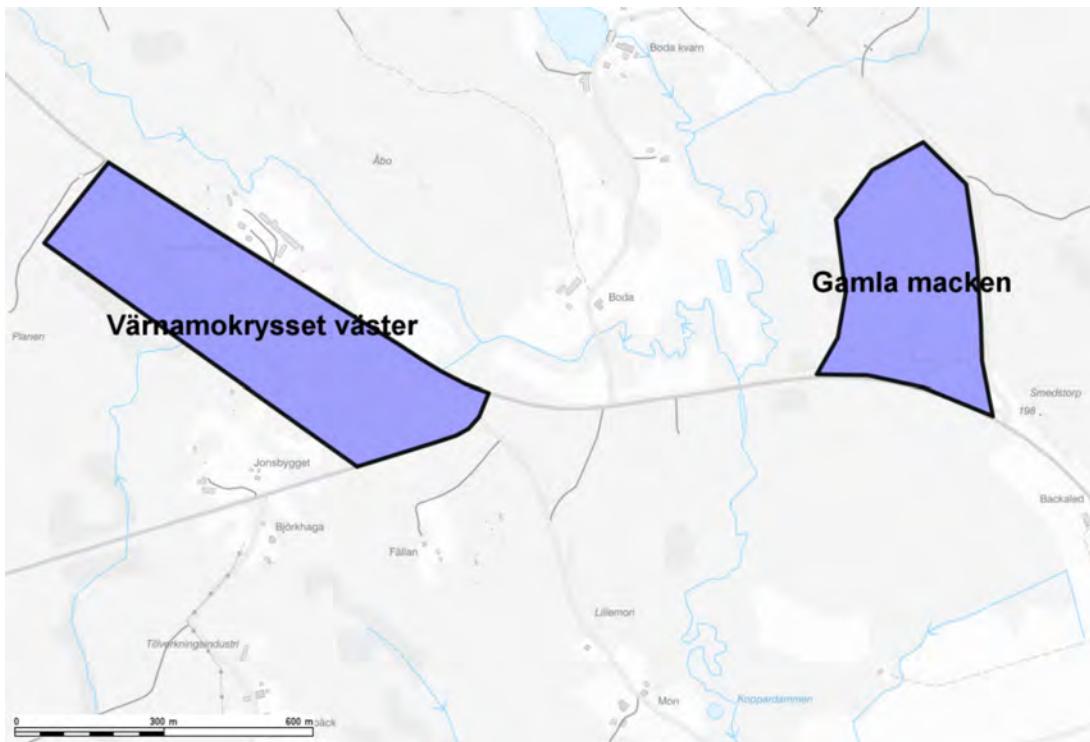
Hänsyn

Relativt långt ifrån Vrigstad. Förutsättningar för hållbart resande i form av gång- och cykelväg samt kollektivtrafik behöver säkerställas.

Idag finns ingen allmän vatten-, spillvatten- eller dagvattenförsörjning i närheten av området. I kommande detaljplanearbete behöver det utredas om området omfattas av 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Vid kommande planarbete för utveckling av området är det viktigt att samarbeta med Trafikverket för att säkerställa lämpliga infartsvägar.

I närheten av parkeringsplatsen norr om väg 30 fanns tidigare en mack. En sanering har genomförts på platsen och inga kända föroreningar finns kvar.

Värnamokrysset väster

Ställningstaganden och konsekvenser

Område väster om Vrigstad och väster om korsningen mellan väg 127 och väg 30. Lämplig plats för bland annat ytkrävande logistikverksamheter.

Hänsyn

Långt ifrån Vrigstad. Förutsättningar för hållbart resande i form av gång- och cykelväg samt kollektivtrafik behöver säkerställas.

Idag finns ingen allmän vatten-, spillvatten- eller dagvattenförsörjning i närheten av området. I kommande detaljplanearbete behöver det utredas om området omfattas av 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Vid kommande planarbete för utveckling av området är det viktigt att samarbeta med Trafikverket för att säkerställa lämpliga infartsvägar.

I området är det relativt blött och vattenförhållandena behöver utredas i detaljplanearbetet.

Inom området finns fornlämningar som behöver hanteras i kommande planarbete.

Trävaruvägen

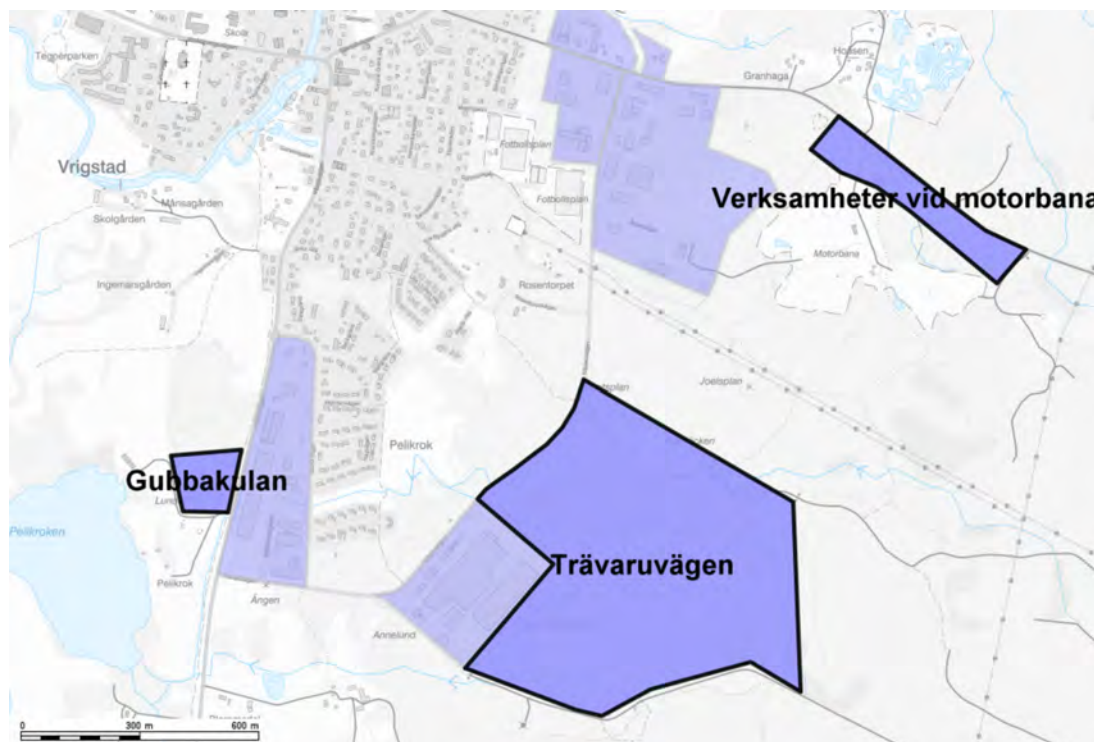
Ställningstaganden och konsekvenser

Området ligger sydost om Vrigstad och är lämpligt för utveckling av ytkrävande verksamheter och industrier.

Hänsyn

Inom området finns mycket fornlämningar som behöver hanteras i samband med detaljplanearbete.

Inom området finns flera bäckar som behöver hanteras i detaljplanearbetet. Området ligger inom ett område som utreds för en utvidgning av vattenskyddsområdet i Vrigstad. För att upprätthålla skyddet för vattentäkten behöver en tidig dialog hållas med Njudung Energi för att utreda vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas samt vilka begränsningar som behöver finnas för att risken för förorening av vattentäkten minimeras.

Verksamheter vid motorbanan

Ställningstagande och konsekvenser

Utmed Stockarydsvägen i östra Vrigstad finns förutsättningar för utveckling av ett mindre verksamhetsområde i anslutning till motorbanan. I anslutning till motorbanan ska bland annat en lokal för skolverksamheter i form av ett motorcrossgymnasium anläggas. Skollokalen kommer framförallt användas för underhåll av motorfordon.

Ett detaljplanearbete pågår i området där omfattningen av verksamhetsområdet, naturområdet och idrottsanläggningen utreds.

Hänsyn

I anslutning till området finns ett elljusspår och i området ligger fornlämningar som behöver hanteras i detaljplanen.

Eftersom området ligger i anslutning till en större väg behöver även en eventuell gång- och cykelväg utredas.

I detaljplanearbetet utreds förutsättningarna för att ansluta till allmänt VA.

Gubbakulan

Ställningstaganden och konsekvenser

Gubbakulan eller Lunden drevs som folkpark fram till 1990-talet. Området är vackert beläget och kan exponeras mot södra infarten till Vrigstad. Lämplig användning kan vara någon verksamhet som kan ha nytta av platsens välkända namn eller av det exponerade läget utmed väg 30. Lämplig användning kan till exempel vara café eller handel.

Hänsyn

Området ligger inom ett område som utreds för en utvidgning av vattenskyddsområdet i Vrigstad. För att upprätthålla skyddet för vattentäkten behöver en tidig dialog hållas med Njudung Energi för att utreda vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas samt vilka begränsningar som behöver finnas för att risken för förorening av vattentäkten minimeras.

En utveckling i området bör ta hänsyn till områdets kulturhistoria.

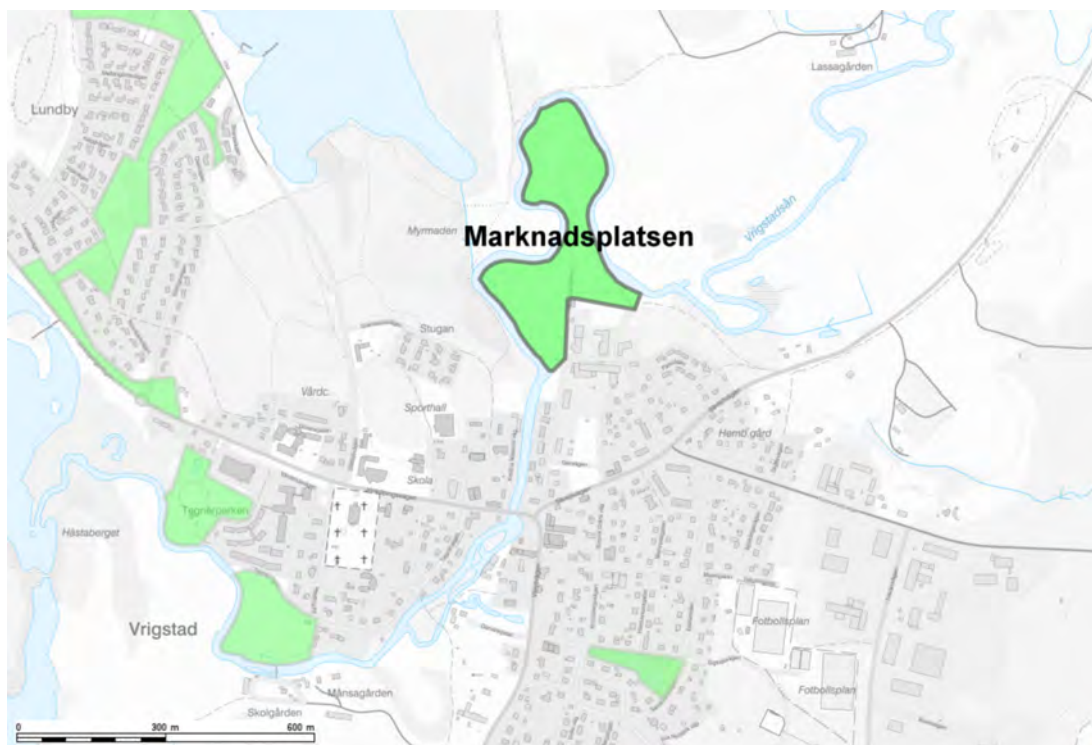
Till området finns utbyggt vatten- och avloppsnät och en befintlig infart från väg 30. Det finns också en grusad gång- och cykelväg till området.

Grönområden och park i Vrigstad

Vrigstad är den näst största och den äldsta tätorten i Sävsjö kommun, vilket troligen beror på det strategiska läget vid Vrigstadsån och närheten till Nydala kloster. I Vrigstad finns redan idag fina grönområden och parker. I Vrigstad finns marknadsplatsen som används för marknaden ett par gånger om året. Marknadsplatsen används dock inte annars, och en utveckling av området som parkområde skulle förbättra områdets attraktivitet resten av året.

[Länk till översiktsplanekartan för Vrigstad](#)

Grönområden och park

Marknadsplatsen

Ställningstaganden och konsekvenser

Området ligger i norra delen av Vrigstad och har de senaste åren använts som marknadsplats för Vrigstads marknad. Då området ligger inom översvämningsriskområde för Vrigstadsån så är det inte lämpligt för permanent bebyggelse. Däremot är området fortsatt lämpligt för tillfälliga arrangemang.

Området är också lämpligt för att utveckla som parkområde för att öka områdets attraktivitet resten av året.

Hänsyn

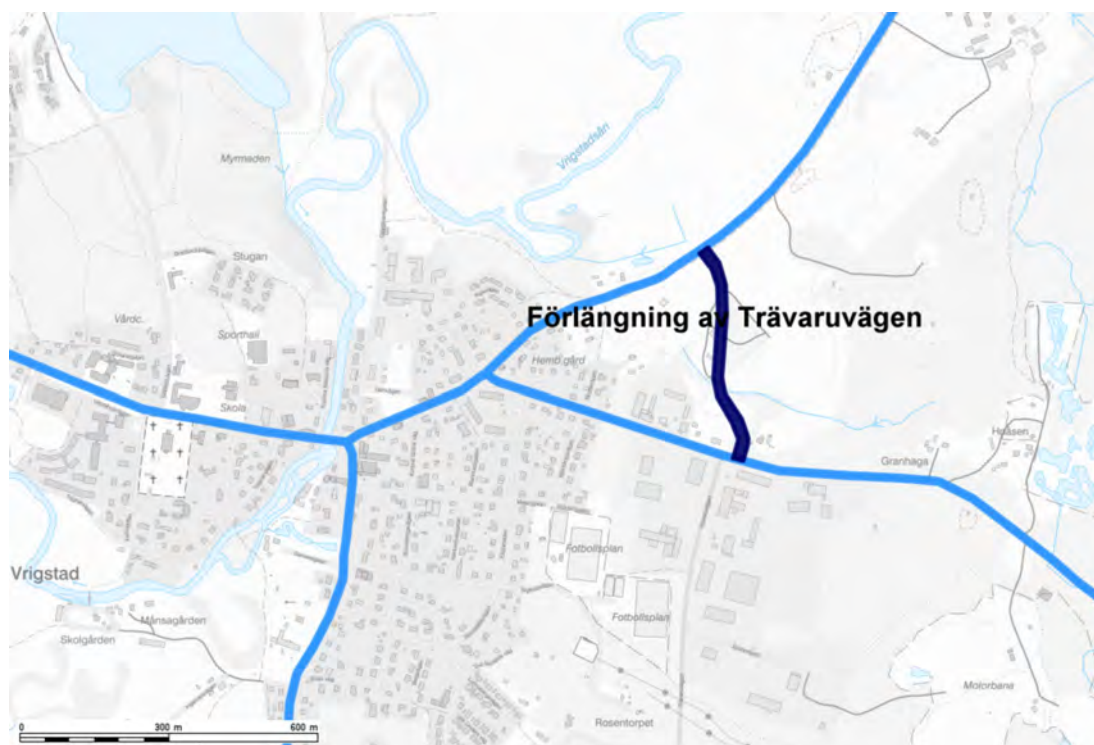
Inom området är det stor risk för översvämnings från Vrigstadsån. Lämplig bostadsbebyggelse bör inte uppkomma under 2,4 meter över normalvattennivån.

Transportinfrastruktur i Vrigstad

Vrigstad är den näst största och den äldsta tätorten i Sävsjö kommun, vilket troligen beror på det strategiska läget vid Vrigstadån och närheten till Nydala kloster. I Vrigstad finns några mindre vägreservat för att komma åt nya bostadsområden som inte beskrivs närmare här. Dessutom finns ett vägreservat för en förlängning av Trävaruvägen som skulle kunna avlasta en del av trafiken igenom Vrigstad.

[Länk till översiktsplanekartan för Vrigstad](#)

Transportinfrastruktur

Förlängning av Trävaruvägen

Ställningstaganden och konsekvenser

En förlängning av Trävaruvägen möjliggör för en del trafik att inte passera genom bostadsområden inne i Vrigstad. I samband med utvecklingen av verksamhetsområdena utmed Trävaruvägen, Stockarydsvägen mot Stockaryd samt Stockarydsterminalen i Stockaryd kan behovet av en ny väg för tyngre trafik som inte passerar igenom Vrigstad öka. Även om behovet inte finns idag, ser kommunen ett behov av att säkerställa att mark finns för en eventuell åtgärd i framtiden.

Hänsyn

Reservatet för en förlängning av Trävaruvägen passerar delvis över åkermark.

Stockaryd

Stockaryd är kommunens tredje största tätort med strax över 1000 invånare. Igenom Stockaryd passerar järnvägen och i orten finns både Stockarydsterminalen och en järnvägsstation.

Sammanhängande bostadsbebyggelse i Stockaryd

Stockaryd är kommunens tredje största tätort med strax över 1000 invånare. Igenom Stockaryd passerar järnvägen och i orten finns både Stockarydsterminalen och en järnvägsstation. I Stockaryd finns sedan innan ett detaljplanelagt område för bostäder som inte har blivit bebyggt. Efterfrågan på bostäder har länge varit låg, men en utveckling av Stockarydsterminalen skulle kunna öka efterfrågan. I närheten till Stockaryd finns dessutom möjlighet att bygga vid två sjöar för att öka attraktiviteten i samhället.

[Länk till översiktsplanekartan för Stockaryd](#)

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Östra Stockaryd

Ställningstaganden och konsekvenser

Område i nordöstra Stockaryd som redan är detaljplanelagt och där några tomter redan ligger ute för försäljning. Området har pekats ut sedan tidigare i översiktsplanen och är lämpligt för utveckling av småskalig bebyggelse. Genom att ta fram en ny detaljplan skulle tomtstorlekarna kunna ökas för att skapa en större attraktivitet och efterfrågan på tomter.

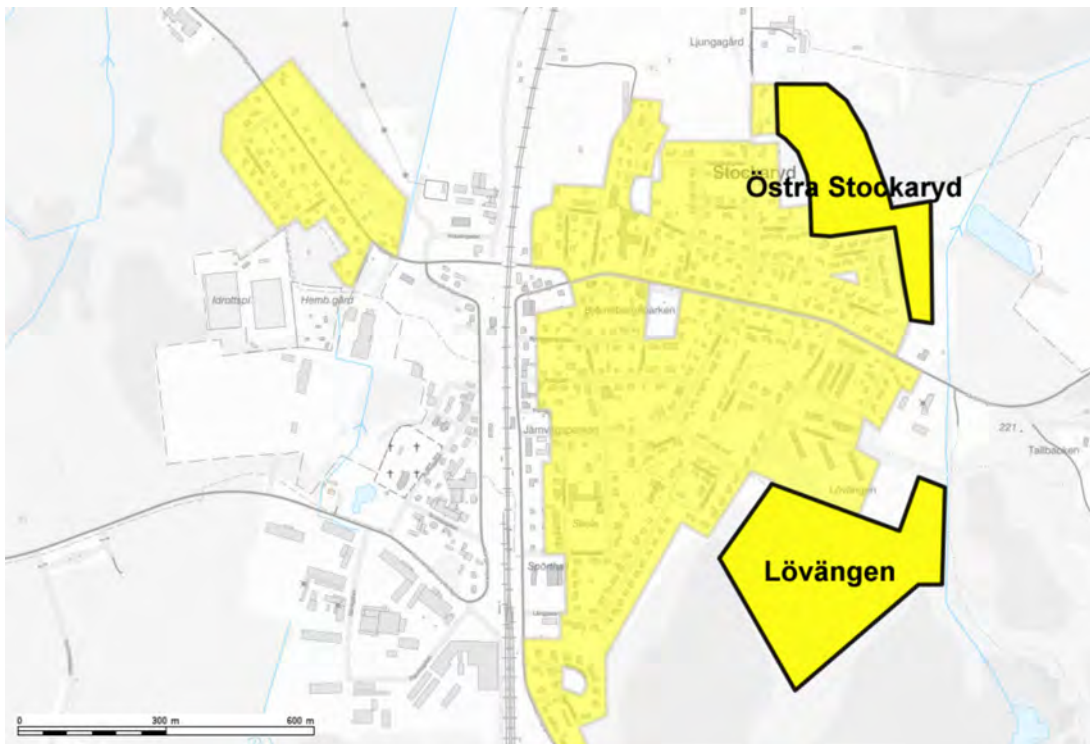
Hänsyn

Inom området finns en mellanlagringsplats för massor. När ny bostadsbebyggelse blir aktuell på mellanlagringsplatsen behöver en ny plats säkerställas.

Inom området finns också en gammal avfallstipp som kan vara förorenad.

En liten del av området ligger inom strandskyddsområde från en mindre göl. Eftersom sjön är liten kan Länsstyrelsen eventuellt upphäva strandskyddet runt sjön. Detta behöver beaktas i kommande detaljplanearbete.

Området är redan detaljplanelagt men det behöver säkerställas att ett separat beslut har tagit om införande av ett verksamhetsområde för allmänt VA innan eventuell utbyggnad av VA-nätet sker.

Lövängen

Ställningstaganden och konsekvenser

Område i sydöstra Stockaryd som är lämplig för utbyggnad av småskalig bostadsbebyggelse. Området ligger förhållandevis centralt och med närhet till Tallbackens friluftsområde.

Hänsyn

Blöta markförhållanden i omgivningen. I detaljplanarbetet behöver vattenförhållandena utredas. De blöta markförhållandena innebär också att förutsättningar för dricks-, spill- och dagvatten behöver utredas tidigt.

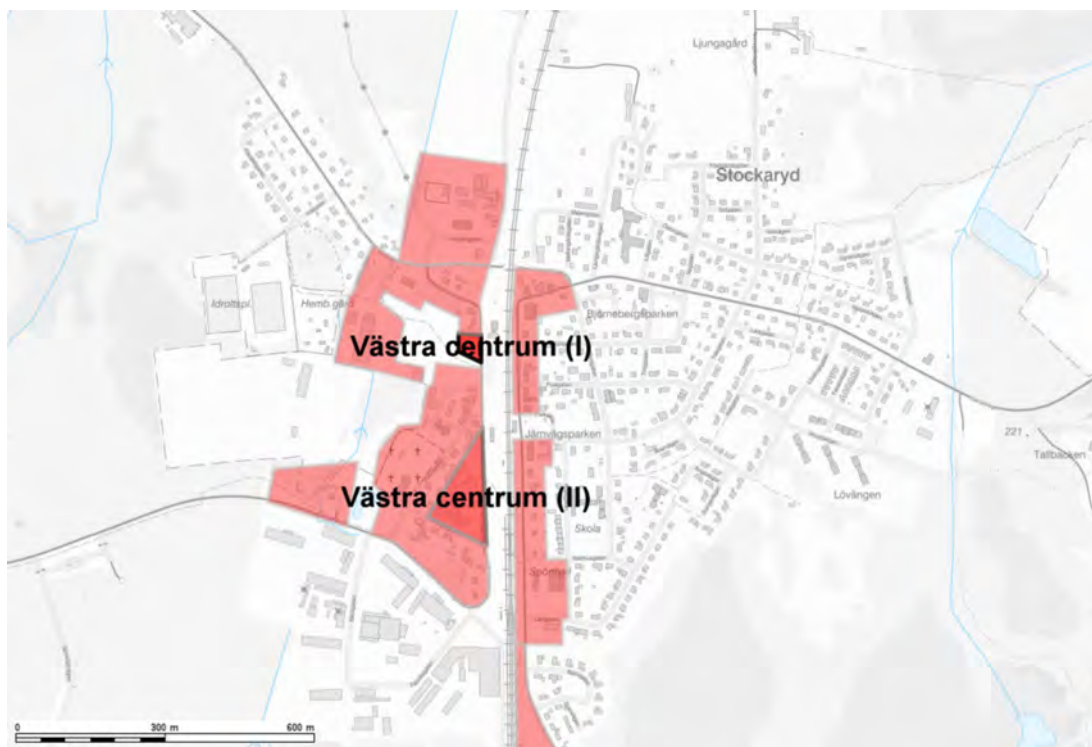
Området ligger delvis på ett redan fragmentiserat jordbruksmarksområde som är vad som finns kvar av en gammal jordbruksfastighet.

Mångfunktionell bebyggelse i Stockaryd

Stockaryd är kommunens tredje största tätort med strax över 1000 invånare. Igenom Stockaryd passerar järnvägen och i orten finns både Stockarydsterminalen och en järnvägsstation. Väster om Stockaryd finns den gamla bykärnan ifrån innan Stockaryd blev en stationsort. I anslutning till den finns möjlighet att omvandla ett område med mångfunktionell bebyggelse för att åter göra Stockaryd attraktivt.

[Länk till översiktsplanekartan för Stockaryd](#)

Mångfunktionell bebyggelse

Västra centrum

Ställningstaganden och konsekvenser

Området direkt väster om järnvägen är lämpligt för utveckling av centrumbebyggelse i form av framförallt mindre butiker och tätare bostadsbebyggelse. I anslutning till området finns Kyrkogatan som förr i tiden fungerade som ortens västra centrum.

För en del av området handlar det om omvandling av industriområdet utmed Bangårdsgatan till verksamheter eller bostäder som är mer lämpliga med anledning av platsens placering nära stationen och för en del av området handlar det om att ianspråka ett grönområde.

Hänsyn

Delar av området består idag av småindustri. Den delen av småindustrin som är miljöstörande bör successivt flyttas till mer renodlade verksamhetsområden längre från bostadsbebyggelse.

Inom området finns potentiellt förorenade områden som behöver undersökas.

Inom området finns en fördelningsstation som tillhör nätägaren E.on som behöver hanteras i kommande planering.

Närheten till både järnvägen och väg 761 innebär risker för buller och olyckor från transporter med farligt gods.

Hela Stockaryd är byggd runt våtmarker och det innebär att det ofta är blöta förhållanden. Även vid byggnation på tidigare bebyggd mark behöver det här hanteras.

Området kring stationen och gamla kyrkbyn i Stockaryd har höga kulturmiljövärden. Dessa behöver beaktas vid en utveckling av området. Det är exempelvis inte lämpligt med höga byggnader som förstör siluetten från kyrkan och småstadskaraktären som finns vid korsningen Kyrkogatan-Bangårdsgatan bör förvaras.

Förslaget är en utveckling av framför allt mindre butiker och tätare bostadsbebyggelse vilket även inkluderar att miljöstörande småindustrier bör flyttas. Detta innebär att nya anslutningspunkter kan komma att behöva dras fram. Eventuella berörda förorenade områden behöver utredas innan detta kan ske. Det behöver även säkerställas att dagoch dräneringsvatten är rätt kopplat i samband med omvandlingen.

Verksamheter och industri i Stockaryd

Stockaryd är kommunens tredje största tätort med strax över 1000 invånare. Igenom Stockaryd passerar järnvägen och i orten finns både Stockarydsterminalen och en järnvägsstation. Den stora utvecklingspotentialen för Stockaryd handlar om Stockarydsterminalen. Överflyttningen från väg till järnväg kan komma att möjliggöra en stor vinst för klimatet och därför är många verksamheter intresserade av att etablera sig i anslutning till terminalen.

[Länk till översiktsplanekartan för Stockaryd](#)

Verksamheter och industri

Stockarydsterminalen (etapp II)

Ställningstaganden och konsekvenser

Vid Stockarydsterminalen finns utvecklingspotential för terminalen. Kommunen vill att terminalen i framtiden också ska kunna användas som kombiterminal och därför avsätts större markområden för terminalens utveckling.

Ställningstagandena i översiktsplanen följer den fördjupade översiktsplanen för Stockaryds samhälle som antogs av kommunfullmäktige 2009 (2009-10-19 §83). Även om den fördjupade översiktsplanen slutar gälla i samband med antagandet av den här översiktsplanen finns planens intentioner för Stockarydsterminalen kvar.

Söderut finns förutsättningar för tre till fyra lastspår med spårlängd upp till 700 meter.

Ett stamspår kan vara möjligt att dra norrut över väg 761 för att där övergå i flera lastspår.

Hänsyn

Runt omkring terminalen finns våtmarker och sumpskogar som har höga naturvärden och som är viktiga att hantera på ett varsamt sätt.

De höga grundvattennivåerna och de många våtmarkerna kring terminalen innebär också en risk för översvämningar i perioder med skyfall eller långa perioder av regn. En vidareutveckling av området innebär troligen stora hårdgjorda ytor, vilket innebär ännu större risker. Vattenförhållandena försvårar också framtida exploatering inom området.

En grundlig dagvattenutredning behöver utföras i ett tidigt skede för hela utvecklingen av Stockarydsterminalen. Utredningen blir avgörande för hur försörjningen av allmänna vattentjänster kan ske. Med tanke på risken för stora mängder dag- och dräneringsvatten är det troligt att det behöver tas omhand lokalt på den egna fastigheten.

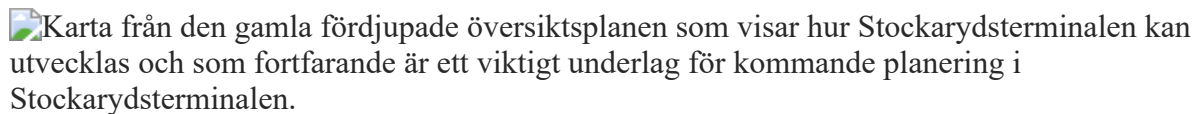
Det stora markanspråket innebär att det kan uppkomma behov av gröna korridorer för att inte fragmentisera naturområden för mycket.

En arkeologisk utredning har redan genomförts för stora delar av området. Strax norr om väg 761 finns en fornåker som behöver utredas ytterligare.

Inom området finns ett antal potentiellt förorenade områden.

Delar av området ligger inom strandskyddsområde från en mindre göl. Eftersom sjön är liten kan Länsstyrelsen eventuellt upphäva strandskyddet runt sjön. Detta behöver beaktas i kommande detaljplanearbete.

Karta från den gamla fördjupade översiktsplanen som visar hur Stockarydsterminalen kan utvecklas och som fortfarande är ett viktigt underlag för kommande planering i Stockarydsterminalen.

Karta från den gamla fördjupade översiktsplanen som visar hur Stockarydsterminalen kan utvecklas och som fortfarande är ett viktigt underlag för kommande planering i Stockarydsterminalen.

Stockarydsterminalen söder (lång sikt)

Ställningstaganden och konsekvenser

Stort område söder om Stockaryd. Utvecklingen är eventuellt lämpligt på lång sikt och för verksamheter som drar nytta av närheten till Stockarydsterminalen. Området ska tillsammans med Stockarydsterminalen väster utredas för kommande utveckling av Stockarydsterminalen.

Hänsyn

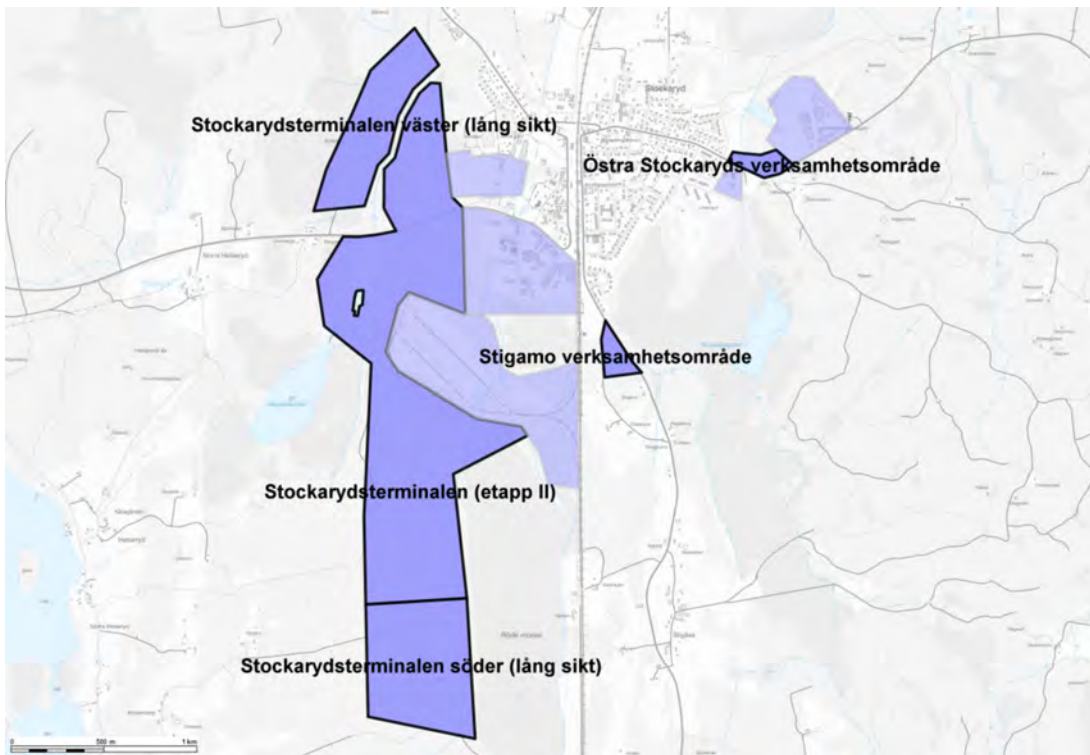
Området ligger på en höjd som troligtvis inte är lika blöt som markerna generellt runt Stockaryd är.

Även om det här området inte är blött så skulle en exploatering av området innebära hårdgörande av ytor vilket leder till högre tryck på de omkringliggande mossarna. Vid en exploatering är det alltså av största vikt att behandla vattenfrågor med stor försiktighet.

En grundlig dagvattenutredning behöver utföras i ett tidigt skede för hela utvecklingen av Stockarydsterminalen. Utredningen blir avgörande för hur försörjningen av allmänna vattentjänster kan ske. Med tanke på risken för stora mängder dag- och dräneringsvatten är det troligt att det behöver tas omhand lokalt på den egna fastigheten.

Området består idag av en mängd olika fastigheter som ägs av många olika privatpersoner. En framtida exploatering skulle kräva att kommunen eller bolaget Stockarydsterminalen köper in fastigheterna.

Det stora markanspråket innebär att det kan uppkomma behov av gröna korridorer för att inte fragmentisera naturområden för mycket.

Stockarydsterminalen väster (lång sikt)

Ställningstaganden och konsekvenser

Område väster om den tänkta anslutningsvägen mellan väg 761 och 763. Området ska tillsammans med Stockarydsterminalen söder utredas för kommande utveckling av Stockarydsterminalen.

Hänsyn

Området består till stora delar av sumpskogar. De höga grundvattennivåerna och de många våtmarkerna kring Stockaryd innebär en risk för översvämningar i perioder med skyfall eller långa perioder av regn. En vidareutveckling av området innebär troligen stora hårdgjorda ytor, vilket innebär ännu större risker. Vattenförhållandena försvårar också framtida exploatering inom området.

Innan området kan utvecklas ska eventuella naturvärden i området utredas.

Det stora markanspråket innebär att det kan uppkomma behov av gröna korridorer för att inte fragmentisera naturområden för mycket.

Östra Stockaryds verksamhetsområde

Ställningstaganden och konsekvenser

Område öster om Stockaryd som bland annat är lämpligt för utflyttning av de verksamheter som ligger väster om järnvägen. Området är inte lämpligt för bullrande eller miljöstörande verksamheter.

Hänsyn

Området ligger i anslutning till väg 761, varifrån det behövs ordnas en säker infartsväg.

Hela Stockaryd är byggd runt våtmarker och det innebär att det ofta är blöta förhållanden som behöver beaktas i kommande planering och lovgivning.

Området ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde för allmänt VA. Innan utbyggnation kan ske behöver dock grundliga dagvattenutredningar utföras i ett tidigt skede.

Stigamo verksamhetsområde

Ställningstagande och konsekvenser

Område söder om Stockaryd utmed väg 756 mot Rörvik. Området är bland annat lämpligt för utflyttning av verksamheter från området väster om järnvägen. Idag består området av skogsmark.

Hänsyn

Närheten till järnvägen innebär risker för buller och olyckor från transporter med farligt gods.

Området ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde för allmänt VA. Innan utbyggnation kan ske behöver dock grundliga dagvattenutredningar utföras i ett tidigt skede.

Transportinfrastruktur i Stockaryd

Stockaryd är kommunens tredje största tätort med strax över 1000 invånare. Igenom Stockaryd passerar järnvägen och i orten finns både Stockarydsterminalen och en järnvägsstation. I anslutning till Stockarydsterminalen behöver kommunen verka för ett antal förändringar för att möjliggöra en fortsatt utveckling. Det handlar bland annat om förlängning av spår och en ny södergående växel.

[Länk till översiktsplanekartan för Stockaryd](#)

Transportinfrastruktur

Anslutningsväg mellan väg 761 och 763

Ställningstaganden och konsekvenser

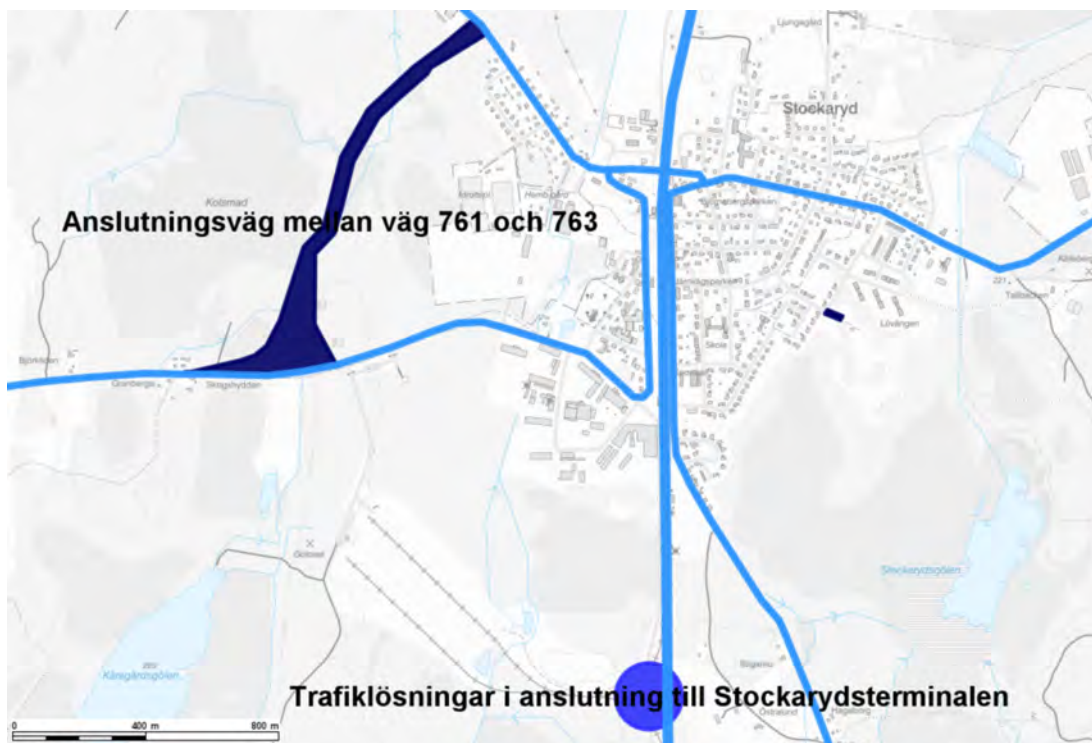
Sävsjö kommun har i samband med att Trafikverket byggde om väg 761 mellan Gamla Hjälmteryd och Stockarydsterminalen åtagit sig att bygga en ny anslutningsväg mellan Stockarydsterminalen och väg 763 som går mot Vrigstad. Vägen kan fungera som industrigata eller liknande och kan utvecklas i samband med omgivande verksamhetsområde.

Vägens dragning ska fastställas i senare skede.

Hänsyn

I samband med att Trafikverket byggde om väg 761 slöts en överenskommelse där kommunen ålades att bygga en kompletterande anslutning mellan Stockarydsterminalen och väg 763 mot Vrigstad.

I området är det känsliga vattenförhållanden med våta förhållanden.

Trafiklösningar i anslutning till Stockarydsterminalen

Ställningstaganden och konsekvenser

Det finns ett behov av att komplettera järnvägslösningen till Stockarydsterminalen för att fortsätta utvecklingen för området. Flera saker är på gång – bland annat etablering av en södergående växel, förlängning av spår 11 och etableringen av ett nytt spår. En funktionsutredning har tagits fram av Trafikverket som kan användas som underlag för det fortsatta arbetet.

Hänsyn

Ingen särskild hänsyn behöver tas.

Rörvik

Rörvik är kommunens fjärde största tätort med ungefär 500 invånare och ligger utmed järnvägen, men utan tågstation. Rörvik ligger mittemellan flera sjöar och har stor potential för att bli en attraktiv boendeort.

Sammanhängande bostadsbebyggelse i Rörvik

Rörvik är kommunens fjärde största tätort med ungefär 500 invånare och ligger utmed järnvägen, men utan tågstation. Rörvik ligger mittemellan flera sjöar och har stor potential för att bli en attraktiv boendeort. Utvecklingen av bostäder i Rörvik kan med fördel ske i närheten av de omgivande sjöarna. Den nya gång- och cykelvägen i Rörvik möjliggör en fortsatt utveckling av bostäder utmed Allgunnens norra strand, med möjlighet att ta sig in i tätortens centrum gåendes eller med cykel.

[Länk till översiktsplanekartan för Rörvik](#)

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Svinasjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Område öster om Svinasjön som till viss del redan är planlagt men där området behöver planeras om.

Området fanns med i förra översiktsplanen, men har omarbetats för att kunna möjliggöra fler bostäder.

Hänsyn

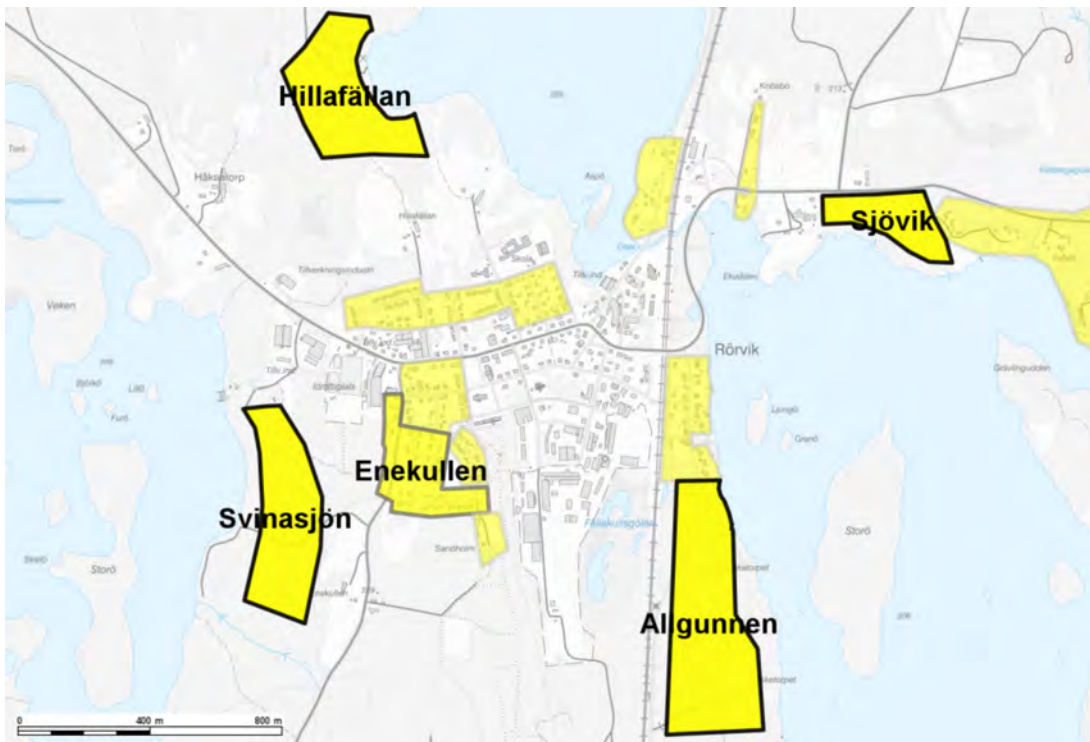
Delar av området ligger inom strandskyddsområde från Svinasjön. Eftersom området är utpekad som område för [landsbygdsutveckling i strandnära läge \(LIS\)](#), kan det gå att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Området är viktigt för utvecklingen i Rörvik och bedöms skapa underlag för både offentlig och kommersiell service i Rörvik.

En liten del av området ianspråkar en del av ett litet jordbruksområde som redan fragmentiserats i samband med byggnation av närliggande verksamhetsområden.

Området ligger inom ett avstånd till befintligt verksamhetsområde som bör medge att dessa områden ansluts till det allmänna VA-nätet.

Området ligger vid Svinasjön som omfattas av miljökvalitetsnormerna för vatten. Svinasjön uppnår för närvarande inte god kemisk status.

När det gäller den kemiska statusen är nivåerna av bromerade difenyletrar och kvicksilver för höga – dessa undantas dock från normerna i form av mindre stränga krav med anledning av att de orsakats av luftburna föroreningar och omfattar i princip alla vattendrag i Sverige. Vid planläggning är det alltså framförallt viktigt att inte orsaka förvärrad påverkan på vattenförekomsten.

Allgunnen

Ställningstaganden och konsekvenser

Området ligger utmed Allgunnen i Rörviks sydöstra del. Området blir en naturlig fortsättning på bebyggelsen utmed Strandgatan och ger förutsättning för attraktiva tomter i strandnära läge.

Hänsyn

Området ligger i närheten av järnvägen och hänsyn behöver tas till både risken för olyckor för transporter för farligt gods och risken för höga bullernivåer.

Delar av området ligger inom strandskyddsområde från Allgunnen. Eftersom området är utpekad som område för [landsbygdsutveckling i strandnära läge \(LIS\)](#), kan det gå att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Området är viktigt för utvecklingen i Rörvik och bedöms skapa underlag för både offentlig och kommersiell service i Rörvik.

Området ligger inom ett avstånd till befintligt verksamhetsområde som bör medge att dessa områden ansluts till det allmänna VA-nätet. Vid eventuell utbyggnad av spill- och dagvattennätet i området behöver hänsyn tas till att det ligger inom ett vattenskyddsområde, vilket kan fördröja utbyggnationen.

Området ligger vid Allgunnen som omfattas av miljökvalitetsnormerna för vatten. Allgunnen uppnår för närvarande inte god ekologisk eller kemisk status.

När det gäller den kemiska statusen är nivåerna av bromerade difenyletrar och kvicksilver för höga – dessa undantas dock från normerna i form av mindre stränga krav med anledning av att de orsakats av luftburna föroreningar och omfattar i princip alla vattendrag i Sverige. Den ekologiska

statusen påverkas bland annat av jordbruk och enskilda avlopp. Vid planläggning är det alltså framförallt viktigt att inte orsaka förvärrad påverkan på vattenförekomsten, men planläggning kan också möjliggöra att vissa enskilda avlopp ansluts till allmänna vatten- och avloppssystem vilket kan komma att minska den negativa påverkan på sjön.

Inom området finns flera möjliga fornlämningar. En arkeologisk utredning behöver genomföras i samband med att en detaljplan tas fram.

Inom området finns idag en telemast.

Hillafällan

Ställningstaganden och konsekvenser

Område norr om Rörvik som kan bli lämpligt för byggnation på lång sikt.

Hänsyn

Området ligger norr om två jordbruksfastigheter som ligger i utkanten på Rörvik. En lämplig tillfartsväg behöver troligen gå över någon av jordbruksfastigheterna. Frågan om tillfartsväg får lösas i kommande planarbete.

Delar av området ligger inom strandskyddsområde från Hillen. Eftersom området är utpekad som område för [landsbygdsutveckling i strandnära läge \(LIS\)](#) kan det gå att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Området är viktigt för utvecklingen i Rörvik och bedöms skapa underlag för både offentlig och kommersiell service i Rörvik.

Skolan och förskolan använder idag delar av naturområdet till undervisning och rekreation.

Vid detaljplanearbete ska möjligheten till en promenadslinga runt sjön säkerställas.

Inom området finns möjliga fornlämningar. En arkeologisk utredning behöver genomföras i samband med att en detaljplan tas fram.

För att omfattas av kravet på allmänt VA behöver byggnationen uppgå till ett flertal fastigheter. En utredning av behovet av de tre vattentjänsterna behöver utföras innan beslut kan tas.

Området ligger vid Hillen som omfattas av miljö kvalitetsnormerna för vatten. Hillen uppnår för närvarande inte god kemisk status.

När det gäller den kemiska statusen är nivåerna av bromerade difenyletrar och kvicksilver för höga – dessa undantas dock från normerna i form av mindre stränga krav med anledning av att de orsakats av luftburna föroreningar och omfattar i princip alla vattendrag i Sverige. Vid planläggning är det alltså framförallt viktigt att inte orsaka förvärrad påverkan på vattenförekomsten.

Sjövik

Ställningstagande och konsekvenser

Område öster om Rörvik utmed Allgunnens norra strand. Området är lämpligt för förtätning av bostäder men bör detaljplaneläggas först.

Hänsyn

Området ligger inom strandskyddsområde från Allgunnen. Eftersom området är utpekad som område för [landsbygdsutveckling i strandnära läge \(LIS\)](#), kan det gå att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Området är viktigt för utvecklingen i Rörvik och bedöms skapa underlag för både offentlig och kommersiell service i Rörvik.

Allgunnen är vattentäkt för Rörvik och Lammhult och omfattas av vattenskyddsområde. En utveckling inom området skulle kunna innebära att fler måste ansluta sig till allmänt vatten och avlopp, vilket minskar riskerna för miljöbelastning på Allgunnen.

För att omfattas av kravet på allmänt VA behöver byggnationen uppgå till ett flertal fastigheter. En utredning av behovet av de tre vattentjänsterna behöver utföras innan beslut kan tas.

Området ligger vid Allgunnen som omfattas av miljö kvalitetsnormerna för vatten. Allgunnen uppnår för närvarande inte god ekologisk eller kemisk status.

När det gäller den kemiska statusen är nivåerna av bromerade difenyletrar och kvicksilver för höga – dessa undantas dock från normerna i form av mindre stränga krav med anledning av att de orsakats av luftburna föroreningar och omfattar i princip alla vattendrag i Sverige. Vid planläggning är det alltså framförallt viktigt att inte orsaka förvärrad påverkan på vattenförekomsten.

Inom området finns möjliga fornlämningar. En arkeologisk utredning behöver genomföras i samband med att en detaljplan tas fram.

Enekullen

Ställningstaganden och konsekvenser

Område i södra delen av Rörvik. Området är redan detaljplanelagt för bostäder och utvecklingen borde fortsätta med småhus. För att göra området mer attraktivt är det möjligt att göra om detaljplanen för att kunna erbjuda större tomter.

Hänsyn

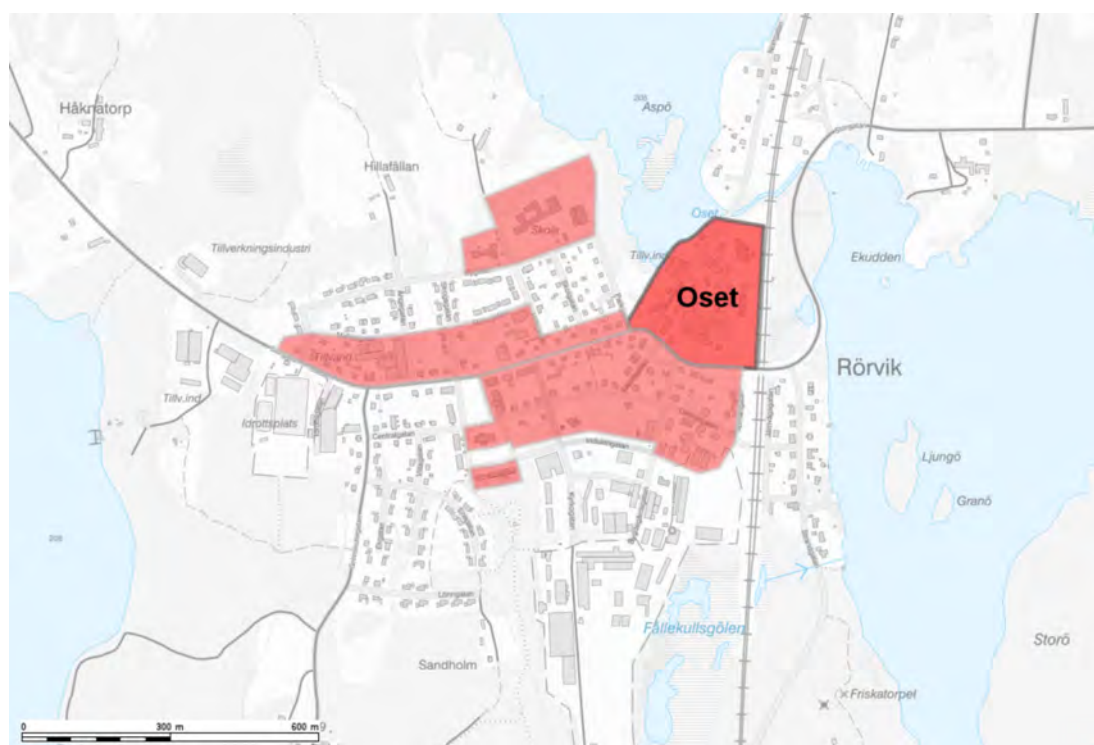
I Enekullen finns redan allmänt dricks-, spill- och dagvatten framdraget. Vid nyanslutningar behöver det säkerställas att anslutningarna sker korrekt.

Mångfunktionell bebyggelse i Rörvik

Rörvik är kommunens fjärde största tätort med ungefär 500 invånare och ligger utmed järnvägen, men utan tågstation. Rörvik ligger mittemellan flera sjöar och har stor potential för att bli en attraktiv boendeort. I tätortens nordöstra del finns området Oset där det tidigare har funnits verksamheter och bostäder blandat. Nu är det inte så mycket verksamheter kvar på platsen, vilket möjliggör en omvandling till en mångfunktionell bebyggelse.

[Länk till översiktsplanekartan för Rörvik](#)

Mångfunktionell bebyggelse i Rörvik

Oset

Ställningstaganden och konsekvenser

Område centralt i Rörvik där det idag finns både industrilokaler och bostäder. Området är lämpligt att omvandla mot mer bostadsbebyggelse och för att skapa ett attraktivare centrumområde i Rörvik.

Hänsyn

Inom området finns flera potentiellt förorenade områden.

Området omfattas delvis av strandskydd, men borde anses vara ianspråktaget på ett sådant sätt att det saknar betydelse för strandskyddens syfte. En exploatering av området skulle kunna stärka allmänhetens tillgång till strandområdet.

Området ligger i närheten av järnvägen och hänsyn behöver tas till både risken för olyckor för transporter för farligt gods och risken för höga bullernivåer.

Delar av området ligger inom strandskyddsområde från Hillen. Strandområdet är redan ianspråktaget av befintlig bebyggelse och därför kan det finnas underlag för att upphäva eller få dispens från strandskyddet. Detta behöver beaktas i kommande detaljplanearbete.

Vid omvandling av industrilokaler till bostadsbebyggelse behöver berörda förorenade områden först utredas för att kunna avgöra hur stor kostnaden blir för att dra fram nya anslutningar av allmänt VA.

Verksamheter och industri i Rörvik

Rörvik är kommunens fjärde största tätort med ungefär 500 invånare och ligger utmed järnvägen, men utan tågstation. Rörvik ligger mittemellan flera sjöar och har stor potential för att bli en attraktiv boendeort. I Rörvik är inte en nyetablering av stora verksamheter eller industrier lämplig, men för befintliga verksamheter och nya mindre verksamheter säkerställs möjlighet att utvecklas.

[Länk till översiktsplanekartan för Rörvik](#)

Verksamheter och industri

Håknatorp

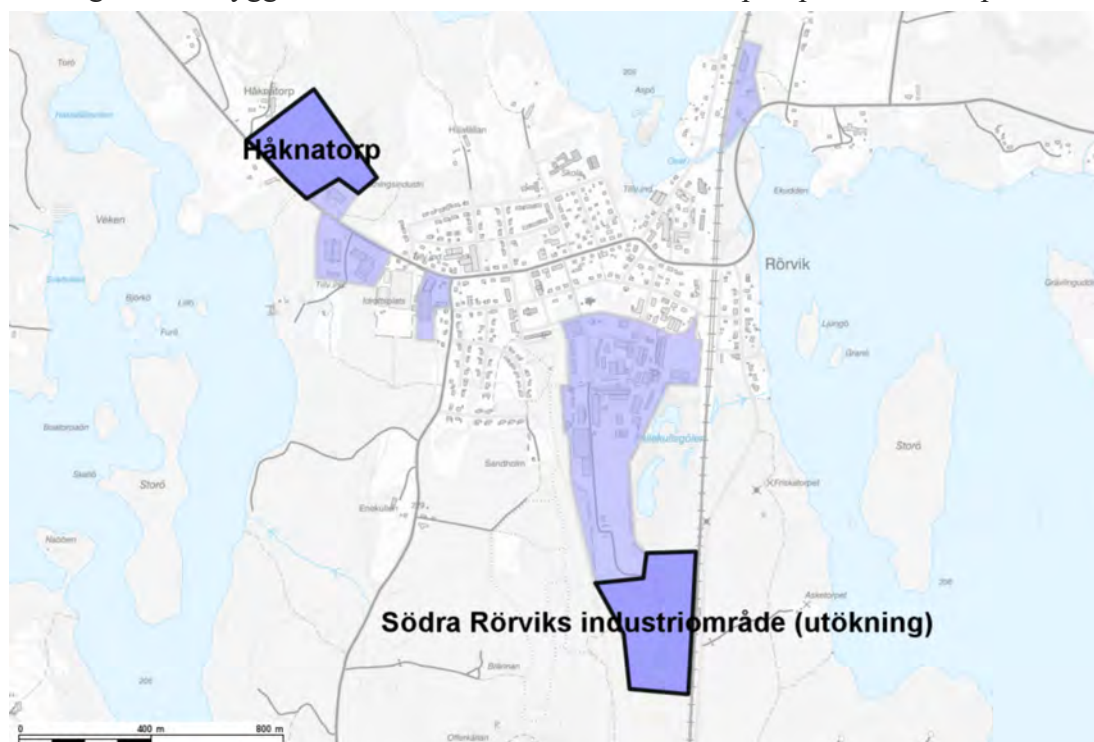
Ställningstaganden och konsekvenser

Området ligger utmed väg 744 väster om Rörvik. Området är lämpligt för bullrande och ytkrävande verksamheter. Fördelen med området är framförallt att ingen tung trafik behöver passera igenom Rörvik då vägen leder ut mot väg 30.

Hänsyn

Området omfattar en del av en jordbruksfastighet. Vid byggnation ska lämpligheten utredas närmare med tanke på ianspråktagande av jordbruksmark.

Området angränsar till befintligt verksamhetsområde. Vilken typ av verksamhet som etablerar sig här avgör hur utbyggnationen av allmänt VA ska ske och pumpstationens kapacitet behöver utredas.

Södra Rörviks industriområde (utökning)

Ställningstaganden och konsekvenser

Lämpligt område för utbyggnad av de befintliga industrierna. Området är inte lämpligt för nyetablering av industrier.

Hänsyn

Området ligger i närheten av järnvägen och hänsyn behöver tas till både risken för olyckor för transporter för farligt gods och risken för höga bullernivåer.

Området ligger i anslutning till Rörviks elljusspår som också fungerar som friluftsområde. Norr om området ligger Fållekullsgölen som kan vara viktig för fördröjning och rening av dagvatten från de befintliga verksamheterna.

Inom eller i närheten av området kan det finnas förorenade områden.

Då området inte anses lämpligt för nyetablering av industrier ses inga hinder mot att utvidga verksamhetsområdet för allmänt VA (av hushållskaraktär). Vid översyn av skyddsföreskrifterna för Allgunnens vattentäkt kan detta komma att begränsa vissa typer av verksamheter som får etablera sig här.

Transportinfrastruktur i Rörvik

Rörvik är kommunens fjärde största tätort med ungefär 500 invånare och ligger utmed järnvägen, men utan tågstation. Rörvik ligger mittemellan flera sjöar och har stor potential för att bli en attraktiv boendeort. Igenom Rörviks bostadsområden passerar godstransporter för att ta sig till verksamheterna i södra delen. Därför finns ett behov av att dra om vägen så att den inte passerar bostäderna. Det finns också ett behov av att långsiktigt säkerställa ett område för en eventuell framtida station ifall det skulle bli aktuellt i framtiden.

[Länk till översiktsplanekartan för Rörvik](#)

Transportinfrastruktur

Åtgärder utmed Kyrkogatan

Ställningstaganden och konsekvenser

Kyrkogatan fungerar som infartsväg till det södra industriområdet i Rörvik, vilket innebär att en del tyngre trafik passerar på vägen. För att skapa en bättre trafikmiljö bör det utredas om det går att genomföra några åtgärder för att öka tryggheten och säkerheten utmed vägen.

Hänsyn

Hänsyn behöver tas till framförallt oskyddade trafikanter.

Åtgärderna bör inte påverka bullernivåerna negativt och bör fokusera på att hålla nere hastigheten på trafiken som passerar.

En förstudie togs fram 2007 som föreslog att en ny väg skulle ansluta till industriområdet västerifrån. Förstudien bedöms vara inaktuell, men kan vara användbar i fortsatt arbete.

Tågstation Rörvik

Ställningstaganden och konsekvenser

Ett område i anslutning till järnvägen avsätts för att säkerställa en möjlighet att i framtiden återetablera tågstationen i Rörvik. Detta kommer troligen inte bli aktuellt på kort sikt, men kommunen anser att ett stationsläge i Rörvik är lämpligt på längre sikt.

Eftersom södra stambanan är en statlig järnväg som ligger under Trafikverkets ansvar är det också Trafikverket som beslutar om järnvägens framtid. Idag finns inga planer från Trafikverket om att bygga en ny station i Rörvik, men kommunen kan i olika sammanhang spela in behovet av ändringar i det statliga järnvägsnätet till Trafikverket. För att en järnvägsstation ska bli aktuell måste också Jönköpings länstrafik se ett behov att trafikera den.

Hänsyn

Ingen särskild hänsyn behöver tas.

Övriga kommunen

För övriga kommunen har framförallt bytespunkter mellan olika transportslag lyfts fram. Dessa kan utvecklas för att möjliggöra mer hållbart resande. Dessutom finns två plankorsningar över järnvägen som behöver åtgärdas för att öka säkerheten. I övrigt har stora delar av kommunen pekats ut som landsbygd där en utveckling är lämplig utifrån de generella ställningstaganden som finns i översiktsplanen.

[Länk till översiktsplanekartan för hela kommunen](#)

Transportinfrastruktur

Bytespunkter i kommunen

Ställningstaganden och konsekvenser

Utmed kollektivtrafikstråk och andra viktiga transportstråk i kommunen pekas ett antal bytespunkter ut. De är tänkta att fungera som platser på landsbygden där det blir möjligt att byta mellan olika trafikslag. Syftet med bytespunkterna är att se till hela resan och möjliggöra för boende på landsbygden att använda sig av kollektivtrafik för en del av resan. Bytespunkterna ska också kunna fungera som parkeringsplatser vid samåkning. På bytespunkterna ska det finnas minst fyra parkeringsplatser för bil och ett väderskyddat cykelställ. Dessutom ska det finnas en skylt som anger att det är en pendlarparkering.

De bytespunkterna som pekas ut i kommunen ligger utmed väg 30, 127 och 761. För boendes i Stockaryd och Rörvik med omnejder ska det vara möjligt att kunna ta sig ut till Gamla respektive Nya Hjärmseryd utmed riksväg 30 för att samåka mot Jönköping/Växjö därifrån. Det gäller även boende i Möcklehult och Slätthult som kan ta sig till Bodaryd vid Hjärmsbodarna. Från Vrigstad mot Vetlanda via Sävsjö finns också ett antal behov – det handlar om att boendes i Hylletofta, Norra Ljunga, Vallsjön/Torset och Hultagård/Skepperstad med omnejder ska kunna ta sig ut till väg 127 för att nå en bytespunkt med goda möjligheter att parkera bilen. Utmed väg 761 handlar det om bytespunkter i Hjärtlanda, vid korsningen mot Hultsjö samt vid korsningen mot Häggatorp i närheten av infarten mot Ekeby.

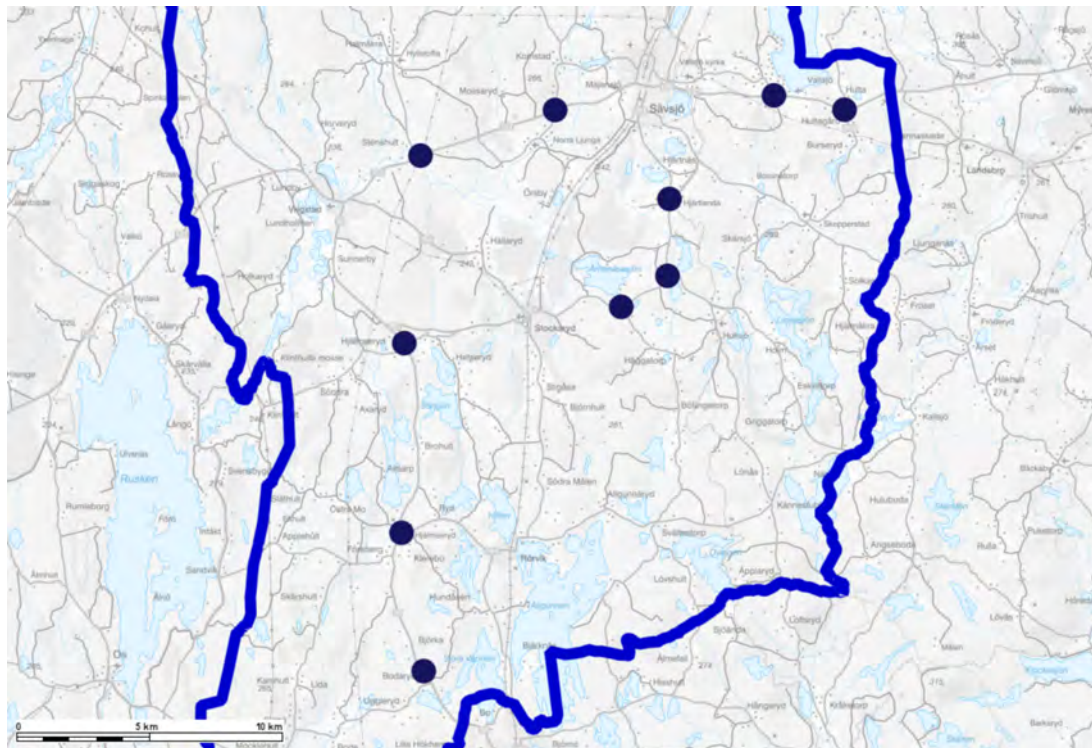
Följande bytespunkter föreslås alltså:

- Stenshult/Hylletoftavägen vid Gnillinge utmed väg 127.
- Korsningen mot Norra Ljunga/Komstad utmed väg 127.
- Korsningen mot Torset/Vallsjön utmed väg 127.
- Korsningen vid Hultagård mot Skepperstad och Rudu utmed väg 127.
- Hjärtlanda utmed väg 761.
- Korsningen vid Björnskog mot Hultsjö utmed väg 761 (redan existerande pendlarparkering).
- Korsningen mot Häggatorp i närheten av infarten mot Ekeby utmed väg 761.

- Gamla Hjälmseryd utmed väg 30.
- Nya Hjälmseryd utmed väg 30 (redan existerande pendlarparkering).
- Bodaryd utmed väg 30.

Hänsyn

Vid utvecklande av bytespunkter är tillgängligheten och säkerheten viktigast att ta hänsyn till. Med anledningen av närheten till tungt trafikerade vägar med höga hastigheter behöver säkra miljöer finnas där det är möjligt att parkera på ett visst avstånd från vägen.

Gång- och cykelväg mellan Sävsjö och Stockaryd

Ställningstaganden och konsekvenser

I samband med att Njudung energi ska lägga en överföringsledning för vatten mellan Sävsjö och Stockaryd är det också lämpligt att bygga en gång- och cykelväg på den. Eftersom dragningen för överföringsledningen inte har beslutats än så pekats inte någon lämplig sträckning för gång- och cykelvägen ut i översiktsplanen.

Hänsyn

Då sträckningen inte har beslutats än finns inte heller någon särskild hänsyn för närvarande.

Nya planskilda korsningar vid Södra stambanan

Ställningstaganden och konsekvenser

På två platser i kommunen finns fortfarande plankorsningar över Södra stambanan. Dessa bör byggas om till planskilda korsningar och omfattar väg 822 vid Skrapstad och väg 740 vid Kullen vid gränsen till Växjö kommun.

Eftersom södra stambanan och de aktuella vägarna är statliga, ligger dessa under Trafikverkets ansvar och det är också Trafikverket som beslutar om järnvägens och vägarnas framtid. Idag finns inga planer från Trafikverket om att bygga om korsningarna, men kommunen kan i olika sammanhang spela in behovet till Trafikverket.

Hänsyn

Korsningen vid Kullen gränsar till Växjö kommun och därför behöver dialog föras med representanter därifrån.

Markanvändningstyper och tillhörande ställningstaganden

I mark- och vattenanvändningskartan har åtta områdestyper använts för kommunens utveckling. Dessa redovisas i det här avsnittet tillsammans med ett antal generella ställningstaganden för dem. I mark- och vattenanvändningskartan framgår det om ett område är utpekad för ändrad, utvecklad eller pågående användning.

Ändrad användning

En ändrad användning innebär att ett område idag har en annan typ av användning, men att kommunen anser att det är lämpligt att ändra användningen till den områdestyp som redovisas.

Utvecklad användning

Med utvecklad användning menar kommunen att områdestypen ska vara kvar, men att det finns förutsättningar för att utveckla området, till exempel genom förtätning eller annan förnyelse.

Pågående användning

En pågående användning innebär att den gällande områdestypen är lämplig även fortsättningsvis och att endast mindre förändringar i bebyggelsen är lämplig. Mindre förtätningar och kompletteringar tillåts, men väsentliga förändringar i områdets användning eller karaktär bör inte tillåtas.

[Länk till översiktsplanekartan för hela kommunen](#)

Mångfunktionell bebyggelse

Områden med mångfunktionell bebyggelse har stads- och tätortsmässig karaktär och innehåller verksamheter tillsammans med bostäder. För Sävsjö kommun innebär det en relativt stor flexibilitet – men verksamheter som inte bör tillåtas inom områden för mångfunktionell bebyggelse är miljöstörande industrier och ytkrävande verksamheter. En viktig förutsättning för den mångfunktionella bebyggelsen är platseffektivt utnyttjande av centrala markområden.

Generella ställningstaganden för mångfunktionell bebyggelse

- Vid utveckling i redan bebyggda områden ska hänsyn tas till omgivande bebyggelsekaraktär. Som stöd för bedömningen om omgivande bebyggelsekaraktär finns bland annat de kulturhistoriska underlag som kommunen tagit fram.
- Vid planering för bostäder ska behov av lokaler för skola, barnomsorg, vård, omsorg och socialt boende samt ytor för lek och rekreation hanteras tidigt i planprocessen.

- Funktionsblandning av bostäder, service, grönytor och verksamheter som inte orsakar olämpligt buller och andra störningar ska eftersträvas för en levande, hållbar livsmiljö.
- Inom områden för mångfunktionell bebyggelse ska oskyddade trafikanter prioriteras framför fordonstrafik. Logistik och varudistribution ska fungera smidigt och ske på ett hänsynsfullt sätt mot människor och stadsmiljö.
- Hänsyn ska tas till de lokaliseringsprinciper för verksamheter och handel som beskrivs i avsnittet om [Näringsverksamhet](#).

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Områden med sammanhängande bostadsbebyggelse består huvudsakligen av bostäder. Områdena ligger ofta runtomkring tätorternas centrum och kan innehålla ett mindre antal servicefunktioner. Olika typer av särskilda boenden, skolor, förskolor och mindre butiker är också lämpliga inom områden med sammanhängande bostadsbebyggelsen.

Sammanhållen bebyggelse

I plankartan har ett antal områden med pågående sammanhängande bostadsbebyggelse pekats ut utanför detaljplanelagda områden. Dessa områden utgör kommunens bedömning om vad som i plan- och bygglagen kallas sammanhållen bebyggelse. Inom områdena krävs en utökad lovplikt enligt plan- och bygglagen 9 kap. 6 §. Områdena fastställdes i ett beslut av myndighetsnämnden 2011-06-16 §84 ([länk till beskrivning av områdena](#) [☒]).

Generella ställningstaganden för sammanhängande bostadsbebyggelse

- Vid planering för bostäder ska behov av lokaler för skola, barnomsorg, vård, omsorg och socialt boende samt ytor för lek och rekreation hanteras tidigt i planprocessen.
- Inom sammanhängande bostadsbebyggelse ska blandade boendeformer uppmuntras – alltså exempelvis småhus, radhus och flerfamiljshus av olika storlek och med olika ägandeformer.
- Inom de områden som pekas ut som sammanhållen bebyggelse krävs utökad lovplikt enligt plan- och bygglagen 9 kap. 6 §.
- Inom områden för sammanhängande bostadsbebyggelse ska oskyddade trafikanter prioriteras framför fordonstrafik. Logistik och varudistribution ska fungera smidigt och ske på ett hänsynsfullt sätt mot människor och stadsmiljö.
- Bostadsbebyggelse i kommunen ska i första hand utvecklas i mindre skala där mervärden lyfts fram – det kan till exempel handla om stationsnära, sjönära eller naturnära områden.

Verksamheter och industri

Användningen verksamheter och industri är områden för verksamheter som inte bör blandas med bostäder. Exempel kan vara verksamheter som är ytkrävande, genererar tung trafik eller som

påverkar omgivningen med buller och lukt.

Industriverksamheter

Industriverksamheter omfattar industrier eller annan typ av verksamheter som kan vara störande för omgivningen och som därför inte passar bra i närheten av bostäder eller mångfunktionell bebyggelse.

Transportintensiv verksamhet

Transportintensiva verksamheter omfattar logistikverksamhet och väldigt storskalig handelsverksamhet. Verksamheterna kännetecknas av att det transporteras väldigt mycket gods till eller från området, vilket innebär att det behöver en god planering med hänsyn till trafiksituationen.

Större besöksverksamheter

Större besöksanläggningar där verksamheter såsom idrottshallar, utomhusplaner och andra platser för idrottsverksamheter är samlade kallas i översiktsplanen för större besöksverksamheter. I praktiken omfattas kommunens allaktivitetsområden. Områdena kännetecknas av att de tidvis genererar ett stort parkeringsbehov och ibland kan orsaka störningar i form av höga ljud.

Generella ställningstaganden för verksamheter och industri

- Hänsyn ska tas till de lokaliseringsprinciper för verksamheter och handel som beskrivs i avsnittet om [Näringsverksamhet](#).
- Inom områden för verksamheter och industri ska godstransporter få högsta prioritet. Men i trafikplaneringen inom områdena är det också viktigt att det finns gång- och cykelvägar och koppling till hållplats för kollektivtrafik för att säkra möjligheterna att ta sig fram för oskyddade trafikanter.
- AB Sävsjö industrifastigheter (ABSI) ska tillsammans med Utvecklingsavdelningen på kommunen säkerställa att det finns en beredskap av industri- och verksamhetsmark för kommande lokaliseringar.

Fritids- och idrottsanläggningar

Områdestypen fritids- och idrottsanläggningar omfattar områden som framförallt används för det aktiva föreningslivet. Det kan handla om fotbollsplaner, idrottshallar eller lokaler för ombyte. De anläggningarna som är insprängda i en mer blandad bebyggelse finns i områdestypen *mångfunktionell bebyggelse*.

Generella ställningstaganden för fritids- och idrottsanläggningar

- Det ska finnas minst ett allaktivitetsområde i varje tätort i kommunen – och det ska finnas utrymme för dessa att växa.
- Vid planering av nya bostäder och skolor ska behovet av lokaler och utemiljöer för idrott och rekreation beaktas i planprocessen.

- För att samhällets resurser ska kunna nyttjas så effektivt som möjligt är det nödvändigt att skapa förutsättningar för samnyttjande av lokaler, till exempel idrottshallar och samlingslokaler.
- För att underlätta för barn och för att främja hållbart resande ska anläggningar för idrott och rekreation lätt kunna nås via gång- och cykelvägar.
- Idrotts- och kulturanläggningar som alstrar höga ljud, exempelvis motorbanor, arenor för utomhusidrott eller utomhusscener för musik bör inte placeras i direkt anslutning till bostadsbebyggelse.

Tekniska anläggningar

Tekniska anläggningar är grundläggande funktioner för ett fungerande samhälle. De tekniska anläggningar som pekas ut är framförallt sådana som kräver stora ytor eller specifika platser och där användningstypen inte går ihop med andra användningstyper. I översiktsplanen pekas till exempel anläggningar för den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen ut.

För områdestypen tekniska anläggningar har inga generella ställningstaganden tagits fram. Läs mer om förutsättningarna för den tekniska försörjningen i kommunen generellt under avsnittet om [teknisk försörjning](#).

Landsbygd

Landsbygd är markområden som är möjliga för flera användningar men där det inte alltid är nödvändigt eller möjligt att ange vilka markområden som bör användas för vad. För landsbygden är det lämpligt att fastställa övergripande ställningstaganden som stöd för den fortsatta planeringen.

På landsbygden – liksom i tätorterna – finns det höga värden och motstående intressen. Trots det finns också möjligheter till att ta större mark i anspråk och att få ett lugnare och mer attraktivt boende. I tätorterna kan grundläggande service i form av till exempel affärer, skolor, vård och kollektivtrafik förläggas för att många personer ska ha närhet till dessa. På landsbygden kommer det alltid vara svårare att uppfylla dessa behov då det saknas befolkningsunderlag för det. Av samma anledning innebär också landsbygdsboende högre kostnader för kommunen i form av till exempel skolskjutsar och vägskötsel.

Å andra sidan finns också höga allmänna värden i att hålla landsbygden levande. Ett av de absolut viktigaste värdena är livsmedelsförsörjningen som drivs av lokala jordbruk. Genom att möjliggöra för landsbygdsutveckling skapas goda livsmiljöer för de som arbetar med jordbruk. En levande landsbygdsmiljö är också viktigt för besöksnäringen – både för de som besöker då och då och för de som äger fritidshus. Att det finns människor som bor på landsbygden innebär bättre förutsättningar för att bibehålla höga kultur- och naturvärden. Genom att hålla våra kulturmiljöer levande skapas också naturvärden i form av till exempel biologisk mångfald på landsbygden. Flera av kommunens Natura2000-områden och riksintressen för naturmiljön har värden som är beroende av till exempel betande djur eller slåtter av ängsmarker.

För att se ställningstaganden om byggande på jordbruksmark, se avsnittet [Areella näringars markanvändning](#).

Byggande i traditionella bebyggelsemiljöer på landsbygden

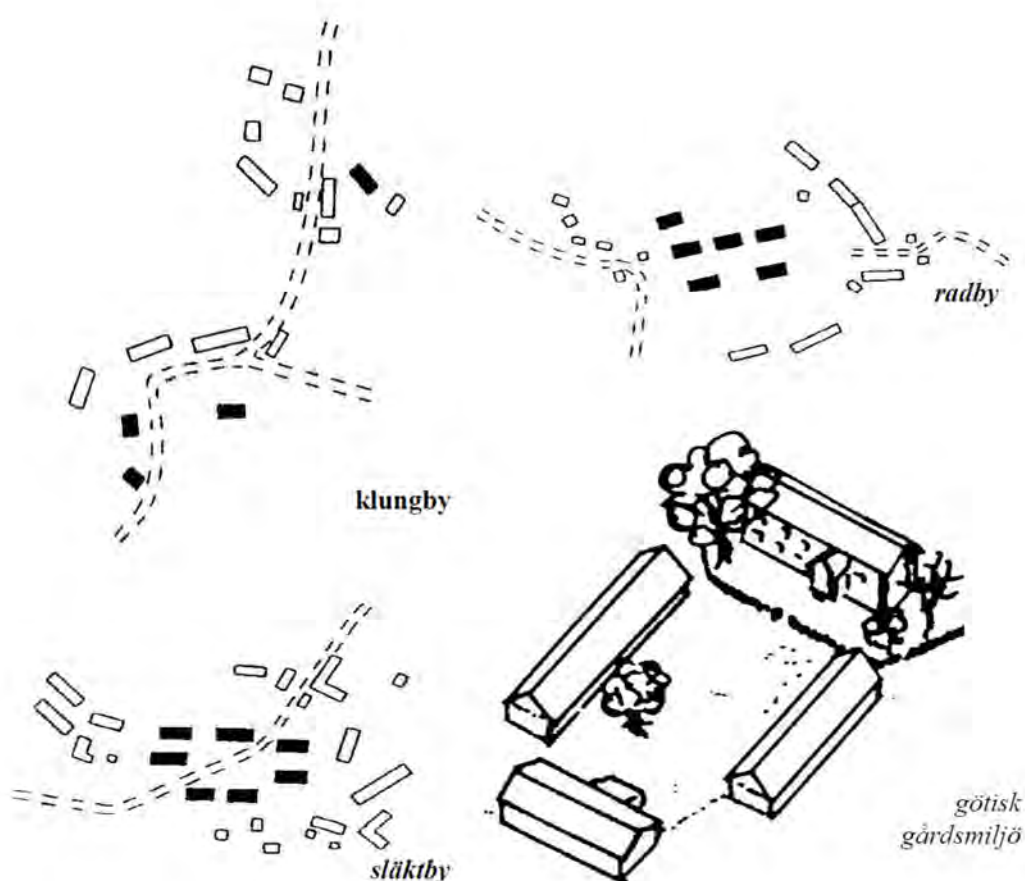
Den äldre bebyggelsen är inte placerad på sin plats av en slump. Valet av byggplats styrdes av faktorer som det är viktigt att känna till och utgå från vid ny- och ombyggnad.

Utbyggnaden av traditionella bebyggelsemiljöer på landsbygden bör fortsatt byggas enligt tradition. Följande saker kan vara viktiga att ta hänsyn till:

Bebyggelsens lokalisering

Många äldre byar upplöstes vid skiftesreformerna under 1800-talet genom att gårdarna flyttades ut till ensamma lägen. De gamla byformerna, såsom radbyar, klungbyar och släktbyar, är extra bevarandevärda. Ofta kan man, trots bevarandeönskemålen, finna naturliga lägen för kompletterande ny bebyggelse i byn. Med lite kännedom om byns ursprungliga form och förutsättningar kan man försöka peka ut sådana platser. Vid val av helt nya tomtlägen utanför byar och samhällen bör man försöka finna sådana lägen som "känns" naturliga. Torra lägen med naturlig markavrinning. Man ska inte behöva omfördela alltför stora schaktmassor i ett kulturlandskap då man skapar en ny tomt.

Figur med skisser som visar exempel på olika typer av typisk småländsk bebyggelsestruktur.

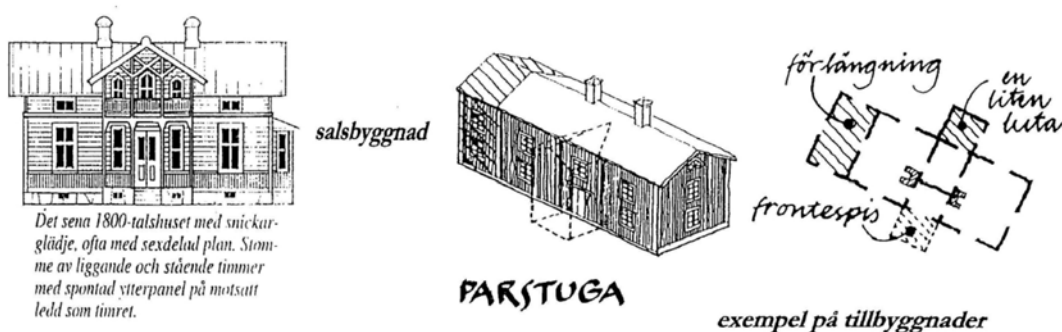
Gårdsmiljön

Trots stora förändringar, till följd av lagaskiftet, kan man i Sverige finna områden med olika gårdsformer. Den form som är vanligast i Sävsjö kommun är den så kallade ”götiska” gårdstypen. Mangårdsdelens byggnader är klart avskilda från fägårdens med en väg, ett staket eller annan hägnad.

Husplaner

De vanligaste hustyperna fram till slutet av 1800-talet var ”enkelstugor” respektive ”parstugor”. Båda hustyperna var byggda i liggtimmer och kunde uppföras i en eller två våningar. Vid sidan om dessa fanns det jordstugor för de egendomslösa. Den finare ”salsbyggnaden” började bli allt vanligare från slutet av 1800-talet. Denna kännetecknades bland annat av den sexdelade planlösningen.

Figur med skisser på olika typer av typiska småländska hustyper.

Nya byggnader

Nya byggnader kan med fördel hämta inspiration från äldre tradition. På så sätt underlättas anpassningen till miljön då man bygger på landsbygden. Träfasad, falurödfärg eller annan traditionell färgtyp, takvinkel på ca 34 grader, tak av lertegel är några sådana exempel.

Tillbyggnader

Genom att studera äldre tillbyggnader finner man ofta sådana former som känns acceptabla:

- En enkelstuga kan utökas till en parstuga
- En utskjutande frontespis i byggnadens mitt
- En liten luta (”huttave”) på gaveln eller baksidan
- En förlängning av byggnaden
- En vinkel ut på baksidan

Uthus

Uthus bör byggas fristående. En sammanbyggd ekonomidel/garagedel passar inte in i en kulturbygd. Uthusen kan med fördel byggas som flygelbyggnader. Takvinkeln kan göras brantare på ett uthus än på bostadshuset.

Trädgård

I trädgården bör det planteras traditionella trädgårdsväxter såsom fruktträd, bärbuskar, syren, hägg, och så vidare. Alltför stora, platta, rektangulära gräsytor kan ibland se främmande ut i kulturlandskapet.

Generella ställningstaganden för bebyggelse på landsbygden

- Sävsjö kommun är positiv till byggande på landsbygden. Ny bebyggelse ska placeras och utformas med hänsyn tagen till landskapsbild och tradition. De ska ges en estetisk riktig utformning och anpassas till lokala natur- och kulturvärden.
- Områden med höga kulturmiljövärden eller områden som omfattas av områdesbestämmelser behöver inte utgöra hinder för ny lokalisering av bebyggelse. Så länge en anpassning sker till omgivningen och gällande bestämmelser innebär ny bebyggelse i sådana områden goda förutsättningar för landsbygdsutveckling.
- Lokalisering av ny bebyggelse på landsbygden ska framförallt uppmuntras utmed befintliga stråk och i befintliga byar. Lokalisering av ny bebyggelse som innebär att nya enskilda vägar behöver tas över av kommunen (enligt kommunens riktlinjer för enskilda vägar) eller att kommunens skolskjutsar kommer att behöva åka en längre sträcka ska ske med restriktivitet.
- Utvecklingen av den tätortsnära landsbygden uppmuntras, då det skapar förutsättningar för landsbygdsboenden men med närhet till service och kollektivtrafik.
- Ny bebyggelse på landsbygden bör förses med tomter om minst 1000 kvadratmeter för att kunna anordna egna avloppslösningar eller samordna avloppslösningar med närliggande bostadsbebyggelse.
- Förutsättningarna för befintliga jordbruk att kunna fortsätta drivas ska beaktas som ett väsentligt samhällsintresse – vilket bland annat innebär att generationsboenden eller utbyggnad av ekonomibygnader kan tillåtas på jordbruksmark.

Transportinfrastruktur

Markområden för transportinfrastruktur redovisar de transportsystem som är viktiga för bebyggelseutvecklingen. Dessa redovisas i form av vägar, järnvägar, gång- och cykelvägar samt kollektivtrafiknoder. I kommunen finns också en hel del transportinfrastruktur som ingår naturligt i de andra områdestyperna, till exempel vägar och gång- och cykelvägar i sammanhängande bostadsbebyggelse. De generella ställningstagandena här är vägledande även för mindre ny transportinfrastruktur.

Generella ställningstaganden för transportinfrastruktur

- Transportinfrastrukturen inom tätorterna ska i första hand planeras för barn och unga så att de tryggt och säkert kan förflytta sig inom sitt närområde.

- Transportinfrastrukturen ska planeras så att det blir enkelt för människor att välja hållbara resor.
- De bytespunkter som pekats ut utmed kollektivtrafikstråk i kommunen ska vara väl utrustade med möjlighet till byte mellan färd sätt såsom bil, cykel och kollektivtrafik.
- Transportinfrastrukturen ska planeras så att det blir enkelt för företag att nyttja hållbara transportsystem. Framförallt ska kommunen arbeta för att möjliggöra överflyttning av gods från väg till järnväg på Stockarydsterminalen.
- Kommunen ger stöd till enskilda väghållare enligt gällande Riktlinjer för enskilda vägar.
- Nybyggnation av gång- och cykelvägar ska i första hand ske utifrån kommunens gällande gång- och cykelplan med tillhörande åtgärdsprogram.

Grönområde och park

Här redovisas grönområden och parker som är viktiga för tätorterna, bland annat större lekplatser och iordningsställda grönområden.

Generella ställningstaganden för grönområden och park

- Det ska vara högst 300 meter till ett grönområde eller natur- och friluftsområde på mer än 0,5 hektar från samtliga skolor och förskolor i kommunen.
- Tätortsnära grönområden och parker har höga värden för närboendes möjligheter till friluftsliv och rekreation och ska inte bara bevaras utan även utvecklas. Utvecklingen ska ske med hänsyn till behovet av olika funktioner, så som värmereglering genom användning av träd och buskar, upptag av dagvatten och säkerställande av andra ekosystemtjänster.
- Tätortsnära grönområden ska kunna användas för stadsodling eller småskalig matproduktion.

Natur och friluftsliv

Natur- och friluftslivsområden innefattar större sammanhängande områden – ofta skogar – med värden för friluftsliv och naturmiljön som sköts mindre aktivt än grönområden och parker i tätorterna. Det kan handla om motionsslingor och skolskogar, men också skogsområden som fungerar bullerdämpande mellan bostadsområden och bullriga industrier eller vägar.

Generella ställningstaganden för natur- och friluftsliv

- Tätortsnära natur- och friluftsområden har höga värden för närboendes möjligheter till friluftsliv och rekreation och ska inte bara bevaras utan även utvecklas. Utvecklingen ska ske med hänsyn till behovet av olika funktioner,

så som värmereglering genom användning av träd och buskar, upptag av dagvatten och säkerställande av andra ekosystemtjänster.

Vatten

Vattenområden redovisas utan någon särskild inriktning om ändrad, utvecklad eller pågående användning.

För områdestypen vatten har inga generella ställningstaganden tagits fram.

Hänsyn och tillhörande ställningstaganden

För att översiktsplanen ska kunna ge vägledning för framtida beslut om användningen av kommunens mark- och vattenområden samt hur den bebyggda miljön ska användas är det viktigt att förhållanden av väsentlig betydelse redovisas. I de här avsnitten redovisas de allmänna intressen, värden och förhållanden som är av väsentlig betydelse för översiktsplanens avvägningar och ställningstaganden enligt Plan- och bygglagen 3 kap. 4 § och 5 §.

I avsnitten redovisas bland annat de riksintressena som finns i kommunen och hur kommunen förhåller sig till dem i sin planering, samt hur kommunen anser att gällande miljökvalitetsnormer ska följas. Utöver de utpekade riksintressena finns många allmänna intressen med koppling till mark- och vattenanvändningen i kommunen som är viktiga att ta hänsyn till.

Befintlig bebyggelse och framtida behov

I det här avsnittet i översiktsplanen redovisas vilka bebyggelsestrukturer och vilken infrastruktur som finns i kommunen idag och vilka framtida behov som har identifierats för strukturerna. Det handlar om bland annat bostäder, företagsverksamheter, föreningsliv, offentlig service och trafikinfrastruktur.

Bostäder

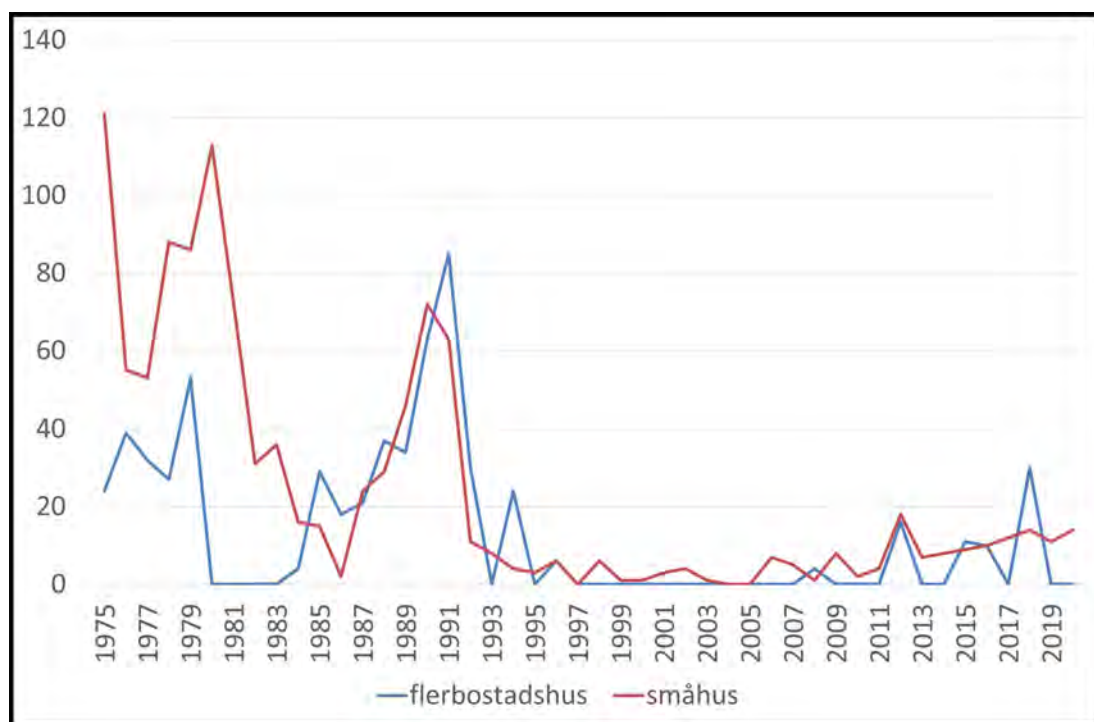
Översiktsplanen ska enligt 3 kap. 5 § i Plan- och bygglagen redovisa hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. I det här avsnittet redovisas de befintliga förutsättningarna för behovet av bostäder i kommunen och utifrån detta redovisas i avsnittet Mark- och vattenanvändning var det är lämpligt att bygga nya bostäder.

De flesta bostäderna i kommunen har byggts under andra halvan av 1900-talet. Fram till början av 1990-talet var bostadsbyggandet relativt högt, men efter det har antalet bostadslägenheter som byggts per år varit lågt. De senaste åren har bostadsbyggande ökat något, men marginellt jämfört med byggandet på 1970- och 1980-talen.

I kommunens bostadsförsörjningsplan framgår hur kommunen ska tillgodose det framtida behovet av bostäder. Ett av målen i planen är att det ska finnas en tillräcklig planberedskap för byggnation av villor och flerbostadshus. Dessutom framgår behovet av bostäder anpassade för kommande behov med anledning av förändringar i befolkningssammansättningen – samt hur kommunen ska arbeta med detta. Med fler äldre behövs helt enkelt fler bostäder för äldre.

Till översiktsplanen har ett mål satts om att planera för 13 000 personer till år 2030 och 14 000 personer till år 2040, alltså ungefär 1300 respektive 2300 fler personer än 2021. Med ett genomsnittligt antal boende om 2,3 personer per bostad skulle det innebära ett behov av mark för ungefär 500 bostäder till år 2030 och 1000 bostäder till år 2040, vilket motsvarar något mer än 50 bostäder per år.

Diagram som redovisar antalet nya bostäder som byggts per år i Sävsjö kommun 1975-2020 sorterat efter vilken typ av bostad.

Näringsverksamhet

Genom att i översiktsplanen säkerställa förutsättningar för planberedskap för en bredd av olika typer av näringar kan platser för företag säkerställas. Behovet kan bestå av ytkrävande platser med god tillgång till vägar för godstransporter likväl som kontorsarbetsplatser centralt.

Förbättrad kommunikation och infrastruktur hanteras också till viss del av översiktsplanen, se avsnittet om Trafik och transporter.

Småindustrier och skogs- och jordbruk dominerar näringslivet i Sävsjö kommun. Träindustrin med bland annat sågverk och hustillverkning är viktiga basnäringar, men det finns även flera andra typer av småindustrier inom kommunen. En nyckelfråga för kommunens företag är kompetensförsörjningen. Goda kollektivtrafikförbindelser är en viktig förutsättning för att ge företag möjligheter att verka i kommunen. För vissa företag har det alltmer öppnats upp möjligheter för att arbeta på distans. Genom att erbjuda gemensamma arbetsplatser och mötesplatser för företagare kan flera anställda bo i Sävsjö även om arbetsplatsen är placerad någon annanstans.

Näringslivets framtida behov

Två trender som påverkar näringslivets framtida markanspråk är flexibla arbetsplatser och automatiseringen av industri- och lagerverksamheter.

Flexibla arbetsplatser kan dels handla om att en högre andel personer har möjlighet att arbeta hemifrån. Digital infrastruktur hjälper till så att det är möjligt att arbeta på andra platser. Gig-ekonomin innebär bland annat möjligheter att genomföra sina arbetsuppgifter med privata redskap - såsom fordon eller IT-utrustning. Detta leder till ett minskat behov av fysiska arbetsplatser, men kan komma att innebära större framtida behov av kontorshotell eller co-work-ytor.

Automatiseringen leder en motsatt trend där ytanspråket per anställd växer. En del nya industri- och lagerverksamheter kräver stora ytor för att kunna tillverka eller lagra varor, medan antalet anställda är färre än vad som behövts tidigare. Ett exempel på en viktig arbetsplats som kräver stora ytanspråk i kommunen är Stockarydsterminalen som har väldigt få anställda. Sävsjö kommuns läge är centralt i södra Sverige, men med relativt lättåtkomlig mark, vilket tyder på att det kan finnas behov av den här typen av mark för bland annat logistikverksamheter.

För att kunna tillgodose eventuella framtida behov är det viktigt att i översiktsplanen säkerställa en bredd av olika typer av mark för eventuella framtida etableringar.

Industriverksamheter

Inom kommunen finns ett stort antal småindustrier. Historiskt har många småindustrier förlagts relativt nära bostadsbebyggelse. För att i framtiden undvika att småindustrierna stör närboende bör

nya industrier placeras längre ifrån bostadsbebyggelse och med direkt tillgång till stora vägar så att trafiken inte behöver köra genom bostadsområden eller orternas centrum. Dessutom bör transportintensiva verksamheter placeras så att de i framtiden ska kunna anslutas till järnvägen eller på ett smidigt sätt ska kunna transportera råvaror och varor till en omlastningsplats utmed järnvägen.

Det är särskilt angeläget för industrier som bedriver miljöfarlig verksamhet att förläggas med lämpliga skyddsavstånd till bostadsbebyggelse. Läs mer om detta under avsnittet om miljöfarlig verksamhet.

Handel

Utvecklingen av handel har under lång tid gått mot att sällanköpshandel placeras utanför tätorterna dit det är smidigt att ta sig med bil eller att sällanköpshandeln blir internetbaserad. I Sävsjö kommun är det framförallt dagligvaruhandeln som sker lokalt och förutsättningarna är starkast för lokala matbutiker och andra butiker för dagligvaror. Med anledning av den pandemi som har präglat världen de senaste två åren har handlandet av varor genom internet intensifierats och även lokala mataffärer har börjat ta emot beställningar över internet. Det är svårt att förutse hur framtidens handel kommer att se ut, men sannolikt kommer handeln över internet att fortsätta intensifieras och distributionen av paket kommer att bli en viktig verksamhet. För att handeln inne i tätorterna ska klara sig är det viktigt att det finns dragare – det kan handla om handelsverksamheter eller restauranger som drar ett stort antal kunder, lekplatser centralt eller attraktiva centrummiljöer (källa: [Svensk handel](#) [□]).

Lokaliseringsprinciper för industriverksamheter och handel

I Sävsjö kommun idag är stora delen av tätorterna uppblandade med miljöstörande och ytkrävande verksamheter centralt belägna i anslutning till bostadsbebyggelse. För att på sikt möjliggöra en mer sammanhållen utveckling av tätorterna och möjliggöra färre bilresor lyfts här ett antal lokaliseringsprinciper som ska fungera som underlag för kommunen arbete med etableringar av handel och industri.

Utgångspunkten i principerna är dels att all handel ska kunna lokaliseras i närhet till varandra för att skapa synergieffekter och för att minska bilresandet, dels att möjliggöra för miljöstörande och ytkrävande verksamheter att flytta till platser längre från centrum. Även om lokaliseringar för att förtäta i centrum har fördelar, gör kommunen bedömningen att avstånden i alla fall blir relativt små – vilket möjliggör resande med gång- och cykeltrafik – och att det därför är bättre att lokalisera inte bara småskalig handel utan även storskalig handel relativt centralt – och sammanhängande. Det finns alltså en fördel att hålla handelsområdena relativt centralt i anslutning till centrum trots att de kan komma att bli ytkrävande.

Ställningstaganden i form av lokaliseringsprinciper

- Tätorternas centrummiljöer ska vårdas särskilt för att skapa en attraktiv miljö och mötesplatser för människor att träffas på. Genom detta skapas även goda förutsättningar för befintlig handelsverksamhet.
- Småskalig handel bör lokaliseras centralt men även storskaliga handelsverksamheter bör om möjligt lokaliseras relativt centralt för att möjliggöra sammanhängande handelsområden. Gemensamma parkeringslösningar för både mindre och större handelsverksamheter uppmuntras för att spara plats.
- För Sävsjö tätorts del innebär ovanstående inriktning att småskalig handel bör lokaliseras i Sävsjö centrum och att storskalig handel bör lokaliseras i området väster om järnvägen söderut mot väg 127 och i norra delen av Mäjensjöområdet.
- Gående och cyklande trafikanter ska ha goda möjligheter att ta sig till handelsområdena utan att begränsa möjligheterna för nödvändig transportlogistik att ta sig in i området.
- Miljöstörande och ytkrävande verksamheter samt verksamheter som har krav på goda logistiklägen bör lokaliseras i de i översiktsplanen utpekade områdena för verksamheter och industri. Logistikverksamheter som vill dra nytta av omflyttningen från väg till järnväg bör lokaliseras i anslutning till Stockarydsterminalen.
- Verksamheter som genererar mycket trafik bör lokaliseras så att miljöpåverkan från transporter minimeras.

Besöksnäring

Besöksnäringen medför flera positiva effekter för näringslivets företag i kommunen. En positiv bild av kommunen lockar inte bara fler besökare utan kan också göra kommunen mer attraktiv för sina invånare och i fråga om utveckling och nya etableringar i kommunen. Besöksnäringen ger också ett ökat underlag för kommersiell service, nya arbetstillfällen och fungerar som ett komplement till andra näringar.

En förutsättning för besöksnäringen är att det finns utbud av besöksmål. I kommunen finns bland annat Eksjöhovgårdsområdet med slottsruin, herrgård och fritidsanläggningar och Sävsjö Häradsväg. Kommunens natur- och kulturmiljöer har potential för utveckling av natur- och kulturturism och därför är det viktigt att bevara och utveckla dessa.

För Sävsjö kommun finns en Strategi för besöksnäringen i Sävsjö kommun år 2020–2030 framtagen. I strategin finns ett mål om att öka förädlingsvärdet inom besöksnäringen med 50 % till år 2030. Målet ska nås genom att genomföra åtta åtgärder. De två åtgärderna som är mest relevant för arbetet med den fysiska planeringen är att skapa förutsättningar för nya besöksnäringföretag och att skapa nya leder och utveckla befintliga leder. Förutsättningar för nya besöksnäringföretag handlar i den fysiska planeringen bland annat om kommunikationsmöjligheter och att bevara eller utveckla potentiella besöksmål.

Ställningstaganden om besöksnäring

- Goda kommunikationer är en viktig förutsättning för besöksnäringen och därför ska besöksnäringen beaktas vid planeringen av ny infrastruktur och allmän kollektivtrafik.
- Sammanhållna områden med höga natur - eller kulturmiljövärden som kan komma att utvecklas till besöksmål ska bevaras och utvecklas. I översiktsplanens strukturbild pekas fem områden ut som särskilt lämpliga för en sammanhängande utveckling.
- Tätorternas centrummiljöer och kommunens kulturmiljöintressen ska vårdas för att bibehålla och tillskapa attraktiva miljöer för besökande.

Föreningsliv, idrott och rekreation

Översiktsplanen bör ta hänsyn till behovet av föreningsliv, idrott och rekreation. I Sävsjö kommun finns ett aktivt föreningsliv med drivande föreningar inom bland annat kultur och idrott. Som samlingspunkt för kulturen finns bland annat kulturhuset i Sävsjö och biblioteken i alla tätorterna. För idrotten finns både inomhus- och utomhusanläggningar i alla tätorterna. I Sävsjö finns dessutom både badhus och skyttecentret som också fungerar som samlingspunkt för föreningsliv och idrott för hela kommunen.

De samlingsplatser som finns för föreningslivet i Sävsjö kommun har ett högt allmänt värde och bör bevaras och utvecklas. Att varje tätort har egna allaktivitetsområden och ett eget bibliotek är viktigt för tätorternas attraktivitet och för möjligheten för barn att själva ha möjlighet att ta sig till fritidsaktiviteter.

Det är viktigt att det som komplement till kommunens idrottsanläggningar – som vänder sig framförallt till föreningar – finns platser för olika typer av spontanidrott. Det kan till exempel handla om skateparker, hinderbanor, beachplaner eller gräsytor.

Ett antal särskilda behov har identifierats för utvecklingen av kommunens idrottsanläggningar. Dels finns ett behov av att bygga ut badhuset och av fler omklädningsrum vid Sävsjö fritidscenter. När det gäller utomhusmiljöer finns ett intresse att utveckla skogsområdet kring Högagärdebacken med ett konstsnöskidspår.

Ställningstaganden om föreningsliv, idrott och rekreation finns under [avsnittet om markanvändningstyper och tillhörande ställningstaganden](#).

Trafik och transporter

Det är viktigt att ta hänsyn till frågor som berör trafik och transporter i översiktsplanen. Kommunen är beroende av snabba och säkra kommunikationer, vilket bland annat handlar om kollektiva transportmedel och fungerande vägar och järnvägar för att förbindas med grannkommunerna såväl som regionala målpunkter såsom Jönköping och Växjö. Dessutom är kommunen beroende av snabba och tillförlitliga godstransporter för att gynna det lokala näringslivet.

Utformningen av kommunens vägar, järnvägar och gång- och cykelvägar utgör en viktig del i arbetet med att uppnå det nationella miljömålet God bebyggd miljö, framför allt i fråga om miljömålets delmål om infrastruktur, kollektivtrafik och gång- och cykelvägar och hushållning av energi och resurser. Genom att ge förutsättningarna för gång- och cykeltrafik och kollektivt resande istället för biltrafik skapas bättre förutsättningar för att nå målen. Men infrastrukturen är också viktig för att den ger möjligheter för fortsatt bebyggelseutveckling och tätortsutbyggnad. Samtidigt innebär trafiksystem också olägenheter i form av buller, utsläpp och olycksrisker.

Pendling

För att möjliggöra för människor att bo och jobba i hela kommunen är det viktigt att ta hänsyn till möjligheten till pendling i översiktsplanen. Antalet personer som pendlar ut från kommunen för att arbeta är 1659. Antalet personer som pendlar in till kommunen är 1134 och antalet personer som bor och jobbar i kommunen är 3828.

Det finns ett antal tydliga pendlingsmönster där pendlingsflödena till och från Vetlanda, Nässjö, Växjö och Jönköping är störst. I övrigt finns även tydliga pendlingsmönster i stråk med avsaknad av kollektivtrafik. Det handlar framförallt om pendlingen till och från Värnamo, Eksjö och Vaggeryd. Eftersom statistiken baseras på hela kommunernas flyttningsmönster bör det noteras att en del av pendlingen sker mellan kommundelar som ligger närmare kommungränsen som till exempel Sävsjö-Landsbro, Rörvik-Lammhult eller Hok-Vrigstad.

Tabell som redovisar pendling från och till Sävsjö från ett antal närliggande kommuner, 2018
(källa: [Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, SCB](#))

Kommun (till eller från)	Från Sävsjö till...	Till Sävsjö från...
Vetlanda	469	431
Nässjö	216	255
Växjö	188	92
Värnamo	169	39
Jönköping	165	75
Eksjö	130	49
Vaggeryd	91	44

Kommun (till eller från)	Från Sävsjö till...	Till Sävsjö från...
Övriga kommuner i Sverige	196	149

Vissa gymnasieelever pendlar också in och ut från kommunen – där sticker pendlingen till Vetlanda kommun ut. Pendlingsströmmarna följer i stort den befintliga kollektivtrafiken förutom pendlingen till och från Eksjö, där eleverna behöver byta i Nässjö.

Tabell som redovisar pendling för gymnasieelever från och till Sävsjö från ett antal närliggande kommuner, 2021

Från Sävsjö till...	Antal	Till Sävsjö från...	Antal
Vetlanda	92	Vetlanda	6
Nässjö	33	Nässjö	7
Jönköping	21	Eksjö	3
Eksjö	14		
Växjö	12		

Pendlingsmöjligheterna med bil är relativt goda åt alla håll från Sävsjö kommun där väg 30, 127 och 128 är de viktigaste vägarna för mellankommunal pendling. Väg 30 är viktig för kopplingen mot Jönköping/Vaggeryd och Växjö/Alvesta, väg 127 mot Värnamo och Vetlanda och väg 128 mot Nässjö och Eksjö.

Pendlingsmöjligheterna med kollektivtrafiken däremot är mer begränsad. I det regionala trafikförsörjningsprogrammet framgår det att det i framtiden ska finnas goda pendlingsmöjligheter mellan kommunhuvudorter i länet där det finns möjlighet att ordna pendling på kortare tider än en

timme. Det skulle innebära att pendlingsmöjligheterna behöver förbättras från Sävsjö mot framförallt Eksjö, Vaggeryd och Värnamo.

Kopplingen mellan Sävsjö och Värnamo/Eksjö håller på att utredas i form av en ny regionbusslinje som ska gå mellan akutsjukhusen i Värnamo och Eksjö. Linjen ska stanna i bland annat Vrigstad och Sävsjö, och möjliggör pendling från Sävsjö åt båda hållen.

Framtida pendlingspotentialer

Med anledning av den regionala och mellankommunala utvecklingen ser Sävsjö kommun att det finns stora potentialer för ett utvecklat pendlande till och från andra kommuner både med bil och kollektivtrafik och till viss del även cykel.

Söder om Jönköping fortsätter utvecklingen av Torsvik och Stigamo industriområden med många arbetstillfällen. Buss 141 går dit från Sävsjö och via Vrigstad redan idag. Bussen går på väg 127 och väg 30 - där det också är möjligt att ta sig med bil. En förbättrad tillgänglighet på vägen skulle förbättra möjligheterna för pendling både med kollektivtrafik och med bil. Förutom kopplingen mot Torsvik och Stigamo skulle ökad framkomlighet också förbättra kopplingen mot Vaggeryd. Genom att säkerställa goda bytesmöjligheter i Hok mellan buss 141 och Krösatåg 17683 kan det bli möjligt för Sävsjöbor att ta sig till och från Vaggeryd inom en rimlig tid. Läs mer under avsnittet om [Kollektivtrafik](#).

Växjö är en växande regional tillväxtmotor med många arbetstillfällen och en stor befolkning. Med anledning av kommande investeringar i form av dubbelspår mellan Alvesta och Växjö i den nationella transportplanen kommer pendlingsmöjligheterna med tåg att öka mellan Sävsjö och Växjö. I samband med utbyggnaden av dubbelspåret planeras också för en tågstation vid det nya sjukhuset vid Räfte i västra Växjö, vilket också kommer att bli en viktig arbetsplats för pendlare från Sävsjö. Även högskolan i Växjö är viktig för att möjliggöra för invånarna i kommunen att studera utan att flytta.

Värnamo är en regional kärna som - trots sin närhet till Sävsjö kommun - helt saknar kollektivtrafikförbindelser till kommunen. Pendlingspotentialen är stor mellan kommunerna med arbetstillfällen och arbetskraft i båda kommunerna. Det nya fängelset i Hörle kommer till exempel öka antalet arbetstillfällen i Värnamo. Potentialen för pendling med kollektivtrafik är bäst för de som bor i Vrigstad.

Nässjö, Eksjö, Sävsjö och Vetlanda planerar just nu en utveckling av ett gemensamt gymnasieförbund för att skapa en mer effektiv organisation. Med anledning av det utökade gymnasiesamarbetet kommer behovet av goda kollektivtrafikmöjligheter mellan höglandskommunerna att öka.

En annan aspekt av pendlingen som går att utveckla är möjligheten för cykelpendling mellan mindre orter på olika sidor om kommungränserna. Några exempel på cykelvägar som skulle vara

möjliga att utveckla är: Sävsjö-Landsbro (genom gamla smalspåret banvall), Sävsjö-Bodafors och Rörvik-Lammhult. Behovet behöver inte alltid vara just anlagda gång- och cykelvägar hela vägen, utan möjliggörande för cykling utmed mindre vägar med lägre hastigheter kan räcka långt. Läs mer om gång- och cykelvägar i kommunen under avsnittet om [Gång- och cykelväg](#).

Kollektivtrafik

För att möjliggöra för människor att bo och jobba i hela kommunen är det viktigt att ta hänsyn till befintlig och framtida kollektivtrafik i översiktsplanen. Kollektivtrafiken inom Sävsjö kommun består både av busstrafik och tågtrafik. För den regionala kollektivtrafiken ansvarar Jönköpings länstrafik (JLT). Länets kommuner och Region Jönköping är ägare till länstrafikbolaget och samverkar med bolaget vid planering av trafiken. I det regionala trafikförsörjningsprogrammet framgår mål och inriktning för den regionala kollektivtrafiken.

Igenom Sävsjö kommun passerar fem regionala busslinjer som körs av JLT och en regional tåglinje som körs av Krösatågen där JLT är delägare.

Tabell som redovisar kollektivtrafiklinjer som går i Sävsjö kommun samt antalet avgångar och antalet resande.

Bussnummer	Sträckning	Antalet dubbelturer på vardagar (helgdagar inom parantes)	Totalt antal resor 2019 (hela sträckan, källa: JLT)
141	Jönköping-Vrigstad-Sävsjö	11 (3-5)	75 337
142	(Rörvik-)Vrigstad-Sävsjö	4-6 (0)	Ny linje - ingen statistik
341	Sävsjö-Vetlanda via Hultagård	2-4 (0)	26 399
342	Sävsjö-Vetlanda via Vallsjö, Hultagård och Landsbro	17-18 (5)	57 770
363	Sävsjö-Lammhult via Stockaryd och Rörvik	6-8 (0)	35 791
Tåg 89	Jönköping-Nässjö-Sävsjö-Stockaryd-Alvesta-Växjö	11 (5-7)	529 753

Utöver buss- och tåglinjerna finns möjlighet till närtrafik i form av anropsstyrd trafik för dem som bor längre än en kilometer från närmaste hållplats. Antalet resor med närtrafiken inom kommunen under 2019 var 719.

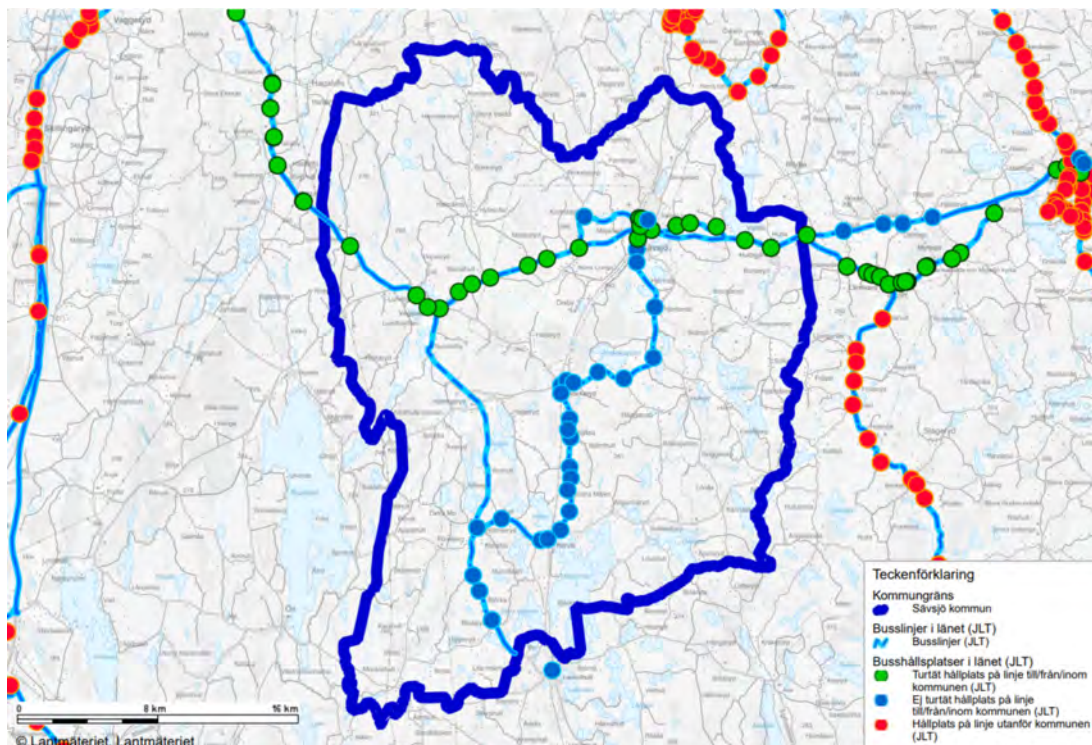
I det regionala trafikförsörjningsprogrammet finns en målsättning om att 85 % av länets befolkning ska ha närmare än en kilometer till närmaste hållplats eller stationsläge med en turtäthet på minst 8–12 avgångar per dag. Av de som bor i tätorter i Sävsjö kommun bor ungefär 96 % inom en kilometer till närmaste hållplats för kollektivtrafik. På landsbygden bor bara 14 % inom en kilometer till närmaste hållplats och totalt i Sävsjö kommun ligger siffran på 75 % (källa: [Kolada](#)). Av hållplatserna på landsbygden har många hållplatser få turer och på helgen begränsas möjligheten att åka kollektivt på flera platser i kommunen.

I grannkommunerna Nässjö, Värnamo och Alvesta finns regionala noder för kollektivtrafik där flera olika tåglinjer och busslinjer möts. Nässjö och Alvesta station nås genom tåglinje 89, men till Värnamo finns ingen möjlighet att ta sig från kommunen för närvarande. Sävsjö kommun har tillsammans med Värnamo och Eksjö kommuner identifierat ett behov av en busslinje som går

emellan sjukhusen i Värnamo och Eksjö och som då passerar Vrigstad och Sävsjö på vägen. En liknande linje har utretts tidigare i form av den så kallade ”Vetnamo”-linjen mellan Värnamo och Vetlanda via Vrigstad och Sävsjö – men har aldrig inrättats. Ett nytt förslag för en linje mellan Värnamo och Eksjö utreds för närvarande av Jönköpings länstrafik.

I det nya regionala trafikförsörjningsprogrammet framgår att kommunhuvudorter i grannkommuner ska kopplas ihop med kollektivtrafiklinjer med 24 dubbelturer om det tar mindre än en timme att resa mellan dem. För Sävsjö kommuns del innebär det att en ny kollektivtrafiklinje skulle inrättas från Sävsjö till Vaggeryd och Värnamo. Det innebär också att flera av de befintliga linjerna behöver betydligt fler avgångar på vardagar för att kunna uppnå 24 dubbelturer.

För att kollektivtrafiken ska nyttjas är det viktigt att ny bostadsbebyggelse inom Sävsjö tätort hamnar minst två kilometer från stationen och inom Vrigstad, Stockaryd och Rörvik inom en kilometer från stations- eller hållplatsläge. Dessutom ska kollektivtrafiken i tätorterna ges företräde framför biltrafiken och tillgängligheten till hållplatslägena för gående och cyklande trafikanter ska säkerställas.

[Länk till översiktsplanekartan.](#)

Stationsläge Rörvik

Trots att Södra stambanan passerar igenom Rörvik finns ingen tågstation där. Rörvik är en förhållandevis liten ort och för närvarande finns inte underlaget för att stanna där. Ett tågstopp skulle öka attraktiviteten för Rörvik då pendling till orter som Växjö, Jönköping, Nässjö och Alvesta skulle förenklas. Antalet invånare i Rörvik är strax över 500 – men om man räknar med södra kommunens omland uppgår antalet invånare till över 1800 (källa: [Befolkningsstatistik, SCB](#))

). Kommunens förhoppning är att det på sikt blir möjligt att utveckla Södra stambanan till en järnväg av mer regional karaktär där Rörvik skulle kunna få en egen tågstation.

Ett utpekad markanspråk för framtida tågstation finns i avsnittet [Transportinfrastruktur i Rörvik](#).

Ställningstaganden om kollektivtrafik

- Säkerställ att ny sammanhängande bebyggelse hamnar inom rimligt avstånd till hållplatsläge för kollektivtrafik.
- Säkerställ tillgängligheten för gående och cyklande trafikanter, samt bilister till hållplatslägena för kollektivtrafik.
- Om det finns behov ska kollektivtrafiken ges företräde framför biltrafiken i kommunens tätorter.

Sävsjö kommun ska dessutom verka för att:

- En ny kollektivtrafiklinje mellan Värnamo och Eksjö inrättas som passerar Vrigstad och Sävsjö.
- En ny kollektivtrafiklinje mellan Vaggeryd och Sävsjö inrättas alternativt att goda bytesmöjligheter säkerställs i Hok mellan buss 141 och Krösatågen som möjliggör pendling mellan Sävsjö och Vaggeryd.
- Järnvägssträckorna Nässjö-Jönköping och Växjö-Alvesta förbättras.
- Öka turutbudet mellan Sävsjö och grannhuvudorterna (Vetlanda, Nässjö, Alvesta och Växjö) så att linjerna når 24 dubbelturer på vardagar.
- En ny station anläggs i Rörvik i samband med att nya stambanor mellan Stockholm, Göteborg och Malmö byggs.

Gång- och cykelväg

För att möjliggöra för människor att bo och jobba i kommunens tätorter är det viktigt att ta hänsyn till befintliga och framtida gång- och cykelvägar i översiktsplanen. Det kommunala gång- och cykelvägnätet hanteras i den kommunala gång- och cykelplanen. I planen framgår det att förutsättningarna för att gå och cykla inom Sävsjö kommuns tätorter är goda – framförallt beroende på de korta avstånden. Utbyggnaden av gång- och cykelvägar i tätorterna är i huvudsak god, men det som saknas är framförallt brister i och frånvaro av passager i anslutning till större vägar och järnvägen som sköts av Trafikverket.

I anslutning till Sävsjö kommuns skolor och förskolor finns också förutsättning för att förbättra trafiksituationen för att skapa en mer säker och hälsosam skolresa för barn och ungdomar.

Utbyggnaden av nya bostads- och verksamhetsområden innebär också att det finns behov av att bygga ut gång- och cykelvägnätet. I en bilaga till gång- och cykelplanen finns en åtgärdslista över de mest prioriterade åtgärderna.

Region Jönköpings län håller på att ta fram en regional cykelplan som pekar ut ett regionalt cykelnät för att tydliggöra mellan vilka målpunkter i länet som det är mest intressant att ha bra förutsättningar för cykling. Planen prioriterar också vilka behov av gång- och cykelinvesteringar som är störst. Planen ska användas för att prioritera vilka gång- och cykelvägar som ska byggas ut utifrån de medel som finns i den regionala transportplanen.

I den regionala cykelplanen pekas sträckan Sävsjö-Vrigstad ut som ett framtida behov. Eftersom sträckan finns med som en brist med prioritet 2 är en utbyggnad inte aktuell under nuvarande planeringsperiod, och kan alltså först bli aktuell någon gång efter 2026.

Ställningstaganden om gång- och cykelväg

- Sävsjö kommun ställer sig positiv till att utreda möjligheter för cykelpendling mellan kommunens tätorter och tätorter utanför kommungränsen.
- Den kommunala och regionala gång- och cykelplaneringen ska ta sin utgångspunkt i kommunens och regionens cykelplaner.

Järnväg

För att möjliggöra för människor att bo och jobba i hela kommunen samt för godstransporter är det viktigt att ta hänsyn till befintlig och framtida järnväg i översiktsplanen. Södra stambanan är av internationell betydelse och ingår i det europeiska TEN-T-nätverket samt utgörs av riksintresse för kommunikationer. Järnvägen skär genom kommunen i nordsydlig riktning och passerar tre av kommunens fyra tätorter. I Sävsjö och Stockaryd finns tågstationer för regional tågtrafik, men i Rörvik finns ingen station. Tågstationerna i Sävsjö och Stockaryd trafikeras av Krösatågens linje 89 som går mellan Jönköping och Växjö. Läs mer om kommunens inställning till tågstation i Rörvik och kollektivtrafiken på järnvägen under avsnittet om kollektivtrafik.

Järnvägen är väldigt viktig för kommunen, men utgör också en barriär genom tätorterna. Buller och risker i samband med transporter för farligt gods innebär att det är viktigt att ta hänsyn till järnvägen vid planeringen i tätorterna.

Stockarydsterminalen

Järnvägen trafikeras av både persontrafik och godstrafik. I Stockaryd finns Stockarydsterminalen som används för omflyttning av gods från väg till järnväg och togs i bruk 2008. Sedan invigningen har terminalen används för omlastning av timmer för fortsatta långa transporter på järnväg som ett komplement av många och långa timmertransporter på väg.

Terminalen ligger i anslutning till industriområdet i västra Stockaryd och via väg 761 till Hjälmseryd når transporter ut på väg 30 och vidare mot antingen väg E4 eller Växjö. Terminalen utgör ett nav och har ett upptagningsområde med en radie på 10–12 mil som består av skogsbygder i stora delar av södra Sverige. År 2018 fraktades ungefär 200 000–250 000 m³ timmer från terminalen.

Belastningen är relativt låg på den delen av stambanan som terminalen ansluter till, men de långväga transportererna påverkas av stambanans belastning i andra delar av landet.

Terminalen har en stor utvecklingspotential, framför allt för omlastning av annat än timmer. Andra användningar och kunder ställer andra krav som terminalen måste anpassa sig till. Bland annat innebär detta att terminalen behöver flera och längre spår, större ytor för upplag och lastning samt lotsning, en ny växel för södergående trafik och ytterligare växelspår.

I takt med att terminalen expanderar kommer dessutom transporter till och från terminalen att öka, vilket ställer krav på vägarna i kommunen. Trafiksituationerna i Vrigstad och Stockaryd kan komma att behöva ses över för att underlätta för trafik med tunga transporter.

Väg

För att möjliggöra för människor att bo och jobba i hela kommunen samt för godstransporter är det viktigt att ta hänsyn till befintliga och framtida vägar i översiktsplanen. Riksväg 30 och länsvägarna 127 och 128 utgör de stora vägarna genom kommunen.

Väg 30 mellan Växjö och Jönköping skär genom den västra delen av kommunen och går rakt igenom Vrigstad. Vägen är en viktig länk till E4:an samt Jönköping och är betydelsefull för andra kommuner än enbart Sävsjö.

Väg 127 mellan Vetlanda och Värnamo skär genom kommunen på en öst-västlig riktning och går genom Sävsjö och Vrigstad. I Sävsjös östra del ansluter väg 128 till väg 127 och går norrut till Broarp mellan Eksjö och Nässjö. I tabellen nedan beskrivs de tre vägarna närmare.

Funktionellt prioriterat vägnät

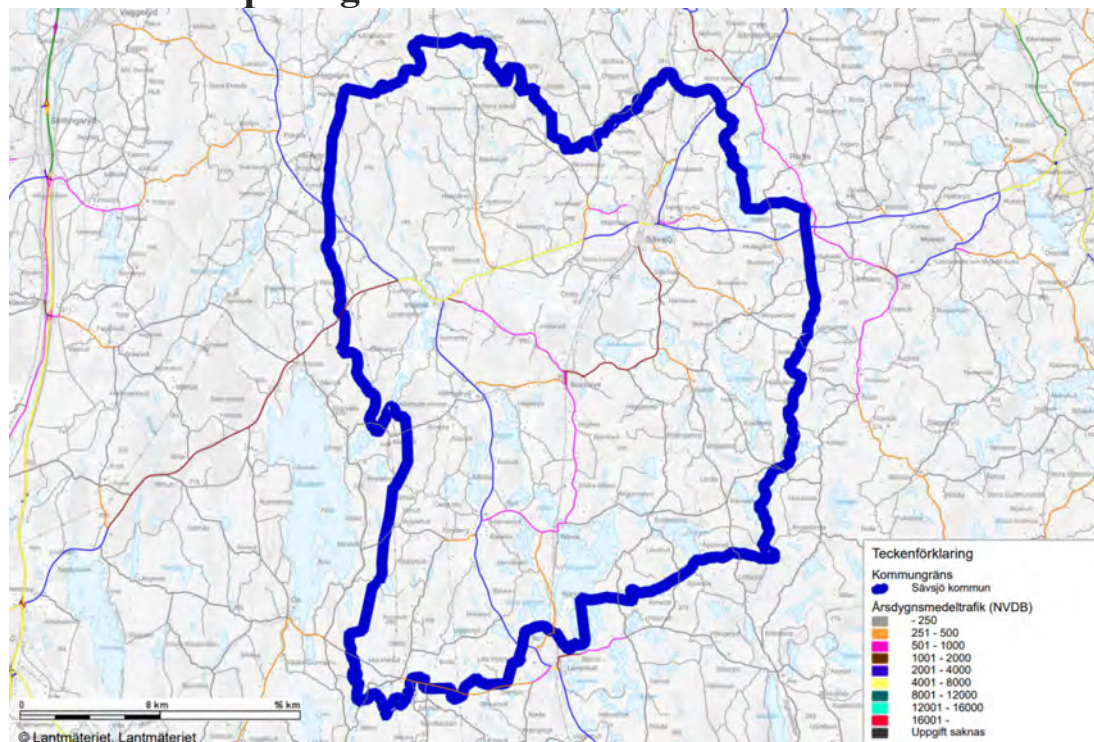
Trafikverket har tillsammans med regionerna pekat ut ett funktionellt prioriterat vägnät i Sverige. Det funktionellt prioriterade vägnätet utgörs av vägar som är viktiga för regional eller nationell tillgänglighet. Utpekandet av vägarna är menat att vara till hjälp vid prioriteringar av åtgärder och avvägningar mellan olika intressen.

I Sävsjö kommun är det väg 127, väg 30 och väg 128 som är funktionellt prioriterade och de är antingen nationellt eller regionalt viktiga vägar. För de tre vägarna har också Länsstyrelsen beslutat om en utökad tillståndspliktig zon om 30 meter. Inom zonen får inte byggnader uppföras utan tillstånd från Länsstyrelsen. För övriga vägar på det statliga vägnätet är motsvarande avstånd 12 meter.

Tabell som redovisar stora vägar i kommunen och en beskrivning av hur dessa ska hanteras.

Vägnamn	Sträckning	Tillståndspliktig zon enligt Väglagen (47 §)	Primär väg för farligt gods	Riksintresse	Funktionellt prioriterat vägnät
Väg 30	Jönköping-Växjö	30 meter	Ja	Nej	Kompletterande regionalt viktiga vägar
Väg 127	Värnamo-Vetlanda	30 meter	Ja	Nej	Regionalt viktiga vägar
Väg 128	Sävsjö-Broarp (vid väg 40)	30 meter	Ja	Nej	Kompletterande regionalt viktiga vägar
Övriga statliga vägar		12 meter	Nej	Nej	Nej

Trafikflöden på vägarna

[Länk till översiktsplanekartan.](#)

De största trafikflödena i kommunen finns på vägarna 30, 127 och 128 där det passerar i genomsnitt ungefär 2000 fordon per dag eller mer. Det allra största flödet sker mellan Värnamokrysset och Sävsjö som har ett genomsnittligt flöde på mer än 4000 fordon per dag. Förutom dessa är väg 761 mellan Sävsjö och Stockaryd mest trafikerad med ett genomsnittligt flöde på mer än 1500 fordon per dygn. Även vägarna 744 (Nya Hjälmseryd-Rörvik), 756 (Stockaryd-Rörvik) och 763 (Vrigstad-Stockaryd) har ett högre genomsnittligt flöde än 500 fordon per dygn.

När det gäller trafikflöden för tung trafik så är de största flödena utmed väg 30 norr och söder om Vrigstad samt väg 127 mellan Vrigstad och Sävsjö – alla de sträckorna har flöden på mer än 600 i årsdygnstrafik. Igenom Vrigstad passerar i genomsnitt mer än 1000 lastbilar per dygn. Väg 127, 128 och 30 är rekommenderade primära vägar för farligt gods i kommunen.

Statistiken för årsdygnstrafik är gammal för en del av vägarna och bör därför tolkas försiktigt. Vägsträckan mellan Gamla Hjälmseryd och Stockaryd (761) har troligen fått en större mängd tung trafik allteftersom Stockarydsterminalen har använts mer och mer – något som inte syns i statistiken.

Tabell: Trafikflöden på ett antal viktiga statliga vägar inom Sävsjö kommun

Vägnummer och aktuell sträcka	År för mätning	Årsdygnstrafik (ÅDT) för samtliga fordon	Årsdygnstrafik (ÅDT) för tunga fordon
30, norr om Värnamokrysset	2018	3000	770
127 väster om Värnamokrysset	2017	1970	380
30+127 Värnamokrysset-Vrigstad	2018	5120	1110

Vägnummer och aktuell sträcka	År för mätning	Årsdygnstrafik (ÅDT) för samtliga fordon	Årsdygnstrafik (ÅDT) för tunga fordon
30 söder om Vrigstad	2018	2650	670
127 Vrigstad-Sävsjö	2017	4320	690
127 öster om Sävsjö	2017	1610	220
128 norr om Sävsjö	2017	2360	320
761 Sävsjö-Stockaryd	2015	1640	150
763 Vrigstad-Stockaryd	2015	670	70
756 Stockaryd-Rörvik	2012	650	70
761 Gamla Hjälmseryd-Stockaryd	2012	330	80
744 Nya Hjälmseryd-Rörvik	2012	730	120

Trafiksituationen i Vrigstad

Väg 30 och väg 127 passerar igenom Vrigstad och skapar barriärer i tätorten. Mer än 5000 fordon trafikerar väg 30 genom samhället varje dygn. Intill de mest vältrafikerade vägsträckorna ligger bland annat Vrigstad skola, Göransgårdens boende, Vrigstads kyrka och Vrigstads värdshus.

Oskyddade trafikanter i olika åldrar tvingas korsa gatan för att nå olika målpunkter. Åtgärder har gjorts på vägen för att öka trafiksäkerheten, speciellt med hänsyn till de oskyddade trafikanter som korsar gatan och för att sänka hastigheten.

I översiktsplanen från 2012 finns tre vägreservat som pekar ut ungefärliga lämpliga dragningar för att få till en ringled som leder om trafiken runt Vrigstad. Eftersom Trafikverket är väghållare för väg 30 och väg 127 är de också ansvariga för dragningen av vägen och regeringen tar beslut om eventuella större investeringar på vägarna. Idag finns inga planer hos Trafikverket eller regeringen att skapa en förbifart runt Vrigstad. Ställningstagandet med vägreservaten tas bort från översiktsplanen och ersätts av ett ställningstagande om att kommunen ska verka för en ökad tillgänglighet och säkerhet utmed väg 30. Trafikverket har också ansvar för mindre åtgärder utmed väg 30 genom Vrigstad, och det kommunen kan göra är att försöka påverka Trafikverket för att öka tillgängligheten och säkerheten genom Vrigstad.

Ställningstaganden om väg

- Sävsjö kommun ska verka för en ökad tillgänglighet och säkerhet utmed väg 30.

Laddinfrastruktur och förnybara drivmedel

För att möjliggöra för människor att bo och jobba i hela kommunen samt för godstransporter är det viktigt att ta hänsyn till befintlig och framtida laddinfrastruktur och stationer för förnybara drivmedel översiktsplanen. En regional plan för laddinfrastruktur och förnybara drivmedel har tagits fram i länet. Planens syfte är att utgöra ett stöd vid kommunal planering och för intressenter, och tanken är att planen ska skapa förutsättningar för att uppnå en tillfredsställande nivå av infrastruktur (i form av laddmöjligheter och drivmedelsstationer) för laddbara fordon och andra fordon som använder förnybara drivmedel.

I den regionala planen identifieras brister framförallt för fordon som drivs av vätgas, fordonsgas, HVO och el. Planen lyfter fram etablering av ladd- eller tankmöjligheter utmed framförallt europavägar och riksvägar – vilket i Sävsjö kommun innebär utmed riksväg 30 som i planen kallas för det regionala sydöst-nordvästliga stråket. Vrigstad pekas ut som lämplig ort för etablering, eftersom orten knyter ihop väg 30 med väg 127.

Sävsjö kommun har redan tankstationer för fordonsgas och HVO, vilket innebär att det idag saknas förutsättningar för tankning av vätgas och snabbladdning av elfordon i kommunen.

Antalet vätgasfordon är fortfarande väldigt litet och lite tyder på en ökning av den typen av fordon – i planen pekas framförallt Jönköping och Värnamo ut som lämpliga platser för vätgasstationer. Laddbara fordon ökar dock snabbt i nybilsförsäljningen, därför kommer en snabbladdare för laddbara fordon att behöva prioriteras i kommunen.

Kommunen har tillsammans med de företag som använder Stockarydsterminalen skrivit på ett så kallat elektrifieringslöfte om att utreda förutsättningarna för att etablera en laddare för tunga fordon vid Stockarydsterminalen. Eftersom många av virkestransporterna till och från Stockarydsterminalen reser inom ett närområde på 10 mil skulle elektrifiering av just dessa kunna vara lämpligt.

Ställningstaganden om laddinfrastruktur

- Snabbladdstationer för laddning av personbilar bör etableras i kommunen.
- Laddstationer för laddning av tunga transporter bör etableras på Stockarydsterminalen.

Flygtrafik

Översiktsplanen och kommande planering måste ta hänsyn till flygtrafik inom kommunen. Sävsjö kommun ligger inom så kallade MSA-yltor för de tre flygplatserna i Jönköping, Växjö och Hagshult samt till viss del inom stoppområde för högre objekt för Hagshults flygplats.

MSA (Minimum Sector Altitude) är den höjd som ett flygplan som är på väg ner för att landa säkert kan sjunka till innan den slutliga inflygningen tar vid. På denna höjd har flygplanet en marginal på 300 meter över den MSA-påverkande ytan, vars höjd är samma som högsta hinder inom ytan. Nya hinder kan ha en negativ inverkan på flygtrafiken. Den MSA-påverkande ytan består av en cirkel med radien 55 km, som utgår från flygplatsens landningshjälpmedel. Cirkeln är delad i fyra sektorer och höjderna kan vara olika i varje sektor. Läs mer om dessa i avsnittet om [Riksintresseanspråk för kommunikationer](#) och [Riksintresseanspråk för totalförsvaret](#).

För att flygtrafiken ska kunna utföras på ett säkert sätt är det viktigt att berörda aktörer får möjlighet att yttra sig när högre byggnadsobjekt som skulle kunna bli flyghinder uppförs. Därför ska berörda flygplatser, Luftfartsverket eller försvarsmakten ges möjlighet att yttra sig enligt ställningstagandet nedan.

Ställningstaganden om flygtrafik

- Vid handläggning av nya eller ändrade höga objekt som är högre än 20 meter ska respektive berörd flygplats vara remissinstans. I övrigt ska alltid Luftfartsverket (LFV) vara remissinstans för objekt högre än 20 meter i hela kommunen och Försvarsmakten ska vara remissinstans för objekt högre än 20 meter utanför tätort och högre än 45 meter inom tätort.

Teknisk försörjning

Det är viktigt att översiktsplanen tar hänsyn till samhällsviktig teknisk infrastruktur i form av energi, vatten- och avloppsförsörjning, avfallshantering och digital infrastruktur. Den tekniska försörjningen är ett starkt allmänt intresse som försörjer både allmänheten och näringsverksamheter. För viss del av den tekniska försörjningen är kommunen ägare och för andra är privata bolag eller föreningar ägare.

Vatten och avlopp

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till frågor som berör vatten- och avloppsförsörjningen. Begreppet vatten och avlopp syftar på hanteringen av dricksvatten och avloppsvatten (som i sig omfattar både spillvatten och dagvatten). Enligt Lagen om allmänna vattentjänster har kommunen ansvar för att hantera vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Därför finns ofta allmänna vatten- och avloppsanläggningar i tätbebyggda områden där det bor många människor. Sävsjö kommun äger tillsammans med Vetlanda kommun Njudung Energi som är huvudman för kommunens allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Kommunens arbete med allmänna vatten- och avloppsfrågor hanteras i kommunens Vattentjänstplan som antogs 2023.

I de fall då vatten- och avloppsanläggningarna inte omfattas av det kommunala ansvaret så är enskilda fastighetsägare ansvariga för att hantera sin egen vatten- och avloppsförsörjning.

Allmän vattenförsörjning

För att säkerställa en robust och hållbar vattenförsörjning behöver vattenförsörjningen i allmänna dricksvattenområden säkerställas även om nivåerna i den huvudsakliga vattentäkten blir för låga eller råkar ut för en förorening.

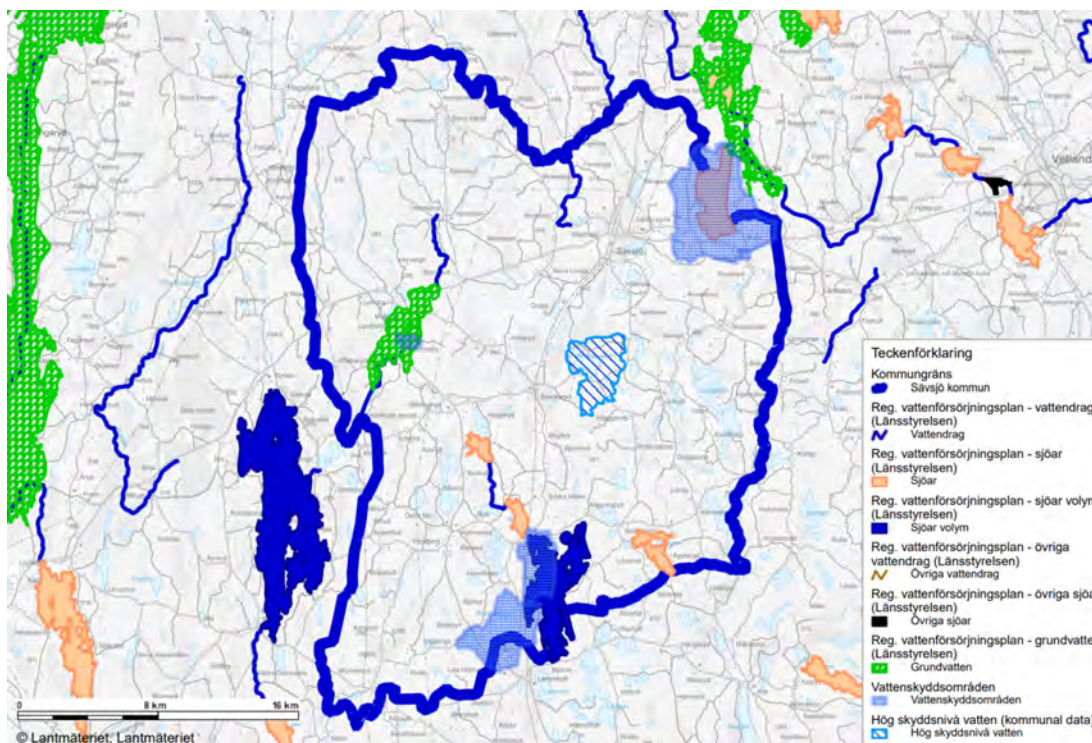
I den regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län pekas ett antal viktiga vattenresurser ut som är belägna inom Sävsjö kommun. Dessa har lyfts fram utifrån att de långsiktigt kan komma att behövas för att säkerställa det framtida behovet av vatten. De vattenförekomster som pekas ut och som ligger i kommunen listas i tabellen nedan. I tabellen redovisas också vattenförekomster som används för den allmänna vattenförsörjningen i kommunen idag men som inte är utpekade regionalt.

I tabellen särskiljs mellan behovet av bortledning av vatten och in-situ-behov. In-situ-behov definieras av att vatten finns i tillräcklig mängd på en given plats i naturen. Det kan handla om ett behov utifrån dess natur-, fisk- och kulturvärden.

Tabell som redovisar vattenförekomster med värden för vattenförsörjningen i Sävsjö kommun

Vattenförekomst	Behov enligt den regionala vattenförsörjningsplanen	Användning idag
Sjöar i den regionala vattenförsörjningsplanen		
Vallsjön	Bortledning och in-situ	Sjön används som vattentäkt för den allmänna vattenförsörjningen i kommunen. Vattenskyddsområde finns, men ska revideras. Sjön är klassad som Natura2000-område.

Vattenförekomst	Behov enligt den regionala vattenförsörjningsplanen	Användning idag
Allgunnen	Bortledning och in-situ	Sjön används som vattentäkt för den allmänna vattenförsörjningen i kommunen. Vattenskyddsområde finns, men ska revideras.
Hillen	Bortledning	
Sörsjön	Bortledning	
Övingen	In-situ	Sjön är klassad som Natura2000-område.
Vattendrag i den regionala vattenförsörjningsplanen		
Vrigstadsån: Långö-Klinthultadammen	Bortledning	
Vämmesån: Ljungaån - Hjørsetån	In-situ	
Toftaån	In-situ	
Degerå	Bortledning	
Grundvatten i den regionala vattenförsörjningsplanen		
Horveryd-Hjälmseryd	Bortledning	Grundvattentäkten används för den allmänna vattenförsörjningen i kommunen. Vattenskyddsområde finns, men ska revideras.
Lokalt viktiga vattenförekomster		
Ärnanäsasjön		Ytvattentäkt används för den allmänna vattenförsörjningen i kommunen men planeras att avvecklas och ersättas med hjälp av överföringsledning till annan vattentäkt. Vattenskyddsområde finns inte.
Hultsjö		Brunn för mindre grundvattentäkt. Vattenskyddsområde finns inte.
Nya Hjälmseryd		Brunn för mindre grundvattentäkt. Vattenskyddsområde finns inte.
Stora Värmen	Prioriterad ytvattentillgång i den regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län.	Ytvattentäkt för Lammhult i Växjö kommun. Vattenskyddsområde finns och ajourhålls av Växjö kommun.

Verksamhetsområden för allmän vatten- och avloppsförsörjning

I kommunen finns sex vattenverk och åtta avloppsreningsverk som försörjer tio verksamhetsområden för allmän vatten- och avloppsförsörjning. Dessa omfattar förutom kommunens fyra tätorter även Hultsjö, Nya Hjälmseryd, Hultagård, Källeryd, Vallsjö och Allgunnaryd. Verksamhetsområdena omfattar de geografiska områden där kommunen ska ansluta de abonnenter som finns inom området till det kommunala vatten- och avloppsnätet. I takt med att orter växer, nya områden bebyggs eller befintliga fritidshusområden omvandlas till bostadsområden så byggs det kommunala vatten- och spillvattennätet ut för att distribuera dricksvatten av god kvalitet och för att minska risken för utsläpp av olika slag i vattentäkten. Utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp regleras i lagen om allmänna vattentjänster (LAV) och hanteras av Njudung Energi.

Sävsjö kommun har ingen VA-plan, men ska under 2023 ta fram en så kallad vattenförsörjningsplan för att hantera det långsiktiga arbetet med kommunens vatten- och avloppsförsörjning.

Allmän dagvattenhantering

Dagvatten bildas av nederbörd i form av regn, smältvatten eller tillfälligt framträngande grundvatten vilket rinner på mark, i diken eller genom ledningar till sjöar och vattendrag. Flödena av dagvatten varierar kraftigt beroende på vädret. Det är viktigt att arbeta strukturerat med omhändertagande av dagvatten av två anledningar. För det första kan stora flöden av dagvatten leda till översvämningar, vilket är en risk för människor och kan leda till skador på infrastruktur och bebyggelse. För det andra kan dagvatten föra med sig förorenade ämnen ut i sjöar och vattendrag, vilket leder till försämrad miljökvalitet.

Stora flöden av dagvatten hanteras i tät bebyggelse ofta med hjälp av dagvattenledningar som ibland omhändertas av avloppsreningsverk och ibland leds ut direkt i naturen. För att undvika risker med en för stor belastning i dagvattenledningar används idag ofta öppna dagvattenlösningar med dammar och diken som dels fördröjer dagvattnet och som med hjälp av växter och andra lösningar renar dagvattnet. Den här typen av lösningar kan också utformas med estetiska kvaliteter för att öka attraktiviteten i naturområden. I Sävsjö kommun finns sådana öppna dagvattensystem bland annat i Ljunga Park och vid Sturevallen i Sävsjö, vid Garvaregatan i Vrigstad och vid Hillenplatsen i Rörvik.

Njudung Energi har även hand om dagvattenledningar inom verksamhetsområdena för vatten och avlopp.

Enskild vatten- och avloppsförsörjning

De enskilda vattentäkterna i kommunen uppgår till cirka 1500. De utgörs av både borrhåll och grävda brunnar. Hoten mot dessa vattentäkter är försurningen av grundvattnet med korrosion på vattenledningar och förhöjda kopparhalter i vattnet som följd. Det förekommer också att brunnar förorenas av smältvatten, bristfälliga avloppsanläggningar eller av djurspillning/gödsel. Förekomsten av radon i grundvattnet har, med några undantag, visat sig ligga på en låg nivå. En annan risk med enskilda vattentäkter är att de kan sina under torra perioder.

Inom Sävsjö Kommun finns cirka 1900 enskilda avloppsinstallationer. Avloppsinstallationerna har olika kvalitet och bedömningen är att cirka 65 % inte uppfyller lagkraven i Miljöbalken. Antalet nya eller helt omgjorda avloppsinstallationer i Sävsjö kommun har varit cirka 25 per år men har ökat de senaste åren till cirka 40 st. För närvarande inventeras ungefär 100 avlopp per år av kommunen.

Tillsyn av enskilda avlopp hanteras av myndighetsnämnden och regleras i miljöbalken. Myndighetsnämnden har tagit fram bedömningsgrunder som bland annat syftar till att få en enhetlig bedömning av enskilda avlopp. I bedömningsgrunderna finns bland annat utpekade områden med högre skyddsnivå och angivna lämpliga avstånd från enskilt avlopp till grundvattentäkt, sjö eller vattendrag.

Ställningstaganden om allmän och enskild vatten- och avloppsförsörjning

- Vid framtagandet av detaljplaner ska frågor om försörjningen av dricksvatten, spillvatten och dagvatten hanteras.
- Vallsjön, Stora Värmen och Allgunnen är viktiga mellankommunala vattentäkter som behöver bevakas för att säkerställa en god dricksvattenförsörjning i andra kommuner.

Avfallshantering

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till frågor som berör avfallshanteringen i kommunen. Sävsjö kommun är en del av kommunalförbundet Kretslopp Sydost som ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall inom Kalmar, Mörbylånga, Nybro, Oskarshamn, Torsås, Vetlanda, Sävsjö och Uppvidinge kommun. I förbundets gemensamma avfallsplan styrs hur arbetet med insamling och behandling av hushållsavfall ska gå till.

Kretslopp sydost driver två återvinningscentraler som kan användas av kommunens invånare – dessa finns i Vrigstad och i Flishult i Vetlanda kommun. Kretslopp sydost är också ansvariga för slamtömning och mottagning av latrin samt har en tjänst för upphämtning av grovavfall vid fastigheten. Detta möjliggör för de utan bil att också återvinna.

Insamling av förpackningar och tidningar

Ansvar för insamling av förpackningar och tidningar ligger hos tillverkarna och samordnas av organisationen Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI). De har för närvarande sju återvinningsstationer utplacerade i Sävsjö kommun där allmänheten själva kan lämna förpackningar och tidningar.

Senast från och med 2027 ska kommunerna ta över insamlingen av förpackningar och tidningar. För Sävsjö kommuns del innebär det att Kretslopp sydost ta över insamlingen. Insamlingen ska dessutom ske hushållsnära, vilket innebär att det ställs krav på större ytor för avfallshantering i bostadsfastigheter, något som kan komma att behöva hanteras i kommande detaljplane- och bygglovshandläggning.

Ställningstaganden om avfallshantering

- Plats för möjligheter att anordna hushållsnära insamling av både hushållsavfall, kompost och insamling av förpackningar och tidningar bör säkerställas vid detaljplanering.
- Möjlighet för personer utan tillgång till bil att lämna grovavfall ska säkerställas genom hämtning.

Energi

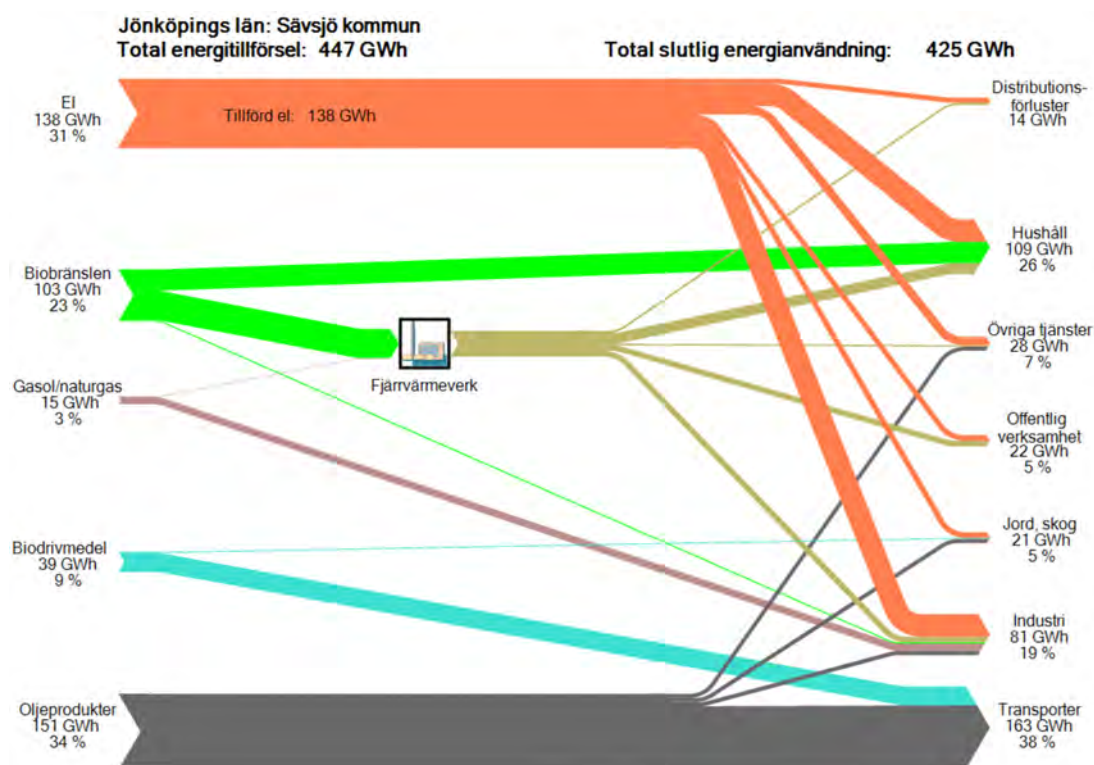
Översiktsplanen behöver ta hänsyn till frågor som berör energiförsörjningen i kommunen. Alla samhällen är beroende av tillförsel av energi på olika sätt. Kommunikationer och transporter, infrastruktur som förser oss med färskvatten och värme, livsmedelsproduktionen, digitala system och mycket annat är beroende av att ständigt ha tillgång till energi.

I den regionala klimat- och energistrategin är visionen att Jönköpings län ska vara ett klimatsmart plusenergilän. Det innebär att senast 2045 ska Jönköpings län producera mer energi än vad som används och att energin som produceras i länet ska vara förnybar och ska uppgå till minst 10 000 GWh/år.

Energitillförsel och energianvändning

År 2017 användes ungefär 425 GWh energi i Sävsjö kommun – samma år bestod tillförseln av ungefär 450 GWh. Den totala energitillförseln till kommunen bestod grovt räknat av en tredjedel el, en tredjedel biobränslen (inklusive biodrivmedel) och en tredjedel oljebaserade produkter. För att uppnå målet om att bli ett hållbart plusenergilän behöver dels tillförseln av energi flyttas över från oljebaserade produkter till andra energislag, dels måste Sävsjö kommun stå för en större energiproduktion.

Diagram som redovisar energiflöden i Sävsjö kommun där energiflöden visas med hjälp av flödespilar vars storlekar motsvarar energimängder (källa: Energibalanser för Jönköpings län och kommuner år 2017, WSP 2019).

Elproduktion

I Sävsjö kommun produceras idag väldigt lite el. Ett fåtal vattenkraftverk och några solcellspaneler på tak producerade tillsammans 127 MWh år 2019 (källa: [Kommunal och regional energistatistik, SCB](#)).

Vindkraft

Utbyggnaden av vindkraft har av olika anledningar inte blivit aktuell i kommunen. Tidigare har två områden pekats ut av Energimyndigheten i södra delen av kommunen som riksintresse för vindbruk, men båda områdena har vid revideringen av riksintresseområdena 2017 tagits bort och därefter finns inga riksintresseområden för vindkraft i kommunen.

Kommunen omfattas av totalförsvarets riksintresse kring Hagshults flygplats. Nordvästra delen av kommunen är belagt med ett stoppområde där ingen vindkraft tillåts och resten av kommunen ingår i ett så kallat MSA-område (Minimum Safe Altitude) kring flygplatsen. Inom MSA-områden regleras maximala byggnadshöjder för att inte påverka möjligheterna till inflygning till flygplatsen negativt. Läs mer om MSA i avsnittet om [Flygtrafik](#).

Ett stort område har tagits fram för kommunen som har en hög känslighet för vindkraft. Inom området ställer sig kommunen negativ till vindkraftsetableringar och i övriga områden prövas lämpligheten från fall till fall (genom kommunal tillstyrkan enligt Miljöbalken 16 kap. 4 §). För större vindkraftsanläggningar görs sedan tillståndsprövningen av miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen. Medelstora vindkraftsanläggningar är anmälningspliktiga och behandlas genom bygglov av kommunen.

Eftersom Försvarmaktens riktlinjer för MSA-ytan för Hagshults flygplats begränsar lämpliga höjdnivåer för vindkraft har kommunen valt att i översiktsplanen inte göra bedömningen om vilka vindkraftsområden som är lämpliga eller inte, utan har fokuserat på att redan i tidigt skede avråda från vindkraftverk som beslutas genom tillståndsprövning av miljöprövningsdelegationen i vissa områden.

Ett antal kriterier har plockats fram för att avgöra vilka områden som har en hög känslighet för vindkraft. Eftersom vindkraftsverk har en stor omgivningspåverkan har kriterierna tagits fram med en relativt stor restriktivitet som syftar till att styra eventuella vindkraftsetableringar mot mindre känsliga områden. I känslighetsanalysen har hänsyn tagits till framtida omgivningspåverkan mot befintlig bostadsbebyggelse, befintlig transportinfrastruktur och natur- och kulturmiljövärden.

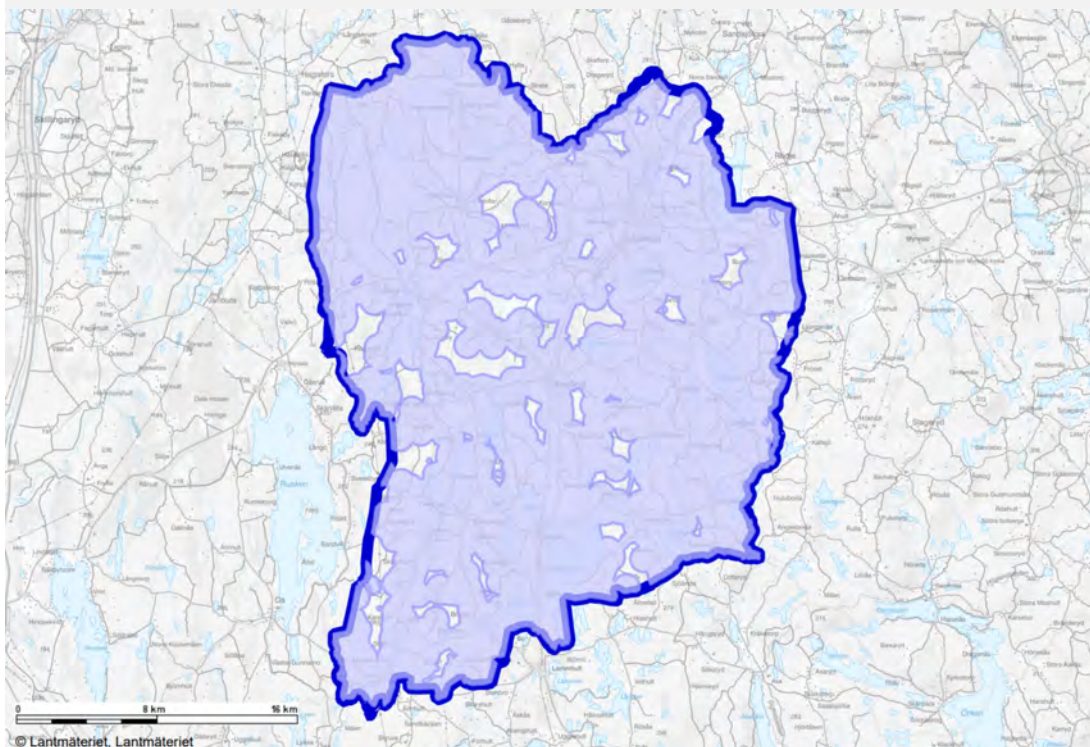
Ställningstaganden om vindkraft

- Kommunen ställer sig negativ till vindkraft inom ett stort område i kommunen som har en hög känslighet. I övriga områden har kommunen inte tagit ställning – det görs i det enskilda fallet genom en kommunal tillstyrkan enligt Miljöbalken 16 kap. 4 §.

- Kommunen ställer sig generellt mer positivt till vindkraft i närheten av befintliga elnät och i områden med goda vindresurser.
- Kommunen ska ta in synpunkter från berörd grannkommun innan beslut om kommunal tillstyrkan för vindkraft inom fem kilometer från kommungräns.

Området med hög känslighet har bestämts utifrån följande kriterier:

- Områden som omfattas av befintlig eller planerad bostadsbebyggelse inklusive en omkrets på 750 meter.
- Områden inom 300 meter från närmaste allmän väg eller järnväg.
- Områden inom stoppområde för höga objekt för Hagshults flygplats.
- Riksintresseområden för naturvård och kulturmiljövård inklusive en omkrets på 300 meter.
- Sjöar och strandskyddsområden.
- Överblivna områden på mindre än 5 hektar har också bedömts som olämpliga även om de i sig inte har en hög känslighet.

[Länk till översiktsplanekartan.](#)

Solenergi

Solceller omvandlar solenergi till el. Eftersom solceller är ett billigt energislag för småskaliga anläggningar så är det populärt för enskilda att installera solceller och sälja överflödet på elmarknaden. Solceller har flera fördelar jämfört med andra energislag. Bland annat är det yteffektivt om det installeras på befintliga eller nya byggnaders tak. Dessutom skapar det förutsättning för privatpersoner och företag att bli självförsörjande på elproduktion – vilket också

minskar sårbarheten vid avbrott. En nackdel med solceller är dock att elenergin bara produceras när solen skiner och därför är utvecklingen av batterier viktig för att kunna lagra energin.

Solenergianläggningar byggs oftast antingen på tak eller i form av större solenergiparker direkt på marken. Solenergin kan utnyttjas både för uppvärmning av vatten och elproduktion. Genom att placera ny bebyggelse med stora tak i söderläge med ungefär 40 graders taklutning möjliggörs att i framtiden sätta upp solenergianläggningar på taket.

Större solenergianläggningar kan vara lämpliga i betesmarker eller före detta torvtäkter där det är möjligt att kombinera markanvändningen så länge solenergianläggningen inte medför försämrade miljöförhållanden. Även outnyttjade ytor där gräset klipps – till exempel i anslutning till större vägar eller järnvägar – kan vara lämpligt för solenergianläggningar. För att minska kostnaderna vid etablerandet av större solenergianläggningar är det viktigt att ta hänsyn till elnätets förutsättningar. Det handlar både om att etablera nära befintlig elnätsinfrastruktur – elnät och nätstationer – som har tillräcklig effekt för att kunna hantera en ny anläggning och om att etablera på platser där det finns en hög efterfrågan på el.

Solenergianläggningar kan i vissa fall orsaka störningar på olika typer av kommunikationssystem. Elsäkerhetsverket menar dock att riskerna är relativt små så länge installationen har genomförts på ett korrekt sätt. Men om en anläggning orsakar störningar på samhällsviktiga verksamheter kan anläggningen behöva stängas av.

Ställningstaganden om solenergi

- Vid placering och utformning av ny bebyggelse bör förutsättningarna för framtida solenergianläggningar på taken beaktas.
- Anläggningen av större solenergianläggningar direkt på marken bör sammanfalla med andra markanvändningar som bedöms som lämpliga.
- Kommunen är generellt positivt inställd till solenergianläggningar – men i vissa fall är andra intressen viktigare. Det kan till exempel handla om kulturmiljövärden eller Försvarmaktens intressen.

Övriga energislag

Biobränsle

I Sävsjö kommun finns en av länets största produktionsanläggningar för biogas. I anläggningen omvandlas organiskt avfall och matavfall till biogas som används som bränsle för transport. På anläggningen produceras ungefär 23 GWh biogas per år (källa: [Biond](#) [☒]).

Fjärrvärme

Fjärrvärme innebär att flera byggnader ansluts till en gemensam uppvärmningsanläggning. I Sävsjö kommun har Njudung energi ett fjärrvärmeverk i Sävsjö tätort och köper in fjärrvärme som

distribueras i Rörvik. Fjärrvärmeverket i Sävsjö eldas med biobränsle, men olja kan används som reservbränsle. Fördelar med fjärrvärme är att uppvärmningen blir mer energieffektiv och att risken för olyckor vid uppvärmningen blir mindre i de fastigheterna som inte längre behöver lösa sin egen uppvärmning. Totalt producerad fjärrvärmeanläggningarna i Sävsjö kommun ungefär 45 GWh energi år 2019 (källa: [Kommunal och regional energistatistik, SCB](#)).

Njudung Energi fortsätter att bygga ut fjärrvärmenäten där det finns en efterfrågan och kan komma att utreda behovet av nya fjärrvärmeanläggningar i Stockaryd och Vrigstad om behovet uppkommer.

Elnät

Igenom Sävsjö kommun går gränsen mellan elområde SE3 och SE4. Områdena används för att beräkna elpriserna, vilka baseras på tillgången och efterfrågan inom området. Då elproduktionen är mindre i södra Sverige än i norra Sverige i förhållande till elkonsumenterna är också priserna högre i söder. Syftet med uppdelningen handlar om att göra det mer fördelaktigt att etablera anläggningar för elproduktion i södra Sverige där det också konsumeras mer el.

Sävsjö kommun består av tre elnätsområden varav ett – som omfattar Sävsjö tätort med omnejd – sköts av Njudung Energi. De andra områdena – nämligen Småland norra och Småland södra – sköts av E.on. I västra delen av kommunen går en så kallad transmissionsnätsledning på 400 kV i nord-sydlig riktning som sköts av Svenska kraftnät och som utgör ett viktigt allmänt intresse.

Efter att Sävsjö kommun drabbats av stormarna Gudrun och Per i början av 2000-talet så har elnätsbolagen genomfört satsningar på att stormsäkra sin infrastruktur, bland annat genom markförläggning av kablar.

Ställningstaganden om elnät

- Vid detaljplanarbeten eller vid övriga etableringar av verksamheter och andra elintensiva anläggningar ska en tidig dialog med nätägaren inledas.
- Samråd ska hållas med berörd nätägare när byggnation av master eller vindkraftverk som är högre än 50 meter planeras inom 250 meter från kraftnätsledning eller nätstationer.
- Ny bebyggelse av bostäder, skolor och förskolor ska placeras minst 80 meter från en 220 kV-ledning och 130 meter från en 400 kV-ledning.
- Vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW bör Svenska Kraftnät involveras.

Ställningstaganden om energi generellt

- Sävsjö kommun ska ta ett lokalt ansvar för de nationella och regionala målsättningarna inom energi och miljöområdet.
- Sävsjö kommun ska stimulera lokal produktion av förnybar energi.

- Sävsjö kommun ska främja omställningen till ett ekologiskt anpassat energisystem och en långsiktigt hållbar utveckling. Kommunen skall därmed aktivt arbeta för hushållning med energi samt prioritera utnyttjandet av inhemska och förnyelsebara energikällor.
- Sävsjö kommuns energiförsörjning skall vara säker, ekonomisk samt hälso- och miljövänlig.
- Sävsjö kommun skall främja och stimulera ny miljöanpassad produktion av elkraft genom vindkraft, vattenkraft, solceller och biobränslebaserad kraftvärmeproduktion.

Bredband och digital infrastruktur

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till frågor som berör den digitala infrastrukturen i kommunen. Bredband är en viktig infrastruktur och en viktig samhällsfunktion. Såväl kommunens invånare som företag är beroende av tillgången till internet, telefoni, TV och liknande som bredbandet kan leverera. Tillgången till bredband är också en viktig förutsättning för att företag ska kunna etablera sig på landsbygden. I Sävsjö kommun sköts utbyggnaden av bredband av det kommunägda bolaget Savman AB.

Allt mer kommunikation och informationsutbyte sker via bredbandsnätet. Därför är det viktigt med en robusthet i strukturen av bredbandet. Fiberledningarna ligger skyddat nergrävda i marken och Savman arbetar med att varje strategisk målpunkt ska ha anslutning från två olika håll ifall den ena kabeln av någon anledning krånglar eller bryts.

I Sävsjö kommun har 96 % av alla hushåll tillgång till eller möjlighet att ansluta sig till bredband. Motsvarande siffra för företag i kommunen är 97 %.

Mobil telefoni

I Sävsjö kommun täcks stora delar av kommunen av de mobilnät som finns. Utbyggnaden av 4G-näten har kommit långt, men tillgången till 5G-näten är begränsade i kommunen.

Offentlig service och samhällsfunktioner

Det är viktigt att översiktsplanen tar hänsyn till behovet av offentlig service i kommunen. I Sävsjö kommun finns fyra tätorter som har mer än 500 invånare vardera: Sävsjö, Vrigstad, Stockaryd och Rörvik. Var och en av tätorterna har en grundläggande offentlig service bestående av förskola, grundskola till årskurs 6 och kollektiva anslutningar. Vårdcentral finns bara i Sävsjö och Vrigstad.

Socialtjänst och vård

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till behovet av lokaler för socialtjänst och vård. I Sävsjö kommun finns två vårdcentraler, en i Sävsjö och en filial till denna i Vrigstad. De akutsjukhus som försörjer kommunen finns i Värnamo och Eksjö. I övrigt finns ett antal olika typer av särskilda boenden i hela kommunen. Arbetet med den långsiktiga försörjningen av särskilda boendeplatser finns med i Socialförvaltningens boendeutredning samt i kommunens bostadsförsörjningsplan.

I Socialtjänstlagen (3 kap. 1–2 §) framgår det att Socialnämnden ska medverka i samhällsplaneringen och bistå med sina sociala erfarenheter för att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Bland annat ska Socialnämnden bevaka att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir tillgängliga för alla. Socialnämnden ska även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Tillgängliga offentliga miljöer innebär att personer med funktionsnedsättning kan bli mer oberoende och självständiga.

Med en ökande andel äldre i befolkningen är det viktigt att säkerställa tillgången på anpassade bostäder för att möta behovet från äldre och personer med funktionsnedsättning. I kommunens bostadsförsörjningsplan framgår att kommunen ska underlätta byggandet av seniorboenden, trygghetsboenden och andra boendeformer anpassade för äldre. Genom att främja byggandet av tillgänglighetsanpassade bostäder i det ordinära bostadsbeståndet minskar troligen behovet av Socialnämndens särskilda boendeplatser. Den här typen av tillgänglighetsanpassade boenden (ibland kallat trygghetsboenden eller seniorboenden) bör placeras centralt så att det är möjligt att nå service och kollektivtrafikhållplatser på ett enkelt sätt samt ha tillgång till gemensamhetsytor både utomhus och inomhus. De bör också finnas i alla tätorter för att äldre inte ska tvingas flytta för långt.

Sävsjö kommun är också ansvariga för att tillhandahålla bostäder och annan service enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Sedan 2010 har antalet personer med behov av stöd ökat – och därför också behovet av gruppbostäder.

Ställningstaganden om offentlig service

- Vid planering av särskilda boenden eller tillgänglighetsanpassade boenden ska hänsyn tas till behoven som identifierats i kommunens bostadsförsörjningsplan och Socialförvaltningens boendeutredning.
- Tillgänglighetsanpassade boenden bör placeras centralt så att det är möjligt att nå service och kollektivtrafikhållplatser samt ha tillgång till gemensamhetsytor både utomhus och inomhus.

Skolor och utbildning

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till behovet av skolor och utbildning i kommunen. I Sävsjö kommun finns minst en förskola och minst en grundskola i varje tätort. I Sävsjö och Rörvik finns en högstadieskola och i Sävsjö finns gymnasieskolan Aleholm.

Behovet av skollokaler är inte konstant - befolkningsförändringar innebär skiftningar i behoven. Satsningar för en befolkningstillväxt innebär också ett behov av att satsa på nya skollokaler. I delar av Sävsjö kommun finns inom en närmare framtid ett behov av skollokaler.

I Rörvik byggs för närvarande en ny låg-, mellan- och högstadieskola som ska ersätta den gamla. Det är en viktig satsning för den södra delen av kommunen.

I Vrigstad finns behov av nya förskoleplatser på både kort och lång sikt.

På längre sikt kan det finnas behov av att åter öppna en grundskola väster om järnvägen i Sävsjö. Vallsjöskolan som ligger öster om järnvägen är idag trångbodd och möjligheterna att bygga ut skolan är begränsade. Hägneskolan skulle kunna byggas ut men ligger avsidet för de som bor i norra och västra delen av Sävsjö tätort.

Skolskogar

Förutom skollokalerna är skolundervisningen beroende av utomhusmiljöer för eleverna. Det handlar om skolgårdar där det är viktigt att eleverna får tillräckligt mycket friyta, men också om skolskogar dit förskolor och skolor kan ta sig för att bedriva utomhusundervisning.

Alla skolor och förskolor i kommunen använder sig av närliggande natur- och skogsområden för utepedagogik och lek. Därför är det viktigt att de områden som används av skolorna bevaras. För de flesta skolorna finns naturliga skolskogar som används vid undervisningen – i Vrigstad finns till exempel klassrum för utepedagogik i skolskogen bakom skolan. För skolorna som finns i östra delen av Sävsjö är Djurgårdsstugan och området kring motionsspåret samt Hembygdsparken och Eksjöhovgårdssjön viktiga naturområden för undervisning. Även Sanatorieskogen, Höggårdeområdet och området söder om Skrapstadssjön är viktiga för olika förskolor i Sävsjö.

Skolskogarna är i kartan utpekade som kommunintressen för friluftsliv eftersom de sammanfaller med allmänhetens behov av naturområden för friluftsliv och rekreation. Läs mer om områden av allmänt intresse under avsnittet [Kommunintressen för friluftsliv](#).

Ställningstaganden om skolor och utbildning

- Vid planering och byggande av skolor och förskolor ska hänsyn tas till skolornas eventuella behov av att växa i framtiden utan att tillgången till utomhusmiljöer påverkas negativt.

- Vid planering och byggande av skolor och förskolor ska tillräckliga utomhusmiljöer säkerställas. Ett riktvärde bör vara att minst 40 kvadratmeter per barn ska finnas för skolor upp till mellanstadiet.
- Vid skolor och förskolor i kommunen ska det finnas en god trafiksituation för barn och unga med möjlighet att ta sig med olika typer av transportslag.
- I översiktsplanen ska säkerställas att det inom 300 meter från samtliga skolor och förskolor i kommunen ska finnas ett grönområde som omfattar minst en halv hektar.

Riksintressen

Mark- och vattenområden av nationell betydelse kan pekas ut som riksintresse av regeringen eller nationella myndigheter. Områden som är av riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller försvåra möjligheterna att använda områdena för avsett ändamål.

I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Kommunen ska visa hur riksintressena förhåller sig till motstående allmänna intressen eller hur avvägningar ska göras ifall flera riksintressen är oförenliga med varandra. I det här avsnittet redovisas de riksintressen som finns i kommunen.

Ett antal riksintresseområden har ändrats sedan föregående översiktsplan antogs 2012. Bland annat finns inte längre några riksintresseområden för vindbruk kvar i kommunen.

Riksintresseanspråk för naturvård (MB 3 kap. 6§)

I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Områden av riksintresse för naturvård ska representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv.

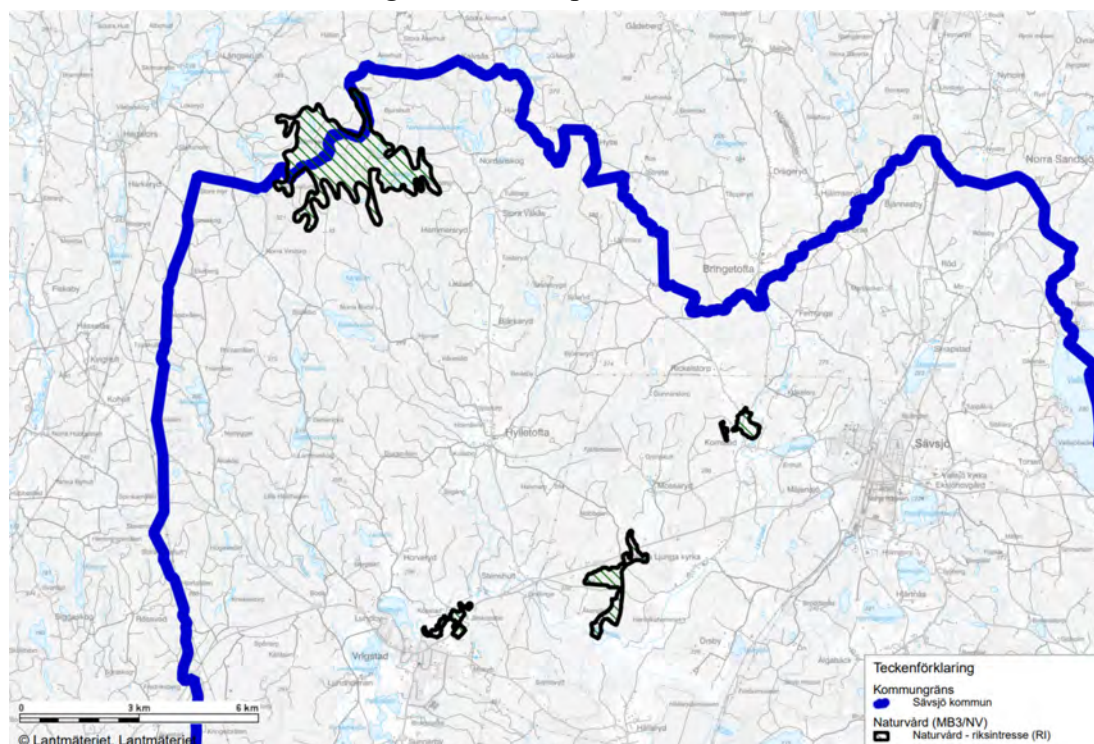
[Länk till översiktsplanekartan med riksintressen.](#)

Biskopsbo och Köpstad

Vid Biskopsbo och Köpstad utanför Vrigstad finns ett representativt och välbevarat odlingslandskap med naturbetesmarker i form av öppen hagmark och annan träd- och buskbärande hagmark. Områdets värde bevaras genom fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och bör inte exploateras eller beskogas.

Området är idag skyddat som Natura2000-område.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Brunnstorpsmossen

Brunnstorpsmossen är ett större mosaikartat system av sluttande och svagt välvda mosseytor beläget på kommungränsen mellan Vaggeryd och Sävsjö. Området består av sluttande mosse, svagt välvd mosse och tjärn.

Våtmarkernas värde bevaras bäst genom att området skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar, vid vattendrag och i

kantzoner bör ej utföras. Delar av området utgörs av Hattens och Västermarkens naturreservat.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Gallakvarnså

Kring Gallakvarnså, som rinner upp väster om Ramkvilla, finns ett orört naturskogs- och våtmarksområde med kärr och mossar, där en liten del omfattar Sävsjö kommuns sydvästra del. Orördheten och den stora variationen av våtmarkstyper tillsammans med gammal urskogsartad skog ger särskilt höga naturvärden åt området.

Området bör skyddas från exploatering och andra ingrepp som negativt kan påverka områdets karaktär.

Området är idag skyddat som både Natura2000-område och naturreservat.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Hjärtlandakärret med Ljungamossen

Hjärtlandakärret som ligger mellan Sävsjö och Vrigstad är ett artrikt översilningskärr med omväxlande fastmattor och mjukmattor med hög diversitet av ovanliga mossor. Trots stora ingrepp hyser området ett av länets största sammanhängande extremrikkärr.

Våtmarkernas värde bevaras bäst genom att området skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar, vid vattendrag och i kantzoner bör ej utföras.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

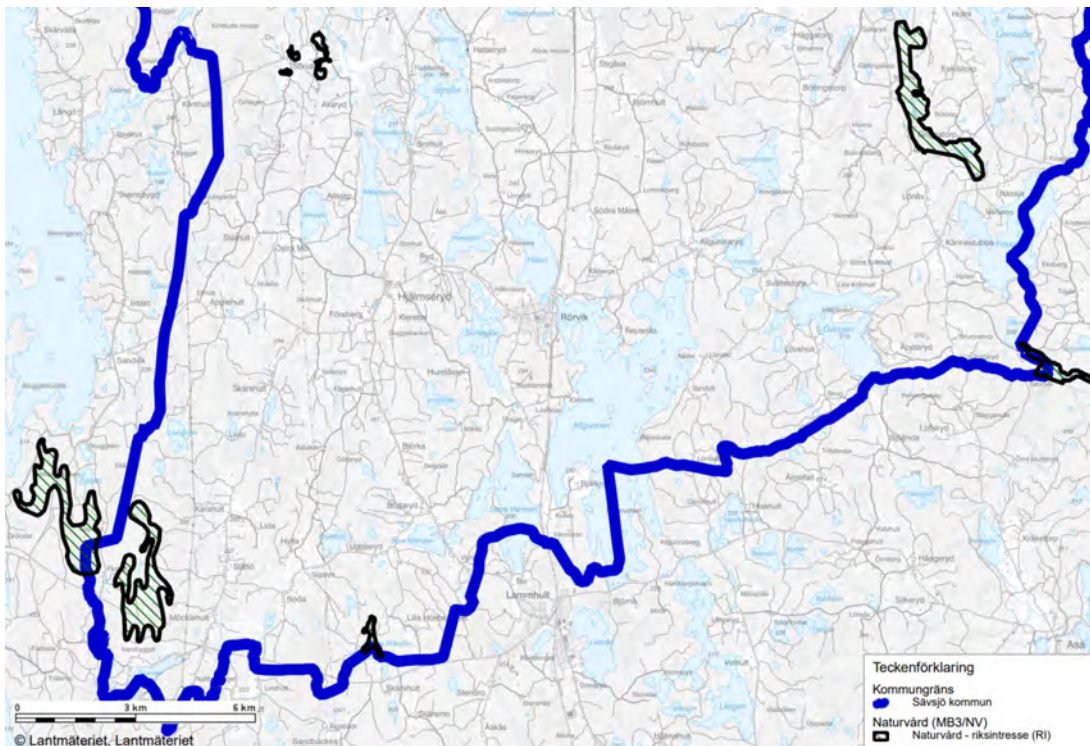
Komstad

Vid Komstad finns ett representativt och välbevarat odlingslandskap med slätterkärr och naturbetesmarker i form av blandlövhage, öppen hagmark och ekhage.

Områdets värde bevaras genom fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och bör inte exploateras eller beskogas.

En liten del av området utgörs av ett Natura2000-område.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Linneåns mader

Linneåns mader ligger strax söder om Hultsjö. Våtmarken betingas av Linneån och denna del omfattar åsträckan mellan Hultsjön i norr och Kallsjön/Västanå i söder. Våtmarken består av breda öppna kärrmader med mindre högmossedytor mot fastmarkskanten. Maden är tidvis översvämmad.

Våtmarkernas värde bevaras bäst genom att området skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar, vid vattendrag och i kantzoner bör ej utföras.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Spjutamossen

Spjutamossen som ligger väster om Möcklehult består till största delen av plana kärrytter omväxlande med svagt välvda mossar och barrsumpskog.

Våtmarkernas värde bevaras bäst genom att området skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar, vid vattendrag och i kantzoner bör ej utföras.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Stora Skärsjön

I Sävsjö kommuns sydvästra hörn ligger Stora Skärsjön. Denna har blivit känd för ett rent vatten. Sjön är av limnologiskt intresse och har sedan länge utgör ett studieobjekt för limnologiska studier. Sjön har ingått i ett internationellt projekt.

Stränderna är skogklädda och i nordost bergiga med branta stup. Här ligger i närheten byn Lilla Hökhemmet. I övrigt saknas närbelägen bebyggelse och odling. Dock finns tre sommarstugor på östra stranden och en äldre mitt emot dem på västra stranden.

Sjöns värden bevaras genom att undvika avloppsutsläpp, vattenreglering, skogsavverkning eller exploatering utmed stränderna, utsläpp av vatten från diken och markavvattning, fiskodling samt åkerbruk fram till strandkanten.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Söndra

Vid Söndra, väster om Hjälmseryd, finns ett representativt och välbevarat odlingslandskap med öppen äng och naturbetesmarker i form av björkhage och öppen hagmark.

Områdets värde bevaras genom fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift och bör inte exploateras eller beskogas.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Trälsbomossen

Trälsbomossen, på gränsen mot Värnamo kommun, är ett mosaikartat och mångformigt våtmarkskomplex bestående av sluttande och svagt välvda mossar, sumpskog och topogent kärr.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Ställningstaganden om riksintressen för naturmiljövård

- Sävsjö kommun ställer sig bakom de riksintressen för naturmiljövård som finns i kommunen och agerar för bevarande genom att följa de förutsättningar för bevarande som beskrivs av Naturvårdsverket.
- Om några av riksintresseanspråken skulle tas bort eller ändras ska områdena fortsatt beaktas som kommunala intressen för naturmiljö.
- Ingen ny bebyggelse är lämplig i något av riksintresseområdena för naturvård.

Riksintresseanspråk för kulturmiljövård (MB 3 kap. 6§)

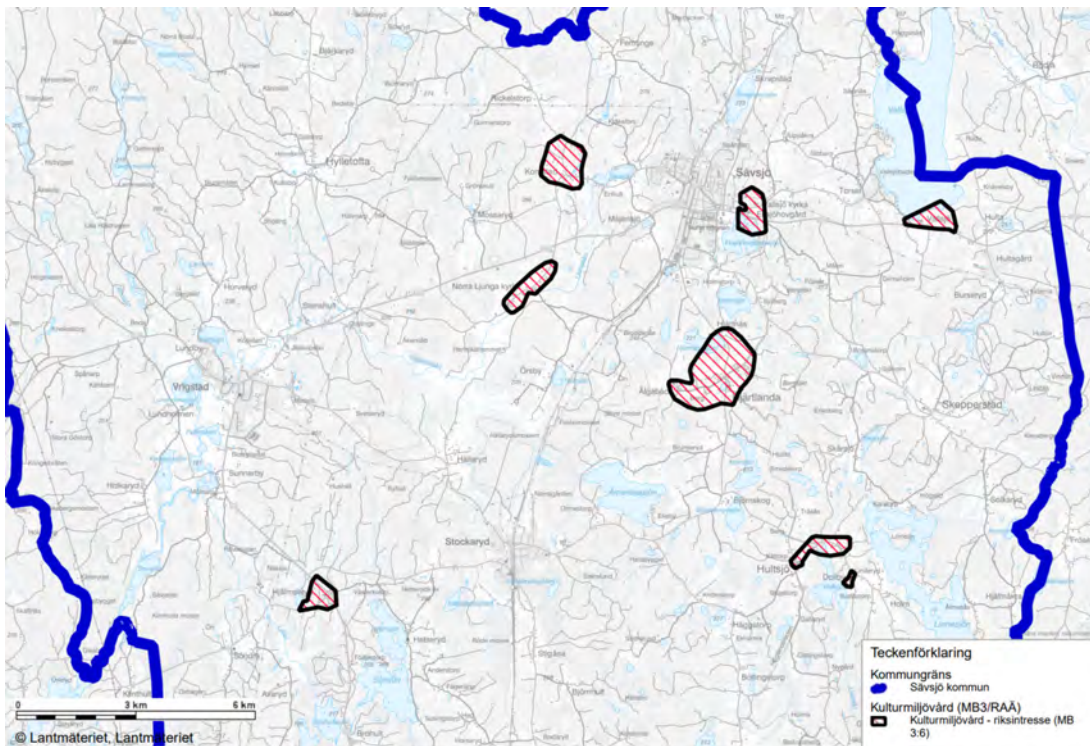
I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Kulturmiljövårdens riksintressen syftar till att skildra landets historia och kan vara mycket varierande både i fråga om storlek och fysiskt uttryck. Riksintressen kan representera olika slags miljöer och verksamhet från olika tidsperioder. Sävsjö kommun har tagit fram särskilda områdesbestämmelser för flera av riksintresseområdena för kulturmiljövård i kommunen för att ta tillvara dess värden.

[Länk till översiktsplanekartan med riksintressen.](#)

Eksjöhovgård

Eksjöhovgårdsområdet består av ett antal viktiga kulturmiljöer. På en ö i Eksjöhovgårdssjön finns Eksjöhovgårds slottsruin, en stenbyggnad som började byggas under 1600-talet men som aldrig blev färdigställd. Eksjöhovgårds herrgård har en huvudbyggnad med flyglar i timmer från 1805 och uppfördes av Eksjöhovgårds kopparbolag. Till riksintresset hör också Vallsjö nya kyrka som uppfördes i nygotisk still 1890 samt en bevarad arbetarbostad från sekelskiftet 1900.

I översiktsplanen föreslås att delar av riksintresseområdet används som evenemangsyta för tillfälliga arrangemang och i anslutning till området föreslås ny sammanhängande bostadsbebyggelse. Dessutom föreslås att en detaljplan ska tas fram för området för att säkerställa riksintresseområdets värden. De tillfälliga arrangemangen har bara en tillfällig påverkan på riksintresset och kommer övrig tid att bestå av öppna ytor som möjliggör utblickar mellan de olika delarna av riksintresset. Bostadsbebyggelsen bedöms inte påverka riksintressets värden. Med det i beaktande bedöms översiktsplanen sammantaget ha liten påverkan på riksintresset.

Gamla Hjälmseryd

Gamla Hjälmseryd består av ett före detta sockencentrum i Njudung härads medeltida kärnbygd. Hjälmseryds gamla kyrka uppfördes i romansk stil på 1100-talet och återuppbyggdes efter lång tid som ruin på 1930-talet. I samhället finns också bevarad bebyggelse från 1700- och 1800-talen, däribland prästgården med monumental huvudbyggnad i två våningar, skolhus (påbyggt 1904 med en våning) samt ett missionshus från 1890. I området finns också ett äldre odlingslandskap med lämningar som tyder på bebyggelsekontinuitet från yngre järnålder och bosättning från bronsålder.

I området finns särskilda områdesbestämmelser, vilket bland annat innebär en utökad bygglovsplikt.

I översiktsplanen föreslås en mindre bytespunkt inom riksintresseområdet. Den bedöms inte påverka riksintresset negativt.

Hjärtlanda

Hjärtlanda består av ett odlingslandskap i Njudung härads medeltida kärnbygd. Hjärtlanda kyrka är från 1100-talet och en av få så gamla kyrkor i länet som undgått större ombyggnader. Området präglas av inägomark typisk för laga skiftet med odlingsrösen och gles bybebyggelse i krönläge. Det finns också gravfält som antyder bebyggelsekontinuitet från yngre järnålder och en välbevarad romansk absidkyrka.

I området finns särskilda områdesbestämmelser, vilket bland annat innebär en utökad bygglovsplikt.

I översiktsplanen föreslås en mindre bytespunkt inom riksintresseområdet. Den bedöms inte påverka riksintresset negativt.

Hultsjö

Hultsjö består av ett före detta sockencentrum i Njudung härads medeltida kärnbygd. I området finns inägomark med odlings- och röjningsrösen och ett gravfält som antyder en bebyggelsekontinuitet från yngre järnålder. Det största gravfältet ligger i anslutning till den gamla kyrkplatsen med ödekyrkogård och äldre stiglucka. Hultsjö kyrka är från 1858-1860 och även skolan och ålderdomshemmet samt prästgårdarna är del av kulturmiljön.

I området finns särskilda områdesbestämmelser, vilket bland annat innebär en utökad bygglovsplikt.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Komstad

Komstad består av ett före detta häradscentrum för Västra härad. Bykärnan är delvis utskiftad och har mansbyggnader från tiden 1850-1921. I Komstad finns ett odlingslandskap med bevarade ängs- och slättermarker och en kvarn med ram- och cirkelsåg samt ett kvarnstensgjuteri. Komstad fungerade som en tingsplats 1734-1908 och har både gästgivargård, bevarat häradshäkte och ett före detta tingshus. I byn finns också en före detta affär med välbevarad inredning. I området ingår även ensamliggande fornlämningar i form av hällkistor, större stensättningar, ett röse samt runsten.

I området finns särskilda områdesbestämmelser, vilket bland annat innebär en utökad bygglovsplikt.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Norra Ljunga

Norra Ljunga är en kyrkby i Njudungs medeltida kärnbygd med en välbevarad 1200-talskyrka. Kyrkbyn är byggd i gles radbyform med bostadshus från senare delen av 1800-talet och början av 1900-talet samt före detta skola och missionshus. Norra Ljunga kyrka är en medeltida västtornskyrka och i området finns flera enstaka äldre gravar och större gravfält med för Njudung karaktäristisk sammansättning av anläggningstyper (främst äldre järnålder) vid Sunagård.

I området finns särskilda områdesbestämmelser, vilket bland annat innebär en utökad bygglovsplikt.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Vallsjö

Vallsjö består av en herrgårdsmiljö i Njudungs medeltida kärnbygd med en välbevarad sockenkyrka. I området finns öppen inägomark med gravfält som tyder på en bebyggelsekontinuitet från yngre järnålder. Herrgården har 1800-talskaraktär och skapades genom avhysning av Vallsjö by. Vallsjö gamla kyrka är en romansk absidkyrka som övergavs vid den nya kyrkans uppförande 1891. Den reparerades 1910 och är åter i bruk sedan 1951. I området finns även S:t Sigfrids källa, en runsten och den äldre vägsträckningen.

I området finns särskilda områdesbestämmelser, vilket bland annat innebär en utökad bygglovsplikt.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen. 144

Ställningstaganden om riksintressen för kulturmiljövård

- Sävsjö kommun ställer sig bakom de riksintresseanspråk för kulturmiljövård som finns i kommunen och har upprättat områdesbestämmelser för alla utom ett av områdena för att säkerställa områdenas kulturmiljövärden.
- Om några av riksintresseanspråken skulle tas bort eller ändras ska områdena fortsatt beaktas som kommunala intressen för kulturmiljö.
- En detaljplan eller områdesbestämmelse ska upprättas för Eksjöhovgårdsområdet för att säkerställa områdets kulturmiljövärden.
- En viktig del av Komstads kulturmiljövärden består av kvarnen och dammen. I omprövningen av vattenkraften som kommer att genomföras år 2033 ska kommunen verka för att kulturmiljövärdena värderas högt.

Riksintresseanspråk för kommunikationer (MB 3 kap. 8§)

I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Riksintresse för kommunikationsanläggningar syftar till att vidmakthålla samt utveckla funktionen för prioriterade kommunikationsstråk för att kunna tillgodose långsiktiga behov avseende kapacitet, framkomlighet och trafiksäkerhet.

I slutet av 2022 tog Trafikverket beslut om att revidera riksintresseanspråken för kommunikation. I beslutet togs väg 30 och väg 127 bort och dessa är alltså inte längre riksintressen.

[Länk till översiktsplanekartan med riksintressen.](#)

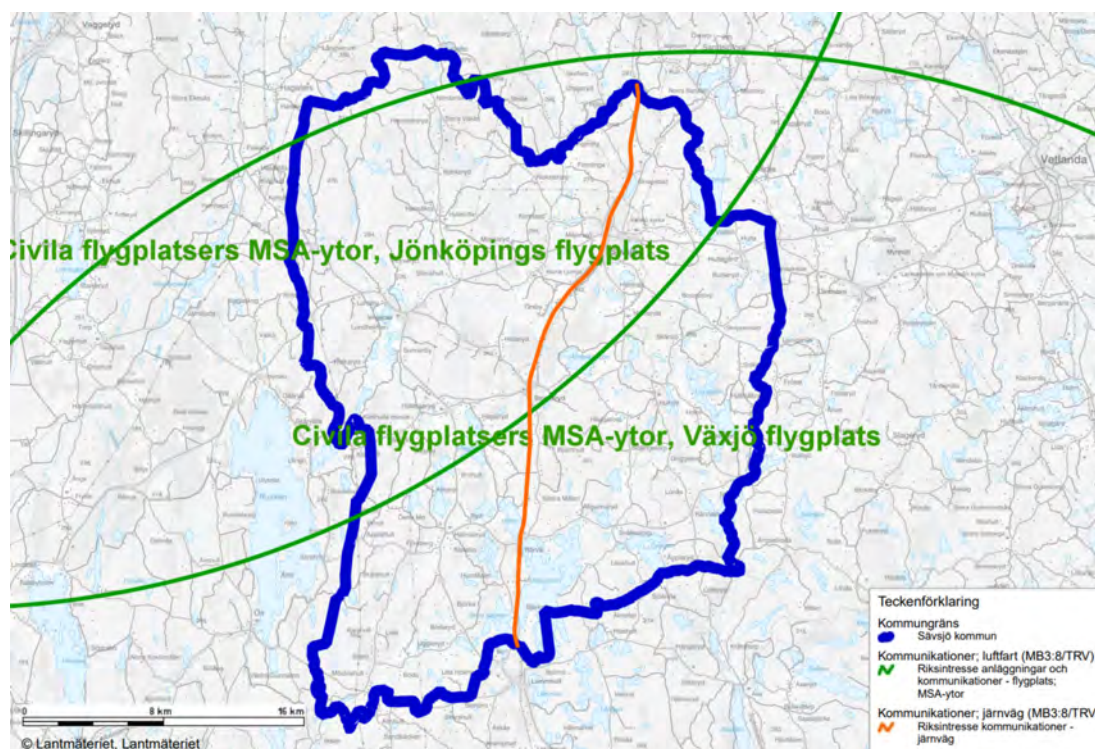
För riksintressen för vägar och järnvägar finns en rekommendation om avstånd för ny bebyggelse som tagits fram av Länsstyrelsen i Jönköpings län och Trafikverket Region Syd. Syftet med riktlinjen är att kunna säkerställa riksintressenas värden. För järnvägen inom Sävsjö kommun gäller ett rekommenderat avstånd om upp till 30-50 meter för ny bebyggelse. Utifrån miljö- och riskpåverkan kan lämpliga avstånd ibland bedömas bli ännu större. För plan- och lovärenden inom de här avstånden från järnvägen ska Trafikverket alltid höras.

Tabell med minsta rekommenderade hänsynsavstånd för byggnation i anslutning till riksintressen för järnväg.

Markanvändning	Järnväg
Ny bebyggelse - avstånd från vägområdets gräns eller spårmit	30-50 meter
Parkering, uppställning eller interna körytor - avstånd från beläggningskant eller spårmit	15 meter

Södra stambanan

Södra stambanan är av internationell betydelse och ingår i det utpekade TEN-T nätet. Banan sträcker sig från Stockholm till Malmö och är mycket viktig för person- och godstrafik. Banan ingår även i det utpekade strategiska godsnetet. Igenom Sävsjö kommun passerar Södra stambanan rakt igenom de tre tätorterna: Sävsjö, Stockaryd och Rörvik, med stationslägen för regional tågtrafik i Sävsjö och Stockaryd. I Stockaryd finns också en godsterminal som ansluter till Södra stambanan.

Civila flygplatsers MSA-yltor

Hela Sävsjö kommun täcks av de så kallade MSA-ytorna från Växjö och Jönköpings flygplatser. Ytorna består av en cirkel med 55 km radie som utgår från flygplatserna. Luftfartsverket, Försvarsmakten och den aktuella flygplatsen ska höras vid planering av höga byggnader eller anläggningar inom det aktuella området. I de fall det förekommer behov av flyghinderanalys ska en sådan genomföras och skickas till berörda flygplatser.

Ställningstaganden om riksintressen för kommunikationer

- Sävsjö kommun ställer sig bakom de riksintressen för kommunikationer som finns i kommunen.
- Vid handläggning av ny bebyggelse som är högre än 20 meter ska Trafikverket ges möjlighet att komma in med synpunkter. Detta eftersom högre bebyggelse kan påverka Trafikverkets trafik- och kommunikationssystem.
- Sävsjö kommun anser att väg 30 inklusive väg 761 fram till Stockarydsterminalen uppfyller Trafikverkets kriterier om att vara ett riksintresse om Stockarydsterminalen utvecklas till en kombiterminal. Enligt kommunens bedömning utgör i så fall Stockarydsterminalen en anläggning av riksintresse och vägarna utgörs av vägar som binder samman anläggningar av riksintresse.
- Sävsjö kommun anser att Södra stambanan kommer att få en viktigare regional roll för persontrafik och en ännu viktigare nationell roll för godstrafik om nya stambanor byggs mellan Stockholm, Göteborg och Malmö.

Riksintresseanspråk för totalförsvaret (MB 3 kap. 9§)

I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Vissa av totalförsvarets riksintressen kan redovisas öppet i översiktsplanen så som övnings- och skjutfält och flygflottiljer, medan andra områden av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av det generella riksintresset. För hela Sverige gäller att Försvarsmakten ska höras i tidigt skede för ärenden gällande objekt högre än 20 meter utanför och högre än 45 meter inom tätort.

Vid avvägningar mellan olika riksintressens ändamål så ska totalförsvarets riksintressen enligt miljöbalken ges företräde. Detta förutsätter att området behövs för en av totalförsvarets anläggningar.

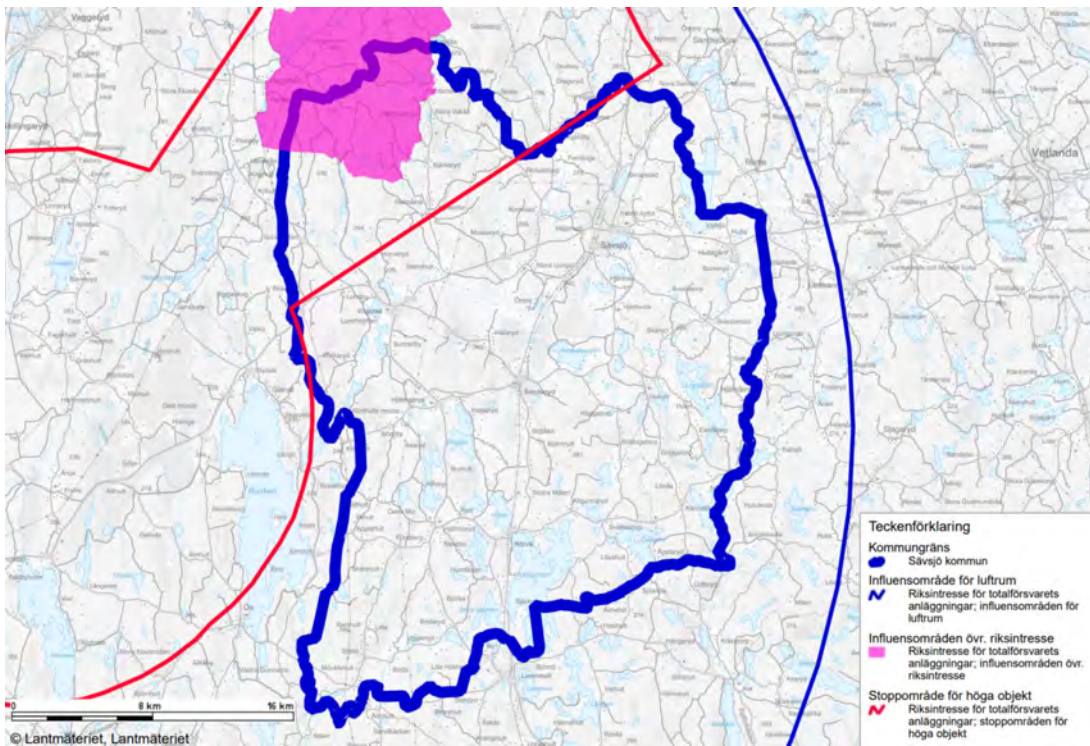
[Länk till översiktsplanekartan med riksintressen.](#)

Hagshults övningsflygplats

Hagshults flygplats är ett riksintresse för totalförsvarets militära del. Områdena som berör Sävsjö kommun är flygplatsens inflygningszon och flygplatsens MSA-yta.

Inflygningszonen som omfattar den norra delen av Sävsjö kommun utgör ett stoppområde för höga objekt. Inom stoppområdet ska Försvarsmakten alltid remitteras vid plan- och lovgivning av höga objekt för att göra en bedömning om objektet utgör påtaglig skada på riksintresset.

Även MSA-ytan påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt. Ett MSA-område är ett påverkansområde kring en flygplats som anger den minimihöjd inom vilken det är säkert att genomföra in- och utflygningar. Ett militärt MSA-område finns inom en radie på 46 kilometer från den berörda flygplatsen. Gränsen för vad som utgör en säker höjd beräknas utifrån befintliga höga objekt inom MSA-området och terrängens formation. Inom MSA-området ska Försvarsmakten alltid remitteras vid plan- och lovgivning av höga objekt för att göra en bedömning om objektet utgör påtaglig skada på riksintresset.

Övrigt påverkansområde i norra Sävsjö kommun

Vissa av Totalförsvarets anläggningar har pekats ut med ett större påverkansområde utan närmare beskrivning. De områden som pekats ut som övrigt påverkansområde av Forsvarsmakten är inte sekretessbelagda, men vilken typ av anläggning som omfattas kan vara det. Detta är ett sådant område som är beläget i norra delen av Sävsjö kommun. Inom övrigt påverkansområde ska Forsvarsmakten höras i alla plan- och lovärenden.

Ställningstaganden om riksintressen för totalförsvaret

- Sävsjö kommun ställer sig bakom de riksintressen för totalförsvaret som finns i kommunen.

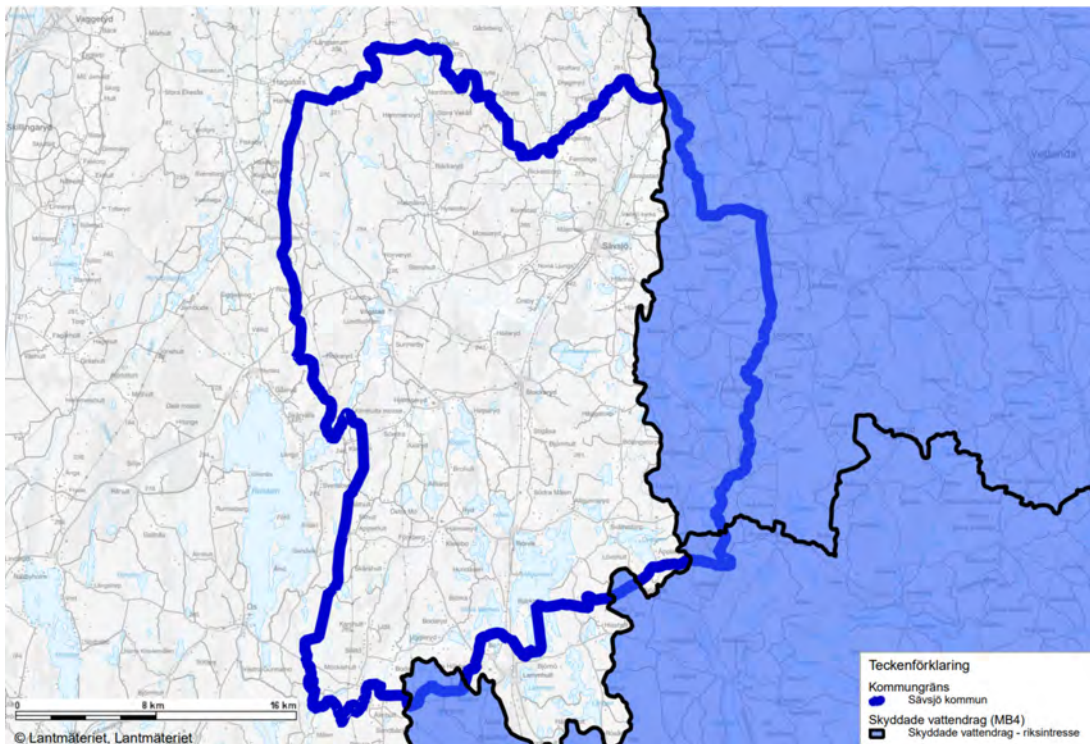
Riksintressen för skyddade vattendrag (MB 4 kap. 6§)

I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Inom områdena får vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål inte utföras. Befintliga verksamheter får underhållas om det inte medför negativ miljöpåverkan. Eftersom avrinningsområdena omfattar en begränsad del av kommunen och eftersom kommunen ligger nära källflödena finns väldigt få vattenkraftverk inom områdena idag.

[Länk till översiktsplanekartan med riksintressen.](#)

Emån med tillhörande käll- och biflöden

Emåns avrinningsområde omfattar östra delen av Sävsjö kommun.

Mörrumsån med tillhörande käll- och biflöden

Mörrumsåns avrinningsområde omfattar delar av södra Sävsjö kommun.

Ställningstaganden om riksintressen för älvar och åar

- Sävsjö kommun ställer sig bakom de riksintressen för älvar och åar som finns i kommunen.

Riksintressen för Natura 2000 (MB 4 kap. 8§)

I översiktsplanen redovisas vilka riksintressen som finns i kommunen och hur kommunen ställer sig till dem. Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom Europeiska Unionen vars syfte är att värna om naturtyper, fåglar, arter och livsmiljöer samt vissa arter som EU-länderna har kommit överens om är av gemensamt intresse. Inom kommunen finns nio Natura 2000-områden och för respektive område finns bevarandeplaner som uppdateras löpande.

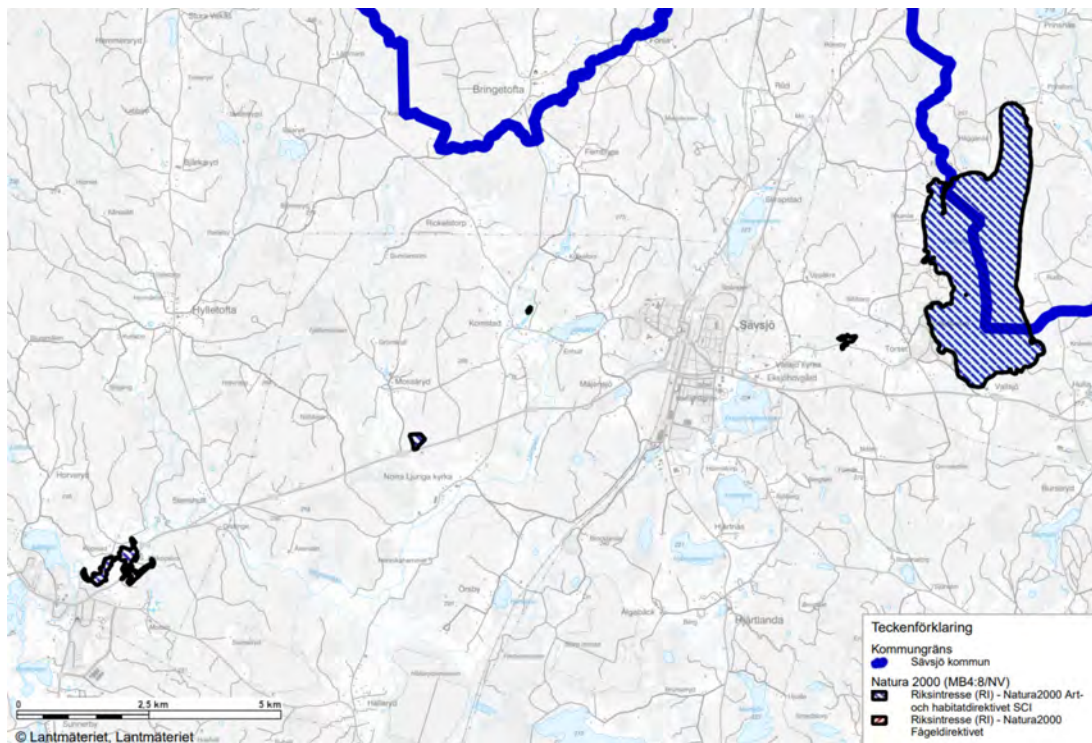

[Länk till översiktsplanekartan med riksintressen.](#)

Björnhult

Björnhult ligger söder om Stockaryd och har mycket höga värden knutna till slätterängar i låglandet och silikatgräsmarker.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Hallstenstorp

Hallstenstorp ligger öster om Sävsjö och har mycket höga värden knutna till slätterängar i låglandet och till naturtyperna stagg- och silikatgräsmarker.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Komstad

Komstad slätterängar ligger strax väster om Sävsjö och har mycket höga värden knutna till naturtypen högörsängar. Området präglas av en lång slättertradition som gynnat en artrik flora av

betydelse för den biologiska mångfalden.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Kråketorpsskogen

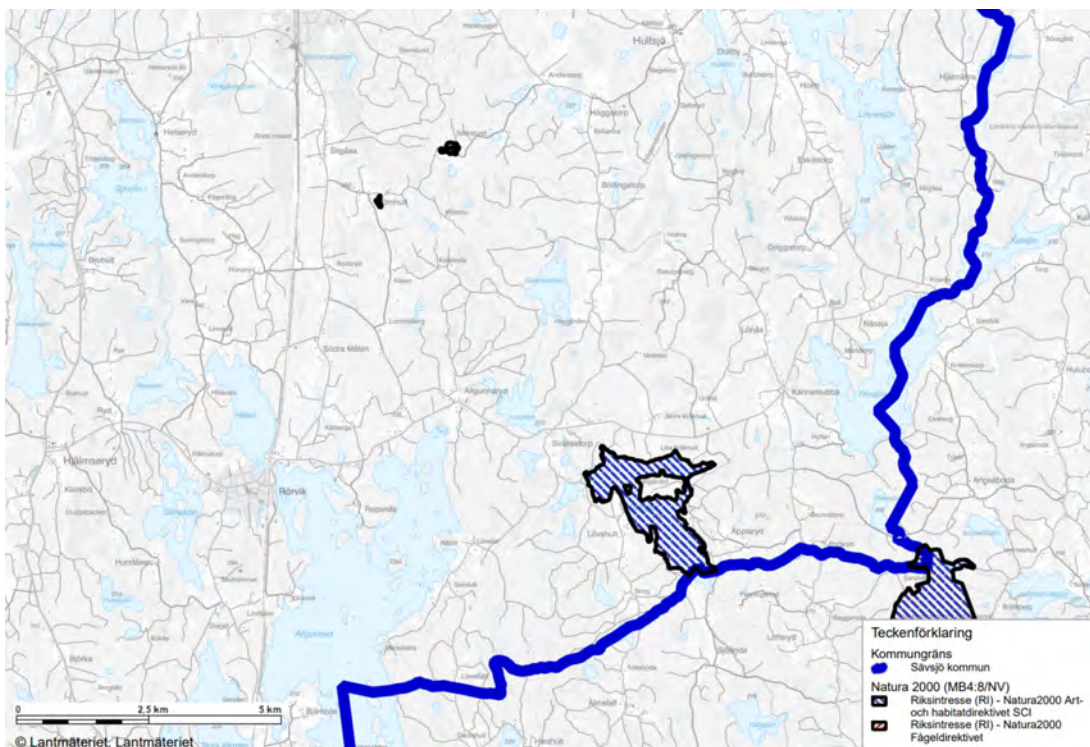
Kråketorpsskogen ligger i sydöstra Sävsjö kommun och gränsar mot Växjö och Vetlanda kommuner och har mycket höga naturvärden knutna till våtmarken med dess olika naturmiljöer samt till fastmarksskog, och hela området har ett rikt fågelliv. Området utgörs också av riksintresse för naturvården och naturreservat.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Köpstad-Biskopsbo

Köpstad-Biskopsbo ligger strax utanför Vrigstad och har mycket höga värden knutna till slåttermark och de olika typerna av betesmark (silikatgräsmarker, fuktängar, torra hedar). Området utgörs också av riksintresse för naturvård.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Ljunga-Mossaryd

Ljunga-Mossaryd ligger utmed väg 127 väster om Sävsjö och har mycket höga värden knutna till rikkärr och den välbetade fuktängen. Kärrret har nyttjats som slåttermark sedan långt tillbaka vilket gynnat en rik biologisk mångfald. Området utgörs också av Brunsekärrets naturreservat.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Nykulla

Nykulla ligger sydost om Stockaryd och har mycket höga värden knutna till de olika typerna av öppen betesmark (stagg-gräsmark, silikatgräsmark, torra hedar).

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Vallsjön

Vallsjön ligger öster om Sävsjö och har höga värden knutna till naturtypen näringsfattiga slättsjöar. Sjön har en artrik bottenfauna och ett rikt fågelliv.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Övingen

Övingen är en så kallad ävjestrandsjö i södra Sävsjö kommun med artrik fiskfauna och god vattenkvalitet.

Området berörs inte av förslagen i översiktsplanen.

Ställningstaganden om riksintressen för Natura2000

- Sävsjö kommun ställer sig bakom de riksintressen för Natura2000 som finns i kommunen.

Kommunintressen

Förutom riksintresseområden utpekade av nationella myndigheter och i lagstiftningen finns områden som kan vara värdefulla att bevara ur ett lokalt perspektiv. Det handlar om områden med höga lokala värden – i översiktsplanen har vi lyft fram lokala naturmiljö-, kulturmiljö- och friluftsinntressen.

Kommunintressen för naturmiljöer

I översiktsplanen har vi pekat ut kommunintressen som är viktiga att bevara ur ett lokalt perspektiv. Naturmiljöer omfattar gröna och blåa strukturer som har höga värden för naturen och landskapet. Värdefulla naturmiljöer kan tillgodose viktiga ekosystemtjänster i form av till exempel vattenrenande våtmarker, pollinering eller habitat för den biologiska mångfalden. Förutom kommunintressen för naturvården finns också riksintressen för naturvården under avsnittet om riksintresseanspråk för naturvård. Under avsnittet om skyddade naturområden går det att läsa om naturreservat och andra typer av skyddade naturområden.

Naturvärdesinventeringar

År 1995 genomförde Länsstyrelsen i Jönköpings län en övergripande naturvärdesinventering för hela länet som utmynnade i ett naturvårdsprogram. Syftet med inventeringen var att skapa en långsiktig handlingsplan för skydd och vård av särskilt värdefulla naturområden i länet.

Sedan dess har inga särskilda större naturvärdesinventeringar genomförts i kommunen. Eftersom underlaget från 1995 till stora delar är inaktuellt vore det bra att genomföra mer omfattande naturvärdesinventeringar - framförallt i anslutning till kommunens tätorter.

Ställningstaganden om naturvärdesinventeringar

- En naturvärdesinventering bör genomföras för naturområdena kring kommunens fyra tätorter.

Kommunintressen för naturmiljövård

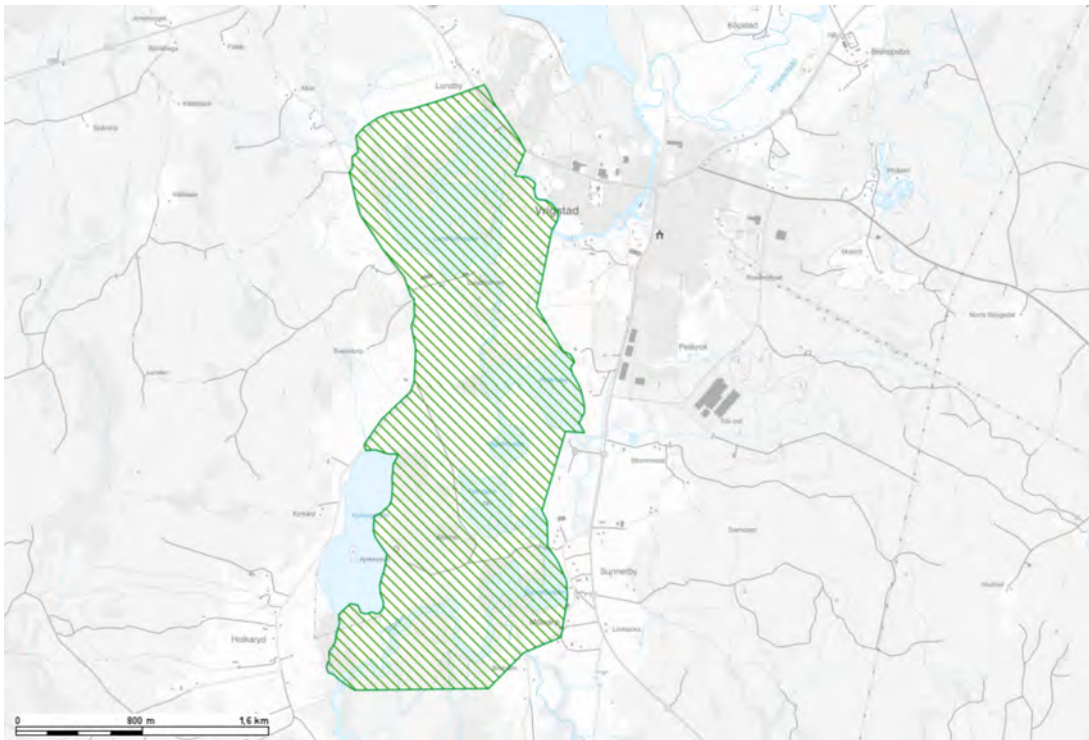
[Länk till översiktsplanekartan med kommunintressen.](#)

Lundholmen

Lundholmen i Vrigstad är ett område som består av slättsjöar och våtmarker omgärdat av odlingslandskap. Området har höga naturvärden på grund av sin kombination av sjöar, våtmarker och omgivande odlingsmark. Ett flertal hotade arter har observerats varav flera årligen häckar. Exempel på arter är brun kärrhök, dubbelbeckasin, grönbena, kungsfiskare, storlom och törnskata.

Ställningstaganden om Lundholmen

- Sävsjö kommun ska främja en utveckling av Lundholmens naturvärden.

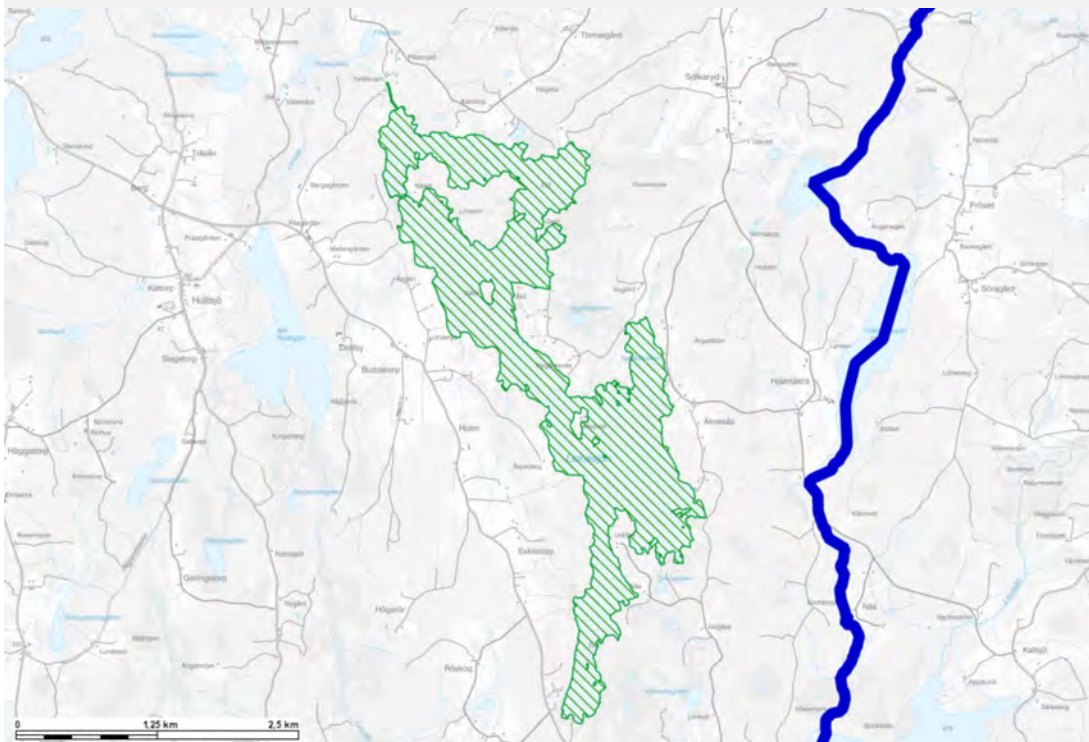

Linnesjön

Linnesjön är en sjö med god vattenkvalitet som bör skyddas för att inte riskera att få försämrade vattenkvaliteten. Vattenkvaliteten i sjön är idag väldigt god och denna bör bevaras.

Ställningstaganden om Linnesjön

- Sjöns värden bevaras genom att undvika avloppsutsläpp och vattenreglering.

Sävsjö trädgård

Sävsjö trädgård är ett begrepp som föddes i samband med att höghastighetståg skulle börja trafikera järnvägen genom kommunen, vilket innebar att tätorterna skulle byggas om för att frilägga järnvägen. Alla järnvägs korsningar blev planfria, alltså skulle vägar och andra passager byggas över eller under järnvägen, och flera områden utmed järnvägen tvingades göras om. Sävsjö stadsträdgårdsmästare Stefan Lagerqvist började anlägga vackra planteringar istället för Trafikverkets gräsmattor på de ytor som blev längs trafiklösningarna. Resultatet var något speciellt för Sävsjö kommun och som inte setts någon annanstans. Konceptet Sävsjö trädgård är prisbelönat och ett skolexempel på försköning av offentliga platser.

Denna försköning av miljöerna i tätorterna genom träd, blommor och buskar återfinns i alla kommunens fyra tätorter.

Sävsjö kommun jobbar aktivt med att förvalta och underhålla Sävsjö trädgård, men också med att utveckla sin trädgård och varumärket. En av utmaningarna är att kombinera planeringarnas utformning med de krav som ställs för att få de offentliga platserna att upplevas som trygga. Konceptet Sävsjö trädgård bör ingå i utformningen av kommande exploateringsområden.

Ställningstaganden om Sävsjö trädgård

- Konceptet Sävsjö trädgård ska utvecklas för att bidra till positiva biologiska mervärden i form av fördelar för pollinatörer och den biologiska mångfalden.

Stora opåverkade områden

Stora opåverkade områden är sådana områden som i ingen eller i väldigt begränsad omfattning berörs av mänskliga ingrepp. Enligt Miljöbalken 3 kap. 2 § ska sådana områden även fortsättningsvis skyddas från omfattande påverkan från mänsklig aktivitet, så som anläggande av vältrafikerad infrastruktur, stora exploateringar eller andra ingrepp som skulle medföra omfattande påverkan på naturen inom området. Stora opåverkade områden behöver spridningskorridorer till andra naturområden för att på bästa sätt gynna sina bestånd av flora och fauna.

I Sävsjö kommun finns två stora opåverkade områden.

Hultsjö-Ramkvilla-Södra Solberga är ett stort opåverkat område som sträcker sig från sydöstra delen av Sävsjö kommun. I anslutning till området i Vetlanda och Växjö kommuner finns en liknande gles bebyggelsestruktur.

Almesåkra-Bringetofta-Hylletofta är ett område i kommunens norra del. I anslutning till området norrut finns en liknande gles bebyggelsestruktur i Nässjö och Vaggeryds kommuner.

Ställningstaganden om stora opåverkade områden

- Inom de stora opåverkade områdena i Sävsjö kommun är det inte lämpligt med nyetableringar av större anläggningar eller verksamheter som kan ha betydande negativ inverkan på landskapsbilden, är mycket miljöstörande eller bidrar till en fragmentisering av landskapet.

Kommunintressen för kulturmiljöer

I översiktsplanen har vi pekat ut kommunintressen som är viktiga att bevara ur ett lokalt perspektiv. Kulturmiljövård avser hela den av människor påverkade miljön – alltså allt som av varierande grad präglats av olika mänskliga aktiviteter igenom historien. Kombinationen av naturens förutsättningar och människors handlingar har skapat dagens landskap och format Sävsjö kommuns karaktär. Kulturmiljöerna utgör en berättelse som skapar identitet och tillhörighet för invånarna.

Det finns också områden av riksintresse för kulturmiljön i Sävsjö kommun. Dessa redovisas i avsnittet om [riksintresseanspråk för kulturmiljövård](#).

[Länk till översiktsplanekartan med kommunintressen.](#)

Kulturmiljöunderlag

I ett antal kulturhistoriska bebyggelseinventeringar har lokala kulturmiljövärden identifierats. En kulturhistorisk utredning för Sävsjö kommun genomfördes av Jönköpings läns museum 1989 och en nyare kulturhistorisk inventering har genomförts för tätorterna i kommunen på uppdrag av Sävsjö kommun under sommaren 2021. Dessa fungerar som ett underlag för kommande bedömningar om kulturmiljövärden i Sävsjö kommun.

Utifrån ovanstående inventeringar har ett antal kulturmiljövärden identifierats. För all bebyggelse gäller fortfarande förvanskningförbudet och varsamhetskravet enligt Plan- och bygglagen 8 kap. 13 § och 17 §.

Ställningstaganden om kulturmiljöer i kommunen generellt

- Hänsyn bör tas till de råd om byggnader och områden som finns i de kulturhistoriska utredningarna från 1989 och 2021 vid om- och nybyggnationer.
- För byggnader som redovisas som särskilt värdefull bebyggelse i kommunens kulturmiljöunderlag från 2021 ska en byggnadsantikvarisk kompetens rådfrågas vid om- och nybyggnationer.
- Om kulturhistoriska utredningar lyfter fram ett behov av planskydd för vissa byggnader ska detta beaktas vid detaljplanearbete för berörda byggnader.

Fornlämningar

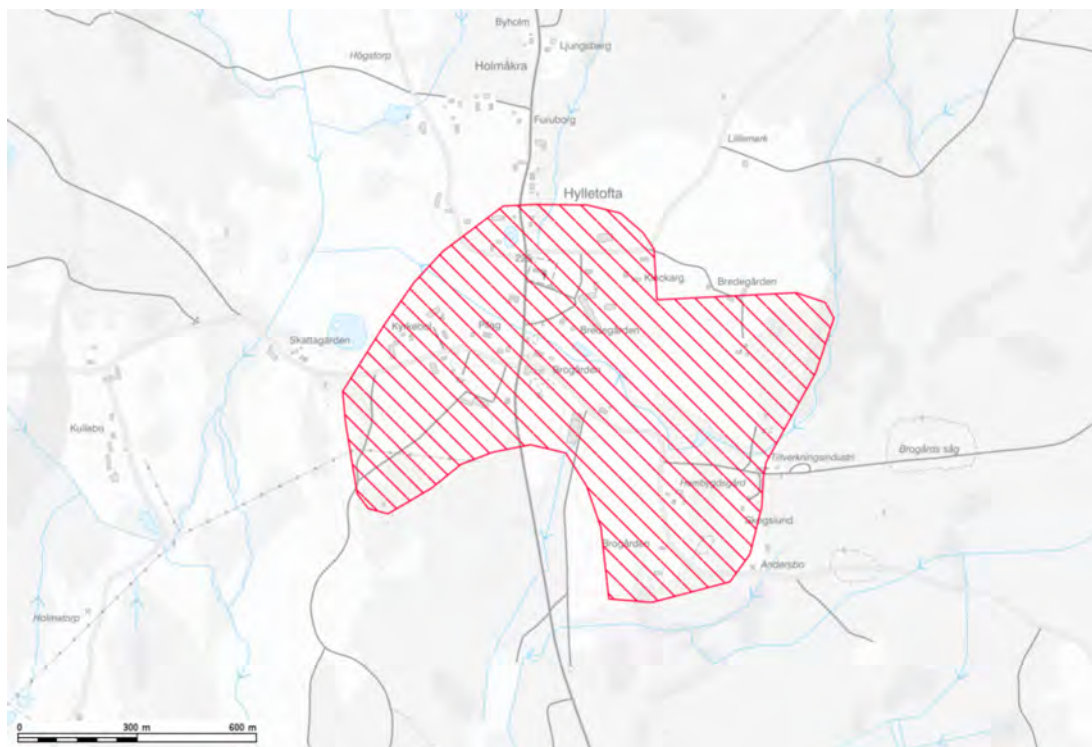
Fornlämningar skyddas enligt kulturmiljölagens 2 kapitel (1988:950). Fornlämningar har allmänt skydd och omfattas av ett skyddsavstånd, och det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen ändra eller skada en fornlämning.

I Sävsjö kommun finns ett stort antal fornlämningar. I Riksantikvarieämbetets karttjänst fornsök är det möjligt att söka efter fornlämningar för att få mer information.

Ställningstaganden om fornlämningar

- En förstudie bör tas fram för de utpekade utvecklingsområdena i översiktsplanen som ligger på skogs- eller jordbruksmark. Förstudien är till för att tidigt i processen identifiera eventuella fornlämningar som kan påverka möjligheten att utveckla områdena.

Kommunintressen för kulturmiljövård

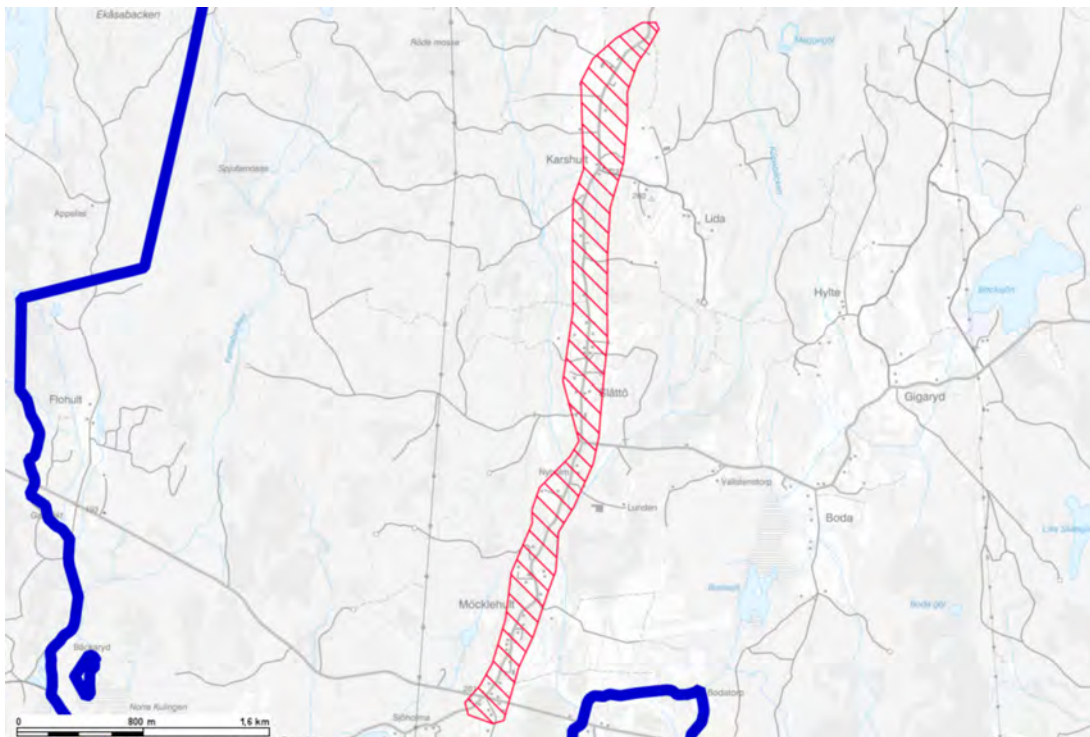

Hylletofta kyrkby

Hylletofta kyrkby har ett omväxlande mjukt kuperat öppet odlingslandskap med totalröjda åkrar och i de centrala delarna skilda åt med stenvmurar och odlingsrösen. Genom området flyter Hylletoftaån. Tre gravfält med tillsammans 55 fornlämningar finns i området. Hylletofta kyrka är en delvis förändrad medeltidskyrka. Bebyggelsen är utspridd i landskapet med kyrka, prästgård, klockaregård och missionshus i centrum. Manbyggnaderna utgörs av stora tvåvånings par eller tvillingstugor och i ett fall av en salsbyggnad. De uppfördes i slutet av 1800-talet och början på 1900-talet. De är målade i falurött eller i ljusa färger och trots att vissa har fått förändrat utseende har bebyggelsen ändå sin ålderdomliga karaktär.

Ställningstagande om Hylletofta kyrkby

- Områdesbestämmelser bör upprättas för området.

Vägsträckan Möcklehult-Slättö-Karshult

Vägsträckan Möcklehult-Slättö-Karshult består av ett landskap som invid den smala, slingrande vägen är omväxlande öppet, småkuperat och backigt. Det präglas av de bredvidliggande gårdarnas uppodlingsverksamhet. Stenröjda åkrar kantas på flera ställen av kraftiga stenmurar. I de stenigare hagmarkerna finns inslag av lövträd. Under 1700-talet pågick hemmansklyvningen och en nykolonisation av de etablerade byarna. Detta, i kombination med 1800-talets kraftiga befolkningstillväxt, ledde till att manbyggnader med tillhörande hus upprådades utmed vägsträckan i glesa radbyformer. Området är och har varit tätbefolkat. Förutom jordbruksbyggnader finns här också exempel på stenhuggeri, skola, affär, smedja och missionshus. Bostadsbebyggelsen är representerad från 1700-talet och fram till vår tid.

Ställningstagande om Möcklehult-Slättö-Karshult

- Områdesbestämmelser bör upprättas för området.

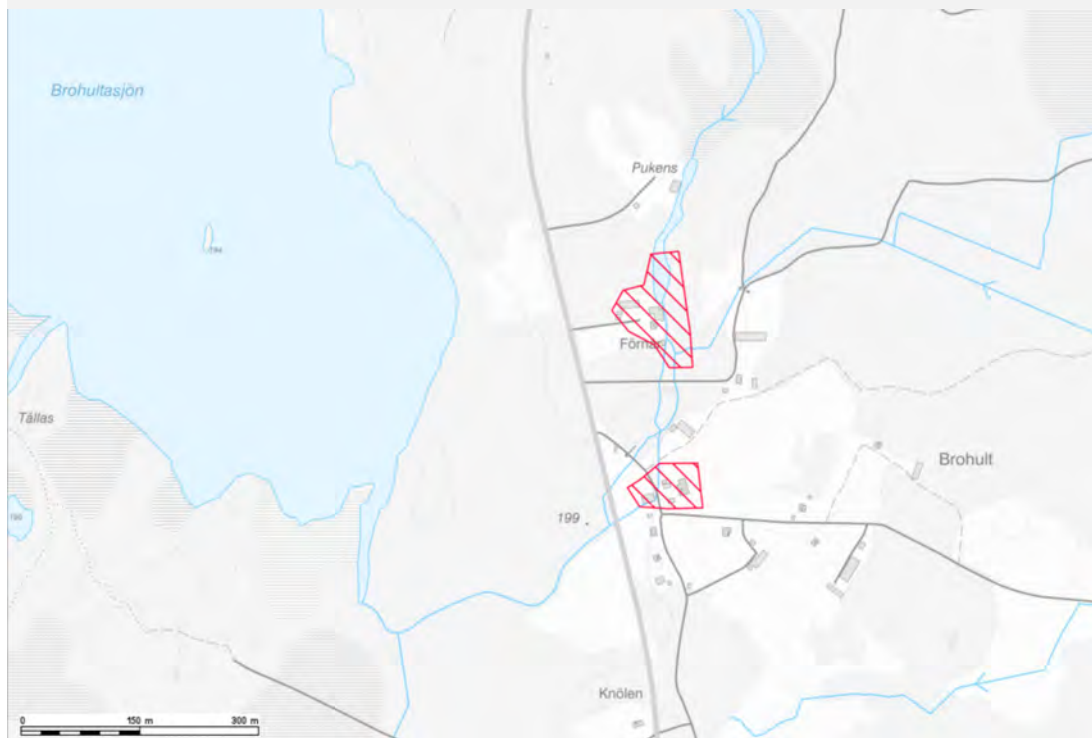
Söderkvarn

Söderkvarn uppfördes i restimmer i början på 1930-talet och brukades fram till 1970-talet. Sågen har en blockcirkelsåg och byggdes något senare än kvarnen. Tillsammans med kvarnen drevs de av vattenkraft och försågningen skedde tidigare med ångmaskin.

Ställningstagande om Söderkvarn

- Genom kontakt med berörd markägare skapa en insikt och förståelse för den unika kulturmiljöns betydelse.

- En viktig del av Söderkvärns kulturmiljövärden består av kvarnen och dammen. I omprövningen av vattenkraften som kommer att genomföras år 2033 ska kulturmiljövärdena värderas högt.

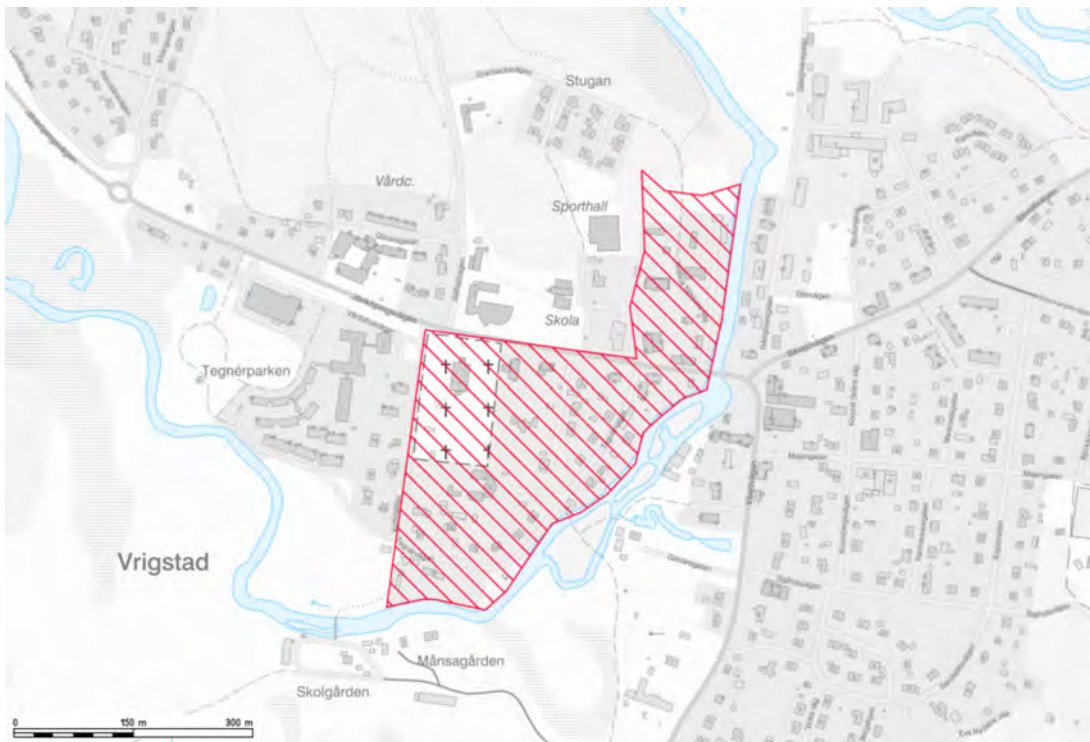

Brohultskvarn

Brohultskvarn är en väl underhållen gårdsmiljö med boningshus från 1874. Vattenfallet intill brukningscentrat finns omnämnt redan på 1600-talet. 1864 byggdes den nuvarande kvarnbyggnaden. Bland annat fick fattighjonen här mala sin säd gratis. Vid kvarnen fanns även ett sågverk – Pukaström. Längre fram i tiden – ända fram till 2002 – användes vattenkraften till att försörja gården med hushållsel. Även det öppna landskapet runt gården vårdas.

Ställningstagande om Brohultskvarn

- En viktig del av Brohultskvarns kulturmiljövärden består av kvarnen och dammen. I omprövningen av vattenkraften som kommer att genomföras år 2033 ska kulturmiljövärdena värderas högt.

Vrigstads gamla sockencentrum

Vrigstads gamla sockencentrum omfattar området från kyrkan söderut och österut till Vrigstadsån. Historiskt sett har området utgjort sockencentrum i Vrigstad socken och inhyst kyrka, prästgård och diverse hantverksindustrier. Området har en märkbart äldre karaktär med bebyggelse som i huvudsak utgörs av bostadshus uppförda under 1800- och 1900-talen med stora, grönskande tomter och uthus. Ett flertal av dessa byggnader är välbevarade med individuellt starka, arkitektoniska uttryck och besitter stora kulturhistoriska värden. Större och mer påkostade byggnader såsom den före detta prästgården och inte minst kyrkan, vittnar också om områdets historiska betydelse och ger en stark historisk förankring.

Ställningstagande om Vrigstads gamla sockencentrum

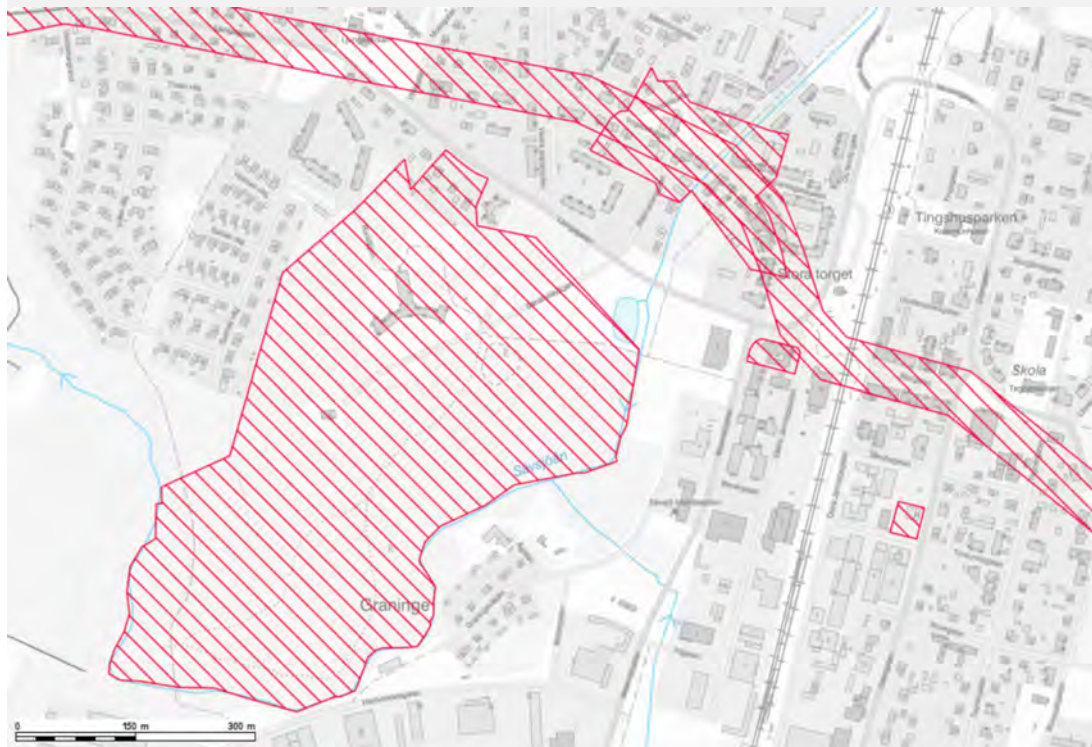
- Värdebärande karaktärsdrag i området utgörs bland annat av byggnadernas placering på tomterna, byggnadshöjder och volymer samt de äldre byggnadernas arkitektoniska kvaliteter och ursprungliga fasadmaterial, kulörer samt originaldetaljer. Även områdets grönska med stora tomter och mycket storväxta träd utgör höga kvaliteter för området.

Lundbergsplan-Köpmangatan

Lundbergsplan-Köpmangatan är en backe och torgbildning ner mot ån utmed gamla infarten till Sävsjö från Vrigstad. Bebyggelsen är uppförda av trä i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. De är i 1 ½ - 2 våningar med i huvudsak fasad av träpanel och tak med rött tegel. De bakomliggande trädgårdarna är relativt stora med lövträd och rödmålade uthus.

Ställningstagande om Lundbergsplan-Köpmangatan

- Gällande detaljplan bör utökas med skyddsbestämmelser för bevarandet av byggnader och miljö.

Gamla färgeriet i Sävsjö

På innergården bakom konditoriet på Kopparslagaregatan finns en gammal färgeribyggnad som byggdes redan 1871. Färgeriverksamheten var vattenkrävande och en placering invid ån innebar fördelar för denna. I slutet av 1890-talet genomgick färgeriet en större ombyggnation då den gick från att vara en byggnad i vinkel till att få sin nuvarande form. Färgeriverksamheten fortsatte i byggnaden fram till 1931 och har från 1960-talet framförallt använts som föreningslokal. De senaste tre årtiondena har byggnaden stått övergiven.

Sävsjö kommun beställde 2020 ett antikvariskt utlåtande om byggnaden. I den framkommer det att byggnaden utgör en representant från 1860- och 70-talets trähusbebyggelse som kom till samhället strax efter stationssamhällets etablering. Trots ett antal renoveringar har byggnaden i stort bevarat sin tidstypiska utformning. Färgerilokalen i den västra delen av byggnaden är nästintill oförändrad. Eftersom byggnaden har ett kraftigt eftersatt underhåll behöver en byggnadsteknisk utredning utföras av en kunnig konsult inom byggnadsvård och traditionell byggnadsteknik för att ha som grund för byggnadens framtid.

Ställningstagande om gamla färgeriet i Sävsjö

- En byggnadsteknisk utredning ska tas fram av en kunnig konsult inom byggnadsvård och traditionell byggnadsteknik. Utredningen ska finnas som

Merkurius 2

Merkurius 2 är en byggnad som uppfördes 1944. I början av 1950-talet förstörades fönstren på bottenvåningens östra sida. Den byggdes som servicelokal för fordon och har varit detta alltsedan dess. Byggnaden har behållit sin ursprungliga karaktär.

Ställningstagande om Merkurius 2

- Gällande detaljplan bör utökas med skyddsbestämmelser för bevarandet av byggnaden.

Bryggaren 1

Bryggaren 1 är Sävsjö för detta stadshotell som uppfördes 1938. Sedan dess har det funnits restaurang och hotellrörelse i byggnaden. I Sturesalen finns takmålningar utförda av Lennart Bergström. Byggnaden har behållit sin karaktär genom åren och utgör en stilren fond åt den centrala torgplatsen.

Ställningstagande om Bryggaren 1

- Gällande detaljplan bör utökas med skyddsbestämmelser för bevarandet av stadshotellet.

Ljunga park

Under ledning av arkitekterna Andersson och Abrahamsson 1907 uppfördes Sävsjö Sanatorium som ligger i Ljunga park. Byggtiden var endast ungefär ett år. Byggnaden omfattar idag nära 6000 m². Stilen är jugendinspirerad med en monumental karaktär.

Byggnadens innehåll har växlat under årens lopp, från privat och allmän vårdanläggning till flyktingboende och hotell- och konferensanläggning. Användningen som flyktingförläggning medförde stora invändiga ombyggnadsarbeten, men trots det har rumssamband och framför allt exteriören bevarats i stort sett intakt. Byggnaden lär vara en av Nordens största träbyggnader.

Söder om sanatoriebyggnaden fanns en välskött park med anlagda rabatter och mycket träd och buskar som har gestaltats om under olika tidperioder.

Många Sävsjöbor har minnen förknippade med området.

Ställningstagande om Ljunga park

- Byggnaden och omgivande parkanläggning skall bevaras och fortsatt skyddas i gällande detaljplaner.

Sävsjö Häradsväg

Sävsjö Häradsväg (vägsträckan Norra Ljunga-Vallsjö gamla kyrka) har gamla anor med ett flertal intressanta natur- och kulturobjekt utmed sträckningen. Följande partier, uppräknat från öster till väster passeras utmed vägen.

- Vallsjö gamla 1100-tals-kyrka.
- Vackra vyer över Vallsjön med herrgårdsmiljö och offerkälla.
- Naturskön sträckning genom gammalt kulturlandskap.
- Eksjöhovgårdsområdet med slottsruin, herrgård, fritidsanläggningar mm.
- De äldre centrala delarna i Sävsjö tätort.
- Komstad
- Naturskön sträckning genom gammalt odlingslandskap.
- Norra Ljunga kyrkby.

Ställningstagande om Sävsjö Häradsväg

- Underhåll de värden som finns utmed sträckan inklusive informationsskyltar och parkeringar.

Kommunintressen för friluftslivet

I översiktsplanen har vi pekat ut kommunintressen som är viktiga att bevara ur ett lokalt perspektiv. I Sävsjö kommun finns generellt goda förutsättningar för ett omväxlande friluftsliv. I kommunen finns stora ostörda skogsområden, sjöar och vattendrag samt odlingslandskap. Dessutom finns det i alla tätorter fritidsanläggningar med exempelvis idrottsplatser, ishallar, badhus, elljusspår, badplatser, vandringsleder, cykelleder, en skidbacke, med mera. Det finns flera platser för friluftsliv och motion i kommunen som är av allmänt intresse och det är viktigt att beakta människors tillgång till dessa i kommande planering.

[Länk till översiktsplanekartan med kommunintressen.](#)

Kommunintressen av värde för hela kommunen

Höglandsleden

Höglandsleden är en del av ett större ledområde som går i det småländska höglandet. Leden sträcker sig från norr till söder igenom kommunen och passerar bland annat Hultsjö, Hjärtlanda och Sävsjö tätort.

Vallsjön

Vallsjön är en sjö som är utpekad av Länsstyrelsen som regionalt särskilt värdefull för fiske. I anslutning till Vallsjön finns också det gamla smalspåret mellan Sävsjö och Vetlanda.

Allgunnen och Hillen

Allgunnen och Hillen är två stora sjöar som är sammanbundna via en mindre kanal vid Rörvik. Allgunnen är Sävsjö kommuns största sjö och utpekad som regionalt värdefullt för fiske. Sjöarnas sammanlagda storlek med många öar gör dem särskilt lämpliga för båtturer och paddling.

Vrigstadsån vattensystem nedströms Vrigstad

Vrigstadsån och sjöarna Lundholmssjön, Pelikroken, Högebrosjön, Franssjön och Sunnerbysjön fungerar tillsammans som ett viktigt fågelhabitat och ett kommunintresse för naturvård. Ån är också lämpligt för paddling då det från Vrigstad ner till Långö kraftverk inte finns några dammar, samt för fiske.

Hattens naturreservat

Hattens naturreservat är ett populärt utflyktsmål i kommunen och kommunens enda naturreservat med en längre promenadslinga.

Högagärdebacken

Högagardebacken ligger relativt centralt i Sävsjö tätort och har kommunens enda skidbacke. Skidbacken är ett populärt utflyktsmål även från angränsande kommuner på vintern och har en fin utsikt året runt.

Eksjöhovgårdsområdet

Eksjöhovgårdsområdet är kommunens största fritidsområde med badhus, badplats, sporthallar och andra aktiviteter.

Smalspåret

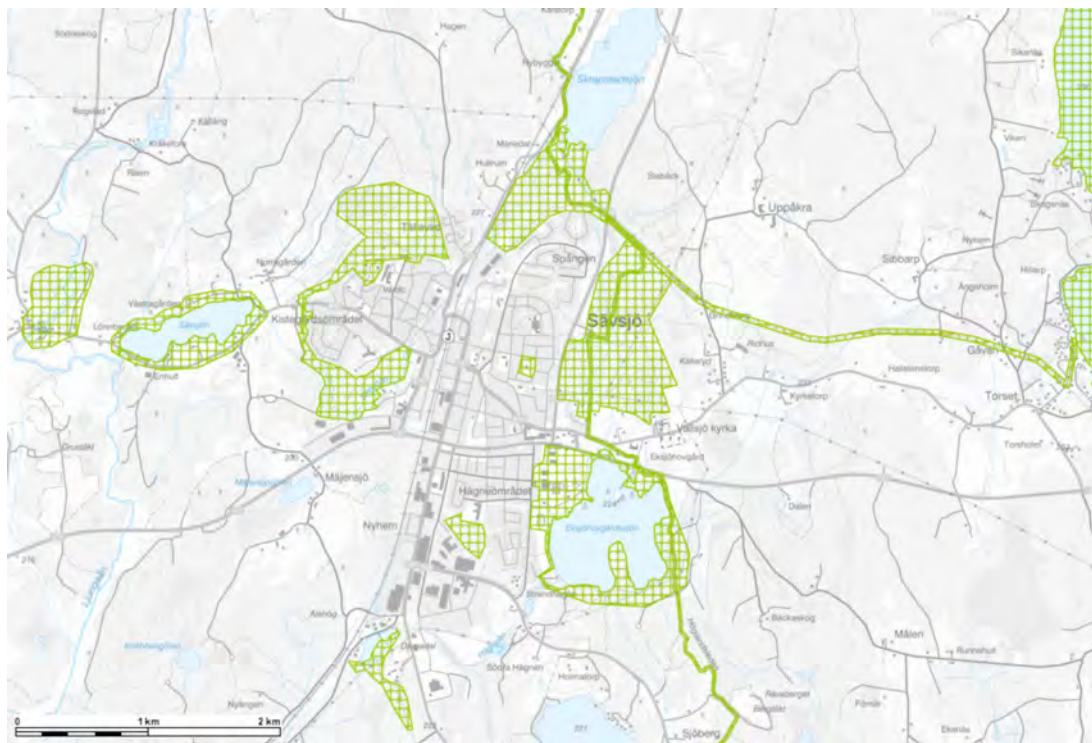
Det gamla smalspåret mellan Sävsjö och Vallsjön är ett vanligt använt gång- och cykelstråk som dessutom binder samman Vallsjöområdet med Sävsjö.

Kommunala badplatser

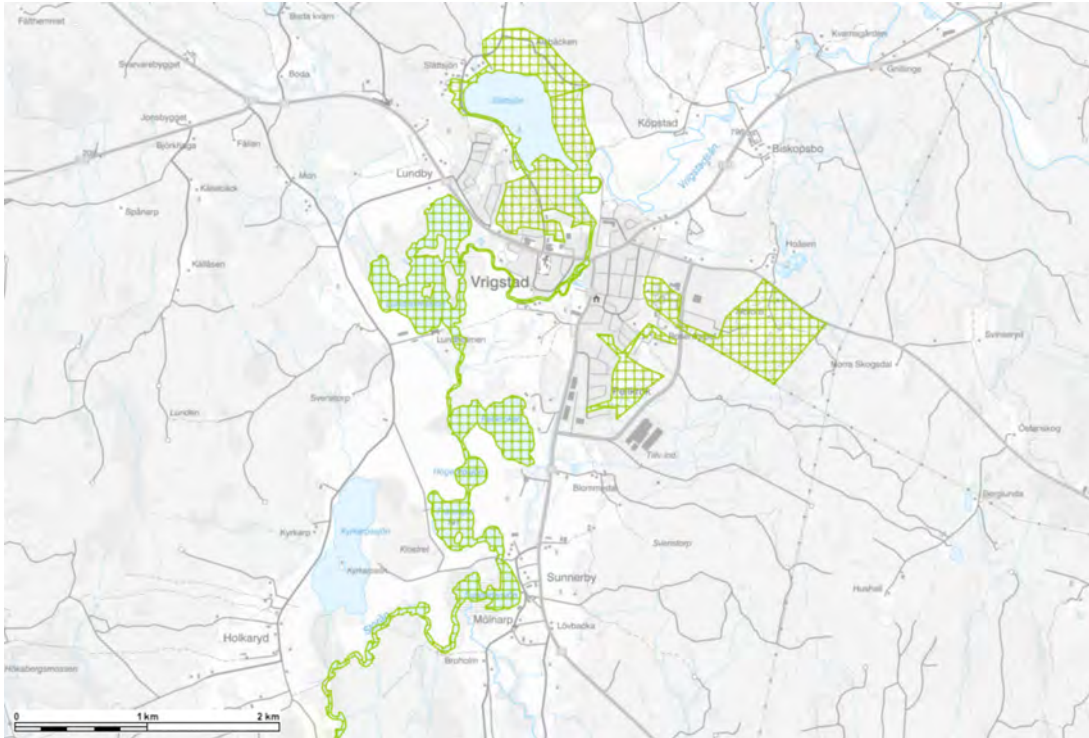
Kommunens iordningsställda badplatser finns i närheten av kommunens tätorter samt vid Skärsjön utanför Skepperstad. De badplatserna som är iordningsställda av kommunen ligger vid sjöarna: Eksjöhovgårdssjön, Vallsjön, Slättsjön, Norrsjön (Vikskvarnsbadet), Svinasjön och Skärsjön. Även den privata badplatsen i Möcklehult är av högt allmänt intresse.

Kommunintressen för tätorterna

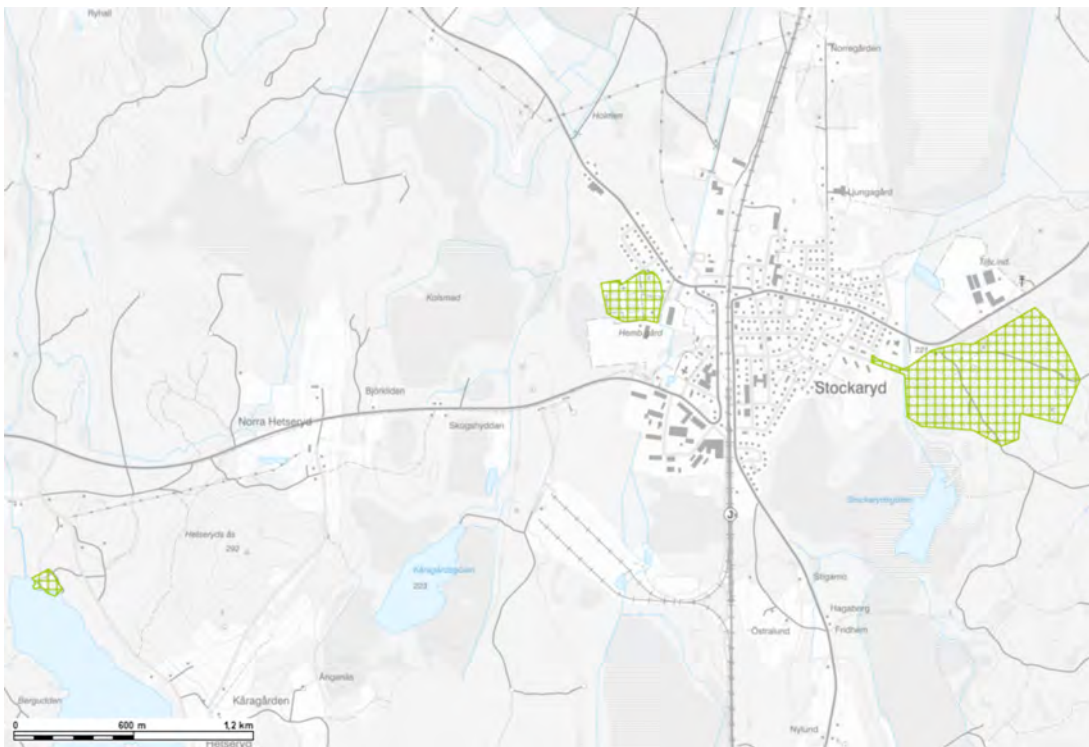
För varje tätort finns det också särskilda värden som är av allmänt intresse lokalt på orten. Bland annat har skolskogarna höga allmänna värden, dessa beskrivs i avsnittet om Offentlig service och samhällsfunktioner. Förutom skolskogarna är följande tätortsnära friluftsområden av allmänt intresse i kommunens tätorter:

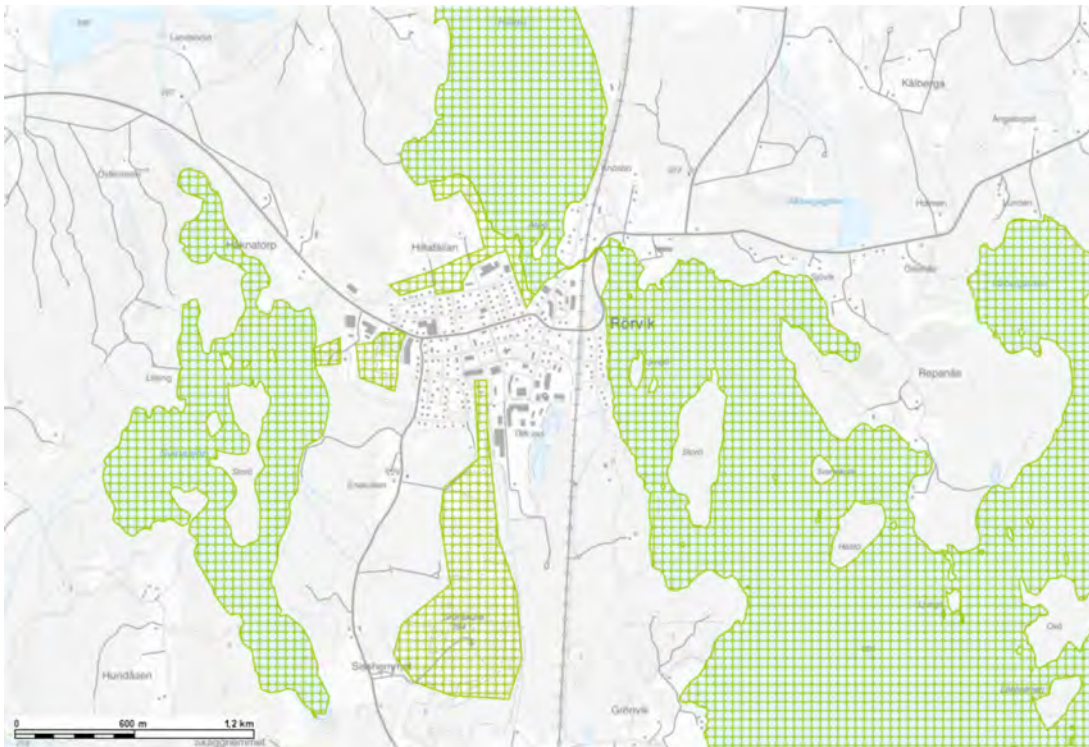
- Sävsjö: Området runt Eksjöhovgårdssjön, området kring Djurgårdsstugan och elljusspåret, Sanatorieskogen, området kring Högagärdebacken, promenadslingan runt Sävsjön, Komstads ängar, Djupadals strövområde samt området söder om Skrapstadssjön.

- Vrigstad: Idrottsområdet inklusive elljusspåret, promenadslingan runt Slättsjön, Sinaiberget och Vrigstadsån inklusive sjösystemet söder om Vrigstad.

- Stockaryd: Området kring Tallbacken och elljusspåret, idrottsplatsen samt området vid Västerkvarnsbadet.

- Rörvik: Elljusspåret inklusive Grönskulle, idrottsplatsen och Svinasjön inklusive badplatsen. Dessutom är Allgunnen och Hillen och promenadmöjligheter utmed sjöarna av högt intresse för Rörvik.

Tätortsnära skogar

Skog och natur som ligger i direkt anslutning till tätorterna används ofta som rekreationsområde av ortens invånare. På en del platser har kommunen anlagt gångstråk, elljusspår, grillplatser eller liknande för att underlätta rekreationen och tillgängligheten i terrängen, men de flesta tätortsnära rekreationsområdena utgörs av stigar i skogen. Barn och ungas tillgång till friluftsliv och rekreation stärker barnens rättigheter, minskar utanförskap och förbättrar integrationen. Därför är det viktigt att kommunala skogar är tillgängliga, samarbeten med lokala föreningar att barn- och unga prövar på friluftaktiviteter och att skolor ska ligga i närheten av skogar för att underlätta utomhuspedagogik, utomhusaktiviteter och vistelse i naturen.

Stora delar av den tätortsnära skogen är kommunägd. Som markägare ansvarar kommunen för skötseln av skogen och antog 2015 riktlinjer för hur denna skulle skötas i närheten av privata bostadsfastigheter. Riktlinjerna ger fastighetsägare rätt att komma med önskemål om trädfällning närmast fastighetsgränsen, men det är kommunens personal som beslutar om trädfällningen verkligen ska ske eller inte. Värdefulla träd ska tas särskild hänsyn till och så långt som möjligt bevaras.

Beståndet av gran ökar i regionen och medför att artrikedomen minskar, andra bestånd pressas undan och variationen i flora och fauna begränsas. Skogen är ytterst viktig eftersom den innehar de flesta av de ekosystem som bidrar till den biologiska mångfalden och spelar en viktig roll för flera ekosystemtjänster. Därför är det viktigt att utöka beståndet av lövskog, men också tallskog, för att få ett varierande bestånd.

Ställningstaganden om kommunintressen för friluftslivet

- Sävsjö kommuns skogsbruksplan ska ta hänsyn till rekreationen i de tätortsnära skogarna, och generellt verka för att utöka beståndet av lövskog och tallskog för att få ett mer varierat bestånd.
- Ifall ett område av allmänt intresse för friluftsliv tas i anspråk ska kommunen säkerställa kompensationsåtgärder i andra områden. Ifall ett sådant område delas ska gröna korridorer och passager anläggas för att underlätta tillgången till områdena.
- I tätortsnära naturområden som ägs av kommunen ska jakträtt inte utarrenderas.
- I anslutning till friluftslivs- och motionsområdena reserveras mark som ger möjlighet för en utvidgning av områdena.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Landsbygdsutveckling i strandnära läge förkortas LIS och innebär att kommunen i översiktsplanen kan peka ut områden där det är lämpligt med strandnära bebyggelse för att utveckla landsbygden. Syftet med LIS är att möjliggöra bebyggelse i attraktiva lägen på landsbygden i strandskyddade områden för att bidra till landsbygdens utveckling. Områden som är lämpliga för LIS pekas ut i översiktsplanen och prövas sedan i samband med bygglov eller detaljplan. LIS regleras i Miljöbalken 7 kap. 18 d-e § och Plan- och bygglagen 3 kap. 5 §.

LIS-områdena ska skapa förutsättningar för service i de närliggande tätorterna, men de bör inte förläggas så att allmänhetens tillgång till stränderna försämras för mycket i tätorterna. Det är å andra sidan viktigt att bostadsbebyggelse i LIS-områden inte förläggs på ett för stort avstånd från tätorterna. Detta för att bebyggelsen verkligen ska skapa bättre förutsättningar för en hållbar utveckling i tätorterna. För att skapa förutsättningar för hållbart resande har ett lämpligt pendlingsavstånd med cykel in till tätorterna och till busshållplatser utanför tätorterna använts för att bedöma lämpligt avstånd för LIS-områdena.

När det gäller LIS-områden som möjliggör utveckling av besöksnäringens verksamheter är inte avståndet till tätorterna lika viktig. I princip hela kommunen kan utgöra underlag för utveckling av landsbygden. Det viktiga är att de som bor i tätorter har en fortsatt god tillgång till stränderna och därför bör den här typen av verksamheter lokaliseras en bit från tätorterna.

De kriterier som fastställdes i kommunens översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen från 2011 har konkretiserats här och den gamla översiktsplanen blir i och med att den här översiktsplanen vinner laga kraft inaktuell.

Strandnära bebyggelse i Sävsjö kommun

I Sävsjö kommun finns 606 kilometer strandlinje fördelat på fler än 150 sjöar. Av strandlinjen är ungefär 119 kilometer bebyggd, vilket motsvarar strax under 20 % ([Strandnära markanvändning, SCB](#)). Bebyggelsen utmed stränderna utanför tätorterna är oftast antingen relativt småskalig med mindre fritidshus eller större jordbruksfastigheter med gårdar som funnits på platsen under en längre tid.

I en undersökning som gjordes i samband med att kommunens besöksnäringstrategi togs fram framkom det att en majoritet av besökarna i Sävsjö kommun besöker kommunen för naturupplevelser, hälsa, rekreation, bad, fiske och camping. Kommunens stränder är alltså viktiga för den typen av besöksnäringens verksamheter som är vanligast i kommunen. För att kommunens sjöar och stränder fortsatt ska vara attraktiva för naturupplevelser och rekreation finns både ett

behov av att bibehålla oexploaterade stränder och att möjliggöra för besöksnäringens verksamheter att använda de stränder som finns.

Områden utmed stränder i länet har ofta använts som boplatslägen under förhistorien och kan därför ha en hög grad av dolda fornlämningar. Detta kan ställa krav på arkeologiska utredningar i samband med fortsatt planering utmed stränderna.

Förutsättningar för landsbygdsutveckling i Sävsjö kommun

Jordbruksverket delar in kommunerna i Sverige i olika kategorier för att kunna jämföra skillnaderna i utvecklingen mellan landsbygden och städerna. Enligt deras definition räknas Sävsjö kommun som en gles landsbygdskommun. I kommunen har den största tätorten Sävsjö en befolkning på strax över 5500 personer. På landsbygden bor ungefär 3000 personer och i övrigt är kommunens befolkning fördelad på kommunens tre övriga tätorter. Förutsättningarna för landsbygdsutveckling för kommunens fyra tätorter beskrivs närmare nedan.

Kommunen har haft lägst försäljningspris för nyproducerade småhus i länet under de flesta åren sedan 1990-talet ([Fastighetspriser och lagfarter, SCB](#)[□]). Exploateringstakten i kommunen är relativt låg - mycket beroende på svårigheterna i att ta lån för ny bostadsbebyggelse då försäljningspriserna är låga. Därför är utveckling i strandnära lägen en viktig förutsättning för att nya bostäder ska kunna byggas i kommunen.

Förutsättningar för landsbygdsutveckling i tätorterna

Sävsjö är kommunens största tätort med drygt 5500 invånare. I tätorten finns idag skolor, mataffärer och till en begränsad del detaljhandel. Sävsjö är ett mindre nav för kollektivtrafik där tågen till Jönköping och Växjö samt bussar till Vetlanda, Vrigstad/Jönköping och Stockaryd/Rörvik/Lammhult avgår. Trots att mycket service finns i tätorten brister underlaget för en del av servicen. Dessutom är resandeunderlaget för kollektivtrafiken något bristande - vilket medför att antalet avgångar blir få. När det gäller detaljhandel hade ett större befolkningsunderlag skapat en starkare robusthet för de butiker som fortfarande finns kvar på orten. Även gymnasieskolan hade blivit mer ekonomiskt gångbar av ett större elevunderlag. Med anledning av att Sävsjö - trots sina 5500 invånare - har bristande befolkningsunderlag för en del av sin service och eftersom Sävsjö kommun är en gles landsbygdskommun är bedömningen att även Sävsjö tätort ska räknas som en sådan landsbygd som behöver ett utökat befolkningsunderlag för att kunna behålla delar av sin service. Att Sävsjö tätort dessutom har god tillgång till stränder för allmänheten utmed sjöarna Eksjöhovgårdssjön, Sävsjön och Skrapstadssjön innebär sammantaget att andra sjöar än de tre nämnda kan utgöra områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Vrigstad är kommunens näst största tätort med strax över 1500 invånare. På orten finns idag bland annat mataffär, vårdcentralsfilial, hotell, skola och kollektivtrafik mellan Sävsjö och Jönköping. Det finns behov av ett utökat befolkningsunderlag för att säkerställa servicen på orten.

Stockaryd ligger i mitten av kommunen och är en tätort med strax över 1000 invånare. På orten finns idag bland annat mataffär, skola och kollektivtrafik i form av tågtrafik och bussar mellan Sävsjö och Rörvik. Det finns behov av ett utökat befolkningsunderlag för att säkerställa servicen på orten.

Rörvik är den tätort i kommunen som har störst behov av ett stärkt befolkningsunderlag för ortens service. I Rörvik bor något mindre än 600 personer. Trots att Södra stambanan passerar igenom tätorten finns idag inte underlag för en tågstation och kollektivtrafiken i övrigt är också begränsad. Kommunen håller på att bygga en helt ny högstadieskola i Rörvik, vilket är en satsning för landsbygden.

Rörvik är dessutom en ort som har goda förutsättningar för utveckling i strandnära lägen. I anslutning till orten finns flera stora sjöar med långa stränder som skapar goda förutsättningar för både en attraktiv livsmiljö och för utveckling av naturturism.

Förändringar med anledning av konkretiserade kriterier

Här redovisas övergripande förändringar i LIS-områdena jämfört med gällande översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som antogs av kommunen 2011.

Sjöarna Vallsjön och Övingen omfattas av Natura2000-område som regleras enligt Miljöbalken 7 kap. och är därför olämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära läge enligt kommunens egna kriterier.

Kommunen anser att det kan vara lämpligt att peka ut LIS-områden som ligger i vattenskyddsområden och övriga kommunala vattentäkter under förutsättning att bebyggelsen i dessa områden kan anslutas till det allmänna vatten- och avloppssystemet. Kommunens bedömning bygger på att omkringliggande bebyggelse också kommer att kunna anslutas till det allmänna vatten- och avloppssystemet och att belastningen från enskilda avlopp alltså kan komma att bli mindre. Därför undantas vattenskyddsområdet från det första kriteriet nedan.

Området vid Grönvik har plockats bort helt då det ligger inom vattenskyddsområdet för Allgunnen men så långt ifrån Rörvik att det är svårt att ansluta till det allmänna vatten- och avloppsnätet.

På flera platser har några av de tidigare LIS-områdena justerats eller plockats bort då de låg på områden med åker eller betesmark.

Vid Sävsjön väster om Sävsjö och i Slättsjön i närheten av Vrigstad har till områden plockats bort eftersom strandområdena utgör viktig jordbruksmark och strandområdet runt sjön har stor betydelse för allmänheten i respektive tätort.

Efter samrådet har några justeringar skett med anledning av de inkomna synpunkter. Bland annat har nya LIS-områden lagts till vid Boda kvarn nordost om Vrigstad, i norra delen av Norrsjön strax söder om Hjärtlanda och vid Rya väster om Rörvik. Områdena utmed Linneshöjden och Hultsjön har

plockats bort då de ligger på ett för långt avstånd från närmaste tätorter för att bedömas kunna utgöra ett underlag för servicen i dessa.

Ställningstaganden i form av kriterier för att peka ut LIS-områden

För att ett område ska bedömas som lämpligt för landsbygdsutveckling i strandnära läge krävs att följande kriterier uppfylls:

- Området är inte skyddat enligt sjunde kapitlet i miljöbalken (strandskyddade områden och vattenskyddsområden undantaget).
- Området består inte av uppenbart brukningsvärd åker- eller betesmark. En närmare bedömning av åker- eller betesmarkens brukningsvärde får göras i kommande prövning.
- Området tillhör inte ett storstadsområde, länscentra eller större tätort med liten tillgång till orörda stränder. Ingen av tätorterna i Sävsjö kommun omfattas av den här punkten.
- Området ligger i närheten av befintlig infrastruktur såsom vägar, kollektivtrafik och service.
- Området har en liten betydelse för strandskyddets syften – i synnerhet i närheten av tätorter.
- Det strandnära läget ska ge fördelar för markanvändningen – det kan handla om campingar som använder sjön som en del av sin verksamhet eller att strandnära lägen för bostäder skapar en ökad attraktivitet.
- Området ska på sikt ge positiva effekter för landsbygden genom att till exempel ge sysselsättningseffekter eller bidra till upprätthållande av service.
- För att bostäder i strandnära lägen ska kunna ge förutsättningar för att upprätthålla service bör dessa ligga inom tjugo minuter med cykel från närmaste tätort eller tio minuter med cykel från busshållplats varifrån det går att ta sig till någon av tätorterna.
- För att verksamheter i strandnära lägen ska kunna ge förutsättningar för att skapa sysselsättningseffekter inom besöksnäringen kan dessa ligga inom hela kommunens gränser. De bör dock inte placeras inom en kilometer från närmaste tätort för att säkerställa allmänhetens tillgång till stränderna.

Även områden som inte är direkt utpekade i översiktsplanen kan komma att bli aktuella som områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Dessa ska då föregås av en översiktlig inventering och en motivering till vilken typ av service LIS-området stödjer i samband med bygglovshandläggning.

Ställningstaganden vid planering och byggande i LIS-områden

- Vid ny bebyggelse i områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska fri passage om minst 30 meter lämnas utmed stranden.

- Vid ny bebyggelse i områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska hållbara vatten- och avloppslösningar användas. I de fall där det är möjligt och rimligt att koppla på allmänna vatten- och avloppssystem ska det göras.
- Anslutningar till befintliga vägar ska eftersträvas framför nyanläggning av vägar.
- Anläggningar i form av småbåtshamnar eller bryggor ska inom områdena vara allmänt tillgängliga och gemensamma.
- Befintlig vegetation längs strandlinjen bör bevaras av hänsyn till naturvärden.

LIS-områden

I det här avsnittet redovisas de LIS-områden som pekas ut av kommunen i översiktsplanen. LIS-områdena bedöms vara lämpliga för utveckling av bostadsbebyggelse eller besöksnäringens verksamheter. Läs mer områdenas specifika förutsättningar i beskrivningarna om varje område. LIS-områdena uppfyller de generella kriterier som ställts upp av kommunen ovan.

[Länk till översiktsplanekartan med områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.](#)

Holmsjön

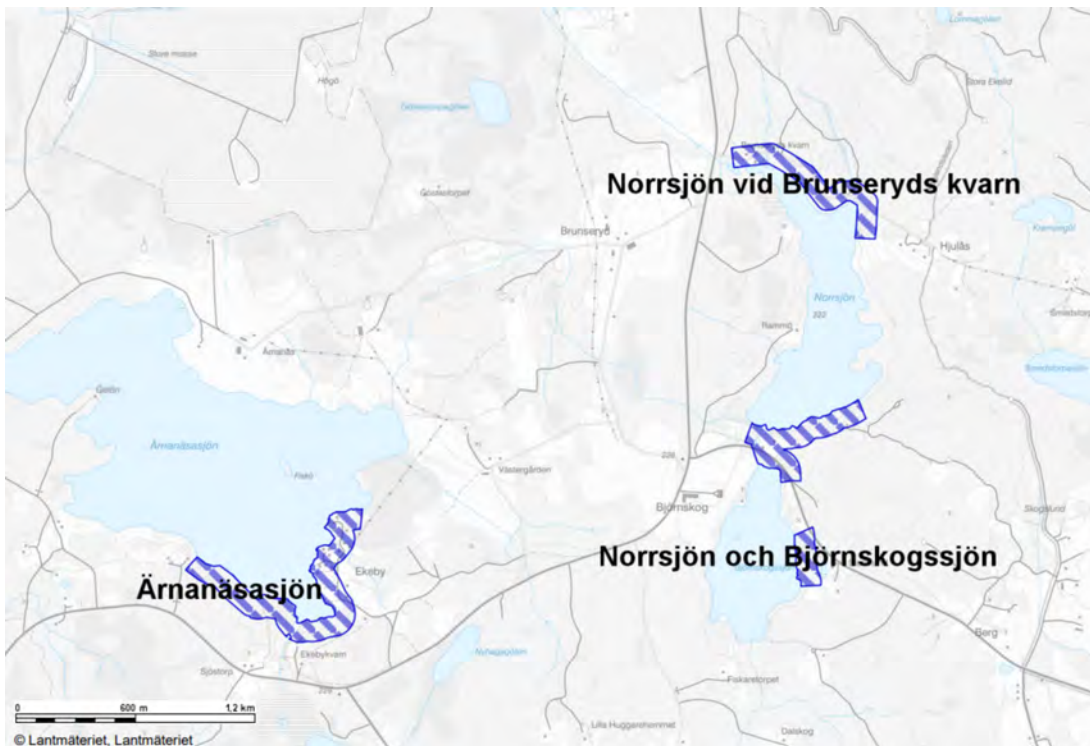
Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger utmed Holmsjöns ostliga strand sydost om Sävsjö tätort mellan väg 761 och 768. Området ligger ungefär fyra kilometer från tågstationen i Sävsjö och stödjer service i Sävsjö tätort.

Inom det berörda strandområdet finns inga kända natur- eller kulturmiljövärden. Strandområdet bedöms inte utgöra ett viktigt område för det tätortsnära friluftslivet i Sävsjö tätort då Sävsjön, Skrapstadssjön och Eksjöhovgårdssjön är de tre viktiga sjöarna för friluftslivet i tätorten.

Områdets utbredning har justerats något för att inte ligga på jordbruksmark och för att skapa möjlighet till förtätning vid befintlig bostadsbebyggelse.

- I granskningsyttrandet från Länsstyrelsen i Jönköpings län framgår det att länsstyrelsen anser att området vid Holmsjön inte uppfyller kriterierna i 7 kap. 18 § e miljöbalken vilket betyder att länsstyrelsen inte delar kommunens uppfattning om att det är lämpligt för utveckling av landsbygden. Läs mer om länsstyrelsens bedömning i granskningsyttrandet.

Norrsjön och Björnskogssjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger utmed de två sjöarna Norrsjön och Björnskogssjön. Sjöarna ligger nära varandra och med Hultsjövägen passerandes emellan några hundra meter öster om Björnskogs busshållplats som nyligen har fått en pendlarparkering. Området stödjer kollektivtrafiken som går mellan Sävsjö och Stockaryd samt de två tätorternas service. Området ligger inom skolområdet för låg- och mellanstadiet i Stockaryd och högstadiet i Rörvik och därför kommer både Stockaryd och Rörvik att dra nytta av utveckling av bostäder i området.

Inom området finns inga kända natur- eller friluftsvärden. Däremot finns en äldre kvarn i områdets västra del. Kvarnen är en så kallad övrig kulturhistorisk lämning och lämpligheten att bygga i anslutning till den får bedömas i bygglovskedet.

Området har justerats för att inte ligga på jordbruksmark.

Ärnäsasjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger utmed Ärnäsasjön öster om Stockaryd. Från Stockaryd är det ungefär fyra kilometer. Området stödjer den service som finns i Stockaryd samt kollektivtrafiken mellan Stockaryd och Sävsjö.

Ärnäsasjön utgör dricksvattentäkt för Stockaryd och området är inte lämpligt för ny bebyggelse förrän Stockaryds dricksvattenförsörjning har säkrats från annat håll genom en ny överföringsledning. Inom området finns inga kända naturvärden. Däremot finns äldre

kulturarhistoriska lämningar i form av lägenhetsbebyggelse och en kvarn. Vid byggnation i anslutning till dessa behöver påverkan utredas i bygglovsskedet. Delar av området används av närboende för friluftslivet, men kommunens bedömning är att dessa områden kan finnas kvar även om delar av området fortsätter att utvecklas.

En del av området har plockats bort då det bestod av jordbruksmark och ersatts av ett större sammanhängande område som till större del ansluter till fritidshusområdet som finns vid sjön idag.

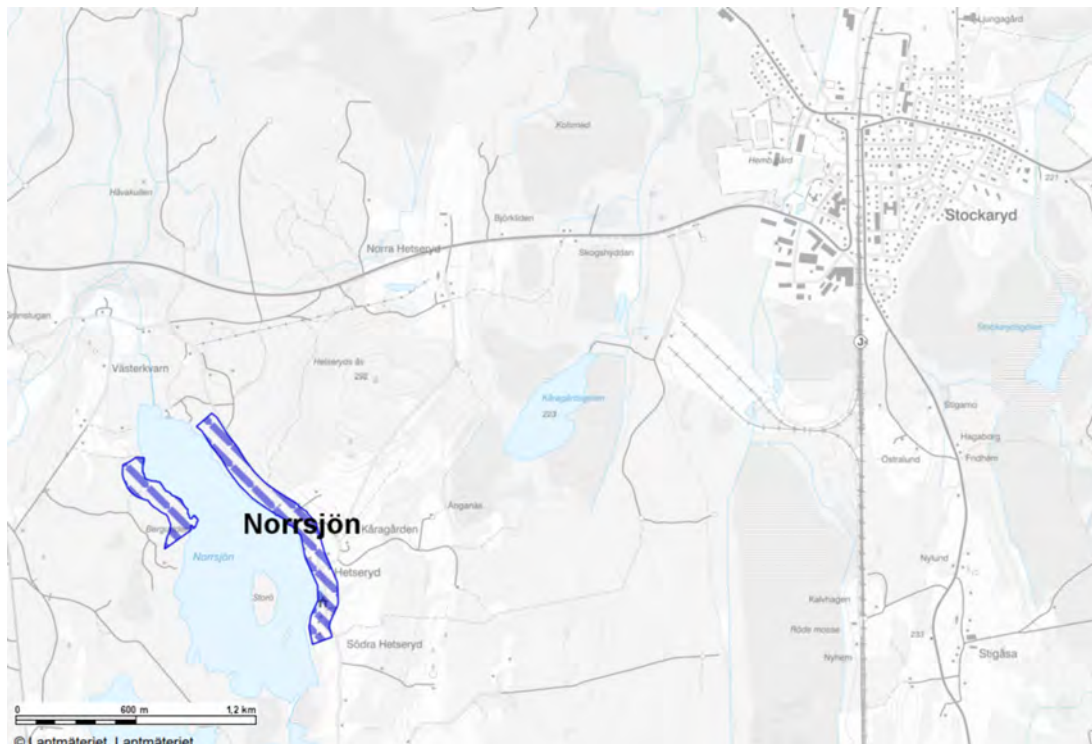
Norrsjön vid Västerkvarn

Ställningstaganden och konsekvenser

Beskrivningen omfattar två områden utmed Norrsjön väster om Stockaryd. I och med den nya dragningen av väg 761 byggdes en gång- och cykelväg till Stockaryd. Det är också möjligt att ta sig från sjön till Nya Hjälmseryd någon kilometer nordväst om sjön som ligger utmed riksväg 30 och där det finns en pendelparkering. Det av de två områdena som ligger längst från Stockaryd ligger ungefär fem kilometers färdväg från tätorten. Området bedöms stödja servicen i Stockaryd.

Inom områdena finns inga kända natur-, kulturmiljö- eller friluftsvärden. Norr om området på östra sidan om sjön ligger det allmänna Västerkvarnsbadet som ska finnas kvar.

Delar av områdena har justerats eller tagits bort då de tidigare delvis bestod av jordbruksmark.

Hillen

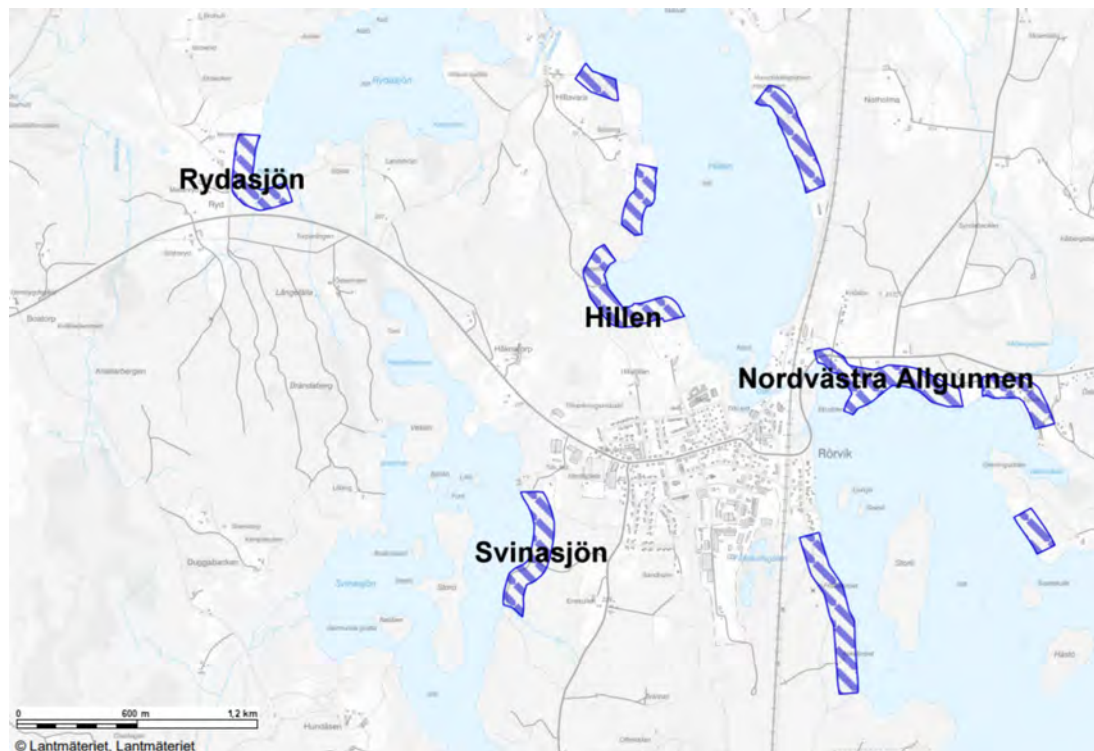
Ställningstaganden och konsekvenser

Beskrivningen omfattar flera områden utmed Hillen norr om Rörviks tätort. Områdena ligger både på västra och östra sidan om Hillen och med närhet till Rörvik. Området som ligger längst från Rörvik ligger fyra kilometers resväg från tätorten. Områdena bedöms stärka servicen i Rörvik.

Inom områdena finns inga kända natur- eller friluftsvärden. Däremot finns ett antal kulturhistoriska lämningar inom vissa av områdena. Påverkan på dessa får bedömas i bygglovsprövningen.

Några av områdena har justerats eller tagits bort då de tidigare delvis bestod av jordbruksmark.

Ett av områdena i Hillen är lämpligt för en sammanhållen utveckling av bostäder med anslutning till det allmänna vatten- och avloppssystemet. Läs mer under [Sammanhängande bostadsbebyggelse i Rörvik](#).

Svinassjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Område utmed östra Svinassjön väster om Rörvik. Området ligger i direkt anslutning till Rörvik och kommer att stödja servicen i tätorten.

Inom området finns inga kända natur-, kulturmiljö eller friluftsvärden. Norr om området ligger Rörviks allmänna badplats som ska finnas kvar på platsen.

Området är lämpligt för en sammanhållen utveckling av bostäder med anslutning till det allmänna vatten- och avloppssystemet. Läs mer under [Sammanhängande bostadsbebyggelse i Rörvik](#).

Rydassjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Område utmed sydvästra Rydassjön som ligger väster om Rörvik. Området ligger ungefär tre kilometers resväg från Rörvik och nära en busshållplats för busstrafiken som går mellan Lammhult och Sävsjö via Rörvik och Stockaryd. Området bedöms stärka servicen i Rörvik.

Inom området finns inga kända natur-, kulturmiljö- eller friluftsvärden.

Området är nytt och finns inte med i kommunens översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Nordvästra Allgunnen

Ställningstaganden och konsekvenser

Beskrivningen berör här flera områden i nordvästra delen av Allgunnen och de områden som ligger vid den delen av sjön Allgunnen som omfattas av vattenskyddsområde. Det av områdena som ligger längst ifrån Rörvik ligger tre kilometer från Rörvik och de berörda områdena drar fördel av den nya gång- och cykelväg som byggts från Rörvik och österut. LIS-områdena stärker servicen i Rörvik samt kollektivtrafiken mellan Rörvik och Stockaryd/Sävsjö.

Utvecklingen av vissa av de berörda områdena bör ske utifrån ett helhetsgrepp där bland annat allmän vatten- och avloppsförsörjning säkras. Läs mer om dessa under [Sammanhängande bostadsbebyggelse i Rörvik](#).

Inom områdena finns inga kända natur- eller friluftsvärden. Inom vissa områden finns kulturhistoriska lämningar i form av äldre lägenhetsbebyggelse. Hela Allgunnen pekas ut som en nationellt värdefull sjö av Länsstyrelsen.

Områdena har justerats något då tidigare områden delvis bestod av jordbruksmark. Justeringar har också möjliggjort utveckling närmare Rörviks tätort för att bättre kunna utnyttja den nya gång- och cykelvägen.

Övriga Allgunnen

Ställningstaganden och konsekvenser

För övriga delar av Allgunnens strand har flera områden också pekats ut som lämpliga LIS-områden. Områdena ligger utanför vattenskyddsområdet för sjön. Utvecklingen av bostäder i dessa områden behöver inte utvecklas i ett större sammanhang eftersom de inte ligger inom vattenskyddsområdet och det därmed inte är nödvändigt att anlägga ett allmänt vatten- och avloppssystem. Områdena stödjer servicen i Rörvik. Det av områdena som ligger längst från Rörvik ligger cirka sex kilometers resväg från tätorten.

Inom områdena finns inga kända natur- eller friluftsvärden. Inom ett område finns kulturhistoriska lämningar i form av en fossil åker. Hela Allgunnen pekas ut som en nationellt värdefull sjö av Länsstyrelsen.

Några av områdena har justerats eller tagits bort då de tidigare delvis bestod av jordbruksmark.

Furusjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Område som ligger utmed Furusjöns södra strand ungefär fem kilometer öster om Rörvik. Området stödjer Rörvik och den service som finns där. Väg 744 löper längs området, vilket innebär att trafikinfrastrukturen inte behöver byggas ut nämnvärt. En stor del av utvecklingen inom området bedöms kunna ligga söder om vägen.

Inom området finns inga kända natur- eller kulturmiljövärden. Däremot finns inom området en iordningsställd badplats men bedömningen är att den kan finnas kvar även om delar av området utvecklas.

Slättsjön

Ställningstaganden och konsekvenser

Beskrivningen omfattar ett område utmed Slättsjön i norra Vrigstad. Området ligger några hundra meter norr om Vrigstad och förväntas stärka servicen i Vrigstad. Delar av området har redan bebyggt, men finns kvar för att säkerställa möjligheten för den befintliga bostadsbebyggelsen att fortsätta utvecklas.

Inom området finns inga kända naturvärden. De kända kulturmiljövärden som finns inom området har hanterats i detaljplaner. Området runt Slättsjön i Vrigstad är viktigt för det tätortsnära friluftslivet i Vrigstad - därför är det extra viktigt att säkerställa möjligheten till en promenadslinga runt sjön i Vrigstad.

Vrigstadån uppströms Vrigstad

Ställningstaganden och konsekvenser

Område utmed Vrigstadån nordost om Vrigstad. Området ligger i närheten av väg 127 som går mellan Vrigstad och Sävsjö. I närheten till området finns busshållplatser som gör det möjligt att ta sig till Vrigstad och Sävsjö. Området ska stärka servicen i Vrigstad samt kollektivtrafiken.

Inom området finns inga kända natur- eller kulturmiljövärden. Vrigstadån översvämmas ibland och det är viktigt att ny bebyggelse förläggs minst 2,4 meter över det normala vattenståndet i ån.

Området har justerats då det delvis tidigare bestod av jordbruksmark.

Bodaån

Ställningstaganden och konsekvenser

Två områden strax nordväst om Vrigstad vid Bodaån. Områdena ligger fyra kilometers färdväg från Vrigstad och ska stödja servicen i Vrigstad.

Inom områdena finns inga kända natur- eller friluftsvärden. I det södra området ligger Boda kvarn som är utpekad som ett kulturhistoriskt intresse i ett underlag från 1989. Hur ny bebyggelse kan utformas med hänsyn till kvarnen får bedömas i bygglovsskedet.

Området är nytt och finns inte med i kommunens översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Säkerhet, miljö, klimat och hälsa

Vid planläggning av den bebyggda miljön ska kommunen se till att marken är lämplig utifrån bland annat säkerhet, miljö, klimat och hälsa. I de här avsnitten i översiktsplanen redovisas några av de faktorer som kan påverka säkerheten, miljön, klimatet eller människors hälsa negativt.

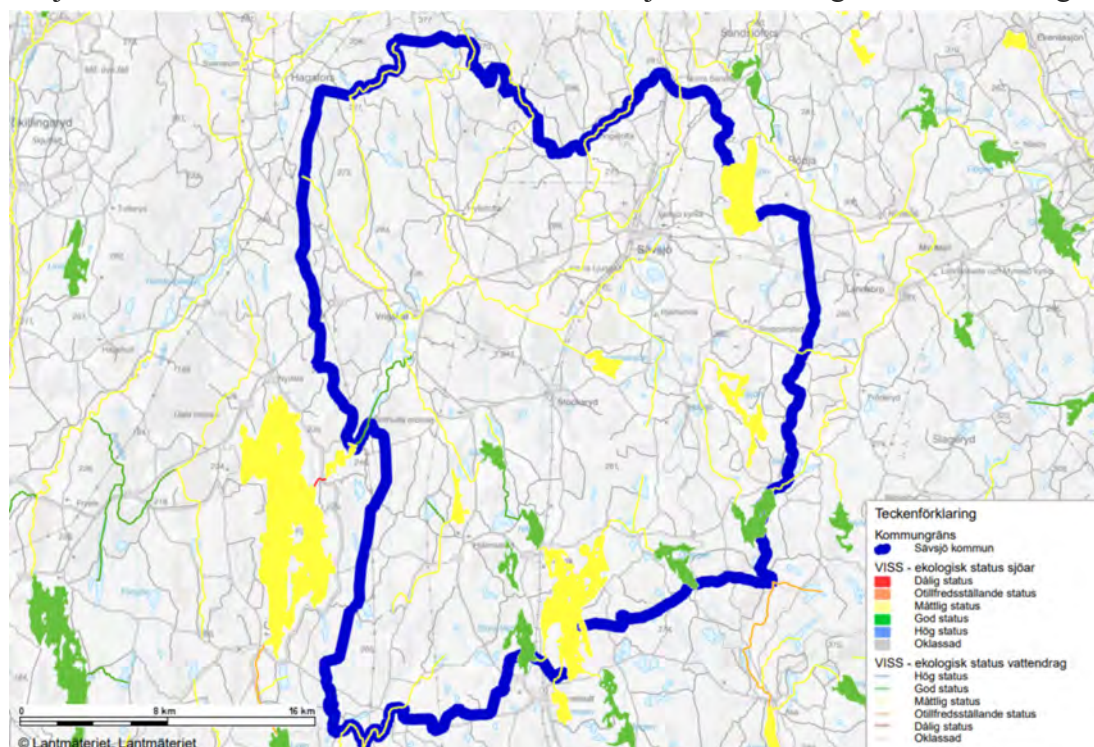
Miljökvalitetsnormer

Enligt 3 kap. 4§ i Plan- och bygglagen ska det framgå i översiktsplanen hur kommunen anser att miljökvalitetsnormerna (MKN) ska följas. Reglerna som gäller för miljökvalitetsnormerna regleras i 5 kap. i Miljöbalken och finns för luft, vatten och buller. Sävsjö kommun omfattas av reglerna gällande miljökvalitetsnormer för vatten och luft.

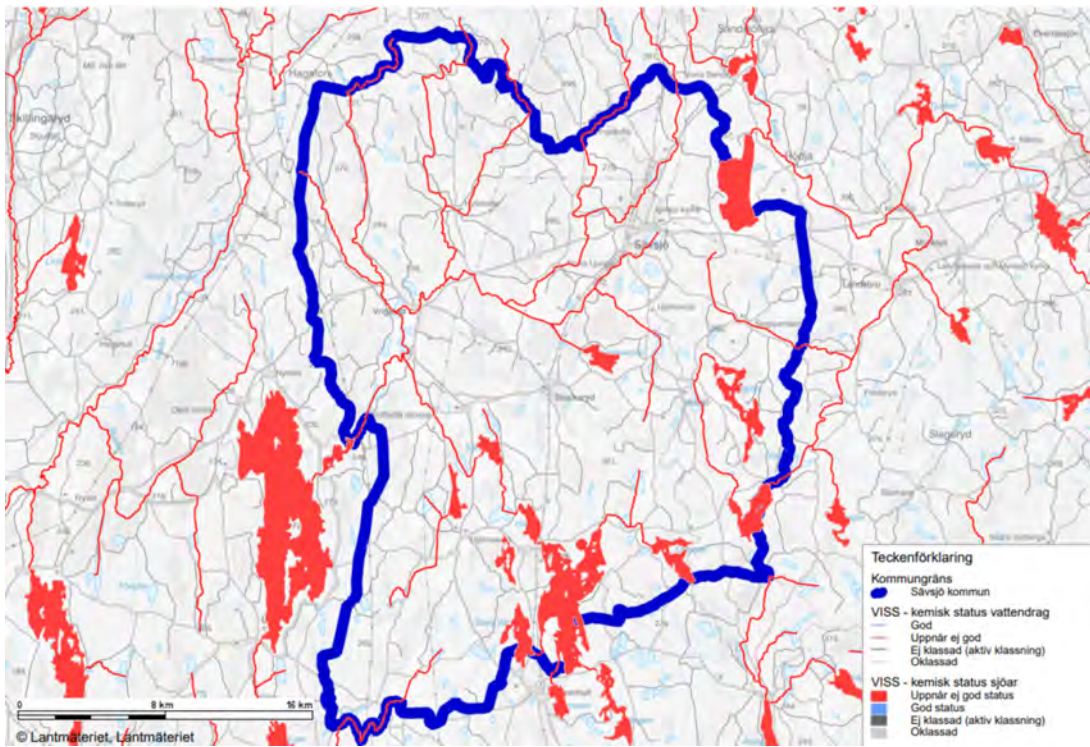
Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer är bestämmelser som syftar till att säkra Sveriges vattenkvalitet.

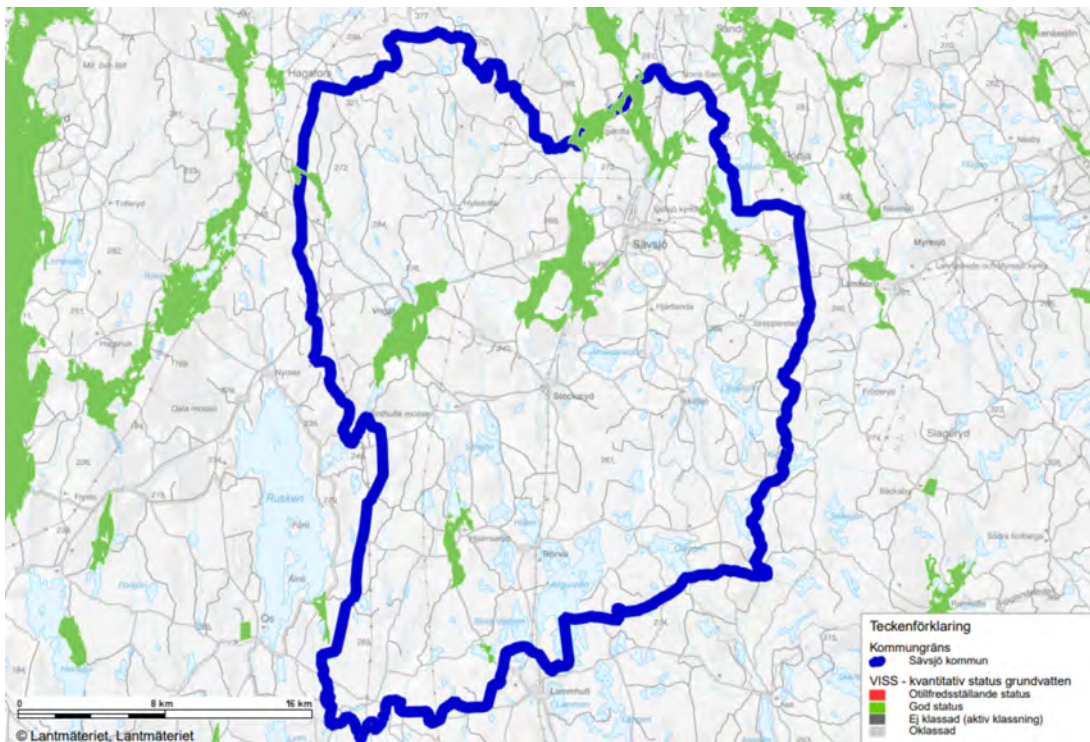
Miljökvalitetsnormer omfattar bestämmelser för sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten.

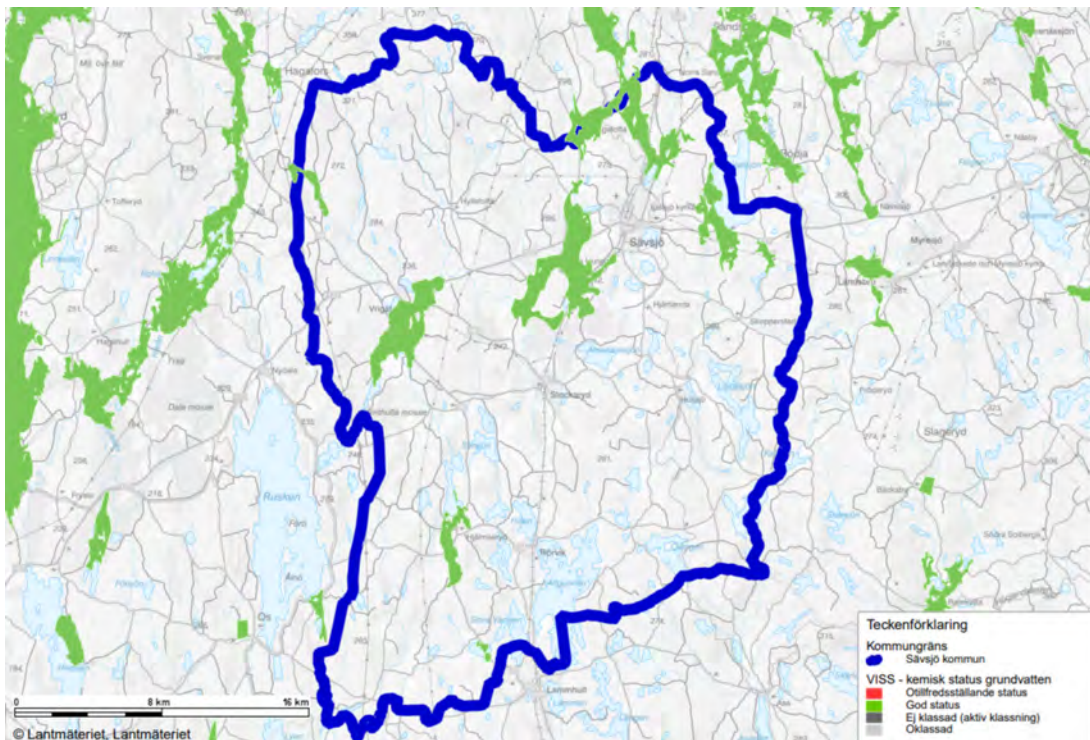
Karta över miljökvalitet för de vattenförekomster som omfattas av vattenförvaltningen: Ekologisk status för sjöar och vattendrag

Karta över miljö kvalitet för de vattenförekomster som omfattas av vattenförvaltningen: Kemisk status för sjöar och vattendrag.

Karta över miljö kvalitet för de vattenförekomster som omfattas av vattenförvaltningen: Kvantitativ status för grundvatten.

Karta över miljö kvalitet för de vattenförekomster som omfattas av vattenförvaltningen: Kemisk status för grundvatten.

[Länk till översiktsplanekartan.](#)

Inom arbetet med vattenförvaltningen tas med jämna mellanrum fram underlag för miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster i Sverige. De senaste besluten om nya miljö kvalitetsnormer, inklusive tillhörande åtgärdsprogram och statusklassning togs år 2021. Miljö kvalitetsnormerna för vatten anger bland annat föroreningsnivåer för metaller, organiska miljögifter och näringsämnen samt störningsnivåer av fysiska ingrepp på vatten som kan orsaka problem för biologisk mångfald eller den naturliga vattenreningen. Målet är att de vatten som omfattas av miljö kvalitetsnormerna ska uppnå god status. Statusklassningen delas upp i kemisk och ekologisk status för ytvatten samt kemisk och kvantitativ status för grundvatten. Ekologisk status utgörs av en sammanvägd bedömning av biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska förhållanden. Kemisk status utgörs av en bedömning av påverkan från kemiska föroreningar och kvantitativ status utgörs av en bedömning av mängden tillgängligt vatten. Eftersom vattnets naturliga gränser inte följer administrativa gränser eller plangränser är det viktigt att ta hänsyn till hela vattnets avrinningsområde vid planering av den fysiska miljön. Påverkan på vatten ackumuleras, vilket kan innebära större problem nedströms om det finns många olika utsläppskällor uppströms.

I Sävsjö kommun omfattas ett flertal vattendrag, sjöar och grundvatten av miljö kvalitetsnormerna för vatten. Eftersom kommunen ligger på höglandet innebär det att det finns en väldigt låg kumulativ påverkan på vattnet. Därför har de flesta ytvattenförekomsterna inom kommunen en måttlig eller god ekologisk status. Vad gäller kemisk status så undantas alla ytvatten i Sverige från kraven på god status för kvicksilverföreningar och bromerad difenyleter (BDE). Bortsett från de två undantagna föroreningarna innehar alla ytvattenförekomster i kommunen god kemisk status.

Grundvattenförekomster värderas utifrån kvantitativ och kemisk status. I Sävsjö kommun har alla grundvatten god kemisk status och god kvantitativ status.

För att lyckas med att uppnå de satta miljö kvalitetsnormerna tar vattenmyndigheterna fram åtgärdsprogram som ska följas av kommunerna. Sävsjö kommun omfattas av åtgärdsprogrammen för Södra Östersjön respektive för Västerhavet. Bland de åtgärder som har ålagts kommunerna finns bland annat övergripande vattenplanering, miljö tillsyn, skydd av dricksvattentäkter, vattenhänsyn i den fysiska planeringen, framtagande av VA-plan som också hanterar dagvatten och arbete med dioxiner från småskalig förbränning. I översiktsplanen ska det framgå att hänsyn har tagits till vatten på ett sätt så att den fysiska planeringen kan bidra till att miljö kvalitetsnormerna kan uppnås samt hur underlaget från den regionala vattenförsörjningsplanen synliggörs och används. Läs mer om kommunens ställningstaganden kopplat till vatten- och avloppsförsörjning i avsnittet [Vatten och avlopp](#).

I underlaget från vattenförvaltningen framgår det att det idag framförallt är Sävsjöån och Hagneån som påverkas negativt av urban markanvändning – det vill säga tätortsbebyggelse. Alltså är det generellt inte exploateringar i Sävsjö kommun som idag orsakar försämringar av vattenkvaliteten. I tätorterna är det dock viktigt att arbeta aktivt med dagvattenåtgärder och förbättringar av de allmänna vatten- och avloppssystemen för att undvika en försämring av vattenkvaliteten.

Vid fysisk planering i anslutning till vattenförekomster som riskerar att inte uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten ska det enligt gällande lagstiftning säkerställas att den nya bebyggelsen inte riskerar att försämma miljö kvaliteten för vattenförekomsterna.

Ställningstaganden om miljö kvalitetsnormer för vatten

- Åtgärder bör genomföras som en del av den fysiska planeringen för att bidra till att miljö kvalitetsnormerna uppnås – framförallt i de vattenförekomster som påverkas negativt av den urbana markanvändningen.
- Vid framtagande av detaljplaner ska frågor om dagvatten, vattenförsörjning och spillvatten hanteras för att säkerställa att vattnet till och från fastigheten inte påverkar miljö kvaliteten negativt i vattenförekomster som omfattas av miljö kvalitetsnormerna. Det kan bland annat handla om att ta fram dagvattenutredningar för att säkerställa att dagvatten renas på vägen till vattenförekomster.

Miljö kvalitetsnormer för luft

Luftföroreningar kan leda till allvarliga konsekvenser för människor, djur och växter. Konsekvenserna utgörs bland annat av negativ påverkan på människors hälsa, negativ klimatpåverkan och hot mot biologisk mångfald. Luftföroreningar har både en direkt och indirekt påverkan på hälsa och miljö. Förutom att direkt påverka människors luftvägar och lungor samt atmosfären och ozonskiktet, så orsakar luftföroreningar förorening och övergödning.

Miljökvalitetsnormer för luft är den svenska implementeringen av EU:s ramdirektiv för luft som är ett juridiskt bindande styrmedel för att förebygga och åtgärda miljöproblem. För närvarande finns miljökvalitetsnormer gällande utomhusluft för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. I Sverige finns framförallt problem med kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10) i större städer.

I Sävsjö kommun görs modellberäkningar av Luftvårdsförbundet i Jönköpings län för att säkerställa att inte luftföroreningarna överstiger miljökvalitetsnormens gränsvärden. Om gränsvärdena överstigs måste kommunen ta fram ett åtgärdsprogram för hur värdena ska minska. I kommunen ligger värdena för 2019 långt under miljökvalitetsnormernas gränsvärden för alla ämnen och därför har inga särskilda åtgärder behövts.

Åtgärderna som används för att minska luftföroreningar fungerar också för att minska andra negativa påverkansfaktorer, såsom buller och utsläpp av växthusgaser. Därför kan det ändå vara bra att aktivt arbeta för en bättre luftmiljö i tätorterna genom att minska biltrafiken, ha mer grönska och arbeta för att de fordon som finns kvar ska drivas med el.

Ställningstaganden om miljökvalitetsnormer för luft

- Inga särskilda insatser behövs från kommunen för att hantera den befintliga luftkvaliteten, men positiva synergieffekter kan uppstå i samband med andra insatser för att förbättra den bebyggda miljön. Det kan till exempel handla om minskat bilåkande i tätorterna, fler elektrifierade fordon eller mer grönska.

Strålning och radon

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till frågor om strålning och radon. Folkhälsomyndigheten har identifierat tre källor till strålning som är farlig för människor som relevanta att ta hänsyn till i den fysiska planeringen: UV-strålning från solen, joniserande strålning från radonförekomster och elektromagnetisk strålning.

UV-strålning

Antalet fall av hudcancer till följd av strålning är en av de största utmaningarna som identifierats i miljömålsarbetet kopplat till en säker strålmiljö. Antalet fall ökar stadigt och därför är det viktigt att även den fysiska miljön hjälper till att stoppa utvecklingen. Genom att arbeta aktivt med skuggning i offentliga miljöer, såsom plantering av grönska, förbättras förutsättningarna för att undvika UV-strålning för barn och vuxna.

Ställningstaganden om UV-strålning

- Kommunen ska arbeta aktivt med skuggning med hjälp av grönska på offentliga platser och vid skolmiljöer.

Joniserande strålning från radon

Radon är en luktfri och osynlig gas som bildas då det radioaktiva ämnet radium sönderfaller och som förekommer naturligt i mark, luft och vatten. Om radon finns i byggnader brukar det antingen komma direkt från marken, från byggnadsmaterialet som använts eller från dricksvattnet. Vid långvarig exponering av höga radonhalter ökar risken för lungcancer. Rekommendationen från Folkhälsomyndigheten och Boverket är att radonhalten inte bör överstiga 200 Bq/m³.

Även om det är möjligt att peka ut schematiska områden med höga eller låga radonhalter så är det ingen garanti för radonhalten lokalt.

Ställningstaganden om joniserande strålning från radon

- Byggnation i högriskområden för radon ska ske radonsäkert och i normalriskområden ska byggnation ske med ett radonskyddat utförande.

Elektromagnetisk strålning

Elektromagnetiska fält finns överallt där det finns elektricitet. I hemmet och på arbetsplatser utsätts människor för elektromagnetisk strålning i mindre mängd. Det finns få bevis för att låg elektromagnetisk strålning innebär en risk för människors hälsa. Eftersom hälsoeffekter från magnetfält på lång sikt inte kan uteslutas har ett antal statliga myndigheter valt att rekommendera en viss försiktighet.

På grund av försiktighetsprincipen ger fem statliga myndigheter i rapporten *Magnetfält och hälsorisker* (2009) följande rekommendationer vid samhällsplanering och byggande:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvik att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Ställningstaganden om elektromagnetisk strålning

- De fem myndigheternas rekommendationer ska också gälla för Sävsjö kommun.

Buller

Översiktsplanering behöver ta hänsyn till frågor om buller. Buller är sådant ljud som överstiger en viss nivå och som upplevs som störande. Människor som ständigt utsätts för buller, framför allt de som bor i bullriga miljöer, riskerar att bullret påverkar deras sömn och medför ökad stress, vilket i sin tur kan medföra ytterligare konsekvenser som inverkar och påverkar människors liv och välmående.

De områden som generellt sett utsätts för trafikbuller i kommunen är områdena utmed de stora vägarna 30, 127 och 128, Södra stambanan och tungt trafikerade gator.

Industrier är en annan källa till buller, så kallat industribuller. Maskiner, fläktar, transporter, bankande och liknande resulterar i att industrierna blir bullriga. Industribullret är en anledning till att industrier och bostäder skiljs åt av ett avstånd som lämpas i förhållande till det buller den tillåtna verksamheten inom industriområdet kan generera.

Även andra typer av verksamheter kan ge bullerpåverkan, exempelvis vindkraft, motorsport och skjutbanor. Den här typen av anläggningar är ofta tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt miljöbalken. Uppförande av ny bostadsbebyggelse i närheten av bullrande anläggningar kan försvåra för dessa anläggningar att få förnyade tillstånd.

Lagstiftning om buller relevant för den fysiska planeringen

Enligt förordningen om omgivningsbuller (2004:675) ska Trafikverket ta fram bullerkartor och åtgärdsprogram för järnvägar som trafikeras med mer än 30 000 tåg per år – vilket i Sävsjö kommun innebär Södra stambanan. Trafikverket har planerat att genomföra bulleråtgärder utmed Södra stambanan i södra delen av Jönköpings län från 2023 och framåt (källa: [Trafikverket](#)).

Sedan 1 juli 2017 gäller en förordning till miljöbalken med bestämmelser om riktvärden för buller utomhus vid bostadsbyggnader från spårtrafik och vägar. Förordningen ska tillämpas vid planläggning samt ärenden om förhandsbesked och bygglov utanför detaljplan. Enligt förordningen bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dB(A) ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad, och 55 dB(A) ekvivalent ljudnivå samt 70 dB(A) maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Ställningstaganden om buller

- Vid detaljplanering eller lovgivning av ny bebyggelse i närheten av befintliga bullrande verksamheter ska hänsyn tas till verksamheternas framtida möjligheter att få förnyade tillstånd. På samma sätt ska nya verksamheter lokaliseras på ett avstånd från bostäder så att framtida möjligheter att få förnyade miljötillstånd säkras.

- Vid detaljplanering eller lovgivning av ny eller befintlig bebyggelse i närheten av trafikerade vägar eller Södra stambanan ska hänsyn tas till risken för buller. Bullret kan minskas till exempel genom en smart utformning eller lokalisering av bebyggelsen.

Skydd mot olyckor

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till behovet av skydd mot olyckor. Enligt Lagen för skydd mot olyckor (LSO) ska kommunen vidta åtgärder för att förebygga bränder samt verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder. I avsnittet om Ras, skred, erosion och översvämning samt i avsnittet om Farligt gods hanteras några av olycksriskerna som lagen omfattar.

Räddningstjänsten ansvarar för att samordna de förebyggande och akuta insatser som behövs som skydd mot olyckor och organiseras för Sävsjö kommun gemensamt med övriga höglandskommuner. Räddningstjänsten har tagit fram ett handlingsprogram för skydd och säkerhet som tar ett helhetsgrepp i arbetet med att förebygga, avhjälpa och lära om olyckor. I den har följande prioriterade risker identifierats: brand i byggnader, suicid, fallolyckor, brott, trafikolyckor och klimatförändringar.

För att Räddningstjänsten ska kunna utföra sitt uppdrag är det viktigt att de är remissinstans i alla detaljplane- och en del bygglovsärenden. Räddningstjänsten bevakar i sina yttranden att de risker som identifierats i handlingsprogrammet hanteras i detaljplaner och bygglov.

En del verksamheter kan enligt LSO klassificeras som farliga verksamheter. Det kan handla om exempelvis läckage av kemikalier med giftiga och frätande egenskaper, bränder och explosioner med tryckvåg och splinter. För att minska risken i anslutning till den här typen av verksamheter är det viktigt att åtgärder genomförs med hänsyn till omgivningen.

Ställningstaganden om skydd mot olyckor

- Räddningstjänsten är remissinstans i detaljplaner och bygglov.
- Risken för olyckor ska vid behov hanteras i detaljplaner.

Miljöfarliga verksamheter

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till miljöfarliga verksamheter. Med miljöfarlig verksamhet avses användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan ge upphov till utsläpp till mark eller vatten eller medföra andra störningar för människors hälsa eller miljön. Vad som är en miljöfarlig verksamhet regleras i 9 kap. i Miljöbalken.

[Länk till översiktsplanekartan.](#)

I Sävsjö kommun finns ett antal miljöfarliga verksamheter idag, bland annat avloppsreningsverk, täktverksamheter, industriella verksamheter och jordbruksverksamheter.

Miljöfarliga verksamheter som hanterar en stor mängd kemikalier kallas Seveso-verksamheter. I Sävsjö kommun är bergtäkterna i Boda och Hjärtlanda samt A-lackering i Sävsjö seveso-verksamheter.

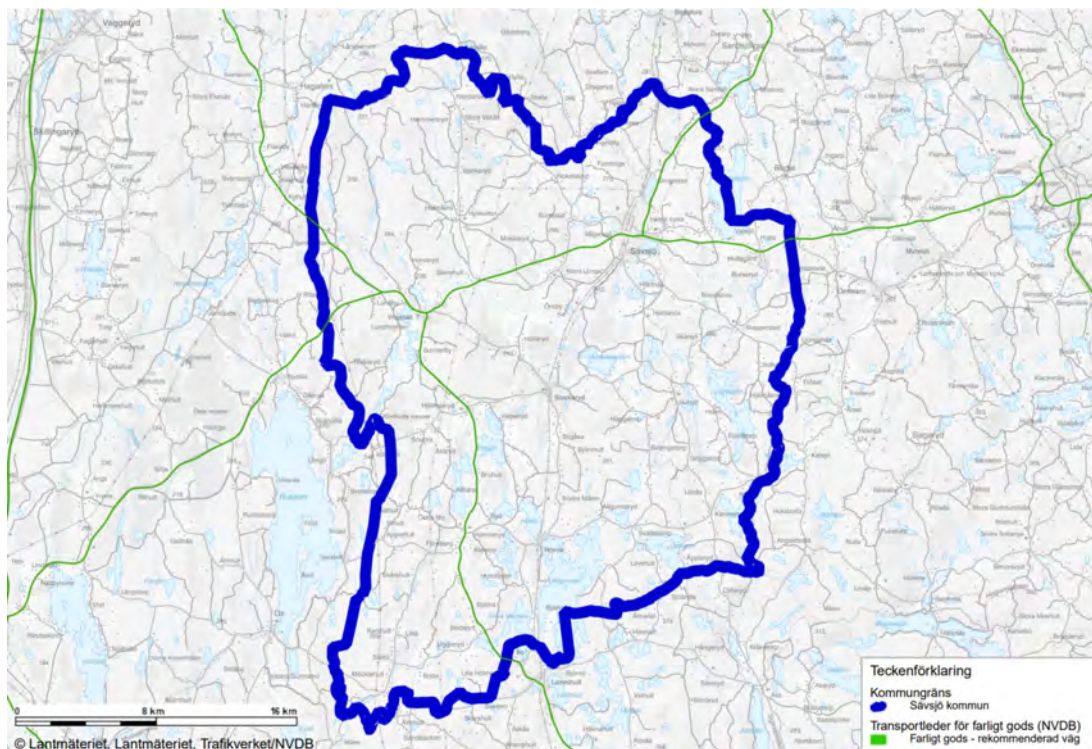
De tillstånd som utfärdas till miljöfarliga verksamheter brukar reglera lämpligt avstånd till bostadsbebyggelse och annan känslig bebyggelse som vård- och skolbyggnader. Uppförande av ny bostadsbebyggelse eller annan känslig bebyggelse i närheten av miljöfarliga verksamheter kan försvåra för dessa att få förnyade tillstånd.

Ställningstaganden om miljöfarliga verksamheter

- Ingen ny bostadsbebyggelse eller annan känslig bebyggelse ska tillåtas i direkt anslutning till miljöfarlig verksamhet.
- Vid detaljplanering eller lovgivning av ny bebyggelse i närheten av befintliga miljöfarliga verksamheter ska hänsyn tas till verksamheternas framtida möjligheter att få förnyade tillstånd. På samma sätt ska nya verksamheter lokaliseras på ett avstånd från bostäder så att framtida möjligheter att få förnyade miljötillstånd säkras.

Farligt gods

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till risken från farligt gods. Transporter av farligt gods kan innebära att de transporterade godsen kan utgöra en fara för människors hälsa eller miljön om en olycka inträffar. För att minska konsekvenserna vid eventuella olyckor koncentreras transporter av farligt gods framförallt till primära transportleder som är lämpliga för farligt gods. I Sävsjö kommun omfattas dessa av väg 30, 127 och 128 samt Södra stambanan. Ibland behöver transporter av farligt gods även ske på andra vägar för att nå sin destination – dessa kallas sekundära transportvägar och behöver också beaktas i planeringen.

[Länk till översiktsplanekartan.](#)

För att klargöra vilka risker en olycka kan komma att innebära kan riskutredningar tas fram. Riskerna vid olyckor från farligt gods är väldigt olika från fall till fall och kan exempelvis bero på hastighetsbegränsning, omgivningen, vad det farliga godset består av, med mera.

Ställningstaganden om farligt gods

- Vid planering och lovgivning inom 150 meter från transportleder av farligt gods ska en riskanalys tas fram i samråd med Räddningstjänsten. Länsstyrelsen och Trafikverket ska ges möjlighet att yttra sig och kan komma att kräva att en riskutredning tas fram. I den eventuella riskanalysen ska det framgå hur nära transportleden det är lämpligt att placera den aktuella bebyggelsen och om det behövs särskilda skyddsåtgärder för att kunna uppföra bebyggelse på ett säkert sätt.

Ras, skred, erosion och översvämning

Översiktsplanen ska enligt 3 kap. 5 § i Plan- och bygglagen redovisa kommunens syn på risken för skador på den bebyggda miljön som kan följa av ras, skred, erosion och översvämning som är klimatrelaterade samt på hur riskerna kan minska eller upphöra. I det här avsnittet redovisas både förutsättningar och ställningstaganden för att hantera riskerna.

I avsnittet om [Klimatförändringar och klimatanpassning](#) beskrivs vilka framtida förändringar som förväntas i Sävsjö kommun med anledning av ett förändrat klimat och hur kommunen i övrigt behöver arbeta med klimatanpassning för att hantera det förändrade klimatet. I det här avsnittet beskrivs hur kommunen behöver arbeta med risken för skador med anledning av ras, skred, erosion och översvämning både nu och i ett framtida klimat.

Det förväntade framtida klimatet förväntas ändra riskerna på ett sätt så att översvämningar från skyfall blir vanligare och att översvämningar i vattendrag oftare sker under vintern. Under sommaren förväntas det bli torrare och varmare, vilket minskar riskerna för översvämningar då. När det gäller risken för ras, skred och erosion förväntas riskerna öka något i samband med att det under vissa tider på året blir blötare. Det beror på att översvämningar och kraftiga skyfall ökar risken för påverkan på jordlagrena.

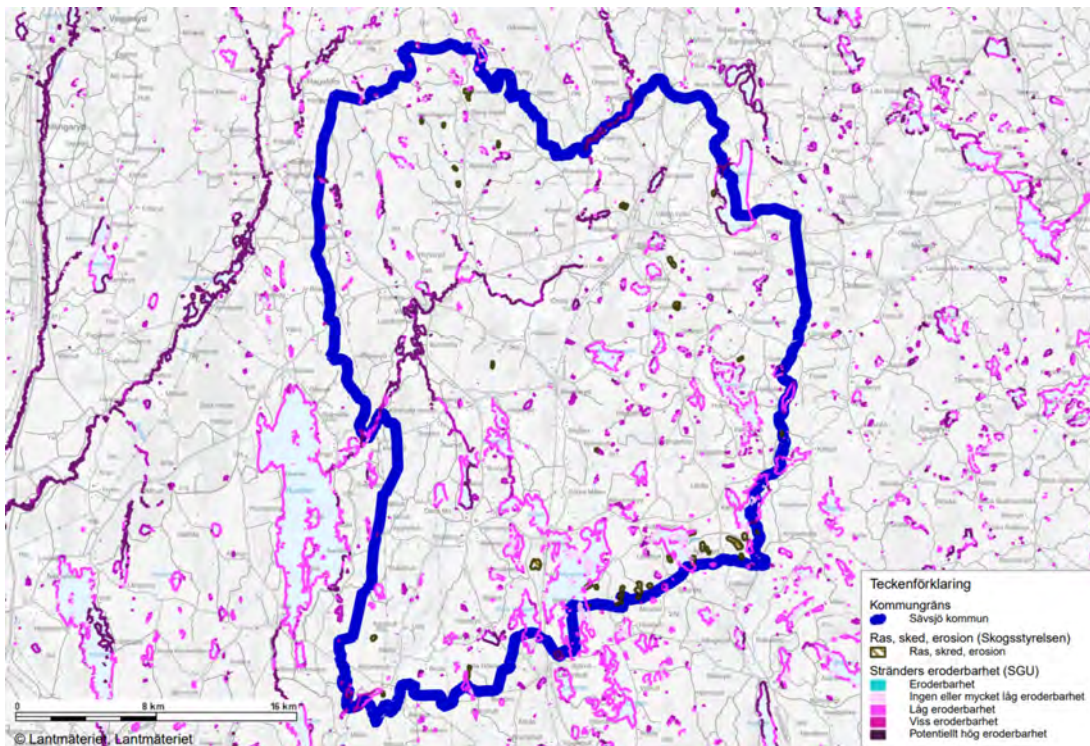
[Länk till översiktsplanekartan.](#)

Ras och skred

Ras innebär att block, stenar, grus, sand och jord rör sig fritt och skred innebär att en sammanhängande massa kommer i rörelse. Generellt utgörs ras av grövre material utmed slänter eller bergväggar och skred sker i terräng av finkornigare material så som lera eller vattenmättad finkornig morän. Gemensamt för ras och skred är att de händer plötsligt och utan förvarning. Genom att inte bygga på riskområden för ras och skred undviks risken för olyckor.

Enligt Sveriges geologiska institut (SGI) så finns det få riskområden för ras eller skred i någon av kommunens tätorter, och risken är också generellt låg utanför tätorterna. I Vrigstad finns ett antal mindre områden i anslutning till Vrigstadån där det kan finnas förutsättningar för skred i finkornig jordart enligt en lutningsanalys från Sveriges geologiska undersökning (SGU). Skogsstyrelsen har pekat ut platser där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar. En plats som pekas ut av Skogsstyrelsen är på sluttningarna ovanför vårdcentralen i Sävsjö. För att minimera risken för eventuell påverkan ska skogsbruket i sluttningen bedrivas med försiktighet.

Av försiktighetsskäl är det också bra att beakta risken för ras eller skred vid lutningar kraftigare än 10 grader (källa: [SGI](#)).

Karta över riskområden för ras, skred och erosion.

Ställningstaganden om ras och skred

- I samband med detaljplanering där det planeras för bebyggelse i områden med kraftigare lutningar än 10 grader eller i andra riskområden för ras och skred ska en geoteknisk undersökning genomföras. Undersökningen ska användas för att bedöma om marken är lämplig att bygga på och om det i så fall krävs särskilda byggnadstekniska åtgärder för att kunna bygga där.
- Skogsbruket vid sluttningarna ovanför vårdcentralen ska bedrivas med försiktighet.

Erosion

Erosion innebär att berg, jord, sand eller andra material bryts ner och förflyttas av vatten, vind, vågor eller liknande. Vattenerosion är den vanligaste formen av erosion i Sävsjö kommun och förekommer då regn faller på åkrar och partiklar följer med i regnvattnets rännilar eller då bäckar och åar för med sig material från botten och vattenbryn. Verkan av erosionen beror på vattenmängden, vattnets hastighet och vilket material som flyttas.

Statens geotekniska institut (SGI) har tagit fram ett kartunderlag som visar stränders eroderbarhet utmed vattendrag och sjöar. Den största risken i kommunen finns generellt utmed åarna och de sjöar som åarna passerar där det i högre grad är finkorniga jordarter och högre vattenflöden. Även västra stranden på Vallsjön har finkorniga jordarter och därför potentiellt hög eroderbarhet.

Ställningstaganden om erosion

- Vid ny bebyggelse i anslutning till strandområdena med potentiellt hög eroderbarhet bör en geoteknisk undersökning genomföras. Undersökningen ska användas för att bedöma om marken är lämplig att bygga på och om det i så fall krävs särskilda byggnadstekniska åtgärder för att kunna bygga där.

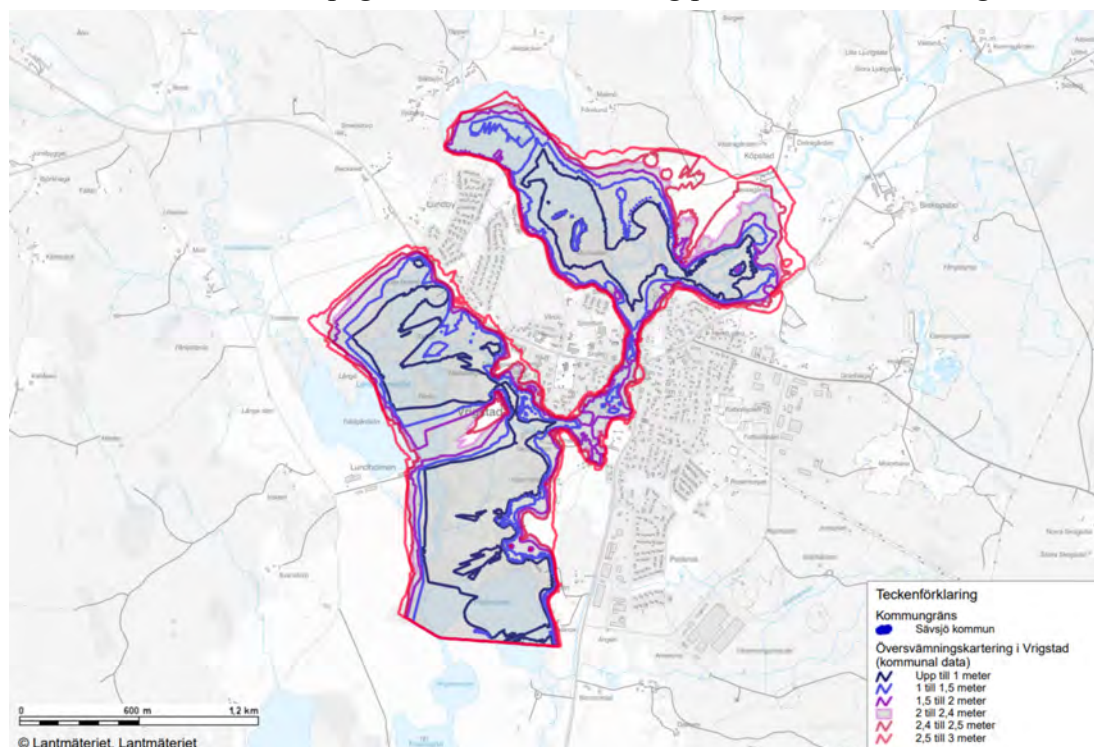
Översvämning från vattendrag

Vid kraftiga skyfall samlas mycket vatten i befintliga vattendrag eller diken och dessa riskerar att översvämmas. Flera åtgärder som genomförts för att skapa mer odlingsbar mark eller skog, såsom utdikning av våtmarker, har inneburit att vattnet samlas snabbare vid regn. Därför har också risken för översvämningar ökat. För att hantera det är det möjligt att återställa våtmarker och utdikningar för att låta vattnet flöda långsammare, vilket leder till mindre risker för översvämningar.

Delar av Vrigstad, framför allt utmed Vrigstadsån och intill Slättsjön, har utsatts för översvämningar vid häftiga och långvariga regn. Terrängen i och kring Vrigstad gör det svårt att åtgärda risken för översvämningar och därför kommer troligen ytterligare översvämningar att ske i samhället med omnejd vid häftiga eller långvariga regn.

Även i Sävsjö och Stockaryd riskerar låga delar utmed åar och diken att översvämmas vid kraftiga och långvariga regn.

För Vrigstad finns en karta som visar ytvattnets utbredning inom Vrigstad vid olika vattennivåhöjningar som används som översvämningskartering. I kartan redovisas nivåer upp till tre meter där 2,4 meter återspeglar den nivå vattnet låg på under översvämningarna i Vrigstad 2004.

Översvämningskartering för Vrigstad.

Ställningstaganden om översvämning från vattendrag

- Vid planering eller byggande inom 2,4 höjdmeter från normalvattenståndet i Vrigstadån eller inom åns 200-årsflöden, ska en fördjupad riskanalys genomföras. Analysen ska användas för att bedöma om marken är lämplig att bygga på och om det i så fall krävs särskilda byggnadstekniska åtgärder för att kunna bygga där.
- En kombinerad skyfalls- och översvänningskartering ska tas fram för Vrigstad där det är möjligt att få fram förslag på möjliga åtgärder för att minska risken för översvämning.

Översvämning från skyfall

Vid kraftiga skyfall samlas vatten vid lågpunkter eftersom vattnet inte hinner rinna undan. I kartans skyfallskartering visas rinnvägar och lågpunkter vid kraftiga regn. I kartorna är områden dit vattnet rinner och samlas utpekade. Dessa fickor i landskapet samlar upp vatten och är inte lämpliga för byggnation eftersom de kan utsättas för plötsliga översvämningar.

Om ansamlingsplatserna för regnvatten är bebyggda måste åtgärder vidtas för att leda undan vattnet innan det samlas och orsakar skada på bebyggelsen. Exempel på åtgärder är diken eller kulvertar som kan leda undan vattnet. Om ansamlingsplatserna å andra sidan inte är bebyggda är det lämpligt att anpassa ytan så att vattnet kan samlas upp i till exempel en damm eller en yta som annars är en park eller naturmark.

En skyfallskartering har tagits fram för Sävsjö tätort. I karteringen identifierades några utsatta områden som kommunen kommer att jobba vidare med i den kommande planeringen.

I vissa fall kan översvämningar komma att sprida föroreningar som ligger i marken. Läs mer om det i avsnittet [Förorenade områden](#).

Ställningstaganden om översvämning från skyfall

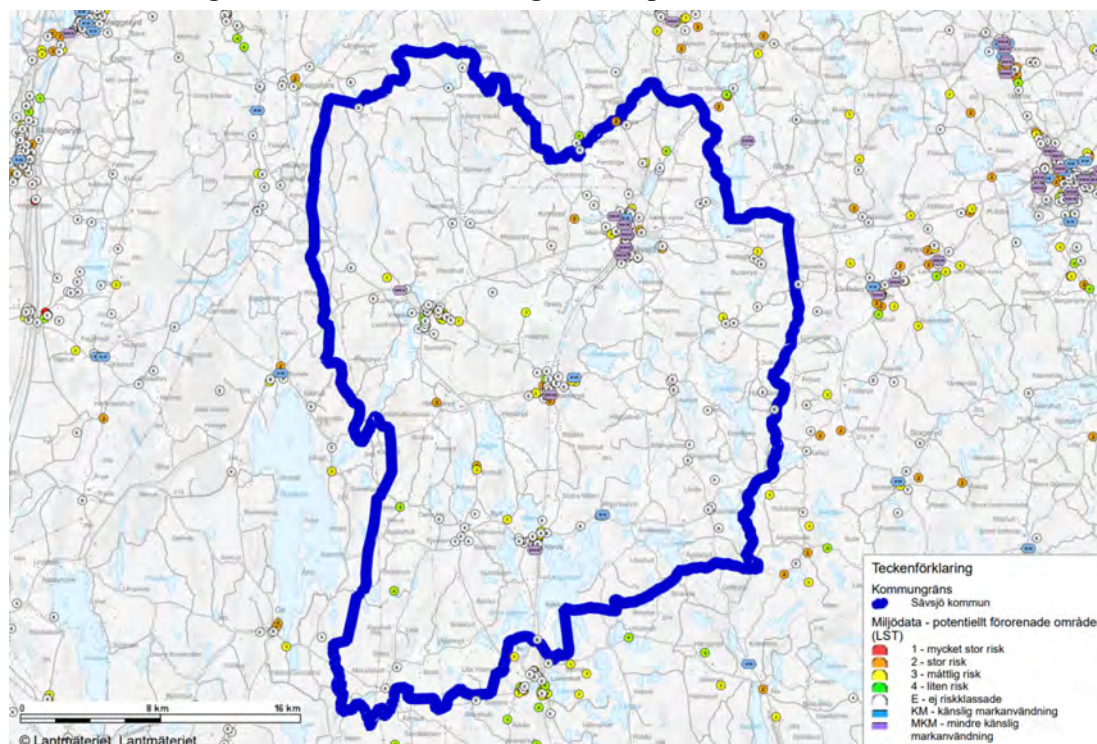
- Vid planering eller byggande i områden som enligt skyfallskarteringen för Sävsjö tätort är utsatta ska en fördjupad riskanalys genomföras. Analysen ska användas för att bedöma om marken är lämplig att bygga på och om det i så fall krävs särskilda byggnadstekniska åtgärder för att kunna bygga där.
- En dagvattenstrategi ska tas fram där det framgår hur kommunen arbetar för att ta hand om skyfall.

Förorenade områden

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till risken från förorenade områden. Med förorenade områden avses mark, grundvatten, ytvatten, sediment, byggnader och anläggningar som är så förorenade att det kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I de flesta fall gäller det områden där det finns eller har funnits miljöfarliga verksamheter.

Förorenade områden förekommer i hela Sävsjö kommun, men är vanligare i nära anslutning till tätorterna och är till stor del kopplade till äldre industriverksamheter. En vanligt förekommande förorening är så kallade tri-föroreningar som har tillkommit i anslutning till tidigare metallbearbetningsverksamheter eller kemtvättar. Traditionellt har de flesta industrierna i kommunen sysslat med träbearbetning, vilket inneburit mindre allvarliga föroreningar utom i de få fall där impregnering förekommit. Förutom nämnda industrier finns också ett antal kommunala deponier eller soptippar som ska hanteras utifrån en handlingsplan som kommunen håller på att ta fram.

Var föroreningarna finns är ibland svårt att veta. Områden som misstänks vara förorenade finns kartlagda, men även andra områden kan vara förorenade. Till exempel kan det ha funnits verksamheter med farliga ämnen som inte är kända idag och föroreningar kan också ha spridits naturligt eller genom förflyttning av schaktmassor. Det finns kartlagda förorenade områden som har identifierats enligt en metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). Dessa redovisas i Länsstyrelsens karta för det så kallade EBH-stödet. I kartan är punkterna för de förorenade områdena utsatta på den berörda fastigheten, vilket innebär att föroreningen kan ha varit var som helst inom fastigheten och inte nödvändigtvis där punkten är.

Om ett förorenat område skulle översvämmas riskeras föroreningarna att spridas med vattnet. Därför bör förorenade områden som riskerar att översvämmas prioriteras högre än andra områden av samma klass. Med ett förändrat klimat och fler översvämningar än tidigare är risken dessutom ännu större.

Ställningstaganden om förorenade områden

- Vid handläggning av detaljplan eller bygglov i tidigare bebyggda områden bör markundersökningar genomföras för att undersöka om det kan finnas föroreningar. Dessa bör genomföras tidigt i processen.
- Om det ska byggas på en plats där det finns potentiellt förorenade områden ska ett yttrande från kommunens miljöenhet eller Länsstyrelsens miljöenhet inhämtas för att se hur dessa ska hanteras i byggnationen.

Klimatförändringar och klimatanpassning

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till risker från framtida klimatförändringar och behovet av att minska påverkan på klimatet. Sävsjö kommun ligger på det småländska höglandet, vilket påverkar kommunens klimat. Den höga höjden innebär att det överlag är kallare här än närmare kusterna – och klimatet kan till viss del jämföras med det i södra Norrlands kustområde. Höglandet är också mindre nederbördsrikt jämfört med de västligare delarna av södra Sverige, vilket beror på att sydvästvindarna som är vanligast i södra delen av Sverige tvingar luften att stiga över höjderna.

Varmare, blötare och torrare

Med anledning av betydande utsläpp av växthusgaser till atmosfären kommer vi i framtiden att få ett förändrat klimat. För Jönköpings län och höglandet innebär det generellt att det kommer att bli varmare, blötare och torrare under olika perioder på året (källa: [Länsstyrelsen i Jönköpings län](#)).

Klimatförändringarnas omfattning är svåra att överblicka och det råder osäkerhet kring hur omfattande konsekvenserna riskerar att bli. Därför är det viktigt att samhället anpassas mot de konsekvenser som är mest troliga. Förutom att det förväntas bli varmare, blötare och torrare förväntas också risken för extrema väder, såsom skyfall, extremvärme och stormar, att öka.

Varmare

Medeltemperaturen förväntas öka med upp till 5 °C fram till slutet av seklet jämfört med medeltemperaturen andra halvan av 1900-talet. De största temperaturökningarna förväntas på sommaren och vintern. Detta kommer bland annat leda till en förlängning av vegetationsperioden, alltså perioden med temperaturer över 5 °C. Antalet dagar med värmeböljor (temperaturer över 20 °C) förväntas också öka. Det kommer att ställa krav på att viss bebyggelse i framtiden är bättre anpassad för värmeböljor. Tidigare har byggnaderna i vårt klimat framförallt haft ett behov av att kunna värmas upp under de kallare perioderna på året – i framtiden kommer det också finnas ett behov av att kunna kyla ner byggnader vid värmeböljor.

Blötare

Medelnederbörden förväntas öka med 10–20% fram till slutet av seklet jämfört med andra halvan av 1900-talet. Den största ökningen förväntas på vintern, där den genomsnittliga nederbörden kan komma att öka med upp till 40%. En annan stor förändring är att antalet dagar med skyfall förväntas öka, liksom de kraftiga skyfallens intensitet. Med anledning av de varmare och blötare vintrarna så förväntas vårfloderna att minska, men vattendragen kommer att ha högre flöden tidigare på vintern.

Torrare

Antalet dagar med låg markfuktighet förväntas öka fram till slutet av seklet jämfört med andra halvan av 1900-talet. Från att tidigare ha haft ungefär 15 dagar med låg markfuktighet kan det komma att öka till 50 dagar. Det kan komma att innebära stora konsekvenser för samhället i form av svårigheter för jordbruken, vattenbrist och risken för skogsbränder.

Klimatanpassning

Det förändrade klimatet innebär ökade risker för framtida händelser som påverkar både oss människor och den bebyggda miljön. Kraftigare regn innebär högre risk för översvämningar och varmare klimat kräver ett ökat behov av skugga inne i tätorterna. För att hantera de här förändringarna är det viktigt att ta höjd för dem i samband med nybyggnationer. Men det är också viktigt att arbeta för att den bebyggelse som redan har byggts kan anpassas till framtida klimat.

För Sävsjö kommun är följande frågor viktigast att beakta i framtida planering med anledning av klimatförändringarna:

- Vattenbrist
- Risk för översvämningar vid skyfall
- Värmeböljors inverkan på individers hälsa

I avsnittet om [Ras, skred, erosion och översvämning](#) hanteras en del frågor med koppling till klimatanpassning. I avsnittet om [Förorenade områden](#) diskuteras riskerna för att markföroreningar sprids av översvämningar och hur detta bör hanteras.

Värmeböljor

Med anledning av att det blir varmare är det också viktigt att hantera värmeböljor – speciellt i urbana miljöer där värmen kan intensifieras av hårdgjorda ytor som absorberar värmen.

Länsstyrelsen har tagit fram en värmekarta för Sävsjö tätort. I kartan blir det tydligt att det framförallt är i verksamhetsområdena som det blir varmt. Bristen på träd på idrottsområdet vid Eksjöhovgårdensområdet samt norr om Hägneskolan gör att dessa platser också blir utsatta. I avsnittet om [Strålning och radon](#) framgår det hur det är möjligt att arbeta för att minska risken för UV-strålning från solen.

Sävsjö kommun har inventerat möjligheterna att söka skugga i förskolornas och fritidsgårdarnas utemiljö. I den framkom på en del av förskolorna och fritidsgårdarna behovet av att arbeta aktivt för att säkerställa möjligheten att söka skugga i utemiljöerna – det kan handla antingen om att plantera fler växter eller att bygga nya tak eller skydd.

Värmeökarta för Sävsjö tätort som visar var det blir särskilt varmt i tätorten.

Temperaturkarta för Sävsjö tätort framtagen av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Andra frågor

Även andra frågor behöver hanteras som en följd av klimatförändringarna, men dessa hamnar ofta utanför den fysiska planeringens möjligheter till påverkan. Det kan handla om risken för nya

sjukdomar, risk för brist på mat och risken för globala kriser. En del av dessa frågor hanteras i det regionala åtgärdsprogrammet *Anpassning till ett förändrat klimat* som tagits fram av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Ställningstaganden om klimatanpassning

- Arbeta med mångfunktionella gröna funktioner som bland annat kan ge förutsättningar för svalka och som kan hantera stora mängder vatten vid skyfall.
- Vid gestaltning av gårdsmiljöer för vård, omsorg och skolverksamheter ska behovet av skugga beaktas för att hantera framtida värmeböljor. Även för annan typ av ny och befintlig bebyggelse är det viktigt att beakta behovet av skugga.

Minskad klimatpåverkan

Förutom att hantera förändringar med anledning av kommande klimatförändringar så måste kommunen också arbeta med att minska klimatpåverkan. Sedan år 2011 finns ett regionalt Klimatråd som har ett mål om att länet ska bli ett plusenergilän till år 2050. Det finns både ett regionalt åtgärdsprogram och en regional såväl som en kommunal klimat- och energistrategi där frågor om minskad klimatpåverkan hanteras.

Förutom att arbeta med att skifta energislag från fossila bränslen till förnybara bränslen och förnybar energi behöver kommunen arbeta med energieffektivisering och förbättrade förutsättningar för ett hållbart resande.

I övrigt handlar frågan om minskad klimatpåverkan i samhällsplaneringen om att minska resursanvändningen vid byggande och renoveringar samt att skapa förutsättningar för återvinning av avfall. Ett sätt att minska koldioxidutsläppen vid byggandet är att bygga av trä. Trä som byggmaterial produceras lokalt och fungerar som en kolsänka som binder kolet i konstruktionen under en lång tidsperiod.

De här frågorna har antingen arbetats in i andra avsnitt i översiktsplanen eller hanteras i kommunens Gröna hållbarhetsprogram.

Skyddade naturområden

Översiktsplanen behöver ta hänsyn till skyddade naturområden som finns i kommunen. I Sävsjö kommun finns flera områden som är utpekade och skyddade. Det ligger i kommunens intresse att bevara sådan natur som är utpekad som särskilt värdefull eftersom dessa områden bland annat bidrar till biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

I kommunen finns också ett antal riksintresseområden för naturvård och Natura2000-områden. Dessa beskrivs i avsnittet om Riksintressen.

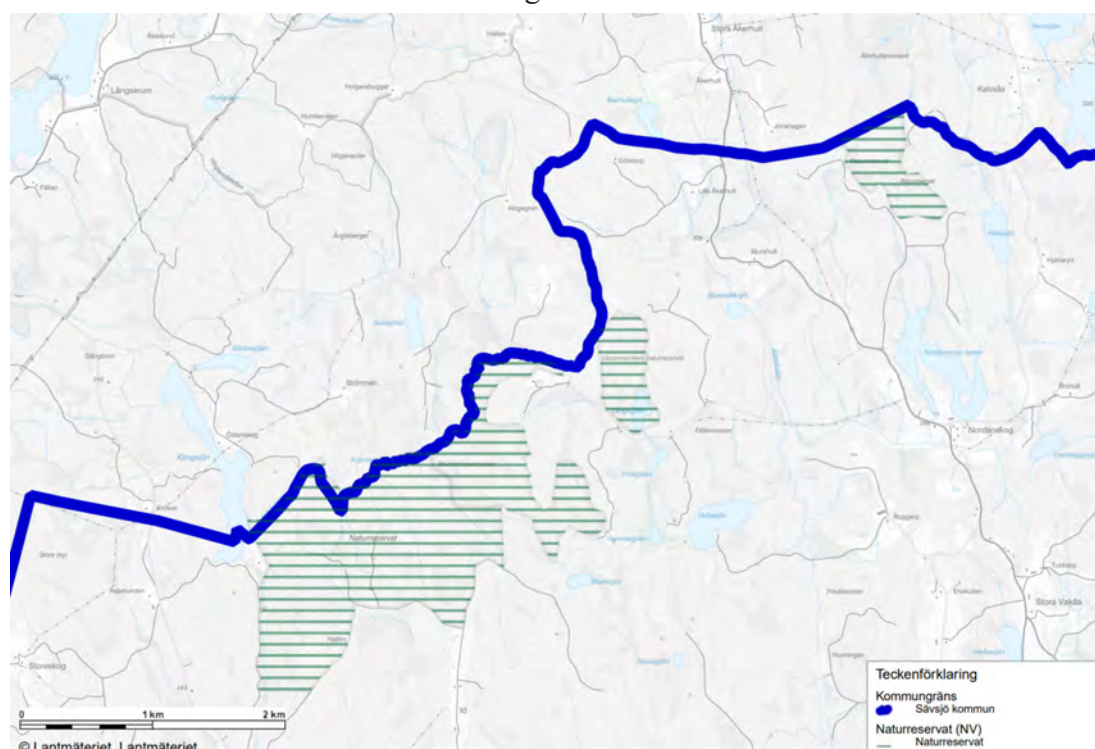
[Länk till översiktsplanekartan.](#)

Naturresevat

Hattens naturresevat

Hatten sträcker sig en liten bit över kommungränsen till Vaggeryds kommun utmed en del av Sävsjö kommuns nordvästra gräns. Området består av naturskog med varierande bestånd gällande trädslag, från gamla granar och tallar på höjderna i området till lövskogar i vissa delar av området. Det finns mycket död ved i skogarna och flera olika slags ovanliga och sällsynta växter och djur återfinns inom området. Landskapet är varierandemed höjder, branter, raviner och flacka våtmarker. Puttebäcken rinner genom områdets norra delar och intill Grytgölen i söder återfinns en utsiktsplats på en höjd intill gölens västra strand. Det finns parkering för bilar i områdets utkant, informationstavlor och gångleder för besökare.

I Hattens naturresevat anordnas även älgafari.

Karta över naturresevat i den nordvästra delen av kommunen.

Brunnstorpsmossens naturreservat

Brunnstorpsmossen gränsar till Hattens naturreservat och är ett varierat reservat med gott om skog i olika åldrar, men även med öppna mossar och hällmark. Tack vare att skogen fått stå länge på samma plats och förnyats naturligt finns det flera värdefulla arter här. Det finns inga iordningställda vandringsleder i området.

Västermarkens naturreservat

Västermarken utgörs av orörd naturskog strax nordost om naturreservatet Hatten. Granen dominerar i området, men inslag av framför allt tall och en del lövträd förekommer. Den orörda naturen i det kuperade landskapet är hem till flera olika mossor, lavar och fåglar. Det finns inga iordningställda vandringsleder i området.

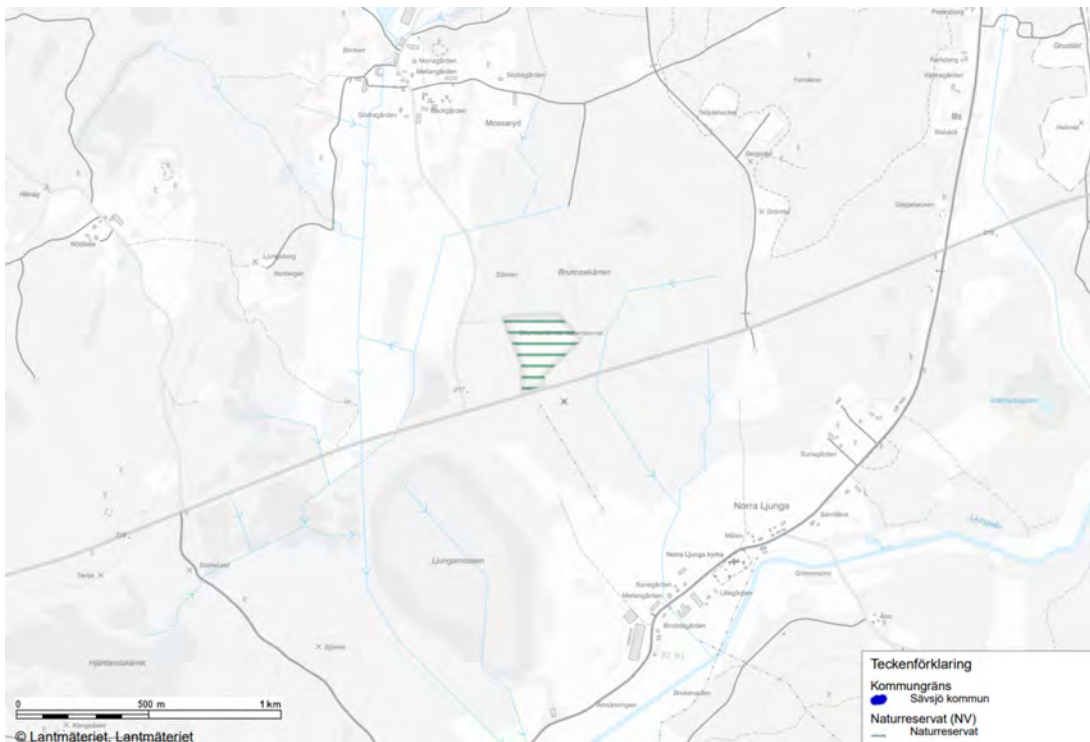
Rönningens naturreservat

Rönningen är ett högt beläget område som angränsar mot den norra kommungränsen och utgörs av en uppemot hundra år gammal granskog med enstaka inslag av tallsumpskog. Det finns flera olika naturtyper inom området och det finns gott om död ved, vilket tillsammans är viktiga för flera av de växter som förekommer i området. Det finns inga iordningställda vandringsleder i området.

Brunnsekärrets naturreservat

Brunnsekärret ligger precis intill vägen mellan Sävsjö och Vrigstad. Det utmärkande för området är att Kung Karls spira växer på denna plats och att detta är den sydligaste platsen där växten förekommer. Det som gör just Brunnsekärret till en lämplig plats för Kung Karls spira är det sluttande område där grundvattnet tränger fram och gör marken sank. Under 1960-talet dikades området för att odlas, vilket ledde till att områden växte igen och vattenförhållandena ändrades så att Kung Karls spira minskade i antal. Men röjning, gallring och slätter har lett till att levnadsförhållandena för Kung Karls spira och andra ovanliga växter har förbättrats.

Området är även Natura 2000-område.

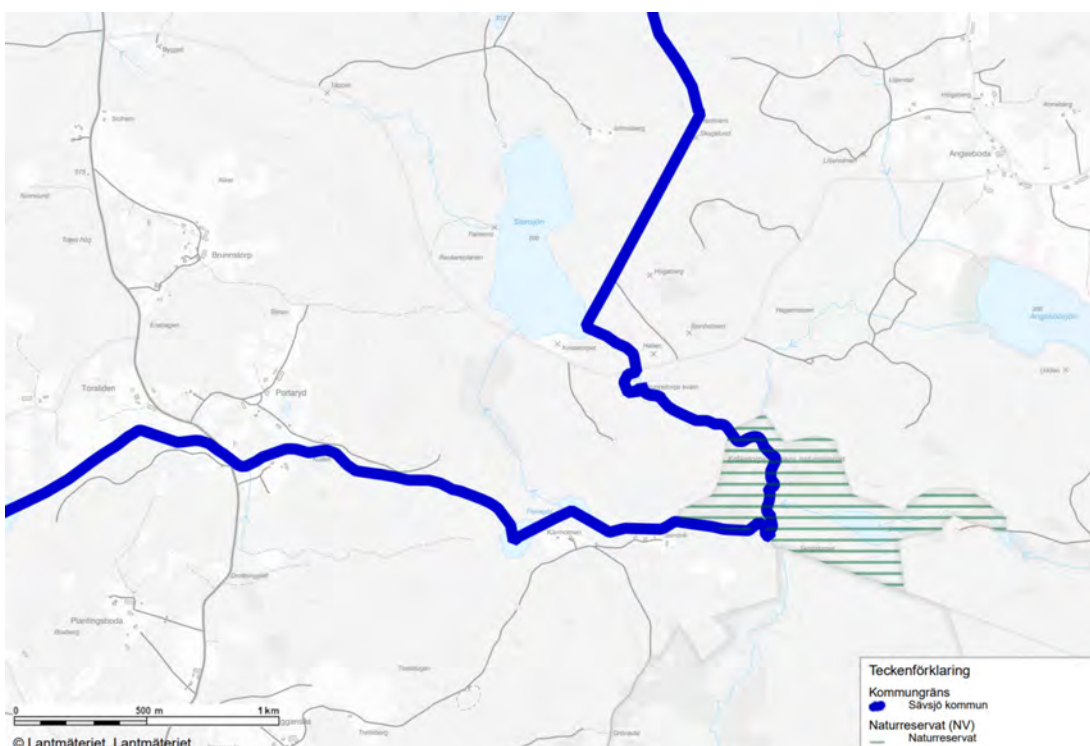

Karta över Brunnskärrets naturreservat.

Kråketorpsskogens naturreservat

Kråketorpsskogen ligger i kommunens sydöstra hörn och sträcker sig in i Vetlanda och Växjö kommuner. Området är ett våtmarksområde kantat av barrskog med mycket död ved efter stormfällda granar. Delar av våtmarkerna utgörs av öppna kärrytor och små vattendrag ansluter till kärran. I delar av området finns lämningar av gamla torpmiljöer i form av odlingsrösen, små åkerytor och en torpgrund. Flera sorters fåglar, så som trana, spillkråka och hackspett m.m., och växter, så som blåtåtel, klockljung och tranbär m.m., trivs i Kråketorpsskogen.

Området är även Natura2000-område.

Karta över Kråketorpsskogens naturreservat.

Övriga naturområden

Biotopskyddsområden

Biotopskyddsområde är ett mindre mark- eller vattenområde som på grund av sina särskilda egenskaper eller värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter är värda att skydda. Till skillnad från naturreservat får bara vissa typer av biotoper skyddas som biotopskyddsområden. Biotopskyddsområden kan beslutas i varje enskilt fall, men för vissa typer av biotoper finns alltid ett generellt skydd. Sju biotopstyper innehar ett generellt skydd enligt miljöbalken:

- Alléer
- Källor med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsrösen i jordbruksmark
- Pilevallar
- Småvatten och våtmarker i jordbruksmark
- Stenmurar i jordbruksmark
- Åkerholme

Förutom dessa generella biotopskydd omfattas även enskilda områden av biotopskydd. De enskilda områden som skyddas i Sävsjö kommun redovisas i kartan ovan.

Nyckelbiotoper

En nyckelbiotop är ett område med särskilt värdefull natur som består av en speciell naturtyp som utgör livsmiljö för många olika arter av växter och djur. Områdenas historia, artinnehåll, kvalitéerna hos nyckelelementen och strukturer vägs samman för att ett område ska bedömas lämpligt som nyckelbiotop. Nyckelbiotoper brukar utmärkas av flera olika inslag, så som mycket död ved, gamla träd, mossklädda stenar och liknande. Nyckelbiotoper är ofta resterna av den tidigare naturen på platsen som lämnats efter att resten av landskapet övergått till produktiv skogsbruksmark.

Nyckelbiotoperna är ofta hem för rödlistade arter, vilket gör nyckelbiotoperna ännu viktigare.

Naturminnen

Naturminnen är särpräglade naturföremål som behöver skyddas eller vårdas särskilt. De utgörs ofta av punktobjekt i naturen såsom träd, mindre trädgrupper, flyttblock eller andra stenformationer. Naturminnen kan ha både biologiska, geologiska och kulturhistoriska värden. Även naturminnen skyddas enligt miljöbalken.

Totalförvarsplanering

Att beakta totalförsvarets intressen i samhällsplaneringen handlar om att bygga ett robust samhälle och förbereda samhället för krig.

Samhällsviktiga sektorer

Enligt Myndigheten för skydd och beredskap (MSB) finns ett antal samhällsviktiga sektorer som bidrar till en bibehållen eller ökad totalförsvarsförmåga. Dessa omfattas bland annat av befolkningsskydd, hälso- och sjukvård, livsmedel och dricksvatten, transporter, energiförsörjning och elektroniska kommunikationer.

De geografiska platser som är viktiga för totalförsvaret på en nationell nivå skyddas som riksintressen. Läs mer i avsnittet om [Riksintressen för totalförsvaret](#).

De platser och funktioner som är viktiga för totalförsvaret på en lokal nivå hanteras i kommunens beredskapsarbete. Mycket av det arbete som är viktigt för totalförsvaret hanteras på liknande sätt som i andra kriser – läs mer i avsnittet om [Skydd mot olyckor](#).

Planering för kommunens samlade förmåga görs av en särskild utpekad beredskapsgrupp med företrädare för olika verksamheter i kommunen. Relevanta planer beslutas av kommunstyrelsen, där det finns en plan för nödvatten, en för trygghetspunkter och en planering för uppbyggnad och investering av reservel.

Befolkningsskydd

Befolkningsskyddet är ett allmänt intresse enligt plan- och bygglagen. Vid planläggning, lovgivning och byggande ska bebyggelse utformas och placeras för att möjliggöra åtgärder för att skydda befolkningen mot och begränsa verkningar av stridshandlingar. Det innebär bland annat att det kan finnas behov av utomhusvarning ("Hesa Fredrik") i tätbebyggda områden, det är viktigt att beakta risker kring strategiska mål för främmande makt, det är viktigt att beakta behovet av skyddsrum och att det ska finnas goda möjligheter att utrymma och släcka bränder i byggnader eller större områden.

Skyddsrum och skyddade utrymmen

Ett skyddsrum är en del av en byggnad eller en fristående byggnad som har förstärkta väggar och dörrar för att kunna stå emot tryckvågor från bomber, brand och bråte från rasande hus. Det har speciell ventilation och luftsluss för att minimera verkan från giftiga gaser och partiklar. I Sävsjö kommun finns 14 skyddsrum varav de flesta finns i Sävsjö tätort. Ansvarsfördelningen för skyddsrummen regleras bland annat i lagen om skyddsrum (2006:545). Det är Myndigheten för skydd och beredskap (MSB) som beslutar om behovet av skyddsrum. Om en byggnad med ett

skyddsrum ska byggas om eller rivas måste tillstånd utfärdas av MSB. MSB kan också besluta att nya skyddsrum ska byggas.

Utöver skyddsrum finns ett antal andra skyddade utrymmen runt omkring i tätorterna, som kan iordningställas.

Informationspunkter, trygghetspunkter och nödvatten

Sävsjö kommun har pekat ut fyra informationspunkter där det är möjligt att få säker information vid kriser.

Utöver informationspunkter finns utpekade Trygghetspunkter i samtliga tätorter. Dessa trygghetspunkter utrustas med värme, viss el, vattendistribution och kommunikationsmöjligheter. Även på dessa kommer det finnas information. Dessa trygghetspunkter aktiveras vid behov efter förväntad långvarig samhällspåverkan, exempelvis el- och värmebortfall.

Vid vattenbortfall kommer nödvatten att placeras på olika platser för invånare med kommunalt vatten.

Kommunen kommer kommunicera lokalisering av dessa olika platser i kommunens kanaler vid behov. Dessa platser tas i beaktande vid den fysiska planeringen och lovgivningen.

Kritisk infrastruktur

Kritisk infrastruktur omfattar bland annat transportinfrastruktur, vatten- och avloppsförsörjning, elförsörjning och elektronisk kommunikation. I Sävsjö kommun är respektive verksamhet ansvarig för att säkerställa att den kritiska infrastrukturen fungerar även i höjd beredskap.

Areella näringars markanvändning

Areella näringar är ett samlingsbegrepp för näringar som använder sig av naturgeografiska resurser på land och i vatten, till exempel jordbruk, skogsbruk och olika typer av täktverksamheter.

Jord- och skogsbruksmark är ändliga resurser som är av nationell betydelse och som ska hanteras varsamt när samhället utvecklas. Även täkter för brytning av torv, sten eller jord är ändliga resurser som ska användas med försiktighet.

Jord- och skogsbruksmark

Enligt 3 kap. 4 § i miljöbalken är jord- och skogsbruksmark av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska i enlighet med miljöbalken så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk.

Då 64 % av kommunens yta består av produktiv skogsmark och 12 % av ytan består av jordbruksmark innebär det att de areella näringarna har en dominerande inverkan på landskapet. Det brutna landskapet med en stor andel betesmark i kommunen bidrar bland annat till att upprätthålla biologisk mångfald.

Jordbruksmark

Ungefär 12 % av kommunens yta upptas av jordbruksmark, varav 8,4 % åkermark och 3,9 % betesmark (källa: [Markanvändningen i Sverige, SCB](#)[☐]). Andelen betesmark av den totala jordbruksmarken i kommunen är betydligt högre än genomsnittet i riket. Mycket av kommunens åkermark används till att få fram vinterfoder, vilket innebär att de flesta jordbruken i kommunen sysslar med produktion av animaliska produkter, såsom mjölk och nötkött. I hela Jönköpings län produceras ungefär dubbelt så mycket mjölk som konsumeras, och även när det gäller produktionen av nötkött är länet självförsörjande.

[Länk till översiktsplanekartan.](#)[☐]

Sedan 1950-talet har ungefär 35 % av jordbruksmarken i kommunen försvunnit och de senaste tio åren har antalet mjölkföretag halverats i länet (källa: [Markanvändningen i Sverige, SCB](#)[☐] och [Jordbruksmarkens värden för samhällsplaneringen](#)[☐]). En liten del av den försvunna jordbruksmarken har försvunnit på grund av exploatering av ny bebyggelse, men det mesta har omvandlats till skogsplanteringar. Eftersom det är mycket svårt att återställa jordbruksmark efter att denna har blivit bebyggd och eftersom det är en väldigt tidskrävande process att tillskapa ny jordbruksmark finns det anledning att ha ett långsiktigt perspektiv och värdera jordbruksmark högt

– vilket också förklarar varför lagstiftningen är så restriktiv när det gäller exploatering på jordbruksmark.

I Sävsjö kommun hänger en stor del av jordbruksbebyggelsen i stort ihop med äldre bebyggelse med höga kulturmiljövärden och de gamla vägarna mellan bebyggelse. Det innebär att de nyare tätorterna – alla förutom Vrigstad – har möjlighet att växa utan att behöva tumma för mycket på omgivande jordbruksmark. Det innebär också att attraktivt byggande på landsbygden ofta sker på jordbruksmark, då denna ofta är enklare att bygga på än skogsmark.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har i skriften *Jordbruksmarkens framtid* och *Jordbruksmarkens värden för samhällsplaneringen* identifierat ett antal utmaningar för det framtida jordbruket. Det finns också en *Regional livsmedelsstrategi för Jönköpings län 2030* med strategier för att säkra den långsiktiga livsmedelsförsörjningen. I strategin lyfts behovet av att värna den odlingsbara jordbruksmarken i länet.

Ett fokusområde i strategin handlar om att nå målet om en högre självförsörjandegrad i produktionen av livsmedel. Eftersom den totala ytan jordbruksmark minskar samtidigt som den totala befolkningen i Sverige ökar blir förutsättningarna för självförsörjande inom jordbruket stadigt sämre. Trots effektivare jordbruk så importerar Sverige idag 50 % av de livsmedel som konsumeras i landet.

En annan utmaning för jordbruket är framtida klimatförändringar. Med tanke på prognosen om att Jönköpings län i framtiden kommer att bli varmare, torrare och blötare finns anledning att titta på behoven av att anpassa jordbruket till klimatförändringarna. Läs mer i avsnittet om [klimatförändringar och klimatanpassning](#).

Vid bedömningen om det är möjligt att utifrån lagstiftningen bygga på jordbruksmark behöver kommunen framförallt ta ställning till två saker: vad är brukningsvärd jordbruksmark och vad är ett väsentligt samhällsintresse? Sävsjö kommun har arbetat fram ställningstaganden om hur jordbruksmark ska hanteras i kommande planering och lovgivning med utgångspunkt från de två frågorna. Brukningsvärd jordbruksmark bedöms vara ett ganska brett begrepp, men utgångspunkten är att marken ska kunna brukas av ett modernt jordbruksföretag på ett rationellt sätt. Därför finns det jordbruksmark som inte bedöms vara brukningsvärd. Områden med mindre jordbruksmarksarealer kan ha andra värden – till exempel natur- eller kulturmiljövärden. Dessa värden skyddas dock i andra sammanhang.

När det gäller frågan om vad som är ett väsentligt samhällsintresse väljer kommunen att inte definiera det närmare än vad som görs i förarbetena till lagstiftningen. Om det finns andra exempel på väsentliga samhällsintressen får dessa lyftas fram i kommande planering eller lovgivning. Det är i alla fall viktigt att poängtera att även om det handlar om väsentliga samhällsintressen ska alternativa lokaliseringar prövas.

Ställningstaganden om jordbruksmark

- Kommunen är restriktiv till byggnation av enstaka småhus på jordbruksmark.
- Nya byggnader ska i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse.
- Mark som föreslås tas i anspråk ska bedömas utifrån dess möjliga brukningsvärde. Kommunen utgår i första hand från Jordbruksverkets blockdatabas för att bedöma om jordbruksmarken är brukningsvärd, men kan även göra andra bedömningar utifrån gällande praxis.
- Vid placering på brukningsvärd jordbruksmark ska alltid en alternativ plats för byggnation redovisas. Den alternativa platsen ska inte vara på brukningsvärd jordbruksmark.
- Vid varje enskilt fall görs en sammanvägd bedömning av riktlinjerna och nedanstående kriterier.

Undantag som används för att göra en bedömning om vad som inte är brukningsvärd jordbruksmark

- Mark som inte brukats på många år och är bevuxen med sly eller träd.
- Mark som omfattar en liten areal och inte ligger i anslutning till annan mark som brukas.
- Brukningsenheter som är små eller svårtillgängliga.

Undantag för väsentliga samhällsintressen

- Exploatering av jordbruksmark i större sammanhang kan godtas om den görs i en detaljplanprövning där alternativa lokaliseringar prövas och om den tillgodoser ett väsentligt samhällsintresse.

Exempel på väsentliga samhällsintressen är behovet av bostäder, lokalisering av bostäder och arbetsplatser nära varandra, att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem samt att säkerställa viktiga rekreationsintressen.

Skogsbruksmark

Ungefär 70 % av kommunens yta består av skogsmark, varav 64 % är produktiv skogsmark (källa:

[Markanvändningen i Sverige, SCB](#)). Skogsbruket är en viktig basnäring som har stor potential för att begränsa klimatförändringarna. Skogen kan användas vid produktion av biobränslen, massa- och timmerproduktion eller för att binda koldioxid, men har ibland också viktiga funktioner för att bevara biologisk mångfald. Dessutom är skogen av stor betydelse för friluftsliv och naturupplevelser. Av dessa anledningar är det viktigt att skogsbruket skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar dess funktion.

Även skogsbruket står inför utmaningar i form av framtida klimatförändringar. Förutom att bli varmare, torrare och blötare – vilket kan komma att öka riskerna för framtida skogsbränder – ökas också risken för extrema väder. Stormen Gudrun orsakade år 2005 stora skador på skogsbruket i området kring Sävsjö kommun.

Översiktsplanens roll för skogsbruksmarken är framförallt att säkra de skogsområden nära tätorterna som har höga värden för friluftsliv och naturupplevelser, läs mer i avsnittet [Kommunintressen för friluftslivet](#). För att säkerställa skogsbruksnäringens möjligheter att utvecklas behövs också en väl fungerande infrastruktur där Stockarydsterminalen har en väldigt viktig funktion i kommunen som nod för transport av träråvara.

Materialhushållning och täktverksamheter

Täktverksamhet innebär brytning av torv, berg, sten, grus, sand eller andra typer av jord. Täktverksamheter har ofta en stor påverkan på naturmiljön – stora områden tas ofta i anspråk, landskapsbilden förändras till följd av verksamheten och vattenmiljön riskerar att påverkas negativt genom utsläpp och dränering av våtmarker. Täkter kräver tillstånd enligt miljöbalken.

I Sävsjö kommun finns två torvtäkter med torvkoncessioner, Hällarydsmossen och Store mosse. Båda ligger strax norr om Stockaryd i ett område rikt på våtmarker. I kommunen finns också fyra bergtäkter och en täkt för naturgrus.

Ballastförsörjningen är i hög grad en regional fråga och materialbehovet är beroende av aktiviteten inom bygg- och anläggningsbranschen. Därför är det svårt att göra analyser över behov och efterfrågan på lokal nivå. Samtidigt rör det sig om ett mycket tungt transportarbete varför korta avstånd är en viktig lokaliseringsfaktor och ofta är det bäst om materialbehovet kan lösas genom omfördelning av massor lokalt på platsen.

Ställningstaganden om materialhushållning och täktverksamheter

- Nya täktverksamheter för naturgrus bör undvikas och befintliga bör ersättas med täkter för bergkross. Istället bör behovet av grus tillgodoses genom krossning av bergmaterial.
- Täktverksamheter bör inte lokaliseras i värdefulla natur- eller friluftsområden, i vattenskyddsområden för vattentäkter eller i anslutning till befintlig bostadsbebyggelse.
- Inom områden med befintliga grundvattentäkter ska täktverksamheter inte förekomma.
- Inom områden med särskilt hög radonhalt ska utvinning av bergkross undvikas för byggnadsändamål.
- Ny bebyggelse intill täkter kan störas av buller eller hindra täktverksamheternas möjlighet att få tillstånd. Därför bör ny bebyggelse inte tillkomma i anslutning till täktområde förutom för exploateringsföretagets

egna behov eller för andra verksamheter som kan anses vara passande i anslutning.

- Vid större exploateringar och markarbeten ska alltid övervägas om eventuella överskottsmassor kan användas för andra projekt i närområdet.
- Sävsjö kommun ställer sig negativ till etablerandet av nya torvtäkter inom kommunen.

Sociala förhållanden

Att beakta sociala förhållanden i översiktsplanen är viktigt. Det främjar samhällsutvecklingen och kan bidra till att skapa goda sociala levnadsförhållanden. Arbetet med översiktsplanen bör därför redovisa hur olika sociala förhållanden påverkar olika gruppers behov.

Agenda 2030 och de globala målen har en stark koppling till social hållbarhet och i kommunens utvecklingsstrategi finns flera exempel på hur man kan arbeta för att nå en social hållbarhet. Ifrån de utvecklingsområden som lyfts fram i strategin är det möjligt att identifiera två huvudsakliga delar som behöver beaktas i den fortsatta fysiska planeringen – möjligheten till delaktighet i processerna och att allas behov ska tas i beaktande.

Delaktighet i processen

I ett samhälle med en allt snabbare förändring är dialog med medborgare om olika livsvillkor betydelsefullt i planeringsprocessen. Det ökar kunskapen och stärker tilliten.

Ett av kommunens övergripande mål handlar om att vi ska arbeta för social hållbarhet genom att skapa tillit och delaktighet, såväl i uppdraget som i mötet med medborgaren, och det framgår vidare i strategin att kommunen aktivt ska styra sitt arbete och sin process så att många får vara med. I översiktsplanens fokusområden om barnvänliga och inkluderande Sävsjö framgår det vidare att människor – och särskilt barn och unga – ska ges möjlighet att bli delaktiga i utformning och planering av fysiska miljöer.

Att allas behov ska tas i beaktande.

I utvecklingsstrategin liksom i översiktsplanens fokusområden framgår också att kommunen ska arbeta med tillgänglighet, trygghet och hållbarhet så att vi planerar vårt gemensamma samhälle utifrån alla gruppers behov.

Människor är olika och har också olika behov, vilket är något som kommunen ska ta hänsyn till men också dra nytta av. De behov som främst är intressanta att arbeta med i översiktsplanen är behoven av trygghet och fysiologiska behov. Det handlar bland annat om behovet av bostäder, behovet av trygghet och tillgänglighet i offentliga miljöer och behoven av trygghet och tillgänglighet i trafikmiljöer. Behovet av bostäder och behoven av kommunikationer behandlas i avsnittet [Befintlig bebyggelse och framtida behov](#).

Behovet av trygghet och tillgänglighet i offentliga miljöer är svårt att reglera i den översiktliga planeringen, men är viktigt att ha med sig i fortsatta plan- och byggprocesser. Att skapa trygghet handlar om detaljer i det fysiska rummet, till exempel belysning och god sikt. Att skapa tillgänglighet handlar också ofta om mindre åtgärder som gör stor nytta, till exempel att säkerställa

att det inte finns hinder, men kan också handla om att möjliggöra för gående och cyklande trafikanter att ta sig.

Ställningstaganden om sociala förhållanden

- Tillsammans-andan ska prägla processerna kring utformning och planering av nya fysiska miljöer och kommunens medlemmar ska ges möjlighet att bli delaktiga i dessa.
- I kommunens plan- och byggprocesser ska behovet av trygghet och tillgänglighet beaktas för alla.

Genomförande

Översiktsplanen pekar ut den långsiktiga mark- och vattenanvändningen i kommunen. I planen finns ställningstaganden för lämplig mark- och vattenanvändning samt mer generella ställningstaganden som berör kommunens utveckling. För att den utveckling som lyfts fram av översiktsplanen ska kunna bli verklighet behöver kommunen bland annat arbeta med fortsatt planering och aktiv markpolitik.

Fortsatt planering och lovgivning

För att kunna genomföra översiktsplanen behöver kommunen arbeta med fortsatt planering. Genom att ta fram detaljplaner, planprogram eller områdesbestämmelser blir det möjligt att utveckla de utpekade områdena i projektkatalogen. Initiativ till detaljplanering kan även ske av privata aktörer, men det är kommunen som avgör vilka detaljplaner som kommer att tas fram och i vilken ordning.

Även lovgivning i form av bland annat bygglov är en viktig del av genomförandet. I vissa fall genomförs delar av översiktsplanen genom bygglov istället för fortsatt planering.

Aktiv markpolitik

Översiktsplanen berör privat mark och pekar i delar ut denna för ändrad markanvändning. Det framgår av regeringsformen (2 kap. 15 §) att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Genom att peka ut privatägd mark i översiktsplanen visar kommunen på en framtida utvecklingspotential där privata markägare ges möjlighet till att förverkliga delar av översiktsplanen. Samarbete mellan kommunen, privata fastighetsägare, byggare, företag, intresseföreningar och de som äger el- och vattenledningar, med flera är väsentligt för att kunna genomföra översiktsplanen. I andra fall kan kommunen köpa in privat mark för att förverkliga översiktsplanen. Det sker i så fall genom markförhandlingar med fastighetsägaren.

Nationell och regional utveckling

Vissa av ställningstagandena i översiktsplanen fungerar som ett underlag för dialog med nationella och regionala aktörer i deras arbete med nationell och regional utveckling. Till exempel tar regeringen respektive regionen vart fjärde år fram en nationell respektive regional transportplan med prioriteringar för hur det nationella transportsystemet – vägar och järnväg, med mera – ska utvecklas. I översiktsplanen finns ställningstaganden för vilka prioriteringar kommunen har för utvecklandet av transportsystemet.

Uppföljning av översiktsplanen

Enligt 3 kap. 23 § i Plan- och bygglagen ska kommunen en gång per mandatperiod ta fram en planeringsstrategi. Syftet med planeringsstrategin är att ta ställning till om den gällande

översiktsplanen är aktuell och redovisa vad kommunen ska fortsätta fokusera på i sin kommande planering. Eftersom den här översiktsplanen förväntas antas år 2023 kommer kommunen inte behöva ta fram någon planeringsstrategi förrän 2026.

Övrigt genomförande

Förutom projekten i projektkatalogen finns i översiktsplanen mer generella ställningstaganden. Ställningstagandena visar kommunens inriktning när det gäller kommande beslut och det är därför viktigt att dessa är väl förankrade i kommunorganisationens olika delar. Ställningstaganden ska sedan ligga som grund till kommande prövningar av frågor genom olika kommunala beslut.

Miljökonsekvensbeskrivning

Enligt 6 kap. MB (1998:808) ska en strategisk miljöbedömning göras för planer vars genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Framtagande av en ny översiktsplan kan generellt antas medföra en betydande miljöpåverkan. Därför ska en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning göras för Sävsjö kommuns nya översiktsplan.

Miljöbedömningsprocessen ska ske parallellt med översiktsplaneprocessen för att miljöhänsyn naturligt ska integreras i planen. Vid den strategiska miljöbedömningen ingår det att:

- samråda om omfattning och detaljeringsgrad (avgränsningssamråd)
- upprätta en miljökonsekvensbeskrivning
- ge tillfälle till synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen och översiktsplanen,
- revidera miljökonsekvensbeskrivningen utifrån relevanta synpunkter innan översiktsplanen antas.

Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram parallellt med översiktsplanen och finns att läsa [här](#)

Sammanfattning och samlad bedömning från miljökonsekvensbeskrivningen

Boendemiljö

ÖP-förslaget bedöms svara väl mot målen i bostadsförsörjningsplanen. Planförslaget har uttalade planer för centrumbebyggelse i tätorterna vilket är positivt. För Vrigstad motsvarar området ”Söder om marknadsplatsen” centrumutveckling liknande det som redovisas för de andra tätorterna.

Kommunikation

I Sävsjö kommun finns utmaningar genom att järnvägen Södra stambanan går genom tre av kommunens tätorter. Sävsjö och Vrigstad har relativt mycket genomfartstrafik på väg 127 och riksväg 30. Särskilt järnvägstrafiken innebär stora negativa konsekvenser för dessa tätorter med tanke på barriäreffekter, trafikbuller och risker med hänsyn till transporter med farligt gods och olyckor vid passager över spåret, men även vägtrafiken innebär barriäreffekter, störningar och risker.

Kommunens riktlinjer och ställningstagande i ÖP:n visar på att kommunen har höga ambitioner särskilt gällande oskyddade trafikanter, vilket svarar väl mot ÖP:n värden och hänsyn för kommunikationer. Inriktningen mot att i första hand planera för nya bostäder i befintliga tätorter, nya planskilda korsningar och bytespunkter mellan olika trafikslag, svarar också väl mot målet om goda möjligheter att resa och en jämlik tillgänglighet.

Friluftsliv och rekreation

Nya områden för bostäder i Sävsjö tätort ligger i närheten av grönområden utan att inkräkta på befintliga grönområden. De flesta nya bostadsområden i Vrigstad ligger i anslutning till grönområden i tätortens utkanter men några av dem inkräktar på grönområden, vilket kan vara negativt för tillgången till rekreationsområden i tätorten. Förslagen på nya bostadsområden i Stockaryd ligger i anslutning till grönområden i östra delen av tätorten. I Rörvik finns gott om tätortsnära natur, så det bör vara möjligt att kombinera boende och rekreation.

Buller

Enligt Trafikverkets kartläggning av järnvägsbuller, som visas med översiktliga kartor i kapitlet Miljökvalitetsnormer, ligger järnvägsbullret över ekvivalent ljudnivå 55 dB(A) i tätorterna Sävsjö, Stockaryd och Rörvik. Det bedöms finnas en risk att riktvärdena för trafikbuller överskrids i dessa tätorter och även i Vrigstad på grund av vägtrafikbuller från väg 127 och riksväg 30. Risk finns för ökade bullerstörningar i Stockaryd från en utbyggd Stockarydsterminal.

Olycksrisker och säkerhet

I Sävsjö tätort, Vrigstad och Rörvik planeras för ny bebyggelse inom 150 meter från järnvägen, väg 127 eller riksväg 30, vilket medför att en riskbedömning behöver göras med hänsyn till transporter

med farligt gods.

Naturmiljö

Inget av riksintresseområdena för naturvård i Sävsjö kommun berörs i sin yta av utpekade exploateringsområden i ÖP-förslaget. I Vrigstad ligger det föreslagna bostadsområdet Biskopsbo intill riksintresseområdet Biskopsbo och Köpstad, och förslaget på förbifart Vrigstad passerar strax utanför. Området är även Natura 2000-område. Inte heller några naturreservat, biotopskyddsområden eller områden med naturvårdsavtal riskerar att påverkas av ÖP-förslaget. Vägkorridoren för förbifart Vrigstad berör en nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsens inventeringar. I Stockaryd berör två planerade områden för bostäder våtmarksområden med ett visst naturvärde. Vägkorridoren för förbifart Vrigstad berör sumpskogar enligt Skogsstyrelsens inventering. Ett planerat nytt verksamhetsområde i Sävsjö berör en sumpskog i sydvästra delen av Sävsjö intill järnvägen.

Strandskydd och LIS

Föreslagna LIS-områden bedöms kunna komma i konflikt med rekreationsvärden i Vrigstad och Rörvik. Intill ett av LIS-områdena i Rörvik finns ett område med Naturvärden utpekade av Skogsstyrelsen, se figur 15 ovan.

Flera områden som lämpliga för besöksverksamhet har pekats ut vid Linneshöjden som är av kommunalt intresse för naturvärden.

Förorenade områden

Flera av de planerade omvandlingsområdena innebär en exploatering inom ett förorenat område, vilket kan medföra att en sanering görs tidigare än den annars skulle ha gjorts, vilket är positivt med hänsyn till människors hälsa och miljön.

Vatten

Dagvatten från både LIS-områden och tätorter berör vattenförekomster och övrigt vatten eftersom dagvatten avleds till yt- eller grundvatten även om området inte ligger i direkt anslutning till en sjö eller ett vattendrag. Vad gäller föreslagna LIS-områden så ligger en del av dessa intill sjöar som är klassade som vattenförekomster och en del ligger intill sjöar som är klassade som övrigt vatten. För samtliga planerade områden för bebyggelse är det viktigt att dagvatten renas innan det släpps ut till vattenförekomster och övrigt vatten. I samtliga tätorter berörs ytvattenförekomster med måttlig ekologisk och/eller kemisk status.

Dricksvatten

Ett hänsynstagande till vattenförekomsterna är särskilt viktigt med tanke på att de fungerar som vattentäkt i nuläget eller så kan de komma att behövas för vatten-försörjningen i framtiden. ÖP:n redovisar på ett tydligt sätt konsekvenser och hänsynstagande för de förslagen på nya områden för bebyggelse. För Stockaryd planeras för en ny överföringsledning ifrån annan vattentäkt i

kommunen, vilket kommer underlätta för planeringen av ny bebyggelse kring Stockaryd. Det är positivt om verksamhetsområde upprättas kring Allgunnen så belastningen från enskilda avlopp minskar.

Kulturmiljö

ÖP-förslaget innebär att ny bebyggelse planeras inom några områden med höga kulturmiljövärden. Det är Eksjöhovgårdsområdet (riksintresse), Sanatorieskogen, Ljunga park och Sävsjö centrum. I Vrigstad är det bykärnan, i Stockaryd stationen och kyrkbyn och i Rörvik området kring Knösbo. I det framtida detaljplanearbetet blir det viktigt att hänsyn tas till dessa värdefulla kulturmiljöer. För områdena Tegnergägen och Ingemarsvägen i Vrigstad är det tveksamt om en tätare bebyggelse är förenlig med kulturmiljövärdena. Kulturmiljöunderlaget för tätorterna i kommunen är ett bra underlag för ÖP:n och den fortsatta detaljplaneringen inom tätorterna.

Klimatpåverkan och klimatanpassning

Kommunens planering är i huvudsak koncentrerad till tätorterna vilket är positivt genom att befintlig infrastruktur kan användas. Planeringen för bytespunkter mellan olika trafikslag är också positivt och gynnar minskat bilåkande och samåkning. Föreslagna LIS-områden är mer utspridda men även vid urvalet av dessa har kommunen tagit hänsyn till lokaliseringen i förhållande till kollektivtrafik och GC-vägar, vilket är positivt. Kommunens ställningstagande gällande vindkraft och solenergi är positivt och en biogasanläggning finns sedan tidigare i kommunen.

Flera av de planerade nya områdena för bebyggelse i Sävsjö och Vrigstad bedöms ha högt grundvatten och/eller riskera att översvämmas på grund av närhet till vattendrag. Delar av planerade områden för bebyggelse och terminalområde i Stockaryd ligger på mark med högt grundvatten, vilket gör att det kan vara tveksamt om dessa områden är lämpliga för bebyggelse och hårdgörning av marken. Klimatanpassning med hänsyn till framtida ökade flöden i vattendrag behöver göras för både befintlig och nya bebyggelseområden.

Areella näringar

ÖP:n redovisar några områden som berör jordbruksmark. Dessa områden är mindre områden i anslutning till tätorterna. Tidigare har LIS-områden pekats ut på jordbruksmark men dessa områden är nu ändrade så att jordbruksmark nu i huvudsak är undantagen från LIS-områden. ÖP:n bedöms ha tagit tillräcklig hänsyn till jordbruksmark på denna översiktliga nivå och på ett tydligt sätt redovisat vilka planerade områden för bebyggelse som berör jordbruksmark.

Material, råvaror och mineral

Föreslagna områden för ny bebyggelse i ÖP:n finns i huvudsak i tätorterna och som LIS-områden i närheten av tätorterna och bedöms inte stå i konflikt med områden som kan bli aktuella för täkter.

Miljö kvalitetsnormer

En generell bedömning är att genomförandet och val av plats för framtida exploateringar behöver ske med försiktighet så att statusen på kommunens vattenförekomster inte försämras.

Markavvattnings bör undvikas. Rening av dagvatten och en låg andel hårdgjorda ytor bidrar till att minimera påverkan på vattenförekomsterna. Anslutning av enskilda avlopp till kommunala reningsverk bidrar till minskade utsläpp av näringsämnen till berörda vattenförekomster vilket är positivt.

Järnvägsbuller från stambanan berör tätorterna Sävsjö, Stockaryd och Rörvik genom att järnvägen går rakt igenom dessa orter. Vid detaljplanering inom dessa tätorter måste hänsyn till järnvägsbuller tas genom att bullerberäkningar utförs och bostäder och lokaler för skola och vård lokaliseras och orienteras så att riktvärdena klaras.

Ett genomförande av ÖP-förslaget bedöms inte påverka luftkvaliteten på ett betydande sätt och inget tyder på att MKN riskerar att överskridas i framtiden i kommunen.

Miljö kvalitetsmål

Bedömningen är att ÖP:n tar hänsyn till miljö kvalitetsmålen på olika sätt men det är nästan oundvikligt att flera av miljö kvalitetsmålen påverkas negativt vid en ökad exploatering men ytterligare hänsynstaganden och kompensationsåtgärder och förbättringar kan göras i detaljplaneskedet. Miljö kvalitetsmålet om förorenade områden kan däremot påverkas positivt när sanering av föroreningar görs i samband med exploatering. Miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö påverkas både positivt och negativt. Positivt genom att nya goda boendemiljöer tillkommer men negativt i den mån nya bostäder berörs av risk för störningar.

Risk för betydande miljö påverkan

En betydande miljö påverkan som bedöms riskera att uppstå på grund av ÖP-förslaget är störningar i form av buller och vibrationer samt risker med hänsyn till de områden som ligger nära järnvägen Södra stambanan genom Sävsjö, Stockaryd och Rörvik samt i närheten av väg 127 och 30 genom Vrigstad. Det är en fördel om dessa frågor kan utredas samlat för dessa tätorter som ett underlag inför det kommande arbetet med detaljplaner.

En annan betydande miljö påverkan som eventuellt kan uppstå är påverkan på naturmiljön, vattenförekomster och boendemiljön i Stockaryd på grund av planerna på en utbyggnad av Stockarydsterminalen. En järnvägsterminal medför risk för omfattande bullerstörningar för omgivningen som hanteras med hjälp av riktvärden för industribuller.

Förslaget på vägkorridor för ny förbifart öster om Vrigstad innebär risk för betydande miljö påverkan på naturmiljön men samtidigt stora vinster för boendemiljön i Vrigstad.

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Under granskningstiden ska Länsstyrelsen avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om förslaget inte uppfyller lagkraven vad gäller riksintressen, miljökvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Översiktsplan för Sävsjö kommun

Sävsjö kommun har under granskningstiden översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § plan- och bygglagen.

Länsstyrelsens roll i planprocessen

Under granskningstiden ska Länsstyrelsen avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om förslaget inte uppfyller lagkraven vad gäller riksintressen, miljökvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Riksintresse

Riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken behandlas på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna för luft och vatten behandlas på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen anser att området vid Holmsjön inte uppfyller kriterierna i 7 kap. 18 § e miljöbalken vilket betyder att Länsstyrelsen inte delar kommunens uppfattning om att det är lämpligt för utveckling av landsbygden. Länsstyrelsen bedömer att lättnader i strandskyddet stödjer centralorten Sävsjö vilket då innebär tätortsutveckling och inte landsbygdsutveckling. Stränder nära tätorter utgör även en viktig resurs för det tätortsnära friluftslivet vilket innebär att det inte är lämpligt att peka ut som ett LIS-område.

Översiktsplanen nämner att även LIS-området Norrsjön vid Brunseryds kvarn avser stötta Sävsjö tätort. Länsstyrelsen anser dock att området skulle kunna anses stötta servicen i Stockaryd i likhet med LISområdena i Norrsjön och Björnsskogssjön vilket är en fråga om landsbygdsutveckling. Området kan därför utgöra ett område som pekas ut enligt 7 kap. 18 e § miljöbalken.

Mellankommunal samordning

Översiktsplanen innehåller inga förslag som föranleder Länsstyrelsen att ställa särskilda krav på mellankommunal samordning.

Hälsa och säkerhet

Ras, skred och erosion

De ställningstagande som görs i översiktsplanen angående ras, skred och erosion kan uppfattas som att det alltid går att bygga förutsatt att geotekniken utreds. Länsstyrelsen anser att det även behöver framkomma att det i vissa fall inte är lämpligt att bebygga i områden där risk för ras, skred och erosion förekommer. Lämpligheten behöver säkerställas i efterföljande planering.

Översvämning

De ställningstaganden som görs i översiktsplanen angående översvämning i Vrigstad och Sävsjö kan uppfattas som att byggnation alltid är möjlig så länge områdena översvämningssäkras eller klimatanpassningsåtgärder genomförs. Länsstyrelsen anser att det i vissa fall inte är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse inom ett område med risk för översvämning. Exempelvis är det inte lämpligt att lokalisera samhällsviktig verksamhet i dessa områden.

Gällande en framtida utveckling av Stockarydsterminalen så beskriver översiktsplanen både förutsättningarna och den hänsyn som behöver tas på ett tydligt sätt. Med anledning av platsen förutsättningar är Länsstyrelsens uppfattning att ett helhetsgrepp behöver tas i ett tidigt skede i efterföljande planering för att säkerställa både översvämningensrisken samt eventuella konsekvenser för omkringliggande områden.